MARIE-ANNE DESMAREST

TORENTE

* * * * * *

roman

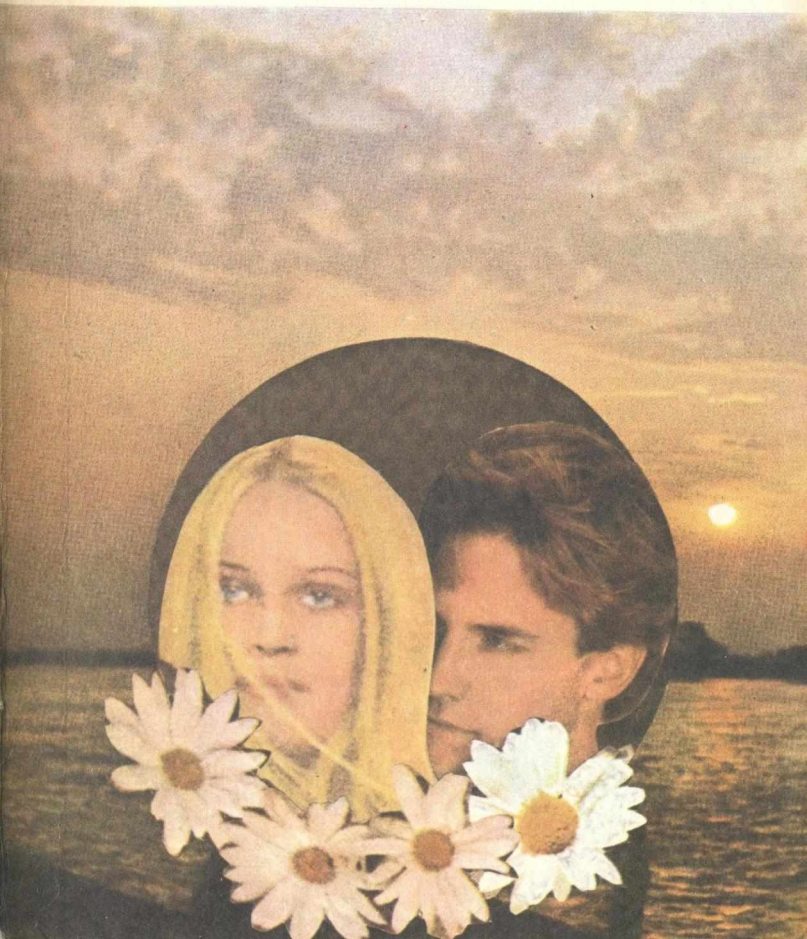

MARIE-ANNE DESMAREST

TORENTE

Marie-Anne Desmarest
Le cycle Torrents

Le secret de Sigrid et Rholf-Harald (epilogue)

© Éditions Denoël
Paris, 1965 et 1971

Toate drepturile rezervate Editurii Porus

MARIE-ANNE DESMAREST

TORENTE

●●●●●●

Traducere de TEODORA POPA-MAZILU

Editura PORUS

1992

Consilier literar: CORNELIU POPESCU

Ilustrația copertei: TEODORA POPA-MAZILU

ISBN: 973-9127-55-X

SECRETUL LUI SIGRID

Motto

„Ce-ar însemna, o Doamne, gîndirea omenească
Şi cine adevărul, veodată, l-ar iubi,
De n-ar fi bucuria şi jalea pămîntească
De care nici un suflet nu pare-a se-ndoi?"

ALFRED DE MUSSET

„Povara acestei lumi e mult prea grea pentru ca
vreun om s-o poată purta, iar suferinţa
universului, prea crudă pentru o singură inimă."

OSCAR WILDE

I

ÎN AERUL FOARTE PROASPĂT şi luminos, trăsurica uşoară, pe două roţi, joasă şi confortabilă, părea o jucărie de copil cînd trecea pe străzile unei ţări ca Suedia, caracterizate de o arhitectonică modernă. Eleganta trăsurică mergea într-un mod foarte fantezist. Fiindcă Troll, calul de talie mică, dar de rasă pură, care fusese înhămat la ea, alerga aşa cum avea el chef, nu cum îi poruncea stăpîna lui. Trăsurica şi calul erau cadoul colectiv al lui Jan, al copiilor — care ţinuseră neapărat să participe la această surpriză, şi de asemenea al cîtorva vecini.

Thérèse Yvarsen, iubită, răsfăţată şi preţuită de toţi, se simţea fericită şi liniştită. Nu-i mai rămînea altceva de făcut decît să tragă adînc în piept aerul proaspăt şi să se bucure de peisajul care-i era atît de drag. Troll avea ideile lui şi-şi plimba stăpîna cînd de-a lungul lacului, cînd al rîului. Nu se întorcea la Tjorpa decît după ce rătăcea îndelung, fie la trap, fie la galop. Mîinile înmănuşate ale Thérèsei aproape că nici n-aveau nevoie să ţină hăţurile, fiindcă Troll ştia şi unde şi cînd trebuia să se oprească, aşteptînd liniştit pînă ce Thérèse se urca sau cobora din trăsurică. La început, soţia lui Jan se revoltase foarte tare împotriva reţetei recomandată de propriul ei bărbat, pe care-l calificase drept „autocrat".

Neliniştit de felul cum arăta Thérèse, Jan îi prescrisese să petreacă zilnic două sau trei ore în aer liber, renunţînd la o parte din treburile casei. Dar a încerca s-o determini pe Thérèse — veşnic ocupată cu treburile mărunte ale acelei case mari, moştenită de la mătuşa Brita — să renunţe la îndeletnicirile sale şi mai ales la împletitul a tot felul de lucruri pentru bărbatul, copiii sau nepoţii ei, părea ceva aproape imposibil. Cum s-o obligi să-şi petreacă, plimbîndu-se, adică nefăcînd nimic, o bună parte din zi? Dar, pe de altă parte, cum să rezişti complotului

urzit de cei care te iubeau atîta? Cum să refuzi un dar tot atît de neașteptat, cum ar fi fost de pildă, o rachetă interplanetară?

Bucătăreasa Gerda vorbise unei precupețe despre recomandarea doctorului și despre refuzul categoric al doamnei Thérèse de a pune mîna pe volanul unei mașini și de a se plimba singură. Încîntate să vină în ajutorul doctorului, vecinele se adunaseră în mare taină și, tot tăifăsuind, le venise ideea reîntoarcerii la mijloacele de locomoție din trecut; fără să mai piardă vremea, se puseră pe treabă: trăsurica ce zăcea uitată, de multă vreme, în fundul unei magazii, fu atît de bine refăcută și vopsită, încît puteai să juri că e nouă. Troll — la rîndul lui — se dovedi a fi un căluț ideal ca s-o plimbe pe doamna Thérèse; în sfîrșit, vecinii cei mai apropiați se oferiră să-l adăpostească pe Troll în grajdurile lor, dimpreună cu trăsurica. Thérèse, care ieșise pe peronul casei însoțită de Jan, fu atît de uluită văzînd trăsurica și calul, încît aproape că îi pieri glasul; cu atît mai mult cu cît trăsurica fusese modificată ca să fie mai comodă și să prezinte maximum de siguranță. Thérèse Yvarsen nu putu mulțumi în alt fel acelor ființe atît de încîntate de darul lor, decît strîngîndu-le cu căldură mîinile. Surîsul și ochii ei împînziți de lacrimi erau mai grăitoare decît orice discurs. Acum putea da curs recomandației soțului ei. Cînd vremea era frumoasă, dar geroasă, se înfofolea într-o blană călduroasă și-și punea o pereche de mănuși groase, ca un vînător din Marele Nord. Îmbrăcată astfel, nu risca să răcească. Dacă ploua sau ningea, o capotă cu arcuri acoperea și trăsurica și pe Troll. În sfîrșit, inovația cea mai ingenioasă aparținea Flaviei, care, petrecîndu-și copilăria și adolescența în Canada, știa totul despre zăpadă; inovația consta în faptul că roțile puteau fi oricînd scoase și trăsurica, așezată pe două tălpici, se putea transforma cît ai bate din palme în cea mai confortabilă sanie.

Într-o zi furtunoasă, Thérèse strigase:

— Ce păcat! Troll va fi foarte trist că nu-și poate face plimbarea zilnică.

Gerda se grăbi să împărtășească unei prietene starea de spirit a stăpînei sale și cuvintele femeii zburară din gură în gură:

— Doamnei Thérèse au început să-i placă plimbările cu trăsurica și dealtfel n-ai decît să te uiți la ea ca să vezi cît de bine a început să arate: și ochii și fața îi strălucesc de sănătate.

În acea dimineață luminoasă, în care primăvara se și anunțase, Thérèse se simți dintr-o dată plină de viață. Își recăpătase puterile pe care aproape că se resemnase să și le creadă pierdute pentru totdeauna. După atîtea furtuni și necazuri, toți ai ei erau

sănătoşi şi se simţeau minunat. Era atît de fericită şi de bine dispusă, încît surîse aproape fără să-şi dea seama. Privirile îi rătăceau peste cîmpiile ce se întindeau de o parte şi de alta a drumului. Vîntul gonise zăpada în văioage. Ici, colo, se mai vedeau, totuşi, cîteva troiene. Straturi subţiri de gheaţă mai făceau să strălucească încă acoperişurile, dar în curînd aceste rămăşiţe ale iernii aveau să dispară. Pretutindeni se simţea impulsul naturii, grăbită să reînvie. Corbii, în căutare de insecte sau mici rozătoare, săltau greoi printre băltoace şi prin zăpada murdară.

Pretutindeni, numai pace şi lumină. Cum să nu se fi simţit Thérèse Yvarsen în armonie cu ambianţa liniştită? Toate temerile, mai mult sau mai puţin întemeiate, din pricina cărora se frămîntase, acum nu mai aveau temei. Jan era al ei, numai al ei! Sigrid nu mai rămăsese decît o amintire îndepărtată. Sentimentele pătimaşe pe care frumoasa fiinţă le iscase atîta vreme în inima lui Jan se transformaseră demult în cenuşă. Cu sufletul plin de bucurie, Thérèse socoti ce-i dăruise bărbatului iubit. Mai întîi, ea însemnase pentru el consolarea, înăbuşirea tuturor remuşcărilor, după moartea Idei, prima sa soţie, apoi profunda fericire a dragostei împărtăşite. Pe urmă îi dăruise doi copii reuşiţi. Şi cît confort, cîtă linişte, cîtă armonie — fără nici un fel de ciocniri — ştiuse să creeze în jurul bărbatului iubit! Cu o profundă şi intensă încîntare, Thérèse văzu aşternîndu-se în faţa ei un viitor aşa cum şi-l dorise întotdeauna, aşa cum îl voise întotdeauna. Toate resemnările, toate necazurile meritaseră să fie îndurate: căci nădejdile i se împliniseră cu mult peste ceea ce rîvnise ea. Da, acum nu mai avea de ce se îndoi şi gusta cu o plăcere de nespus deplina siguranţă a zilelor care-o aşteptau! Jan era al ei, numai al ei şi al celor doi copii ai lor care — prin propriii lor copii — le duceau neamul mai departe. Nu mai exista nicăieri nici o fisură. Era atît de fericită încît — dacă prin natura ei n-ar fi fost obişnuită să-şi stăpînească orice manifestare exterioară — ar fi strigat în gura mare: „Sînt fericită! Sînt fericită! Viitorul e al meu!"

Dar abia îi trecu prin minte această scurtă frază, că-şi şi aminti — fără să vrea — de cîteva versuri ale lui Victor Hugo, versuri ce i se părură dintr-o dată pline de ameninţări:

„...Căci Viitorul, nu-i al nimănui
Şi ceasurile, care trec hai-hui...
Ne spun cu orice clipă, bun rămas..."

Nu mai avu cînd să se revolte, cînd să protesteze în sinea ei împotriva acestui avertisment; căci o întîmplare ciudată o tulbură profund.

Unul dintre corbii pe care nu-l observase pe drum se înălță, apoi coborî brusc, nimerind aproape între picioarele din față ale calului. În loc să zboare înainte, sau să încerce să fugă în dreapta sau în stînga, se ridică năucit, lovind cu aripile lui mari și negre, mai întîi capul calului, apoi pălărioara de blană a Thérèsei.

Troll fu și el tot atît de neplăcut surprins ca și stăpîna sa, de comportarea bizară a păsării negre. Totuși nu se sperie și n-o luă la goană cum ar fi făcut, în mod normal, oricare alt cal. Se opri în loc, scutură energic din cap și suflă cu putere pe nări.

Thérèsei îi veni mai întîi să rîdă de incidentul ce provocase nostima reacție a lui Troll, dar aducîndu-și brusc aminte de o întîmplare asemănătoare, încremeni. Anii o luară la goană îndărăt, cu viteza unui ciclon. Se revăzu fată tînără, veselă și plină de viață, plimbîndu-se pe jos împreună cu cîțiva prieteni. În Alsacia, aerul, deși înghețat, era ca și acum, plin de efluviile primăverii ce se apropia. Totul părea să-i surîdă. Întinsa cîmpie alsaciană de odinioară, la fel ca și cea suedeză de acum, era acoperită ici și colo de mici troiene de zăpadă, peste care săreau greoi cîțiva corbi. Se știe că pretutindeni în lume corbii sînt păsări foarte atente și neîncrezătoare. Ca să le verifici vigilența, e de ajuns să te prefaci că ridici umbrela, sau chiar numai mîna. Păsările o iau la goană, croncănind. Dar odinioară, în Alsacia, rîsetele încetaseră brusc. Unul dintre corbi se năpustise spre grupul de tineri, trecînd atît de aproape peste capetele lor, încît aripile sale loviseră pălărioara de blană, a Thérèsei. În vreme ce toți ceilalți își regăsiseră repede buna dispoziție, Thérèse continuase să fie nervoasă și speriată. Faptul că fusese din nou atinsă de aripa neagră a păsării, o făcu pe Thérèse să se gîndească la o nenorocire. Fiindcă odinioară, în Alsacia, după acea plimbare veselă, își găsise casa pustie și întunecoasă. După o lungă așteptare, plină de frămîntări și de neliniște, sunase, în sfîrșit, telefonul.

— ...Fiți curajoasă, domnișoară Ehrhardt... un accident... părinții dumneavoastră sînt grav răniți...

De fapt, muriseră cu toții: și tatăl, și mama, și frățiorul ei. Rămăsese orfană și deznădăjduit de singură.

Repetarea — după atîția ani — a unui incident atît de ciudat, făcu să-i zvîcnească inima. Îl strunise ea sau Troll simțise instinctiv nevoia să scurteze plimbarea? Fapt e că cochetul atelaj o apucă pe primul drum, la dreapta, și o aduse pe doamna Yvarsen înapoi la Tjorpa. Calul și trăsurica odată intrate în grajd, Thérèse trase adînc aer în plămîni, apoi se îndreptă spre

peronul casei. Voia ca soţul ei s-o vadă calmă şi surîzătoare. deşi era foarte neliniştită. În ciuda voinţei sale, grăbi pasul ca să se asigure că în lipsa ei nu se întîmplase nimic neplăcut. Dă Doamne ca totul să fie în ordine! Dă Doamne ca telefonul să nu le anunţe nici o boală, nici un accident! La uşă, dădu nas în nas cu factorul şi figura placidă şi veselă a omului o linişti. Nu se mai gîndi la nimic rău. Factorul tocmai ieşea din casă şi dacă, Doamne-fereşte, s-ar fi întîmplat vreo nenorocire, n-ar fi întîmpinat-o pe Thérèse, cu un chip atît de surîzător. Îi istorisi — plin de însufleţire — că adusese domnului doctor un mic colet. Un colet ce trebuia „înmînat personal". Se întîmpla destul de rar ca expeditorii să specifice „a se înmîna personal". Iată deci ce anume îi prilejuise modestului slujbaş cinstea de a intra în biroul ilustrului profesor Yvarsen, birou care se bucura de reputaţia unui loc demn de cel mai mare respect. Thérèse fu cît pe-aci să-i spună omului un cald „mulţumesc", dar se abţinu la vreme, fiindcă poştaşul s-ar fi mirat, fără îndoială, de ce-i era atît de recunoscătoare. De unde să ştie el de ce spaimă o scăpa pe doamna Yvarsen? Căci dacă s-ar fi întîmplat ceva rău, omul i-ar fi spus imediat. Deci nu se petrecuse nimic, în afară de sosirea unui mic colet pentru Jan. Ce putea fi mai banal? Doctorul primea zilnic atîtea cărţi, manuscrise, eşantioane de noi produse farmaceutice, flacoane conţinînd diverse substanţe ce trebuiau analizate! Doctorul se bucura de o reputaţie mondială. Retragerea lui voită, cînd mai era încă în putere, nu-l îndepărtase deloc de lumea medicală.

Liniştită, Thérèse, intră cu paşi uşori, în casă. Jan avea să se mire că se reîntorsese atît de repede. Prefera să nu-i spună nimic despre povestea cu corbul, care acum i se părea şi ei o superstiţie prostească. La urma urmei, corbul nu era altceva decît o pasăre care îi inspira pe pictorii chinezi şi japonezi să creeze modele decorative de mare efect. Sigur că glasul ei nu-ţi încînta urechile, ca de pildă, glasul privighetorii sau al altor păsări, dar nici nu era de temut.

Intrînd în vestibul, Thérèse îşi regăsi din nou buna dispoziţie. „Am să mă duc sus şi am să-mi schimb costumul ăsta de călăreaţă, îşi spuse ea. Vreau să apar în faţa bărbatului meu ca o soţie care — datorită prescripţiilor sale — şi-a recăpătat, cum zice el «pielea moale şi catifelată ca o piersică şi culorile vii de odinioară». Noroc că am o fată şi o noră care să mă ajute.... Ide şi Flavie au întîmpinat greutăţi pînă m-au convins, dar acum ştiu că a-ţi reface frumuseţea e de fapt un mod de a-ţi dovedi dragostea faţă de omul pe care n-ai încetat să-l iubeşti..."

Plină de vioiciune, Thérèse se învîrtea de colo-colo, prin

odaie. Părul îşi mai păstrase încă frumoasa lui nuanţă castaniu-aurie. Chiar dacă i se iviseră cîteva şuviţe albe, foarte bine, ele îi scoteau şi mai mult în evidenţă culoarea şi strălucirea părului. La fel ca pe vremea cînd era fată tînără, în Alsacia, părul i se ondula uşor şi-şi păstra vreme îndelungată *„mises-en-plis"*-urile savante pe care o învăţaseră Ide şi Flavie să şi le facă. Doamna Yvarsen — acuzată odinioară că ar fi prea lipsită de cochetărie — schiţă un zîmbet tineresc şi vesel, constatînd, în faţa oglinzii, că buclele mărunte îi stăteau mai bine ca niciodată atît pe tîmple, cît şi la ceafă. Şovăi o clipă, neştiind ce rochie să-şi pună: cea nouă, pastelată, de culoare foarte deschisă, părea cea mai indicată; o comandase ca să se asorteze cu un aqva-marin pe care Jan i-l adusese de la Paris, gazda ultimului congres la care participase. Jan va fi mişcat ghicindu-i dorinţa — atît de delicat exprimată de soţia sa — de a pune în valoare piatra preţioasă. Thérèse fu cum nu se poate mai mulţumită în faţa imaginii surîzătoare pe care o zări în oglindă. Poate că Jan o va privi iarăşi cu ochii de altădată; dacă Flavie şi Erling s-ar fi aflat acolo, ar fi sărutat-o şi i-ar fi spus: „Nu te mai deranja s-o faci pe serioasa şi nu-ţi mai încreţi buzele ca să dai impresia că ai riduri şi că ţi s-au lăsat în jos colţurile gurii! Dacă ai să-ţi cercetezi cele mai tainice cute ale sufletului, ai să fii nevoită să recunoşti că n-ai arătat niciodată mai bine! Faci să domnească atît în jurul, cît şi pe chipul tău, o mare seninătate. Fiinţele care aduc în jurul lor o astfel de linişte — aşa cum aduci tu doar prin prezenţa ta — nu trebuie să se mai îndoiască nici o clipă de faptul că posedă o frumuseţe ce desfide anii"...

Thérèse coborî scara cu pas ferm şi uşor şi o luă pe coridorul unde se aflau amplasate odăile ce dădeau spre sud: biblioteca — plină de cărţi rare şi de documente ştiinţifice de mare valoare şi cabinetul de consultaţii, echipat cu cele mai moderne aparate şi instrumente de investigaţie. Jan nu mai avea pacienţi dar, foarte adesea, confraţii lui îi aduceau bolnavi veniţi de departe, cărora nu le puteau diagnostica exact boala de care sufereau. Şi nu se prea întîmpla ca — apelînd la ajutorul doctorului Yvarsen — misterul bolii să nu fie elucidat. Tot pe acelaşi coridor se mai afla un laborator cum puţini doctori aveau pe vremea aceea. Erling şi Flavie veneau adesea să-i prezinte profesorului descoperirile lor, la puternicul microscop din acel faimos laborator. În sfîrşit, Thérèse numea acel coridor „coridorul biroului lui Jan". Tocmai se pregătea să-şi rostească tandrul salut care-i stătea pe buze. Cu ochii strălucind, bucuroasă să-şi revadă bărbatul, întinse mîna către butonul gros de cristal ce servea de clanţă, dar rămase cu ea în aer. Deşi nu era o oră potri-

vită de vizite, Jan avea pe cineva în birou. Persoana tocmai vorbea, o voce pe care n-o mai auzise. Thérèse își dădu imediat seama că nu era cineva din familie sau dintre prieteni. Era o femeie, o necunoscută și, în mod sigur, o străină. Ascultă o clipă ca să fie sigură că nu era vorba de vreo înregistrare la magnetofon. Cum lui Jan îi plăcuse întotdeauna să se folosească de inovațiile tehnice menite să ușureze viața unor oameni năpădiți de prea multe treburi, își cumpărase un magnetofon, care se dovedise a fi pentru el una din cele mai bune achiziții; căci își înregistra tot ce avea nevoie, fără să mai recurgă la ajutorul secretarei. Aceasta bătea după aceea la mașină scrisorile către confrați, articolele pentru diverse reviste din țară și de peste hotare, lucrările ce veneau să se adauge numeroaselor volume semnate de doctorul Yvarsen și solicitate în lumea întreagă.

Nu, hotărît, vocea era a unei străine... n-avea nici un rost să-și deranjeze bărbatul. Gerda avea să-i spună cine anume se afla la Jan... Dar cînd să se îndepărteze, auzi aceste cuvinte care o țintuiră locului:

— ...Vă făgăduiesc să vă dezvălui un secret al lui Sigrid. Dacă ați fi aflat odinioară acest secret, viața dumneavoastră ar fi luat o cu totul altă întorsătură...

Se simți cuprinsă de o răceală de gheață. Își repetă în sine fraza uluitoare: „...Vă făgăduiesc să vă dezvălui un secret al lui Sigrid... Dacă ați fi aflat odinioară acest secret, viața dumneavoastră ar fi luat o cu totul altă întorsătură..." Thérèse își duse instinctiv, mîinile la gît. I se păru că tot universul se clatină... Aripa neagră a corbului.... Numele lui Sigrid nu încetase nici o clipă s-o înspăimînte, deși verișoara lui Jan, cea care-i inspirase o iubire atît de pătimașă pe vremuri, murise, murise demult.... Acel nume sonor, răzbunător, părea să-și păstreze și astăzi aceeași malefică putere. Care putea fi secretul lui Sigrid despre care vorbea vizitatoarea? Și ce semnificație avea fraza: „...viața dumneavoastră ar fi luat o cu totul altă întorsătură?" Ce anume voia să spună intrusa? Și de ce nu isprăvise ce avea de spus? Și de ce Jan nu rostea o vorbă? De ce n-o izgonea pe femeia care poate că încerca să-l șantajeze? Sub o înfățișare calmă, Thérèse ascundea o fire pătimașă. Tălmăci deci în felul ei cuvintele: „viața dumneavoastră ar fi luat o cu totul altă întorsătură...". Sigur, o existență în care ea, Thérèse, n-ar mai fi avut ce căuta... O existență, în care Sigrid nu s-ar fi sinucis, pentru că s-ar fi măritat cu...

Thérèse stătea încremenită ca o statuie în mijlocul coridorului. Trebuia totuși să se îndepărteze, să plece de acolo cît mai repede. Dacă Jan ar fi deschis ușa ca să-și concedieze vizitatoa-

rea, nu trebuia pentru nimic în lume să dea cu ochii de ea ca să aibă impresia că-l spionează! Ar fi murit de ruşine în faţa enigmaticei aducătoare a unui mesaj de dincolo de moarte!

Rămase totuşi în faţa uşii, fiindcă pînă la urmă îşi dădu seama că de fapt. Jan nu avea pe nimeni în birou şi că asculta o bandă de magnetofon. Un alt film începu acum să se desfăşoare cu o viteză supersonică în mintea Thérèsei: cine ştie de cînd avea Jan banda de magnetofon... Oare de cîte ori o mai ascultase pînă atunci? În nici un caz nu putea fi vocea lui Sigrid, pentru că pe vremea cînd trăia ea nu se inventase încă magnetofonul. Dar ceva trebuia să-l fi fascinat din moment ce, probabil, o asculta mereu. Îşi ştia nevasta plecată de acasă, aşa că profita de acest lucru.... Brusc, Thérèse îşi veni în fire. Nu, n-avea dreptate! Doar se întîlnise cu factorul cu un sfert de ceas mai înainte! Deci faimosul colet „ce trebuia înmînat personal" conţinea banda pe care doctorul o asculta acum, probabil tot atît de uluit ca şi soţia sa. Lucrul era evident! Dacă ar fi ştiut de secretul, atît de important, al lui Sigrid, soţul ei ar fi fost atît de răscolit, încît ea şi-ar fi dat prima seama de acest lucru. Deşi, mai mult ca sigur că i l-ar fi împărtăşit chiar el! Thérèse era atît de răvăşită, de năpădită de valul de presupuneri contradictorii care o asalta, încît nici nu-şi mai dădu seama că încremenise pe coridor. Acum îi era indiferent dacă avea să fie surprinsă în dosul uşii.

Cine să fi expediat o bandă înregistrată în loc să se prezinte personal? Şi de ce nu trimisese, aşa cum se obişnuia, o scrisoare? Cuvintele „a se înmîna personal", dovedeau neîncredere. Oricum, faptul era bizar! Uneori, cînd obiectul trimis era de mare valoare — ca de pildă o substanţă ce trebuia analizată sau controlată — expeditorul avea tot interesul să se asigure că nici o mînă nepricepută nu va desface un pachet în care se afla un astfel de material, pe care numai doctorul Yvarsen ştia să-l mînuiască; în cazul de faţă nu era vorba de aşa ceva; neîncrederea o viza deci pe ea, soţia doctorului Yvarsen! Cine anume se putea ivi, dintr-un trecut care o mai făcea şi acum pe Thérèse să tremure, să-i distrugă echilibrul obţinut cu atîta greutate?

Tăcerea care domnise o vreme dincolo de uşa biroului fu din nou întreruptă.... Jan dăduse iarăşi drumul la magnetofon. Probabil că textul îl emoţionase profund, din moment ce simţea dorinţa să-l asculte din nou... Era deci cu neputinţă să nădăjduieşti că va veni vreodată o zi în care Jan va rămîne indiferent sau măcar pasiv, cînd cineva avea să-i spună ceva privitor la verişoara lui! Thérèse fu obligată să constate, o dată în plus, acest lucru şi încă cu foarte multă amărăciune. Sigrid va rămîne pînă în cea din urmă clipă a lui Jan „logodnica-iubită-pe-care-o-pierduse".

Din nou magnetofonul: „Aţi fost aspru cu mine odinioară, la Krittelwerk, domnule doctor şi totuşi nimeni n-ar fi trebuit să fie mai înţelegător ca dumneavoastră. Ştiţi bine ce înseamnă acel cumplit *«längtan»* suedez al dumneavoastră... Căci n-aţi încetat o clipă s-o iubiţi cu patimă, cu înflăcărare pe frumoasa dumneavoastră verişoară".

Thérèse nu se putea smulge de sub vraja glasului care vorbea despre trecut, despre nişte vremuri pe care ea le credea apuse, trecute pentru totdeauna. Sufeţea cumplit... Ar fi trebuit sau să plece, sau să-l înştiinţeze pe Jan de prezenţa ei, dar nu se putea mişca, nu reuşea să scoată o vorbă. Era totuşi destul de lucidă ca să-şi dea seama că şi Jan trebuia să fie în acel moment tot atît de uluit ca şi ea. Căci se simţea, pe cît de mirată, pe-atît de chinuită de gelozie. Glasul care se auzea avea ceva deosebit: pe lîngă accentul străin, un sunet ciudat, ca şi cum femeia şi-ar fi pierdut mereu răsuflarea, necutezînd sau nefiind în stare să-şi isprăvească frazele.

„Am păstrat totuşi o supremă nădejde, domnule doctor,, nădejdea că vă voi mai vedea o dată înainte de a muri. Surîd rostind aceste cuvinte, care nădăjduiesc totuşi că vă vor mişca. Nu risc să încerc o deziluzie revăzîndu-vă după atîţia ani, fiindcă sînt absolut sigură că timpul n-a avut nici o putere asupra dumneavoastră. Vă mai aduceţi aminte de seara în care am citit — împreună cu blînda Ide, soţia dumneavoastră — fraza următoare a scriitorului francez Marie Lenéru: «Ce preţ poate avea un suflet care n-a ştiut să-şi dăltuiască un trup pe măsura lui?» Cînd eu şi cu Ide am spus, pline de entuziasm, că dumneavoastră eraţi întruchiparea celor afirmate de Lenéru, că aveaţi un trup pe potriva sufletului, un fizic care vă dezvăluia, de la prima vedere, calităţile, modestia care vă caracterizează — aţi protestat cu vehemenţă. «Sînt sigură, Jan, a cutezat să spună timida Ide, că şi la o sută de ani ai să arăţi tot la fel»"...

Jan opri magnetofonul. Thérèse, care uitase de orice convenienţă, ar fi dat nu ştiu cît să poată vedea chipul soţului ei; sigur că Jan revedea limpede scena, măsura în sinea lui fervoarea sentimentelor pe care le iscase în sufletul celor două femei, cea care murise şi cea care se afla departe, în Transvaal, la Krittelwerk! Cît de puţin contează timpul şi spaţiul, cum încetează amîndouă uneori să mai existe! Tăcerea care se înstăpînise în biroul lui i-ar fi îngăduit poate Thérèsei să intre sau să plece. Făcu un pas, cînd iată că glasul aceţa necunoscut reluă, şi mai nemilos pentru Thérèse:

„...Mă văd obligată, domnule doctor Jan Yvarsen, să-mi joc

ultima carte pe care o am în mînă şi să vă constrîng să-mi faceţi bucuria de a vă revedea. Sînt condamnată la o totală nemişcare, incapabilă să scriu un cuvînt, doar ochii şi glasul mi-au rămas intacte, inima care nu mai bate decît pentru dumneavoastră şi memoria. Dacă mi-aţi uitat chipul, dacă ceasurile pe care le-am petrecut împreună, la Krittelwerk, nu vă mai spun nimic, veţi fi totuşi răsplătit şi mult mai mult decît vă închipuiţi, căci...

Thérèse se simţi atît de rău, încît abia mai avu puterea să se întoarcă şi să plece. În urma ei, vocea continuă:

— ...domnule doctor, vă voi dezvălui secretul lui Sigrid... Dacă aţi fi cunoscut odinioară acest secret, viaţa dumneavoastră ar fi luat cu totul altă întorsătură..."

Ajunsă în odaia ei, Thérèsei îi trebui mai bine de jumătate de ceas ca să-şi vină în fire şi să poată da ochi, liniştită, cu Jan. Cu toată slăbiciunea ei pentru adevăr şi sinceritate, nu putea fi chiar atît de naivă încît să-i mărturisească bărbatului că trăsese cu urechea, pe coridor. Era ceasul la care se reîntorcea de obicei, de la plimbare, aşa că Jan n-avea de ce să fie surprins că o vede. De data asta înaintă hotărîtă, pentru a nu mai înfrunta riscul de a fi oprită de glasul misterios ce solicita prezenţa lui Jan şi care-i făgăduia să-i dezvăluie secretul care-o uluise pe Thérèse. Un secret legat de Sigrid? Era absurd! Fiindcă tocmai ea, Thérèse, fusese cea care-i dezvăluise lui Jan — pe cale de a se însura cu superba lui verişoară — secretul lui Sigrid, sau mai bine-zis, crima lui Sigrid. Sigur, Sigrid nu se atinsese de Ide, n-o lovise, n-o maltratase, ci o abandonase în plină noapte în hăţişul african care mişuna de lei şi de tot felul de fiare. Ca să se poată mărita cu Jan, Sigrid o condamnase pe Ide la moarte. Pe Ide şi pe copilul pe care aceasta îl aştepta!

„Eu n-am fost decît instrumentul dreptăţii, îşi spuse Thérèse, gîndindu-se la ceasurile dramatice de odinioară. Am denunţat crima Sigridei şi i-am adus-o pe Ide soţului ei. Oare acel secret să nu fi fost singurul? Orgolioasa Sigrid să mai fi avut şi altă taină? Mda! Se poate! De la o asemenea fiinţă te poţi aştepta la orice! Femeia a cărei voce am auzit-o o cunoscuse pe Ide înainte de sosirea lui Sigrid la Krittelwerk, înainte de dispariţia Idei; iar din cele auzite, se pare că n-a mai revăzut-o în perioada în care Ide s-a reîntors la soţul ei. Probabil că femeia a aflat, cine ştie pe ce căi, despre crima lui Sigrid şi, înainte de a muri, vrea să-i împărtăşească lui Jan un lucru pe care el îl ştie demult!..."

Dar ipoteza nu satisfăcu decît cîteva clipe spiritul lucid al

Thérèsei. Fiindcă glasul de pe banda de magnetofon, spunea clar că dacă Jan ar fi cunoscut secretul, viaţa lui „ar fi luat o cu totul altă întorsătură". Dacă era inteligentă — şi felul cum vorbea dovedea acest lucru — ea a bănuit sau poate chiar a aflat (cu timpul se află totul) de ce a fugit Sigrid din Transvaal, de ce după aceea Jan s-a îndrăgostit de ea, de Thérèse, şi de ce s-a sinucis Sigrid... Şi totuşi, intuiţia îi spunea Thérèsei că era vorba de cu totul altceva.

Înainte de a intra în birou, Thérèse adăstă o clipă. Cu un gest reflex, pe care-l făcea ori de cîte ori era încordată, îşi frămîntă de cîteva ori mîinile. Dar cum energia nu-i scăzuse odată cu anii, hotărî să-şi abordeze bărbatul foarte firesc, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic, să nu-i vorbească nici despre corb, nici despre poştaş, nici — mai ales — despre timpul petrecut pe coridor...

Jan stătea, ca de obicei, la birou. Thérèse observă că încă nu închisese magnetofonul. Nimic nu scăpa astăzi ochiului vigilent al stăpînei casei. Thérèse nădăjduia că Jan îi va admira rochia care se potrivea atît de bine cu frumoasa piatră de aqua-marin. Dar soţul ei era cu gîndurile în altă parte. Trecuse multă vreme de cînd nu mai avusese expresia ciudată pe care n-o sesiza decît soţia lui şi uneori Erling sau Flavie. Jan surîse, dar cu totul altfel decît de obicei. Surîsul lui părea o mască diafană rătăcită pe obraz. Vorbea normal. Normal? Da, aşa ar fi socotit oricine, dar nu şi Thérèse, a cărei ureche învăţase să perceapă şi cele mai neînsemnate schimbări din vocea soţului ei. Jan avea — în acel moment — vocea cu care răspundea ori de cîte ori era întrerupt din cercetările pe care le făcea, sau era smuls din reflecţiile sale profunde. În astfel de cazuri se prefăcea că e bucuros de prezenţa persoanei care-l inoportuna, cînd de fapt dorea din tot sufletul să rămînă singur.

Thérèse ghici imediat că bărbatul ei ar fi fost cum nu se poate mai mulţumit să-l scutească de prezenţa ei. Avînd în vedere sentimentele puternice pe care le nutrea faţă de soţia lui, ar fi dorit să-şi manifeste bucuria că o vede, dar totodată, fără voia lui, îi dădea de înţeles că voia să rămînă singur. Thérèse învăţase să-şi cunoască foarte bine bărbatul. Una dintre cele mai mari calităţi ale ei era capacitatea de a se eclipsa cu discreţie. Care om de litere sau de ştiinţă n-a simţit nevoia imperioasă de linişte absolută în jurul lui cînd se apucă de lucru?

Dar foarte perspicacei Thérèse — chiar dacă se dovedise atît de inteligentă încît să se eclipseze atunci cînd era cazul şi fără suferinţă din faţa soţului ei, urmărind liniştea amîndurora — nu

i-a trebuit mult ca să-şi dea seama de deosebirea dintre preocuparea intelectuală şi ceea ce numea ea „absenţele" lui Jan. Adică momentele în care bărbatul ei se scufunda într-o altă lume, mult mai de temut decît cea prezentă: lumea amintirilor.

Îndurerată, Thérèse se văzu obligată să recunoască, pînă la urmă, că dragostea ajunsă la paroxism — cum fusese cea care izbucnise încă din copilărie între cei doi veri — nu se stinge niciodată din pricina unor motive care frizează morala. Thérèse — încă tînără — simţise o asemenea groază în faţa crimei făptuite de Sigrid, care-o împinsese pe Ide la moarte, ticluind o minciună, încît socotise că şi soţul sărmanei Ide va simţi exact aceeaşi groază ca şi ea, ca toate fiinţele înzestrate cu simţ moral. Încet, încet şi-a dat sema de greşeală. Înflăcărarea pricinuită de prezenţa făpturii iubite înăbuşă pînă la urmă — atît la femeie cît şi la bărbat — orice simţ critic legat de patima lor. Din acest punct de vedere, ei se deosebesc de ceilalţi oameni, ca şi cum o baghetă magică i-ar metamorfoza.

Thérèse Yvarsen ştia astăzi mult mai multe lucruri despre oameni, aşa cum sînt ei şi nu cum îi zugrăveşte simţul prudent al respectabilităţii. Avu dintr-o dată impresia că poartă pe umeri o povară zdrobitoare. Îşi dădu seama brusc că Romeo şi Julieta, Tristan şi Isolda, Antoniu şi Cleopatra trăiseră într-un alt univers, unde singura crimă adevărată ar fi fost să renunţe la cea mai neînsemnată fărîmă din dragostea lor. Asta era şi legea lui Sigrid, aşa cum a fost de-a lungul secolelor şi cum va să fie întotdeauna pentru miile de îndrăgostiţi pătimaşi. Majoritatea bărbaţilor, le socot nebune pe femeile care încearcă — aşa cum încercase Sigrid — să suprime fiinţa ce le stă în cale şi le împiedică să-şi realizeze dorinţa lor neînfrînată. Astfel de nebune — dacă ajung în faţa tribunalelor — găsesc totuşi inimi indulgente printre judecători. Li se acordă întotdeauna circumstanţe atenuante. De cîte ori nu se întîmplă ca însuşi omul care a invinuit-o pe inculpată de crimă să devină, pînă la urmă, cel mai înţelegător, deci cel mai clement dintre judecători? Oare Jan Yvarsen nu făcuse la fel? Fără să-i spună nimic Thérèsei, nu ascunsese în adîncul conştiinţei sale toga de apărător al acuzatei? Nu furniza vocea necunoscutei avocatului încă mut, un argument zdrobitor pentru a o apăra pe Sigrid împotriva întregii societăţi, în general, şi împotriva Thérèsei, în special?

„...Viaţa dumneavoastră ar fi luat o cu totul altă întorsătură..." spusese foarte clar, glasul necunoscut.

II

ÎNTRE THÉRÈSE ŞI SOŢUL EI SE juca o dramă de care Jan nu părea să-şi dea seama. De îndată ce bărbatul i se adresă, Thérèse îşi dădu seama că avea de a face cu o adevărată dedublare a personalităţii. Cu toată sensibilitatea, cu toată inteligenţa ei, nu putu dibui ce anume se petrece în sufletul lui. La rîndu-i, rosti şi ea vorbe la locul lor, în timp ce prin minte îi treceau gînduri dintre cele mai ciudate. „Pachetul pe care i l-a adus factorul n-a fost un pachet oarecare, ci adevărată dinamită! Da, trebuie să fiu foarte atentă să nu exagerez, să nu-mi ghicească tristeţea, să nu recad în vechile mele greşeli de odinioară... Cu blîndeţea, am cîştigat întotdeauna mult mai mult cu nerăbdarea." Îşi sărută deci soţul pe tîmplă. El nu se feri. Nu sesiză nici cea mai vagă încercare de a se eschiva, gest care jigneşte crunt o femeie sensibilă. Se aştepta, firește, ca Jan s-o întrebe: „Cum de-ai venit mai devreme ca de obicei? Nu arăţi prea bine în dimineaţa asta! Pudra pe care Flavie te-a sfătuit s-o foloseşti nu poate înşela un ochi atent. Nu cumva ai răcit? Ce bunătăţi ai mai primit de la concetăţenii noştri?"

Dar doctorul Yvarsen nu rosti nici una din aceste fraze. Îşi sărută maşinal soţia şi atît. Thérèse îşi spuse: „Oare cum pot buzele unui bărbat să exprime o indiferenţă atît de deplină? Pe unde rătăceşte Jan al meu?"

Ochii — de obicei atenţi şi pătrunzători — păreau s-o cerceteze, deşi în realitate „nu vedeau nimic", în timp ce glasul care-şi păstrase aceeaşi rezonanţă, rostea neconvingător şi distrat:

— Plimbările astea sînt salutare! Ţi-ai recăpătat culorile în obraji şi surîsul plin de seninătate de odinioară.

Reţinîndu-şi un oftat, lui Thérèse i se păru o adevărată cruzime să audă spunîndu-i-se că arată bine, cînd ştia perfect cum arată. Ascunzîndu-şi amărăciunea şi dezamăgirea, întrebă pe un ton voit banal:

— Aerul te întremează, n-ai vrea să facem împreună o plimbare? Troll ne-ar duce cu dragă inimă pe amîndoi, sînt convinsă.

Sesiză clar efortul pe care-l făcea Jan de a se reîntoarce în lumea pe care i-o evocase vocea necunoscută. Nu-i răspunse nimic, fiindcă de fapt — şi Thérèse era cum nu se poate mai sigură de acest lucru — nu-l interesa nimic în afară de cele aflate din banda de magnetofon. Thérèse îşi dădu foarte limpede

seama cît de mult dorea Jan să rămînă singur, contrar obiceiurilor lor. Căci înainte de masă, Thérèsei îi plăcea să se aşeze în berjera confortabilă, la doi paşi de fereastra cu vitralii, să fumeze una sau două ţigări sau să-şi ia ghemul de lînă şi andrelele şi să împletească ceva. Erau fericiţi, exprimîndu-şi bucuria de a fi împreună doar prin cîteva cuvinte schimbate între ei sau prin cîteva surîsuri.

Astăzi Thérèse ar fi dorit cu ardoare ca Jan să-i vorbească despre coletul pe care-l primise; era nervoasă şi agitată, cînd de fapt puterea ei consta în calm şi stabilitate. Jan îşi luă stiloul şi-şi trase scaunul lîngă birou. Începu să scrie grăbit, fără a se mai preocupa de soţia sa. „Asta e dovada — îşi spuse Thécă nu scria înainte de a veni, eu. Încearcă să mă amăgească, străduindu-se să-mi arate că asta făcea şi mai înainte."

Ca să-i atragă atenţia, îşi trecu degetele peste colţul biroului unde bineînţeles că nu descoperi nici urmă de praf. Jan nu era din fire, îngăduitor.

— Totul străluceşte de curăţenie, Thérèse! De ce eşti atît de nervoasă?

În mod normal, Thérèse ar fi rîs şi i-ar fi răspuns printr-o glumă. Dar astăzi cuvintele lui o şocară. Îşi dădu seama că de fapt îl enervase faptul că întinsese mîna spre hîrtia pusă cu grijă pe birou, alături de magnetofon. Curiozitatea fusese mai puternică decît orice. Ardea de dorinţa să afle numele expeditorului scris pe hîrtia în care fusese împachetată banda de magnetofon. De data asta întinsese prea mult coarda şi se trădase. Jan strigase:

— Pînă şi cea mai desăvîrşită dintre neveste va rămîne de-a pururi o fiică a Evei! De ce te preocupă hîrtiile şi pachetele pe care le primesc? Nu-ţi stă în obicei, şi apoi ştii că asta-mi displace!

Thérèse se simţi tulburată; cu toate că tonul lui Jan nu trăda în nici un fel iritare, era clar că soţul ei hotărîse s-o ţină departe de problema care îl preocupa. Ea izbuti să spună cît mai natural cu putinţă:

— Curios! Cred că nu merit un asemenea reproş! De data asta trebuie totuşi să-ţi mărturisesc că m-am întîlnit cu poştaşul, care era foarte mîndru că ţi-a adus un colet, chiar aici, în acest birou — sacru în ochii lui — un colet ce trebuia „înmînat personal destinatarului". Cum aşa ceva se întîmplă destul de rar, a fost probabil suficient ca un fleac ca ăsta să-mi trezească brusc curiozitatea.

Numai că pe Jan Yvarsen nu-l puteai amăgi lesne. Se în-

dreptă în fotoliul său şi o cercetă cu atenţie pe Thérèse, care-şi ocupase locul obişnuit, lăsîndu-şi instinctiv mîinile în jos, ca să nu se observe cît de tare îi tremurau. Deci soţia sa îşi ascundea destul de prost o încordare ciudată. Să fi fost cumva geloasă? Nici o reacţie feminină nu-l exasperase atîta pe Jan ca gelozia manifestată de toate femeile care-l iubiseră. Deşi mulţi bărbaţi socot acest sentiment ca un fel de dovadă a drăgostei, ca un fel de omagiu, Jan nu făcea parte dintre ei. Se lăsase — o singură dată în viaţa lui — pradă unei crize de gelozie, cînd îşi găsise logodnica, pe iubita lui Sigrid, în braţele celui mai bun prieten al său, Sven Lundell, pe malul torentului. Puţin a lipsit ca să-l arunce pe băiat, în Trollhättan. Ar fi trebuit deci să-i simpatizeze pe toţi geloşii şi pe toate geloasele, dar n-a făcut niciodată acest lucru, justificat totuşi, cînd Ide, prima lui soţie, apoi Thérèse au suferit crezîndu-l îndrăgostit de o altă femeie şi nu de ele. Gelozia pe care o manifestase mai ales biata Ide fusese totuşi scuzabilă, căci îşi văzuse bărbatul, pe pista de dans a cazinoului din Krittelwerk, strîngînd-o la piept pe incomparabila Sigrid, care eclipsa toate femeile din jur. Ce pereche incomparabilă alcătuiau cei doi! Cum să nu fie roasă de gelozie soţia legitimă? Că Jan avusese tăria să-i fie fidel o bună bucată de vreme era o consolare prea slabă în ochii timidei, dar profund îndrăgostitei Ide. Uitîndu-se pe fereastra cazinoului, îi pîndea cu ochi rătăciţi pe cei doi dansatori, atît de strîns îmbrăţişaţi cît le îngăduiau convenienţele să fie în public. Teribila voinţă a lui Jan, care-l obliga să-şi respecte cuvîntul dat Idei însurîndu-se cu ea, îl chinuia cumplit şi pe el. Dorinţele care-i obsedau pe Jan şi pe Sigrid, suferinţa aproape de neîndurat pe care o împărţea cu iubita lui nu meritau a fi totuşi iertate în rarele ocazii în care puteau să fie aproape unul de celălalt? Nu admitea nici un fel de discuţii în legătură cu acest lucru. Cea mai mică plîngere, o lacrimă a Idei îl exasperau mai mult decît dacă ea l-ar fi insultat căci, în acest caz, i-ar fi putut riposta. Mai tîrziu, ori de cîte ori Thérèse pălea şi-şi bănuia bărbatul că se gîndea la Sigrid atunci cînd silueta altei femei i-o amintea pe frumoasa lui iubită, Jan sărea în sus ca un cal nărăvaş atins cu cravaşa. Ceasurile chinurilor mute de odinioară îi veneau imediat în minte cu atîta tărie, încît simţea că i se aprinde creierul, cu atît mai mult cu cît de data asta învinuirile erau nejustificate.

Thérèse sesiză imediat frămîntarea lăuntrică atît de bine cunoscută de ea care-l făcea brusc pe Jan să devină ostil. Glasul lui avea acum o asprime înrudită cu cruzimea:

— A, te-ai întîlnit cu poştaşul? Deci n-ai venit direct la mine, ca de obicei... Ai sosit acasă de mai bine de un ceas şi de

mai bine de un ceas îţi faci gînduri amare în privinţa mea. Pot să-ţi urmăresc cu uşurinţă toate mişcările. Te-ai dus în odaia ta şi ţi-ai schimbat toaleta, apoi ai coborît, nu-i aşa? De ce te-ai întors atît de repede acasă? Şi de ce n-ai intrat, ca de obicei, în biroul meu?

Unghiile pe care şi le înfipsese în palme îi pricinuiră o uşoară suferinţă, care o ajută să-şi păstreze sîngele rece. Aşa că răspunsese pe un ton aproape normal:

— N-ai pierdut nimic din harul tău de ghicitor care era atît de apreciat la Krittelwerk, domnule doctor Yvarsen. Aşa e! M-am întors mai devreme. Hotărîsem să nu-ţi spun că Troll şi mai ales eu, am fost puşi pe goană de un corb care a lovit cu aripile lui puternice, mai întîi urechile calului, apoi pălăria mea de blană...

— Ce copilărie!

— Am să-ţi spun altădată ce asociaţie tulburătoare de idei mi-a iscat fîlfîirea aripilor mari şi negre pe deasupra capului meu. Aşa cum ai bănuit, m-am dus în odaia mea şi m-am schimbat, apoi m-am îndreptat grăbită spre biroul tău, care este pentru mine un adevărat refugiu.

— Şi de ce n-ai intrat?

Thérèse observă că tensiunea nervoasă a lui Jan era atît de intensă, încît nu manifestă nici cel mai mic interes faţă de spaima prin care trecuse şi pe care el o categorisise drept „copilărie". Continuă totuşi cu curaj:

— N-am intrat pentru că am auzit glasul unei femei care-ţi vorbea...

Jan rîse scurt şi sarcastic, lucru foarte rar la el.

— Nu ţi-ai dat seama că era vorba de un text înregistrat, pe care-l ascultam pe magnetofon? Era destul de lesne de priceput...

Thérèsei îi reveni brusc, energia. Protestă:

— Ei, nu chiar atît de lesne. E pentru prima oară cînd ţi se trimite o bandă de magnetofon şi nu o scrisoare. Aşa că nu puteam bănui... Deci femeia ştia că ai magnetofon...

Thérèse îşi dădu seama cît de mult îl afectase pe soţul ei mesajul de pe bandă, după tonul agresiv cu care-i vorbea. Cum era bună din fire, suferinţa prin care bănuia că trece Jan înlătură orice alte sentimente. Voia cu orice preţ să-l liniştească, fiindcă abia acum îşi dădea seama că împrejurarea era cu mult mai gravă decît presupusese. Jan, în ale cărui priviri ghicea duritatea, vorbea ca şi cum ar fi muşcat vorbele, cu gura crispată.

— Exact lucrul de care mă temeam! Imaginaţia ta fecundă a şi creat un roman absurd! De ce nu vorbeşti de o înţelegere în-

tre cea care a expediat coletul şi soţul tău? Soţul tău care ţi-a fost credincios atîţia ani, care ar fi ridicol, da, care ar fi grotesc dacă...

Thérèse trase cu sete din ţigară, apoi îl întrerupse cu o voce foarte calmă, aproape chiar prea calmă:

— Nu! Poate că ai motive să te superi, dar nu pe mine! Dacă ţii să-mi satisfaci curiozitatea — dealtfel foarte firească — ei bine, fă-o, dar cît mai liniştit cu putinţă. Dacă nu vrei să-mi spui nimic, foarte bine, îţi dau cuvîntul meu că nici eu nu vreau să aflu nimic. Am auzit un glas de femeie, un glas străin care spunea: „Ai fost foarte aspru cu mine odinioară, doctore Jan Yvarsen... Toată viaţa mea, n-am dorit altceva decît să te mai văd o dată înainte de a muri..." Asta e tot ce-am auzit! Cred că-ţi poţi da lesne seama că am fost foarte surprinsă şi tulburată. M-am dus înapoi, în odaia mea, unde am rămas pînă ce mi-a trecut tulburarea pe care am socotit-o nedemnă de dragostea noastră. Pe urmă, am venit din nou încoace, ca de obicei.

O clipă Jan închise ochii. Ca de atîtea alte ori, calmul Thérèsei îl liniştise. Aşa că putu vorbi aproape cu tonul lui obişnuit!

— Iartă-mă Thérèse! Cum de n-ai recunoscut vocea atît de caracteristică a Nitei Hollis? Căci, în ciuda anilor care au trecut şi a bolii care o va ucide în curînd, vocea nu i s-a schimbat...

Thérèse întrebă mirată:

— Nita Hollis?

Încă una care trebuie să fi făcut parte din mulţimea femeilor care-l iubiseră sau ale căror inimi bătuseră pentru tînărul şi frumosul doctor Jan Yvarsen. Fără să-şi dea seama, Jan îi pricinuia Thérèsei o nouă rană, care o obliga la o aprigă stăpînire de sine ca să nu-şi dea în vileag indignarea. Jan uitase că englezoaica Nita Hollis luase pe vremuri ceaiul nu cu ea, ci cu Ide, prima soţie a doctorului. Încăpăţînata englezoaică voise cu orice preţ s-o eclipseze pe blînda şi îngăduitoarea Ide. De fapt, nu era primul bărbat care, după zeci de ani şi după cîteva drame care se succedaseră, începuse să încurce lucrurile. Ba era chiar gata — ceea ce constituia o culme a nedreptăţii — s-o acuze pe Thérèse de rea-credinţă!

— Nu cumva ai uitat de existenţa Nitei Hollis? N-ai să mă faci să cred că nu-ţi mai aduci aminte de Nita, pe care infirmierul-şef trebuia s-o pună pe goană fiindcă îşi crease obiceiul să mă aştepte stînd jos, pe treptele clinicii. Ştii bine că pentru a

mă obliga să mă ocup de ea, s-o îngrijesc, a încercat să se sinucidă, în mod stupid, înghiţind un tub întreg cu aspirine... Hm, Nita Hollis care...

— Nu te enerva degeaba, Jan. Vorbeşti despre o epocă în care nici măcar nu ne cunoşteam...

Jan făcu ochi mari. Se înfurie că putuse face o asemenea încurcătură, atît de jignitoare pentru soţia lui, şi-şi stăpîni şi mai greu tumultul lăuntric.

— Da, încă o dată ai dreptate! În sfîrşit, pricepe că în cazul de faţă gîndurile mele se îndreaptă către Nita Hollis. Încîntătoarea şi zvăpăiata creatură a plecat la Manchester cu antipaticul ei bărbat. N-am mai auzit niciodată vorbindu-se despre ea. Dacă ai fi ascultat întreaga bandă, ca mine, ai fi aflat că e pe moarte şi că e absolut incapabilă să se mişte în urma unui accident care i-a rupt coloana vertebrală. Nu socoţi că o astfel de situaţie poate linişti pe deplin o soţie oricît de geloasă? Nefericita nu mai e în stare să scrie, aşa că s-a folosit de glas — fiindcă mai poate încă vorbi — ca să ia legătura cu mine. Aşa că te rog din suflet nu-mi mai fă ridicola „cinste" de a te arăta geloasă pe mine, la vîrsta mea!

Thérèse nu-şi putu reţine un „oh!" îndurerat. „Probabil — îşi spuse ea — că e cumplit de tulburat, din moment ce şi-a putut ieşi din fire!"

— Îmi dau seama că astăzi te jignesc mereu şi fără voia mea — continuă doctorul. Te rog să mă înţelegi aşa cum m-ai înţeles întotdeauna de cînd eşti soţia mea! Află că Nita Hollis se credea îndrăgostită nebuneşte de mine, dar Ide n-a avut niciodată nici cel mai neînsemnat prilej care s-o facă să creadă că eu aş fi fost tulburat în vreun fel de tînăra englezoaică. Nu sînt totuşi deloc surprins că a trăit ani în şir cu încăpăţînare tipic britanică alături de un bărbat mai mult decît mediocru, pe care nu l-a iubit cîtuşi de puţin, dorind cu ardoare să mă oblige să fiu lîngă ea cînd se va afla în pragul morţii.

Thérèse spuse — plină de o sinceră compasiune pentru femeia necunoscută:

— Sărmana de ea!

Urmă o clipă de tăcere. Gînditoare, Thérèse, urmări cu privirea cercurile albăstrii ale ţigării pe care tocmai şi-o aprinsese.

— Dar, continuă ea, ce anume a determinat-o să-ţi facă o astfel de rugăminte, fiindcă — dacă înţeleg eu bine — lăsînd la o parte distanţa, cheltuiala şi oboseala pe care ţi-ar putea-o pricinui o astfel de călătorie — se pare că eşti hotărît să te duci la Manchester?... Spui că nu poate să scrie, dar ştie că ai magnetofon...

Jan se înfurie din nou:

— Ei nu, că asta-i bună! Află, doamnă, că e totuşi primul semn de viaţă pe care mi-l dă după atîta amar de vreme. Şi mai închipuie-ţi, dragă nevastă, că femeia nu s-a îndoit nici o clipă că doctorul Yvarsen — căruia i-a plăcut întotdeauna să aibă la dispoziţie cele mai moderne instrumente de lucru — n-ar avea şi un magnetofon ca să poată asculta o înregistrare. Cine n-are azi magnetofon? Ei, te-ai liniştit?

Thérèse răsuflă adînc. Ce importanţă retrospectivă acorda soţul ei acelui «secret al lui Sigrid»?

Dar Jan n-o slăbea din ochi, întrebîndu-se în sinea lui dacă nu cumva nevastă-sa nu auzise mult mai multe lucruri decît îi mărturisise. În ciuda tulburării lăuntrice, Thérèse încercă să pară naivă şi naturală, punînd următoarea întrebare:

— Poate că-şi închipuie că te vei duce la Manchester la primăvară, cînd zilele se vor mai încălzi...

— Pari foarte puţin generoasă, Thérèse. M-aş fi aşteptat mai curînd să aud de la tine întrebarea: „Cînd te duci s-o vezi pe nefericita femeie? Căci poţi să-i aduci, numai prin simpla ta prezenţă, o mare consolare şi o deplină bucurie..."

Ochii Thérèsei se întristară.

— Dar, în sfîrşit, Jan, nu văd de ce ţi se pare chiar atît de imperios să dai curs rugăminţii acestei femei... Dacă-i vorba să pleci, poate ai avea totuşi alte călătorii de făcut, mult mai importante şi...

— Ţi-am precizat starea în care se află doamna Hollis, o întrerupse Jan pe un ton care nu mai admitea replică. Apoi apucă receptorul şi încercă să obţină numărul aeroportului din Göteborg, pe care amîndoi îl cunoşteau pe dinafară.

— Alo! Aici doctorul Yvarsen. Vă rog să-mi reţineţi un loc la primul avion care pleacă în Anglia. Doresc să ajung la Manchester cît mai repede cu putinţă... Trebuie să schimb avionul? Mă rog... La ce oră e plecarea? Perfect! Am timp suficient să ajung la Göteborg. Cîte locuri?

Thérèse, uluită, se ridicase în picioare, rugîndu-l pe Jan, cu voce slabă:

— Ia-mă şi pe mine, Jan... Aş vrea să văd şi eu...

Prefăcîndu-se că n-o aude, doctorul îşi isprăvi fraza:

— ...V-am mai spus: un loc, un singur loc. Vă mulţumesc!

Apoi, impasibil, puse receptorul în furcă.

— Fii drăguţă, Thérèse, şi pregăteşte-mi valiza cea mică. Voi lua cu mine puloverul acela gros, ultimul pe care mi l-ai împletit; cu ceaţa din Anglia s-ar putea ca la vremea asta să fie foarte frig acolo. Voi simţi astfel şi material ocrotirea ta. Şi dacă te-ai putea grăbi puţin cu masa...

Jan plecase. Refuzase cu hotărîre să-i telefoneze lui Erling, strigînd că n-are nici un motiv să-şi alarmeze fiul pentru o absenţă de cel mult două, trei zile.

Apoi, după o uşoară ezitare, îşi luase soţia în braţe şi privind-o cu tandreţea obişnuită îi spusese că n-avea nici un motiv să fie neliniştită, că — în ciuda aparenţelor — trebuia să aibă încredere în el. Că totul se va lămuri după ce se va întoarce de la Manchester.

Thérèse continua totuşi să fie tristă şi neliniştită. După ce maşina dispăru spre Göteborg, ceda curiozităţii care o devora şi se îndreptă spre biroul lui Jan. Înainta cu atît mai încet către odaia unde Jan îi interzisese categoric să intre cu cît simţea o dorinţă arzătoare de a da cît mai repede buzna acolo. Ştia că nu va rezista, că va asculta de la început şi pînă la sfîrşit, cu cel mai mare calm, mesajul care-l smulsese pe Jan de lîngă ea, de la treburile lui presante şi numeroase, din confortul şi liniştea căminului..

În mintea Thérèsei răsuna mereu numele lui Sigrid. Răsuci cheia ca să fie pe deplin sigură că nu va fi deranjată şi se aşeză buimacă, în fotoliul lui Jan. Respira cu greutate. Nu numai Betsy, secretara lui Jan, se pricepea să mînuiască magnetofonul. Ştia şi ea la fel de bine! Gata! Respiră adînc şi dădu drumul benzii. Dar ce se întîmplase? Apăsase cumva pe alt buton? Căci n-auzea nimic! Banda mergea, totuşi, normal. Thérèse opri magnetofonul şi puse din nou banda de la capăt. Da, acum era bine, adineauri apăsase din greşeală pe un alt buton. Thérèse auzi clar vocea necunoscutei: „Dragă doctore Yvarsen, sînt sigură că ai un magnetofon în casă..." Banda mergea normal, dar de auzit nu se mai auzea nimic. Thérèse tremura de nerăbdare, cu atît mai mult cu cît nu se aştepta să întîmpine nici un fel de dificultăţi de ordin tehnic. Era ceva în neregulă în toată povestea asta! Ipoteza că pusese o altă bandă cădea de la sine! Prima frază demonstra clar că era vorba de banda cu pricina! Iar acum, poftim, mai bătea şi cineva la uşă! Thérèse se ridică în picioare, strigînd:

— Intră!

Ciocăniturile se auziră din nou, discrete dar insistente. Thérèse se înfurie. Apoi îşi aduse aminte că încuiase uşa cu cheia. Probabil că era Betsy. Cu atît mai bine! Ea va şti pe care buton să apese! Aşa că se duse să descuie uşa. Dintr-o simplă aruncătură de ochi, secretara se lămuri şi cu vocea ei egală, menită să înlăture emoţiile celor din jur, explică:

— Aţi apăsat pe butonul care trebuie, doamnă; dar nu auziţi nimic pentru că domnul doctor a şters banda, ca s-o poată

folosi la altă înregistrare. Dacă apăsați pe acest buton, vedeți, banda se șterge; așa că la înapoiere, domnul doctor va putea înregistra pe ea altceva...

Thérèse amuți. Betsy își luă documentele de care avea nevoie, și Thérèse rămase din nou singură. Degeaba își tot spunea că era ridicolă, că bărbatul ei o iubea, că la vîrsta ei trebuie să fie liniștită nu numai în privința faptelor, ci și a sentimentelor lui Jan; degeaba, fiindcă se simțea doborîtă, dezamăgită, mîhnită și, mai ales, roasă de o gelozie surdă. Se gîndi la toți anii plini de bucurii și de mulțumiri pe care i-i dăruise Jan... dar nu uitase nici povestea cu Flavie, nici pe cea cu Judith... Nu uitase, mai ales, cît avusese de pătimit din pricina lui Sigrid. Da, Sigrid... Farmecul celei care murise de atîta vreme dăinuia la fel de puternic și azi, ca și cum ființa trufașă ar fi continuat să trăiască! Puterea fără margini a lui Sigrid o înnebunea pe Thérèse, care suferea cumplit, fiind obligată să constate că Jan nu fusese și nu avea să fie niciodată, pe deplin, al ei! Cea care murise nu încetase nici o clipă să-i acapareze gîndurile, visele și inima.

Covorul gros din coridor înăbușea orice zgomot de pași. Așa că Thérèse tresări violent cînd auzi o bătaie puternică în ușă, în vreme ce glasurile lui Erling și Flavie rostiră vesel, fără să mai aștepte invitația de a intra:

— Bună ziua, tată... Știi, noi...

Dar odată intrați, elanul lor scăzu brusc: în birou nu se afla decît Thérèse și chipul ei — care ori de cîte ori își revedea copiii strălucea de bucurie — părea acum lipsit de expresie. Cei doi, strigară într-un glas:

— Ce s-a întîmplat? De ce ești atît de mîhnită? Unde-i tata?

Thérèse se ridică, se căzni să surîdă, să rostească obișnuitele cuvinte de bun-sosit, dar nu izbuti să scoată decît un hohot înăbușit de plîns, ghemuindu-se la pieptul fiului ei. Erling era atît de înalt, încît capul mamei sale abia dacă îi ajungea pînă la umăr. Băiatul o strînse, neliniștit, în brațe, și o conduse spre fotoliul de lîngă fereastra cu vitralii. Între timp, Flavie cercetă odăile vecine, cabinetul de consultații și laboratorul. O privire îi fu de-ajuns ca să constate că Jan nu se afla în nici una din camere. Era cumva bolnav? Dar dacă Jan ar fi fost bolnav, soacra ei s-ar fi aflat lîngă el și primul lucru pe care l-ar fi făcut ar fi fost să-i anunțe pe ei... Atunci? Ce se întîmplase? Să fi fost iarăși vorba de vreo ceartă între cei doi soți?

După ce Thérèse înghiți băutura întăritoare pregătită de Flavie, îi surîse nurorii sale în chip de mulțumire. Apoi respiră

adînc şi-şi veni în fire, asigurîndu-şi oaspeţii că nu era vorba de nimic grav. Dar absolut de nimic! Se formalizase prosteşte! E adevărat că Jan o jignise crunt, dar ăsta nu era, la urma urmei, un motiv să fie atît de deznădăjduită! Deşi Thérèse se hotărîse să nu sufle o vorbuliţă despre banda de magnetofon, primul lucru pe care-l făcu fu să istorisească totul lui Erling şi Flavie. Imensa afecţiune pe care o citi în ochii lor o însufleţi dintr-o dată. Le istorisi tot, începînd cu povestea cu corbul şi pînă la plecarea lui Jan la aeroport. Le mărturisi tot, în afară, bineînţeles, de fraza care-o zguduise.

Erling şi Flavie îşi aruncară unul altuia o privire scurtă, peste capul Thérèsei. N-aveau nevoie de cuvinte ca să se înţeleagă. Pricepură imediat că mama lor le ascundea esenţialul, că tocmai acel lucru ar fi trebuit să li-l spună, pentru ca să se simtă uşurată şi pentru ca ei să-şi poată da seama ce anume îl determinase pe Jan să plece atît de repede. Fiindcă cel mai tare îi intriga că trebuiau să se întîlnească cu Jan, că acesta le scrisese să vină. Aşteptaseră cu atîta nerăbdare această după-amiază ca să lămurească, împreună cu el, unde anume li se împotmoliseră cercetările. Ca să nu-i sporească neliniştea Thérèsei nu-i mai aduseră faptul la cunoştinţă. Fiindcă pentru Jan Yvarsen întîlnirile erau literă de lege: niciodată fiul său nu-l văzuse lipsind de la vreuna. Urmărea pas cu pas lucrările lui Erling şi ale Flaviei şi se ataşase de cercetările lor cu o dorinţă de a progresa tot atît de aprigă cît şi a lor. Iar acum să fi uitat că trebuia să se întîlnească cu ei? Ori socotise întîlnirea cu ei prea puţin importantă în comparaţie cu apelul misterioasei Nita Hollis?

Aşa stînd lucrurile, Erling şi Flavie voiau să obţină de la Thérèse o mărturisire deplină. Flavie insinuă:

— Chiar nu-ţi aminteşti de femeia asta, mamă?

Thérèse tresări indignată.

— Să-mi amintesc?... Nu vă puteţi închipui cît de tulburat a fost Jan! Şi în ce hal s-a supărat cînd i-am spus că n-o cunoşteam! S-a enervat mai ales cînd şi-a dat seama că prima lui soţie o cunoscuse şi nu eu. De cînd îl ştiu n-a săvîrşit o eroare atît de grosolană faţă de mine! În epoca aceea, eu mă aflam încă în Alsacia! N-am văzut-o în viaţa mea pe Nita Hollis! Şi nimeni nu mi-a vorbit niciodată despre ea!

— Atunci de ce te frămînţi astfel? Tăcerea tatei dovedeşte că el nu s-a mai gîndit niciodată la ea. Păstrăm cu toţii, în străfundurile fiinţei noastre, unele chipuri care nu reapar decît în împrejurări cu totul excepţionale. Ne trezim dintr-o dată cu ele în prim-planul memoriei şi rămînem pur şi simplu stupefiaţi...

Erling îşi sărută mama pe obraz şi completă fraza soţiei sale:

— Îți înțelegem foarte bine, mamă, și uimirea și neliniștea. Faptul că tata a șters textul de pe banda de magnetofon, ca să nu-l mai poată asculta nimeni în lipsa sa, dovedește într-adevăr că-i acordă multă importanță, deși putea foarte bine să plece fie dintr-un elan de bunătate, fie din pricina unor remușcări. Sigur că în epoca respectivă — și putem foarte bine presupune acest lucru — trebuie să fi îndepărtat cu destulă brutalitate o îndrăgostită care-l plictisea. Femeile care te urmăresc cu dragostea lor sînt atît de agasante cînd n-ai nici un sentiment pentru ele!...

Thérèse nu avea nervi de oțel, ca să-și poată impune tăcerea. Dealtfel simțea o dorință teribilă de a împărtăși copiilor ei tot ce știa!

— Sigur, dragii mei, sigur că tatăl vostru e în stare să întreprindă — din pură bunătate — o călătorie destul de obositoare pentru el, din o mie și unul de motive, dar să știți că nu din pricina asta a plecat. Sînt convinsă că nu bunătatea e adevăratul motiv care l-a pus pe drumuri, chiar dacă ar crede el însuși acest lucru.

— Bine, mamă, dar atunci de ce-a plecat?

Vocea Thérèsei spunea multe cînd aminti din nou ce semnificație avusese și continua să aibă pentru ea numele lui Sigrid.

— Ah, dragii mei copii, dacă l-ați fi văzut pe tatăl vostru! Dacă ar fi putut, ar fi plecat fără să mă anunțe! Ține cu orice preț ca Nita Hollis să-i dezvăluie — așa cum i-a făgăduit — înainte de a muri, nu știu ce secret al lui Sigrid, pe care numai ea îl știe.

Pînă atunci, Erling nu prea înțelesese locul pe care Sigrid îl ocupase în viața tatălui său și, ca o consecință indirectă, în viața Thérèsei. Se gîndi imediat, cu amară tristețe, că mama sa era — la urma urmei — femeie, și că gelozia față de o nălucă era de-a dreptul ridicolă. Sigrid murise de multă vreme, în ajunul căsătoriei lui Jan cu Thérèse. Aproape că îi se părea de necrezut! Încercă să fie cît mai convingător și cît mai calm:

— Mamă dragă! Las-o pe nefericita de Sigrid să se odihnească în pace! Poate că tata o fi fost intrigat odinioară de o comportare curioasă din partea ei. Tinerețea spiritului — pe care și-a păstrat-o intactă — l-a determinat să profite de ocazia de a cunoaște „cel din urmă cuvînt", cum zic romancierii. Lasă-l să afle dezlegarea unei probleme care poate că l-a preocupat vreme îndelungată. Cînd va ști totul, va fi mult mai puțin preocupat de umbra lui Sigrid.

Thérèse suferea atît de tare din pricina lipsei de înțelegere de care dădea dovadă fiul ei, încît spuse cu glas răgușit:

— Erling, nu e vorba de o vagă poveste misterioasă care să

fi aţîţat odinioară curiozitatea tatălui tău! Nita Hollis i-a spus textual: „Dacă ai fi cunoscut acest secret, viaţa dumitale ar fi fost cu totul alta!" Întreaga viaţă a tatălui tău ar fi luat o cu totul altă întorsătură! Pricepi? Nu sesizezi subtextul frazei? Ce voia de fapt să spună? Ce insinua femeia asta? Că Jan n-ar mai fi alungat-o pe Sigrid din Transvaal, că poate — cine ştie — i-ar fi iertat verişoarei sale fapta cumplită, de necrezut, săvîrşită faţă de Ide! Nita Hollis părea convinsă că, în ciuda crimei făptuite de Sigrid, în ciuda dragostei pe care Jan o nutrea atunci faţă de mine, el s-ar fi reîntors la dînsa. Ea s-a sinucis — abia acum îmi dau seama — nu din pricina dezamăgirii, ci pentru că nu voia să-i dezvăluie lui Jan secretul, pentru că acest secret l-ar fi obligat să se reîntoarcă la ea! Iar ea nu voia ca el să se reîntoarcă silit! Orgolioasa fiinţă voia dragostea lui Jan, dar o dragoste fără presiuni, fără constrîngeri.

Obrajii Thérèsei se scofîlciseră. Se crampona de fiul ei care acum începu să fie neliniştit. Sănătatea mamei sale era încă o dată pusă la grea încercare. Erling era gata să creadă că mama lui văzuse just lucrurile. Dar ce fel de secret putea fi acela în stare să schimbe viaţa unui om, respectiv a tatălui său? Erling tocmai se pregătea să nu ia lucrurile prea în serios, cînd o privire scurtă pe care i-o aruncă Flavie îl convinse de contrariul. Tatăl său, atît de stăpîn pe sine, care se pricepea să se domine în orice împrejurare, dăduse bir cu fugiţii, ca un adolescent, uitînd de toate făgăduielile pe care le făcuse; Flavie se părea că avea părerea ei în legătură cu acest lucru, dar era vădit că nu voia să se amestece în discuţie. Se îndepărtase de soacra ei şi-i lăsase lui Erling sarcina de a o linişti.

Cu toate că doctorul Yvarsen îşi cunoştea bine soţia, cuvintele ajunse la urechile Thérèsei, printr-un ciudat concurs de împrejurări, aveau totuşi pentru Flavie un anumit sens şi încă unul destul de grav.

Privirile celor doi soţi se întîlniră din nou. Erling refuză să admită că Flavie — cunoscînd vreun fapt important privitor la Jan — voise să-l treacă sub tăcere. Ochii Flaviei — de o culoare şi o lumină rar întîlnite — îi căutară pe cei ai soţului ei ca şi cum s-ar fi temut ca nu cumva Erling să-i înţeleagă greşit atitudinea pe care-o adoptase în legătură cu subiectul în cauză. Lui Erling îi fu foarte uşor să traducă mesajul mut: „Vom sta de vorbă de îndată ce vom fi singuri! Pînă atunci, linişteşte-o pe mama ta! Şi mai ales, să nu cumva să-mi ceri vreo explicaţie de faţă cu ea!"

III

ERLING ŞI FLAVIE GĂSIRĂ O sumedenie de motive ca s-o calmeze pe Thérèse; o liniştiră atît de mult, încît putură s-o lase — fără teamă — singură cu Gerda, devotata ei bucătăreasă. Thérèse le făgădui să fabuleze, în gînd, diverse istorii şi să aştepte, calmă, întoarcerea bărbatului ei, căruia trebuia să-i acorde, totuşi, mai multă încredere. Erling şi Flavie se urcară în maşină şi porniră îndărăt, spre Stockholm. Dar, după vreo zece kilometri, parcurşi în linişte, Erling zise:

— Flavie! Ce-i cu toată povestea asta? De ce tata — care e atît de ponderat — a plecat ca un năuc, fără să-i explice mamei, motivele, şi fără să ne telefoneze cînd ştia că are întîlnire cu noi? Am impresia că tu ai unele păreri în legătură cu cele întîmplate...

Pe buzele Flaviei pluti un surîs vag cînd îi răspunse soţului ei:

— Erling, oare nu vei fi niciodată în stare să-i acorzi tatălui tău dreptul de a fi şi el om, un simplu om, aşa, ca toţi oamenii?

— Cum adică? Ce vrei să spui?

— Nu te înfuria aşa cum ai obiceiul ori de cîte ori îmi permit să-l văd pe tatăl tău cu ochii mei, fără lentile care măresc. Ascultă-mă, te rog, încă o dată... Sau poate că preferi să tac?

— Mai întîi, te rog răspunde-mi de ce se agită tata? De ce şi-a schimbat aşa, dintr-o dată, felul de a fi? Pur şi simplu, mi se pare un alt om!

— Pentru că nu mai corespunde cu portretul făcut şi retuşat de voi! În ochii mamei tale, în ochii alor tăi, în ochii celor care au lucrat sub ordinele sale, Jan Yvarsen a fost, tot timpul, un fel de „supraom", un fel de semizeu! Pînă şi nepoţii vorbesc despre el nu aşa cum vorbesc, în general, nepoţii despre bunicii lor, adică uneori chiar mai liber decît părinţii lor. Şi zău că e păcat!

Erling începu să se enerveze.

— Atunci înseamnă că în ochii tăi tata e...

— Te-am rugat să fii calm, domnule soţ! Şi, ca să nu mă înţelegi greşit, îţi declar că voi refuza pînă în ultima clipă a vieţii mele să te tratez ca pe un semizeu. Inconvenientele unei astfel de atitudini sînt mult prea mari. Incidentul de azi e cît se poate de convingător în acest sens. Admir — o, cît admir — inteligenţa, pregătirea, generozitatea, spiritul de dreptate şi multe alte calităţi ale socrului meu. Numai că eu ştiu că, înainte de orice,

el este foarte omenos şi că acest lucru îl face să fie mult mai seducător decît cu acea aureolă de sfînt cu care l-aţi împodobit voi... Atîta vreme cît n-ai să fii convins de ceea ce spun, ar fi de prisos să-ţi dezvălui părerile mele despre situaţia actuală.

Erling bombăni:

— Eşti tot atît de încăpăţînată ca şi urşii tăi din Canada, graţioasa mea nevastă! Voi ceda deci şi de data asta! Hai, să-ţi aud presupunerile! Observ, cu surprindere, că sînt legate de fapte pe care n-ai socotit de cuviinţă să mi le aduci şi mie la cunoştinţă.

— Nu ţi-am spus nimic, Erling, tot din motivele invocate mai înainte. Adică din pricină că vă comportaţi cu toţii faţă de Jan Yvarsen ca nişte dreptcredincioşi faţă de patriarhul lor. Noroc că omul a dat dovadă de un rar bun-simţ şi n-a devenit un infatuat insuportabil. Ai puţină răbdare! Fiindcă trebuie s-o iau mai de departe ca să-ţi pot explica de ce mă simt atît de emoţionată acum.

— Chiar eşti emoţionată? Eram cît pe-aci să mă îndoiesc...

— Degeaba o faci pe ironicul, dragă! Află că ţin foarte mult la socrul meu! Amintesc — în trecere — că trebuie să fi observat nişte calităţi cu totul excepţionale la domnia-ta, din moment ce te-am putut, totuşi, alege după ce l-am cunoscut pe el! Căci odinioară am fost şi eu pe punctul de a mă număra printre admiratoarele fervente ale tatei. Am chibzuit îndelung pînă m-am oprit asupra ta. Fiindcă pe atunci erai mult prea timid, prea şters, mulţumindu-te să trăieşti în umbra prestigiosului tău tată. Din fericire însă, te-am iubit şi ţi-am aprobat din tot sufletul dorinţa de a te rupe de trecut şi de a deveni cineva prin propriile tale puteri.

— Vrei să spui poate că împreună cu o eminentă specialistă în bacteriologie care se numeşte Flavie Verneuil.

— Da, împreună cu mine! De acord! Numai că acum e vorba de Jan Yvarsen: îţi vorbesc — cu respect şi dragoste — despre tatăl tău redus la nişte dimensiuni pe care el ar fi primul gata să le recunoască. Hai să aducem puţin faptele din trecut, în prezent. Numele lui Sigrid a suferit tot atîtea transformări ca şi cel al lui Jan Yvarsen. Preafrumoasei Sigrid i s-au pus în circă toate păcatele lumii, evident, cu exagerările de rigoare.

— Stai, Flavie! Auzindu-te, era să intru cu maşina în şanţ. Tu spui „exagerări"? Dar Sigrid a...

— Te rog din suflet să ai grijă de părinţii copiilor noştri! Iar dacă tu nu te simţi stăpîn pe volan, lasă-mă pe mine să conduc. Vom discuta altădată despre adevăratul chip al lui Sigrid! As-

tăzi nu mă ocup de ea decît în măsura în care ne poate lămuri unele lucruri legate de tatăl tău. Sigrid şi-a pus capăt vieţii cînd fraţii mei şi cu mine eram încă nişte puşti. Aşa că mi-am imaginat-o ca pe o prinţesă din poveşti, care mi-a umplut toată copilăria cu fiinţa ei de vis, ba chiar şi o parte din adolescenţă. Dacă, mai tîrziu, am venit să mă angajez ca laborantă la clinica doctorului Yvarsen, am făcut-o din admiraţie faţă de Sigrid, gata să susţin o luptă înverşunată ca să-i apăr onoarea. Cînd mama ta a vrut — şi era firesc să se întîmple — să mă îndepărteze de tine, Erling, a făcut-o din ură faţă de Sigrid. Şi iată-ne ajunşi la punctul crucial. Dacă azi dispunem de o avere deloc neglijabilă, dacă şi eu şi ai mei trăim în îndestulare, asta se datorează moştenirii pe care am primit-o de la Sigrid. Or, averea asta ea a lăsat-o, prin testament, tatălui tău. Anunţat imediat de notarul lui şi fără să-i sufle un cuvînt Thérèsei, Jan a refuzat banii. Ştii că în ordinea înrudirii, părinţii mei veneau imediat după Jan Yvarsen; or, ei au ezitat mult pînă să primească moştenirea. Ştii care a fost adevăratul şi cel mai serios motiv care i-a tulburat şi i-a făcut să şovăie atîta vreme?

— Erau foarte evlavioşi şi moştenirea le venea din partea unei sinucigaşe.

— N-ai nimerit-o. Asta a fost versiunea oficială. Fraţii mei, oricît de tineri vor fi fost atunci, au tras cu urechea la discuţiile dintre părinţii noştri care se străduiau să vadă lucrurile cît mai clar. Cîţiva ani mai tîrziu, Erik şi Bertie au discutat ei înşişi această problemă pe care mai apoi mi-au împărtăşit-o şi mie. Părinţii noştri se prăpădiseră, dar ezitarea lor, cît şi a noastră, a celor trei copii Verneuil, fusese pricinuită de cuvintele pe care le-a rostit mai adineauri, mama ta, Erling: „Oare Sigrid nu avusese nici un secret?"

— Ca să vezi! Deci şi ei şi voi — la fel ca şi Nita Hollis — v-aţi gîndit şi aţi vorbit despre un posibil secret. Adică Sigrid să fi săvîrşit şi alte crime în afară de abandonarea Idei în pădurea virgină şi de încercarea de a o împuşca pe mama?

— Opreşte-te! A procedat groaznic, într-adevăr! Dar de ce s-o mai învinuim? Mai curînd, străduieşte-te s-o înţelegi. Şi judecata şi morala ei o luaseră demult razna! Dar oare tatăl tău n-are şi el partea lui de vină în ceea ce priveşte această viaţă răvăşită, aş spune chiar demenţială? N-a fost prea dur, prea intransigent, cînd şi-a surprins verişoara sărutîndu-se cu Sven Lundell, pe malul Trollhättanului? Dacă ar fi iertat-o atunci, s-ar fi schimbat totul şi pentru ea şi pentru el.

De data asta, Erling trase maşina undeva, pe marginea dru-

mului şi opri, fiindcă de scandalizat ce era simţea că nu mai putea conduce. „Cum adică, să-l implice pe tatăl său în crimele făptuite de Sigrid?" Ei nu, asta era prea de tot!

— Nu te enerva, dragă, continuă răbdătoare, Flavie. Nu-l condamn pe Jan, ci socot doar că a fost prea categoric, prea exclusivist. Pe moment, ceea ce trebuie să ne preocupe este acel faimos „secret al lui Sigrid".

— Care ar putea fi secretul?

— Chiar nu bănuieşti? Gîndeşte-te că pe vremea aceea Sigrid era o fiinţă superbă, tînără, înflăcărată. Gîndeşte-te numai ce patimă dezlănţuise în inima vărului ei! Crezi că Jan a fost singurul bărbat îndrăgostit de această zînă?

De data asta, Erling mai mult strigă decît vorbi:

— Crezi că Sigrid a avut un amant? Atunci de ce nu s-a măritat cu el?

Flavie continuă, cu vocea puţin sugrumată de emoţia pe care nu şi-o putea niciodată înnăbuşi, ori de cîte ori venea vorba despre Sigrid.

— Părinţii mei presupuneau că Sigrid, orgolioasa Sigrid, avea un copil...

Erling îşi privi lung soţia. La început, păru că-i pierise glasul, apoi izbucni:

— Sigrid cea nebună după logodnicul pe care-l pierduse într-o clipă de rătăcire, disperată din pricina acelei rupturi, să fi avut un copil? Dar e de neconceput! Absolut de neconceput! Dealtfel, dacă ar fi avut un copil, n-ar fi lăsat un testament în favoarea tatei.

Flavie îşi fixă soţul cu toată intensitatea privirii sale strălucitoare; apoi, adăugă foarte încet:

— Părinţii noştri şi-au zis pînă la urmă — aşa cum ai făcut şi tu — că lucrul era de neconceput. Totuşi, tatăl meu obiectase că Sigrid călătorise mult, că fusese, cu siguranţă, foarte curtată, că poate într-o seară în care nu mai putuse îndura singurătatea şi deznădejdea se dăruise vreunui bărbat. Ce martiriu, să pierzi pentru totdeauna dreptul la fericire, pentru un biet sărut oferit unui băiat pe malul Trollhättanului!

— Bun! La rigoare, să admitem şi asta! Dar atunci de ce şi-a lăsat toată averea lui Jan Yvarsen? Află, Flavie, că dacă ar fi avut un copil, nu putea face un testament în favoarea lui Jan, dezmoştenindu-şi astfel odrasla!

— Ai luat-o cam repede, Erling! Pentru ca un copil să fie moştenitor rezervatar trebuie nu numai să fie declarat pe numele mamei, ci ulterior ea să-l şi recunoască legal.

— De acord! Dar de ce nu l-ar fi recunoscut?

— Păi, mai întîi, din pricina orgoliului. Poate că Sigrid n-a vrut să lase nici o urmă a unei maternităţi nelegale; a unei trădări faţă de marea, de singura ei dragoste!

— Totuşi, cînd a vrut să vorbească cu tata, chiar înainte de a-şi curma viaţa, cînd s-a convins că el se va însura cu Thérèse, ea încă mai nădăjduia că va fi iertată pentru tot răul pe care-l făptuise. Dar iată că raţionamentul nostru se prăbuşeşte: Sigrid şi-a lăsat întreaga avere lui Jan Yvarsen; deci dacă ar fi avut un copil, acesta — neavînd nici un drept legal să reclame moştenirea mamei sale — însemna că Sigrid îşi condamna propriul copil la sărăcie şi mizerie. Jan Yvarsen n-avea nici o obligaţie să se ocupe de acel copil! Cu atît mai mult cu cît, condamnînd-o pe Ide la moarte, Sigrid făcea dovada unei sinistre răutăţi.

— Neglijezi o ipoteză, Erling...

— Care anume?

— Sigrid n-a presupus că Jan n-o va asculta. Posibilitatea unei a treia deziceri a lui Jan de ea nu-i trecuse prin minte! Sigrid era sigură că pruncul va fi adoptat, în mod legal, de Jan.

— Femeia trebuie să fi fost de o impertinenţă nemaipomenită ca să fie atît de sigură că se va mărita cu tata, în ciuda crimei şi a trădării ei în dragoste.

— Hm! Jan dorea un copil, fusese disperat de moartea lui Nils. Ide pierduse şi cel de al doilea prunc pe care-l aştepta... Cel al lui Sigrid trebuia să fie probabil excepţional de frumos — dealtfel cum ar fi putut o fiinţă ca ea să aducă pe lume un copil care să nu-i semene în frumuseţe?

Erling îşi dădu seama că Flavie putea avea dreptate. Strigă ca şi cum ar fi intonat un cîntec de victorie:

— Noroc că între timp, doctorul Jan Yvarsen apreciase minunatele calităţi ale Thérèsei Erhardt. Nu mai voia, cu nici un preţ, să fie întors de pe drumul fericirii! Între el şi fermecătoarea Sigrid se strecurase imaginea noii sale iubite.

Erling porni maşina, dar supraveghind drumul, arunca — din cînd în cînd — priviri furişe către Flavie. Ea nu răspunsese nimic. Nu era de acord cu afirmaţiile lui? Erling sfîrşi prin a insista:

— Nu socoţi, aşa cum socot şi eu, că nici o altă femeie nu se potrivea mai bine cu doctorul Jan Yvarsen, aşa cum s-a potrivit mama? Era tot atît de inteligentă şi de pregătită din punct de vedere intelectual cum era şi Sigrid. Frumuseţea ei, e adevărat, era de cu totul altă natură, dar a fost şi ea destul de frumoasă, şi în plus de o moralitate inatacabilă.

Flavie răspunse cu convingere, dar nu chiar cu atîta cu cîtă ar fi dorit Erling.

— Mama ta e o soţie admirabilă; doctorul Yvarsen a fost într-adevăr răsfăţat de soartă. N-ar fi putut cu nici o altă femeie să se bucure de o viaţă liniştită, atît de necesară profesiei sale, de o viaţă mai armonioasă, într-un cuvînt...

Erling acceleră, lăsînd să se înstăpînească o lungă tăcere între el şi Flavie. Apoi reluă gînditor, nu fără o oarecare tristeţe:

— Mi se pare ciudat, Flavie, că pentru prima oară de cînd ne-am căsătorit observ la tine ceva care-mi dovedeşte că mama pentru tine e doar soacră.

Flavie roşi uşor, dar protestă calmă:

— O femeie o poate iubi cu multă dragoste pe mama soţului ei, poate avea pentru ea mult devotament şi recunoştinţă, fără să uite însă că a avut ea însăşi o mamă şi că nimeni n-o poate înlocui pe cea pe are a pierdut-o... Acestea odată spuse, eu nu cred că Thérèse a avut vreun motiv să se plîngă vreodată de mine.

— Aşa e, dragă, iartă-mă dacă ţi-am creat impresia că mă îndoiesc. Povestea asta de necrezut, care l-a răvăşit pe tata, m-a tulburat la fel de tare şi pe mine. Cred că nu vom putea dezlega niciodată această enigmă!

— Poate... Dacă tatăl tău socoate că e necesar să tacă, va tăcea!

Flavie îi surîse bărbatului ei; nu-i păstra nici un fel de ranchiună că se înfuriase, dar atunci cînd intrară pe strada lor, ea rosti — ca pentru sine — cu privirea fixată drept înainte:

— Asta nu te scuteşte ca într-o bună zi să ai o surpriză care să te deconcerteze, aşa că ai face mai bine să-ţi revizuieşti părerile pe care le ai despre adevărata personalitate a lui Jan Yvarsen!

Erling îşi încruntă, brusc, sprîncenele. Trase maşina în faţa peronului, dar simţi dorinţa să mai rămînă un moment cu soţia sa; nelăsînd-o să coboare, o luă cu sine pînă la garajul aflat undeva jos, sub clădire. Chipul îi era contractat de efortul pe care-l făcea pentru a înţelege sensul cuvintelor rostite de Flavie. Avea o încredere deplină în inteligenţa şi spiritul de observaţie al soţiei sale. Probabil că Flavie simţise nevoia să-l prevină împotriva cine ştie cărei surprize neplăcute, din moment ce vorbise aşa cum vorbise. Îşi trecu braţul în jurul taliei nevestei sale, fiindcă simţea nevoia s-o simtă alături de el. Ea îl înţelese şi se ghemui la pieptul bărbatului ei, oferindu-i buzele. Acest scurt sărut îl făcu pe Erling să aştepte, cu răbdare, momentul de intimitate în care să nu fie deranjaţi de nimeni şi de nimic. Abia după ce mîncară rămaseră, în sfîrşit, singuri. Atunci Erling reluă discuţia pe care o întrerupseseră în maşină.

— Flavie, te rog, explică-mi ce-ai vrut să spui! Cu cît repet mai des cuvintele tale, cu atît îmi dau seama mai mult că ai dreptate. L-am admirat prea mult pe tata, fără să ne străduim să-i cunoaştem adevărata fire, care s-ar putea să fie chiar mult mai agreabilă decît este. Dealtfel acum îi spun „tata"... Odinioară îi spuneam „tăicuţul", un tăicuţ pe ai cărui genunchi Ide se căţăra fără nici o jenă, şi de picioarele căruia eu mă agăţam fără nici un respect pentru impecabila dungă a pantalonilor săi. Tata se juca cu noi, pe covor, ne urca în spatele lui, se prefăcea a fi cal săltîndu-ne pe umeri, iar eu îl apucam zdravăn de păr, rîzînd cu gura pînă la urechi. Uneori mă ridica în aer, strigînd cît îl ţinea gura: „Hopa sus, fiule! Bravo! Nu ţi-e frică!"

Flavie surîse.

— Iar acum îi spui „tată"...

— Cum s-o fi întîmplat acest lucru? Nu ştiu nici eu... Probabil din pricina respectului, mereu mai mare, faţă de inteligenţa, de pregătirea, de bunătatea lui...

— De acord.

— Sîntem deci amîndoi de acord, draga mea, că tata e un om remarcabil care merită să fie admirat; constatăm, de asemenea, că a putut şi că mai poate încă să se comporte ca şi cum nu l-ar stingheri în nici un fel reputaţia lui mondială. Vezi în asta vreo licărire care ne-ar putea lumina? A şters-o ca un adolescent, fără ca măcar să ne dea un telefon, iar ceea ce mă surprinde cel mai mult e faptul că nu e vorba de manierele solemne ale unui om de seamă, ci că e vorba de un om oarecare, de un simplu om care acţionează în acest moment, aşa cum îl taie capul.

Lui Erling i se păru că Flavie nu avusese niciodată o privire mai plină de farmec şi parcă nu arătase niciodată chiar atît de uluitor de frumoasă. Admiraţia fără margini îi generă o stare psihică specială, în care era pregătit să accepte orice i-ar fi spus nevasta lui.

— Erling, ia presupune tu că datorită unei atitudini — să zicem absurdă din partea ta — nu te-ai fi putut însura cu mine. Ce-ai fi făcut?

Fără nici o ezitare, Erling strigă:

— Nu m-aş fi resemnat niciodată, dar absolut niciodată, că n-ai fost a mea! Ai fi putut săvîrşi acte condamnabile pentru restul omenirii, dar dacă mi-aş fi dat seama că ai procedat astfel numai ca să fim împreună, dacă m-aş fi convins de efortul, de perseverenţa, de încăpăţînarea ta înverşunată de a rămîne lîngă mine, ai fi rămas — în ochii mei — fiinţa cea dragă şi cea

mai demnă de rîvnit... Eu n-aş fi fost în stare de asprimea de care a dat dovadă tata! Sigur că la început m-aş fi despărţit de tine, dar mai tîrziu te-aş fi căutat şi aş fi căutat cu deznădejde un motiv ca să te pot ierta şi să ne putem uni soarta.

Într-un gest de dragoste spontană, Flavie se aplecă spre soţul ei:

— Îmi place grozav, dragul meu, că tu nu eşti un „supraom". Şi acestea odată spuse, să ne continuăm supoziţiile. Ce-ai fi făcut dacă, după mai mulţi ani de despărţire, mi-ai fi îngăduit să-ţi explic (ceea ce lui Sigrid nu i s-a îngăduit) că disperarea mă adusese în pragul nebuniei? Că începusem să beau... că încercasem cu orice preţ să găsesc uitarea şi că toate încercările disperate se soldaseră cu un copil.

În timp ce Flavie vorbea, fizionomia atît de expresivă a lui Erling se schimbase brusc, ca şi cum ar fi fost tulburat de cele mai înspăimîntătoare gînduri. Flavie îi urmărea cu neliniştе frămîntările pe care i le provocase cu bună ştiinţă. Erling se ridică în picioare şi se sprijini de o mobilă, nedezlipindu-şi privirea de pe chipul soţiei sale. Apoi, cu glas şters, replică:

— Fie-ţi milă, Flavie! Dacă presupunerile tale se adeveresc, dacă ăsta a secretul lui Sigrid, sigur că nu i l-a putut destăinui tatei înainte de a-şi pune capăt vieţii. Îţi dai seama ce îndură acum acest om? Ştim cu toţii cît a fost odinioară de gelos pe Sigrid. Revelaţiile Nitei Hollis riscă să-l rănească mai cumplit decît tot ce-a îndurat în decursul întregii sale vieţi. Nu crezi că ar trebui să iau avionul de noapte şi să mă reped şi eu în Anglia? Tata nu mai e tînăr ca să suporte fără risc astfel de emoţii. Încerc să văd şi eu lucrurile cu ochii lui, sau mai bine-zis, ca toţi oamenii care iubesc cu adevărat. Singura faptă ireparabilă, singura crimă adevărată într-o iubire ca a.lor, ar fi fost ca Sigrid să se fi dăruit — fie chiar şi o singură dată — altui bărbat! Tata n-a putut suporta s-o vadă nici măcar sărutîndu-se cu Sven Lundell; atunci gîndeşte-te şi tu ce va simţi dacă femeia aceea aflată pe moarte — Nita Hollis — o să-i spună că Sigrid a... nu, nu, nu se poate, Flavie... Nu poate fi adevărat!

— Poate, dragul meu! Am avut întotdeauna prea multă imaginaţie! Dar recunoaşte şi tu că, de data asta, în faţa unui astfel de mister, puteam foarte bine să exagerez!

— Gata cu părerile şi cu presupunerile! Sigrid este pentru tine, ca dealtfel şi pentru mine, o figură mitică. Dar, oricît ar fi fost de decăzută, avea totuşi mîndria ei şi niciodată n-ar fi încercat să-l mai vadă pe tata dacă ar fi fost obligată să-i mărturisească faptul că într-o clipă de disperare îşi renegase dragostea,

că-l uitase şi că cedase altui bărbat. Nu, n-ar fi cutezat niciodată un astfel de demers, n-ar fi cutezat să i-o smulgă tatei pe cea care astăzi mi-e mamă, dacă Sigrid ar fi avut un copil de la un alt bărbat.

— Sînt de acord cu tine, Erling! Dar atunci... care e secretul? Nita Hollis pretinde că viaţa lui Jan Yvarsen ar fi luat cu totul altă întorsătură dacă doctorul ar fi cunoscut acest secret. Atunci?

Erling, cu chipul crispat, lăsă să-i scape un protest vehement:

— ...Totuşi, un copil! Dar, Flavie... ei bine, mi se pare cu neputinţă!

Flavie avu un surîs enigmatic, apoi oftă uşurată: avusese dibăcia de a-l determina pe soţul ei să presupună exact ceea ce presupusese şi ea. Spuse încet:

— Ai putea să-l întrebi pe fratele meu Erik. Avea vreo zece ani cînd Sigrid şi-a pus capăt vieţii. Pe urmă, au mai trecut doi ani pînă ce părinţii noştri s-au hotărît să accepte moştenirea lui Sigrid. Norbert, Erik şi cu mine vorbeam destul de des despre Sigrid. Cei doi fraţi ai mei o auziseră de multe ori pe mama declarînd: „Ar fi omenesc şi firesc ca Sigrid să aibă un copil!" Dar mama nu l-a putut totuşi convinge şi pe tata de acest lucru. Discuţia decurgea întotdeauna la fel: el susţinînd, exact ca şi tine, că lucrul ar fi cu neputinţă, iar ea repetîndu-i, plină de convingere: „Şi totuşi am unele indicii care m-au convins că verişoara noastră are un copil! Din păcate, nu ştie să fie moderată în ceea ce priveşte sentimentele. Sigrid iubeşte cu aceeaşi patimă acest copil misterios cu care-şi va iubi de-a pururi vărul. Dacă vreodată s-ar ivi ocazia să-i arate copilul lui Jan, ar avea unul din cele mai puternice atuuri să se mărite, în sfîrşit, cu el." Tata, om drept din fire, dominat de convingeri morale inflexibile, nega cu înverşunare vorbele mamei.

— Cu alte cuvinte, după fraţii tăi şi după tine, „secretul Sigridei", ar purta numele unui băiat sau al unei fete şi...

— Da, ai curajul şi du-ţi gîndul pînă la capăt!

— Mă obligi să spun un lucru groaznic! Şi care mi se pare inadmisibil. Nici măcar nu pot... Cum de cutezi să-ţi imaginezi un asemenea lucru?

Răbdătoare, Flavie, răspunse cu convingere:

— Am să rostesc eu în locul tău pretinsa blasfemie, izvorîtă din nişte minţi înguste şi din nişte suflete rigide. Sigrid a avut într-adevăr un copil, iar tatăl acestui copil n-a fost altul decît cel la care ne gîndim amîndoi, singurul bărbat pe care ea l-a iu-

bit vreodată, pe care l-a adorat pînă la a fi în stare să comită o crimă şi din pricina căruia şi-a pus, pînă la urmă, capăt vieţii.

Erling păli.

— Ţi-ai ieşit din minţi! protestă el, dar atît de slab încît Flavie abia îl auzi.

— Dragul meu, ce copilăros poţi fi! Cum poţi pune chiar atît de tare la inimă un astfel de lucru? Dimpotrivă, ar trebui să-i înţelegi pe Jan şi pe Sigrid, rămînînd lucid, ba aş cuteza chiar să spun, detaşat. Îţi recomand sistemul meu de adineauri: să ne punem noi înşine în locul lui Jan şi a îndrăgostitei pătimaşe, la rîndul ei atît de iubită. Nu uita că Ide a stat cîţiva ani în veldul african, lovită de amnezie, neputînd da nici cea mai vagă informaţie despre identitatea ei. În toată această perioadă, Jan şi Sigrid, la fel de înflăcăraţi amîndoi, în plină putere şi sănătate, se vedeau zilnic la Krittelwerk şi nu-mi închipui că ai naivitatea de a crede că dragostea dintre ei era doar platonică! Dacă tu şi cu mine am fi fost protagoniştii unei astfel de aventuri, crezi că ne-am fi stăpînit amîndoi elanul, dealtfel cît se poate de firesc, care ne-ar fi împins pe unul în braţele celuilalt? Sînt sigură, Erling, că Jan Yvarsen a rezistat cît a putut; a rezistat atîta timp cît a mai nutrit o cît de vagă nădejde că-şi va găsi soţia dispărută. Dar iată că a venit şi momentul cînd şi-a pierdut această speranţă. Nimic nu l-ar fi putut îndepărta pe Jan de Sigrid decît dacă ar fi aflat că ştia ce i se întîmplase Idei. Dar cum i-ar fi putut trece prin minte, fie chiar şi pentru o secundă, că iubita lui era o criminală? Gîndeşte-te, Erling, că Ide era însărcinată; o faptă ce urmărea să înlăture şi mama şi copilul n-ar fi putut trece niciodată prin mintea unui om ca Jan. Pentru el, totul era foarte limpede: probabil că sub impulsul vreunei depresiuni nervoase — cum mai avusese dealtfel de cîteva ori — Ide plecase pe înserate de acasă. În seara aceea, el se afla undeva, la o fermă îndepărtată, ajutînd o femeie să nască. Probabil că Ide voise să se convingă că doctorul se afla într-adevăr acolo, că nu era în compania verişoarei sale, fiind veşnic chinuită de dragostea ei excesivă şi sfîşiată de spaima aproape bolnăvicioasă de a nu-şi pierde bărbatul. Probabil că vreo fiară îi adulmecase urma şi-o ucisese. Mai ales că hăţişul african era, prin unele locuri, de nepătruns. Acum, pune-te în locul bărbatului care se credea văduv, care nutrea mult respect şi afecţiune pentru soţia lui, dar nu şi dragoste. Se însurase cu Ide de ciudă şi ştia că săvîrşise o greşeală. De acum încolo, era liber s-o iubească pe Sigrid, pe Sigrid la care începuse să se gîndească înainte chiar de a fi ştiut să scrie cuvîntul „dragoste" şi ţie ţi se pare anormal că nu trăiau ca „frate şi soră"?

Erling fu în sfîrşit, convins.

— Sigrid trebuie să fi dorit atunci, mai pătimaş ca niciodată să devină „doamna Yvarsen". Sigur că în secret a fost obsedată, roasă de amintirea faptei sale. Nimic nu-i mai putea reda liniştea decît nădejdea în căsătoria pe care o credea atît de apropiată. Nu-ţi trebuie un prea mare efort de imaginaţie ca să-ţi dai seama de visele pe care şi le făcea: îl va copleşi pe Jan cu atîtea bucurii, încît fericirea fără margini a doctorului va justifica faptul că o sacrificase pe nevinovata Ide.

Continui să rămîn în domeniul presupunerilor, Erling, dar cu mari şanse de a vedea just: dacă frumoasa Sigrid ar fi observat că va avea un copil, s-ar fi ferit să-i mărturisească lui Jan. Ţi-am mai spus: voia să fie luată de soţie din dragoste, şi nu din datorie sau constrîngere. Şi apoi, dorea probabil să-i dea vestea minunată după ce s-ar fi măritat cu el. Dar iată că au apărut faimoasele „caiete ale Idei", şi toate planurile Sigridei, toate visurile sale s-au năruit. Acum era prea tîrziu ca să-i mai spună ceva. Jan putea crede că este vorba de un şantaj... Atunci, orgolioasa, frenetica Sigrid şi-a pus capăt vieţii.

Foarte palid, Erling o asculta, crispat, pe soţia sa. Pentru el, drama se complica prin faptul că Térèse Erhardt — care devenise mai tîrziu, mama sa — fusese cea care despărţise pentru totdeauna perechea Jan—Sigrid. Thérèse hotărîse — în loialitatea ei — să-i ducă doctorului Yvarsen caietele Idei. Erling făcu un scurt rezumat:

— Aşa! Deci Thérèse Erhardt — cu toată candida înflăcărare a celor optsprezece ani ai ei — îi aduce lui Jan Yvarsen dovada grăitoare a crimei lui Sigrid. Înainte de a-l vedea pe Jan, ea o vede pe Sigrid. Stupoarea, deznădejdea lui Sigrid, mai ales acum cînd ştia ce înseamnă să fii iubită, trebuie să fi fost de neimaginat. Dar Thérèse Erhardt, fată foarte tînără, nu-şi poate imagina că între doctor şi verişoara sa ar exista altfel de relaţii, decît platonice. Încă de pe atunci ea vedea pe de o parte, pe răutăcioasa, pe diabolica Sigrid, iar pe de alta, pe blînda, virtuoasa şi nefericita Ide. Între aceste două extreme, doctorul era spiritul pur şi drept. Orice dragoste pentru Sigrid trebuia înăbuşită în inima lui, de îndată ce aflase că Sigrid era o criminală.

— Dar de ce, de ce în acel moment Sigrid nu i-a strigat lui Jan: „Ide a scăpat de fiarele pădurii, aproape că a înviat din morţi! Aşa că nu mai am nici un fel de remuşcare. Da! Ne iubim, Jan! Vrei să sacrifici dragostea noastră? Nu se poate, e cu neputinţă! Cum vei putea să te înhami din nou la jug, alături de

Ide, cum vei putea să mă uiți atît pe mine cît și deplina înțelegere dintre noi? Hai să părăsim Transvaalul, să ne întoarcem în Suedia. Încă mai e cu putință să fim fericiți!"

— Cît ne e de greu să ghicim chiar totul, dragul meu! În orice caz, se pare că ea n-a rostit o vorbă!

— Eu presupun, Flavie, că Sigrid trăise alături de Jan ceasuri întregi de o bucurie atît de delirantă, încît nu-și putuse închipui că iubitul ei va așeza morala înaintea dragostei. I-a lăsat timp să sufere din pricina despărțirii lor, numai că ea nu citise caietele Idei; așa că nu-și imagina chinurile victimei sale, fugind, căzînd, pipăind, tîrîndu-se, gemînd în întunericul populat de fiare. Nu i-a păsat de suferințele îndurate, minut cu minut, de fragila creatură pe care se hotărîse s-o suprime. Nu se gîndea decît cît de mult trebuia s-o regrete Jan. A părăsit hotelul din Krittelwerk, convinsă că Jan o va urma în curînd.

— Numai că Jan, revoltat de suferințele Idei, avea — după cîte am aflat noi — să-și reproșeze cu multă amărăciune toate momentele de fericire trăite în mod clandestin cu Sigrid! A reacționat, deci, tot atît de violent cum reacționase odinioară pe malul Trollhättanului...

— Atunci orgolioasa Sigrid s-a încrîncenat. Ea să-l roage pe Jan? Niciodată! Și a dispărut din orizontul doctorului Yvarsen. Îi cunoștea generozitatea. Deci, în loc s-o trimită pe Ide, la familia ei din Olanda, asigurîndu-i o existență îndestulată, știa că dimpotrivă se va strădui s-o facă să uite ceasurile grele prin care trecuse.

— Acum o văd pe Sigrid nemaiavînd nici un fel de remușcări în legătură cu Ide. Atîția fanatici își suprimă semenii în numele unor convingeri religioase, sociale, politice etc. Ea l-a iubit atît de mult pe Jan, încît a procedat ca fanaticii.

— Hai să punem capăt discuției, draga mea! Destule vorbe, presupuneri, păreri și toate în van. Să așteptăm reîntoarcerea tatei. Poate că atunci vom cunoaște adevărul — întreg sau parțial.

Între Flavie și soțul ei se instăpîni tăcerea. Stăteau pe canapea, unul lîngă altul, și se țineau de mînă. Discuția îi tulburase foarte tare pe amîndoi. Se aventuraseră în spațiul demersului psihologic, unde aveau rar prilejul să pătrundă și unde numai niște vagi amintiri și unele deducții hazardante le îngăduiseră să întrevadă „secretul lui Sigrid".

IV

SONERIA TELEFONULUI LE DOvedi lui Erling şi soţiei sale în ce stare de tensiune se aflau. În mod normal, Erling o lăsa pe Flavie — care era mult mai sprintenă — să răspundă la telefon. De data asta, se îndreptară amîndoi deodată spre receptor. Gestul spontan le aduse aminte de tinereţe. Surîseră. Erling o trase pe Flavie lîngă el, tocmai cînd ea voia să se îndepărteze ca să-l lase pe soţul ei să răspundă; Flavie îl sărută şi-i şopti:

— Pun pariu că e mama!

— Probabil! Totuşi dacă...

Erling ridică receptorul şi-i făcu semn Flaviei să asculte şi ea. Înclinînd din cap şi făcîndu-i semn cu ochiul, şopti amuzat:

— Ai ghicit, draga mea!

— Erling... Tu eşti? Nu-mi găsesc liniştea. Mi-e ruşine că nu mă pot stăpîni, dar e ceva mai puternic decît mine! Abia mai respir!

Erling şi Flavie comunicau, pe tăcute, prin gesturi, surîsuri şi încruntări din sprîncene. Erling îşi ţinea aproape soţia căci avea o mare încredere în inteligenţa şi în profunda ei afecţiune faţă de părinţii lui. Flavie — fără să se dezlipească de el — luă un stilou şi scrise următoarele, în vreme ce soţul ei vorbea la telefon cu Thérèse: *„Atenţie! Pregăteşte-te! Mama ta e o femeie foarte subtilă, aşa că probabil a ajuns şi ea — în privinţa secretului lui Sigrid — la aceleaşi concluzii ca şi noi! Un alt aspect al acestei probleme ivite atît de tîrziu e faptul că Thérèse trebuie să fie sfîşiată de remuşcări..."*

Într-adevăr, aşa era. Din discreţie, Flavie vru să pună jos cel de al doilea receptor, dar Erling o obligă, aproape cu brutalitate, să asculte în continuare; înfăţişarea lui dovedea că nu prea naviga pe ape liniştite, că avea nevoie de prezenţa nevestei lui şi — chiar în interesul mamei sale — Flavie trebuia să accepte această pseudoindiscreţie. Thérèse, aflată la Tjorpa, se căznea să fie calmă, dar Erling îşi dădu seama cît era de mîhnită; simţi nevoia să se urce imediat în maşină şi să se ducă s-o consoleze.

— Te deranjez cumva, dragul meu?

— Cîtuşi de puţin, mamă. Ca să-ţi spun adevărul, tocmai vorbeam despre tine şi ne părea rău că te-am lăsat singură. Dacă vrei ca Flavie să doarmă la tine, spune-mi şi ţi-o aduc imediat cu maşina.

— Nu, dragii mei copii. Ah, cît mi-e de greu să-mi aleg cuvintele şi să iau atîtea precauţii ca să mă explic.

— Precauții? Nu între noi doi, mamă! Poate că te jenezi să discutăm astfel de lucruri la telefon....

— Nu, Erling, dimpotrivă... Fiindcă între patru ochi n-aș fi putut vorbi atît de liber cu tine. M-a sunat tatăl tău de la Manchester...

— Și? Sper că n-a avut necazuri cu călătoria...

— Nu mi-a dat nici un fel de amănunte. Sînt neliniștită, Erling! Tatăl tău mi s-a părut foarte nervos.

O auzi pe maică-sa înghițindu-și un sughiț de plîns și făcu un efort imens ca să pară calm.

— Dacă tata nu ți-a spus nimic despre călătoria lui, atunci despre ce-ați vorbit?

— Că s-a dus direct la clinica unde a fost instalată Nita Hollis. Că a găsit-o foarte rău și că nu-mi poate spune exact cînd se va înapoia. Că Nita n-are voie să vorbească decît cîteva minute pe zi... Că a fost încîntată să-l revadă și că l-a rugat să nu plece prea repede din Manchester. El i-a făgăduit să nu plece pînă ce nu se va simți mai bine. De fapt, tatăl tău știe că sărmana Nita se va prăpădi foarte repede.

Erling încercă să-și liniștească mama:

— Ei bine, măicuță dragă, cred că e momentul să te arăți rezonabilă. Deoarece cunoști — din întîmplare — fondul problemei, n-ai de ce să fii îngrijorată de o eventuală întîrziere a tatei. Trebuie să afle neapărat secretul! La urma urmei, nici tu, nici noi, n-o cunoaștem pe Nita. Poate că s-a folosit de un șiretlic pentru a-l determina pe omul pe care l-a iubit odinioară, cu atîta perseverență, să vină s-o vadă. Poate că n-a avut nimic serios să-i spună. Sau cel puțin, nimic care să te neliniștească. În orice caz, tata trebuie să cunoască adevărul, să afle de ce l-a chemat! De unde știi că n-a fost vorba decît de capriciul unei femei care nu mai avea decît o singură dorință pe lume: să-l revadă pe cel pe care-l admirase atîta?

— Cît de mult aș dori, Erling, ca să nu fie decît ceea ce spui tu! Am putea scuza lesne subterfugiul unei muribunde!

— Dealtfel, la urma urmelor, măicuță, dacă Nita Hollis încearcă să dezvăluie vreo aventură de odinioară a lui Sigrid n-ai avea de ce să te mai miri după toate neplăcerile pe care ți le-a cășunat verișoara tatei!

— Să trecem peste faptele care o privesc pe Sigrid; Nita Hollis a afirmat — și am auzit foarte clar, că „dacă ai fi cunoscut acest secret, viața dumitale ar fi luat cu totul altă întorsătură!" Gîndește-te, Erling, cam ce înseamnă aceste cuvinte!

Glasul Thérèsei tremura, în ciuda eforturilor pe care le făcea de a fi calmă. Continuă:

— Pentru ca Jan să-şi schimbe în mod esenţial viaţa, însemna să mă înlăture din drum, să nu vă mai aibă pe tine şi pe sora ta, să... O, dragul meu Erling, din moment ce „secretul" acesta a putut fi atît de presant pentru Jan, înseamnă că bărbatul meu, a cărei conştiinţă a fost întotdeauna ca un cristal de stîncă şi a cărui etică — aidoma unui diamant — e implicat serios în toată povestea asta! Cum de a putut dobîndi Sigrid superioritate asupra lui? Poate că Nita Hollis o fi vrut cu orice preţ să-l determine pe Jan să vină. Ce anume ştie ea, sau ce anume şi-o fi imaginat? Înainte de a se sinucide, Sigrid s-a dus la clinica tatălui tău; a vrut să aibă o explicaţie cu Jan, dar el n-a ascultat-o. Mă iubea, Erling, şi din dragoste faţă de mine n-a vrut s-o asculte pe Sigrid. Cine ştie, poate că nefericita voia să-i încredinţeze tocmai acest secret. Oh, dragul meu, simt că înnebunesc din pricina atîtor gînduri, presupuneri şi...

Erling îşi regăsi brusc vocea lui autoritară — care semăna leit cu vocea tatălui său, în momentele în care era necesar să ia o hotărîre. Trebuia — cu orice preţ — să-şi împiedice mama să se chinuie în zadar.

— Mamă! Gata! Înseamnă că nu meriţi dragostea imensă pe care a nutrit-o tata faţă de tine, dacă doar cîteva cuvinte auzite în dosul unei uşi, rostite de o femeie necunoscută, aflată pe patul morţii, au fost de ajuns să te cufunde într-o asemenea stare! Sînt gata să petrec noaptea sub acoperişul tău, cu condiţia să nu-ţi mai laşi gîndurile s-o ia razna.

Deşi Erling era sigur că ochii mamei sale erau plini de lacrimi, el o auzi spunîndu-i, pe un ton foarte calm, încercînd chiar să glumească:

— Ei bravo, doctore Erling Yvarsen! Se cunoaşte că eşti fiul tatălui tău! Ţi-ai adus mama — e adevărat că un pic cam brutal, dar cu multă înţelepciune — la ordine şi mai ales la bun-simţ.

Erling fu fericit de rezultatul obţinut. Dar nu se putu abţine să nu-şi spună în sinea lui că Sigrid trebuie să fi fost o fiinţă extraordinară, o creatură malefică, din moment ce, după atîţia ani, numai simpla evocare a numelui ei mai putea să creeze o atmosferă atît de încărcată şi să-i pricinuiască Thérèsei atîta suferinţă.

La celălalt capăt al firului, vocea Thérèsei continua să fie liniştită.

— Nu, Erling, nu veni şi nici nu mi-o trimite pe Flavie. Am să iau un calmant şi am să mă culc. Spune-mi, acum eşti mulţumit?

— Da, măicuță, sînt încîntat! Pe mîine dimineață! Dacă simți nevoia să ne vezi, Troll va fi în stare să te aducă pînă aici; profitînd de acest drum o să iei și puțin aer! Dacă drumul ți se pare prea lung, amînăm cîteva întîlniri pe care le avem mîine și venim noi — eu și Flavie — la măicuța noastră dragă!

Thérèse rîse. Cum să nu te simți fericită cînd ai un astfel de fiu? După ce Erling închise telefonul, Flavie își înălță fruntea și-l privi gînditoare.

— Ce-ți spuneam eu? Mama a întrevăzut posibilitatea unui copil...

Erling nu mai avu cînd să-i răspundă, căci telefonul sună din nou.

— Alo! Aici doctorul Jan Yvarsen! Tu ești, Erling?

— Da, tată...

— Scuză-mă față de Flavie, fiindcă am uitat de întîlnirea pe care o aveam cu voi. Sînt pur și simplu mîhnit, fiindcă văd în asta dovada lipsei mele de stăpînire, ceea ce îmi displace total. Îți telefonez din Manchester. Cred că Thérèse v-a pus la curent. Nu voi părăsi orașul pînă ce Nita Hollis nu-și va da ultima suflare.

— Da, știu... E o persoană pe care tu și prima ta soție ați cunoscut-o la Krittelwerk, nu?

— Exact; și despre care n-am mai auzit vorbindu-se niciodată. Are doar rare momente de luciditate... în sfîrșit, asta n-are nici o importanță pentru tine. Stau tot timpul la căpătîiul ei pîndind momentele cînd își recapătă cunoștința. Acum — și asta te rog să rămînă între noi, Erling — am nevoie de ajutorul tău pentru ca Thérèse să nu-și facă cine știe ce gînduri. Are o imaginație atît de bogată, încît îmi face uneori onoarea — dealtfel destul de stînjenitoare,— de a se arăta geloasă. Gelozia retrospectivă e absurdă, dar ea suferă din cauza asta, iar mie mi-e groază s-o fac să sufere.

— Oh, tată, mama va înțelege destul de ușor mila ta față de o muribundă...

— Nu ne putem permite să filozofăm la telefon, între Anglia și Suedia, despre sufletul femeilor. Vă rog, pe tine și pe Flavie, s-o faceți pe Thérèse să priceapă că nu e vorba de fleacuri. Deocamdată nu pot să vă dau nici un fel de explicații, nici ei, nici vouă, dar ar fi cu putință ca de aici să întreprind o nouă călătorie. Mă aflu în fața unei probleme care mă va preocupa enorm cît timp nu o voi rezolva.

În vocea doctorului se puteau desluși exasperare și neliniște, sentimente pe care Erling le sesizase încă de la începutul discuției, cînd îi înmînase, pe tăcute, cel de al doilea receptor soției

sale. Constată că şi Flavie era neliniştită. Brusc, strigă în receptor:

— Ascultă tată, sigur că ne vom ocupa de mama. Dar ce-ai zice dacă aş veni şi eu mîine dimineaţă, la Manchester? Circul destul de des între Suedia şi Paris, aşa că mama nu va avea de ce să se mire...

Vocea doctorului se înăspri:

— Nici pomeneală de aşa ceva! Nu sînt copil! Ceea ce aştept eu de la tine e să n-o laşi pe mama ta să-şi facă gînduri privind confortul şi sănătatea mea fizică şi morală. Am nevoie de puţină libertate. Mi-ar displăcea peste măsură să-mi fie îngrădită. Dacă voi pleca din Manchester în altă parte, te voi înştiinţa. Deocamdată nu vorbi nimănui despre această perspectivă.

Apoi convorbirea încetă. Erling puse gînditor receptorul în furcă. Flavie reflectă, cu glasul pe jumătate:

— Pot să-mi frămînt mult şi bine creierul, nu întrevăd nimic altceva în povestea asta cu „secretul lui Sigrid", cu secretul menit să-l răscolească în halul ăsta pe tatăl tău, în afară de existenţa unui copil... care bineînţeles acum trebuie să fie un bărbat sau o femeie în toată firea, în orice caz, un om matur...

— Cred şi eu! Ar trebui să fie cu cinci ani mai mare ca sora mea...

— Dacă apreciem corect, tatăl tău s-ar simţi mai curînd uşurat dacă...

Erling isprăvi el fraza începută de Flavie:

— ...ar fi sigur că nu are nici o contribuţie la paternitate.

Flavie îşi privi soţul, surîzînd cu indulgenţă faţă de această lipsă de înţelegere, specific masculină.

— Dacă tatăl tău descoperă că Sigrid s-a putut dărui unui alt bărbat — în afară de el — va suferi ca un damnat. Ar fi cea mai cumplită decepţie. Să fim deci pregătiţi să-l ferim pe Jan Yvarsen de cea mai periculoasă depresiune nervoasă, depresiune de care nu s-ar lecui uşor..

— Flavie... nu cumva presupui...

— Ei bine, da, presupun existenţa unui copil născut din dragostea înflăcărată dintre Jan şi Sigrid! Ar fi cum nu se poate mai neplăcut pentru noi toţi şi mai ales pentru mama ta! Dar sînt sigură că pînă la urmă se va obişnui cu ideea şi încă foarte bine. Mama ta e o femeie de la care nu mă aştept decît la lucruri bune, căci are vederi mult mai largi şi mai moderne chiar decît sora ta. Şi totuşi va fi destul de greu de manevrat. Se va simţi prost dacă noi doi vom lua legătura cu necunoscutul sau

necunoscuta, trecînd peste o seamă de lucruri — considerate de ea drept tabu-uri — dar despre care, îţi dai şi tu seama cît sînt de perimate şi de desuete astăzi.

Brusc, Flavie scoase un strigăt pe care şi-l înăbuşi acoperindu-şi gura cu palma.

— Extraordinar! Cum de nu ne-am dat seama? Dacă tatăl tău e părintele copilului Sigridei, unii dintre noi vor avea serios de suferit...

— De suferit? De ce? Şi cine?

— Eu şi cu tine!

— În nici un caz, nu trebuie să iei lucrurile în tragic. Ce înţelegi tu, de pildă, prin „vom avea de suferit"!

— Dar e limpede! Dacă tatăl tău — cu voinţa, inteligenţa şi tenacitatea care-l caracterizează — o porneşte în căutarea acestei persoane necunoscute, fii sigur că — dacă într-adevăr există — o va găsi negreşit.

— Ei şi?

— Eu şi cu fratele meu Erik am fost crescuţi de părinţii noştri în principiile unei etici foarte severe.

— Nu văd legătura...

— Păi, am moştenit banii care i se cuveneau acestei persoane necunoscute. Şi nu e drept. Aşa că va trebui să i-i dăm înapoi!

— Flavie! Tu eşti singura mea comoară! Nu cred să existe două neveste ca tine pe pămînt! Te rog să ţii seama de faptul că, chiar dacă vom fi mai puţin înstăriţi, esenţialul, pentru noi, e că Institutul şi clinica noastră nu vor fi în nici un fel ameninţate.

Familia Yvarsen se simţi dintr-o dată veselă şi destinsă — calităţi proprii doar spiritelor elevate şi curajoase; se îmbrăţişară cu patimă. Mai curînd le venea să rîdă decît să fie mîhniţi. Erling spuse:

— Cîtă putere de pătrundere zace în tine, iubita mea! Tu vezi întotdeauna lucrurile cu atîta luciditate! Fantasmagoriile care dau naştere la prejudecăţi, spaima faţă de tot ceea ce riscă să deranjeze un univers făurit în virtutea inerţiei şi a indolenţei se risipesc de la sine. Tu priveşti lucrurile deschis, drept în faţă, cu bunăvoinţă şi fără urmă de mirare, ceea ce mie mi se pare ceva de esenţă într-adevăr superioară.

Minunaţii ochi ai Flaviei străluciră plini de lumină.

— Dragul meu, mă iubeşti şi mă priveşti cu ochii indulgenţi ai dragostei. E adevărat însă că încă din anii primelor aduceri-aminte am dorit să pricep încă înainte de a emite sentinţe şi am socotit că cea mai importantă calitate nu e măreţia sufletului, ci datoria. Probabil că din pricina acestui lucru mă înţeleg

atît de bine cu mama ta. Ea e gata — după cum ţi-am mai spus — să tragă concluziile, în sensul eticii în care a fost crescută încă din copilărie; i se potriveşte foarte bine un anumit cîntec...

— Care cîntec?

— Un cîntec mai curînd loren decît alsacian, îl ştii şi ţu, cel în care se spune că, în acel ţinut *„priveşti întotdeauna, priveşti în faţă, viaţa..."*

— Încurci textul, Flavie! Cîntecul spune: *„...priveşti în faţă, moartea..."*

— Se poate, Erling, dar în cazul de faţă cred că-ţi trebuie mai mult curaj ca să priveşti în faţă viaţa decît moartea.

Erling îşi strînse şi mai tare nevasta în braţe.

— Biata mea iubită! Nu-ţi ofer deloc o viaţă care să te predispună la optimism. Vom sfîrşi prin a deveni nişte obsedaţi de boala asta groaznică pe care ne străduim s-o vindecăm, adevărat coşmar al omenirii. Atîtea mame tinere n-au decît bucuria de a-şi urmări copiii cum se zbenguiesc şi...

— Erling! Fără frazeologie, dragul meu! Află că mă simt foarte fericită şi că mă consider chiar o privilegiată. Să poţi păstra şi inima şi mintea soţului tău e o şansă rară. Nu repet asemenea lucruri, fiindcă nu vreau să stîrnesc gelozii... După un lung sărut, Flavie continuă: Am fost mult mai norocoasă decît mama ta... Căci oricît de deplină i-ar fi fost dragostea, oricît de intensă dragostea soţului pentru ea, Thérèse a avut de luptat cu o rivală fără egal: umbra lui Sigrid. Această Sigrid a pierit în deplinătatea frumuseţii şi a unui farmec excepţional. Pe de altă parte, am fost mult mai favorizată de soartă decît însăşi splendida Sigrid. Soarta a înzestrat-o cu o frumuseţe de legendă, cu o patimă neînfrînată dar, spre ghinionul ei, s-a ciocnit de un bărbat dur ca un bloc de granit, care prin însăşi integritatea lui a condamnat-o la o durere de nesuportat, împingînd-o, pînă la urmă, la moarte...

A doua zi dimineaţă, Erling şi Flavie fură treziţi din somn, cu noaptea în cap, de soneria telefonului: era doctorul Richard Searle, care-l suna din Manchester pe doctorul Erling Yvarsen.

Dacă există vreo profesie unde păstrezi relaţii amicale cu vechii camarazi de studii, apoi aceea e medicina. Erling făcuse mai multe stagii în Franţa, în Germania şi în Anglia. Doctorul Richard Searle era unul dintre cei mai buni prieteni ai săi. Cînd Nita Hollis fusese primită la clinica lui din Manchester, vechiul coleg al lui Erling — care era director acolo — fu încîntat să afle că bolnava îl cunoscuse foarte bine pe celebrul tată al lui Erling. El fusese cel care-i sugerase ideea înregistrării pe bandă

de magnetofon a mesajului, fiindcă bolnava nu putea scrie. Numai că se întreba acum dacă fusese inspirat ajutîndu-şi bolnava să obţină ceea ce dorise cu atîta ardoare: venirea doctorului Jan Yvarsen. Fiindcă lucrurile nu mergeau prea bine.

În loc să se bucure, liniştită, aşa cum prevăzuse doctorul Searle, bolnava, de îndată ce aflase că dorinţa i se împlinise, fusese cuprinsă de o stare de exaltare. Dacă n-ar fi ştiut că nu mai avea în ea decît o fărîmă de viaţă, doctorul ar fi fost înclinat să creadă într-un miracol. Îi ceruse infirmierei sale particulare să-i cumpere aşternuturi deosebit de luxoase, cînd, în mod normal trăia extrem de simplu. Cel mai bun coafor din Manchester, fusese adus la clinică şi rugat să redea părului ei aspru şi decolorat de boală, supleţea, vitalitatea şi strălucirea de odinioară. Pentru a-i schimba cît de cît înfăţişarea, o cosmeticiană, adusă şi ea de la cel mai renumit Institut de înfrumuseţare din oraş, făcuse uz de toată dibăcia şi aproape că izbutise să îndeplinească dorinţa muribundei. Arta conferise chipului — odinioară atît de fermecător — o mască reuşită, dar efemeră.

Îmbrăcată într-o cămaşă de noapte din crepdeşin mov, minunat lucrată, cu trei şiraguri de perle fine în jurul gîtului, cu o liseuză uşoară ca o spumă, pe umeri, coafată în mod savant şi fardată discret şi delicat, Nita Hollis aproape că semăna cu un idol. Viaţa firavă care mai pîlpîia în ea părea să i se fi refugiat în ochii reînsufleţiţi de dragoste.

Jan Yvarsen nu fusese, odinioară, nici o clipă îndrăgostit de foarte frumoasa şi tînăra Nita, care-l adora, dar acum — în starea sufletească în care se afla — după ce i se spusese că va afla un secret privitor la Sigrid — se simţi înduioşat de spectacolul oferit de femeia care, deşi pe moarte, avusese voinţa de a apărea în ochii lui aproape atrăgătoare.

La telefon, doctorul Searle vorbi — în treacăt — şi despre această metamorfoză, dar Erling, şi mai ales Flavie, îşi dădură perfect de bine seama despre ce anume era vorba.

La prima lor întîlnire, nici un cuvînt nu fusese schimbat între Jan şi Nita, fiindcă emoţia o făcuse pe bolnavă să amuţească. Doctorul Searle fusese obligat să-şi avertizeze confratele despre extrema fragilitate a celei pe care venise s-o vadă de atît de departe. Cu două zile mai înainte, toţi fuseseră siguri că avea să se prăpădească. Numai patima izbutise s-o întărească pe biata femeie şi să-i prelungească viaţa; a încerca s-o determini să vorbească, să obţii unele răspunsuri de la ea era mai mult decît putea suporta fără să-şi grăbească sfîrşitul. Deci doctorul Yvarsen n-avea altceva de făcut decît să se aşeze la căpătîiul ei

şi să aştepte. Contrar a ceea ce ştia Erling despre amicul său, doctorul Searle, aflat la celălalt capăt al firului, dădea dovadă de foarte puţină hotărîre şi prezenţă de spirit. Pînă la urmă, discuţia telefonică între două ţări atît de îndepărtate, neputîndu-se prelungi la nesfîrşit, Erling spuse:

— Dragă prietene, am impresia că eziţi să-mi spui ceva neplăcut pentru mine. Ştii că sînt un om energic; dacă ăsta e motivul care te ţine în loc, treci, te rog, peste el şi spune-mi ce anume te deranjează. Nădăjduiesc că tata nu se simte rău în urma călătoriei...

Glasul de dincolo de mare deveni mult mai natural.

— Îţi mulţumesc, Erling. Tatăl tău arată superb. E vorba de cu totul altceva. Deşi medic, n-am voie să mă amestec în viaţa particulară a pacienţilor mei. Totuşi, uneori, ca de pildă, în cazul de faţă, ştiinţa medicală se loveşte de un element psihic care-mi scapă. Doamna Nita Hollis e de cîteva luni în îngrijirea mea. Sînt convins că am făcut tot ce se putea face, în stadiul în care a ajuns astăzi medicina...

— Sînt sigur de asta, dragă Richard; spune-mi, te rog, prezenţa tatălui meu a schimbat ceva în relaţiile dintre tine şi pacientă?

— Oarecum: doamna Hollis neputînd să scrie, i-am sugerat să înregistreze pe bandă tot ce avea de spus; aşa că sînt direct vinovat de sosirea tatălui tău aici.

— Ar trebui să te bucuri: mesajul a avut deplin succes.

— Într-adevăr... Dar, dacă am înţeles bine, punctele lor de vedere sînt cu totul deosebite: doamna Hollis voia, cu orice preţ, să-l vadă pe tatăl tău. Ca să-l poată vedea, i-a făgăduit ceva. Tatăl tău a venit, dar nu pentru ea, ci pentru ceea ce urma să-i dezvăluie. A adoptat faţă de dînsa, o atitudine, cum să-ţi spun, aş zice mai curînd de poliţist...

— Dragul meu Richard, se întîmplă să cunosc despre această călătorie a tatei mai multe lucruri chiar decît ştie el. Aşa că linişteşte-te! Doamna Hollis nu va fi prea tulburată, căci n-are de mărturisit nici o crimă. Secretul — dacă există într-adevăr un secret — priveşte o a treia persoană, moartă de multă vreme şi care nici măcar n-a fost prietenă cu doamna Hollis. Nervii bolnavei tale nu vor fi prea zguduiţi dacă, totuşi, îşi va ţine făgăduiala faţă de tata.

— Sînt bucuros că mă mai linişteşti un pic. Îţi mulţumesc pentru încrederea pe care mi-o arăţi, dar sînt totuşi în dificultate. O îngrijesc pe biata doamnă Hollis în aşa fel încît să nu sufere şi să se stingă încet. Dacă mai continui astfel, ea nu-şi va mai regăsi firul ideilor, şi va muri ducînd secretul cu sine, în mormînt. Vrei ca — sub pretextul că am în faţa mea una dintre

marile personalităţi ale lumii medicale — să comit ceea ce va constitui faţă de conştiinţa mea o greşeală profesională? Eşti de acord să-i redau doamnei Hollis — cu ajutorul unor injecţii — o vitalitate de cîteva ceasuri, dar care îi va provoca nişte dureri înspăimîntătoare? Aş proceda astfel, nu pentru pacienta mea, ci pentru doctorul Yvarsen, pe care l-a iubit în tăcere, ducînd o viaţă tristă şi fiind în posesia unei taine care nu-l interesează decît pe el.

Fără să şovăie o secundă, Erling răspunse:

— Dragă Richard, te plîng din suflet că te afli în faţa unei astfel de situaţii. Dar am să-ţi spun care mi-e părerea, nu în calitate de fiu al doctorului Yvarsen, ci de medic care a jurat să respecte anumite legi. Aceste legi, dragă prietene, sălăşluiesc în sufletul nostru aşa că, indiferent de cazul care ni se prezintă, ele trebuie să fie respectate cît mai strict cu putinţă. Dacă aş fi în locul tău, aş continua să aplic celei care ţi-a încredinţat ultimele zile din viaţa ei, tratamentul pe care i l-ai aplicat şi pînă acum. Nu te preocupa de respectabilul tău musafir şi de lucrurile pe care doreşte să le afle, oricît de importante ar fi ele. Ţin să adaug că sînt totuşi mirat că tata — care este înzestrat cu o putere de sugestie pe care n-am mai întîlnit-o la nici un alt confrate de-al lui — nu obţine pe această cale, de la doamna Hollis, fără să facă uz de presiune sau de droguri, taina pe care a făgăduit să i-o împărtăşească!

Directorul clinicii din Manchester avea să constate — în mai puţin de o oră — că Erling avusese dreptate. Cînd Jan Yvarsen îşi anunţase vizita, Searle era pregătit să reziste — bineînţeles fără să dezvăluie convorbirea telefonică pe care o avusese cu Erling. Dar nu avu de luptat aşa cum se temuse. Fiindcă nimeni nu respecta mai cu stricteţe decît Jan legămîntul lui Hipocrat. Dormise puţin şi pe chipul lui se citeau urmele unei mari nelinişti.

— Doctore Searle, n-am să-ţi cer nimic care să-ţi tulbure scrupuloasa dumitale conştiinţă, dar mi-a venit o idee care nu-i poate vătăma în nici un fel bolnavei. Nici eu şi nici o altă persoană nu putem sta veşnic aplecaţi peste patul Nitei, cu urechea la pîndă, ca să putem prinde cuvintele pe care le-ar rosti din cînd în cînd bolnava dumitale, ale cărei coarde vocale sînt şi aşa foarte slăbite. Banda de magnetofon pe care am primit-o a fost înregistrată cu deplin succes, sub binevoitoarea dumitale supraveghere. Doamna Hollis, mi-a făgăduit să-mi împărtăşească un secret, dar văd că nu mai e în stare să-şi ţină făgăduiala...

Searle nu-l slăbea pe Jan din ochi. Spuse foarte mîhnit:

— Doamna Hollis se află sub efectul unor injecţii calmante care i se fac cu regularitate; m-a rugat să n-o las să sufere. Şi nu suferă.

Jan Yvarsen surîse liniştit:

— Vei fi de acord cu ceea ce-ţi voi propune, doctore Searle! Nu-ţi voi cere, în nici un caz, să întrerupi un tratament pe care din punct de vedere clinic îl aprob din toată inima, numai ca să sileşti bolnava — cu preţul unor suferinţe supraomeneşti, dacă pot să mă exprim astfel — să-mi împărtăşească secretul care — în ce mă priveşte — are într-adevăr o valoare inestimabilă.

— Vă mulţumesc că sînteţi de aceeaşi părere cu mine, domnule profesor; puteţi să-mi spuneţi la ce anume v-aţi gîndit?

— Ştiinţa ne uşurează zilnic mijloacele de a acţiona, aşa că să profităm de ea! Am să te rog să procuri — pe cheltuiala mea, bineînţeles! — tot ceea ce posedă mai nou oraşul dumneavoastră ca tehnică de detectare a celor mai slabe sunete. Doamna Hollis se află într-o stare asemănătoare cu visul: ea crede că discută cu mine, în vis. Am un auz foarte fin, dar mi-e totuşi cu neputinţă să înţeleg ce spune. Numai nişte microfoane extrem de sensibile pot capta şi înregistra şoaptele abia murmurate. Pe urmă, nu ne mai rămîne decît să le amplificăm... Doamna Hollis vorbeşte tot timpul, buzele ei se agită şi nu la întîmplare — sînt sigur de asta! Te conjur, doctore Searle, să ne vii în ajutor, şi ei şi mie, fără să mai pierdem vremea; zilele îi sînt numărate.

Peste trei ore, Jan Yvarsen, cu căştile la ureche, distingea în sfîrşit cuvintele Nitei Hollis. Şoaptele rostite ca într-un vis erau de fapt povestea unei iubiri neîmpărtăşite, dar cu atît mai intense. Bărbatul care iscase o asemenea pasiune nu putea refuza să asculte această poveste, dacă dorea să obţină — amestecat în efuziunile Nitei Hollis — secretul lui Sigrid...

V

ABIA A DOUA ZI DUPĂ SOSIrea doctorului Yvarsen a început Nita să vorbească... Noroc că microfoanele erau foarte bine aşezate, fiindcă debitul ei verbal era departe de a fi normal, iar vocea îi era excesiv de slabă. Şoaptele întretăiate de pauze mai mult sau mai puţin prelungite, durînd atîta cît dura şi somnolenţa ei, de fapt un fel de comă, îl ţineau pe Jan cu sufletul la gură şi-l aduceau în pragul disperării. Fiindcă niciodată puţina viaţă care mai pîlpîia în muribundă

n-avea să fie destul de puternică încît să-i poată dezvălui ceea ce venise să audă din gura ei. Va amuți definitiv și faptul va constitui pentru el un supliciu fără leac. Dacă măcar ar înceta să mai vorbească despre dragostea ei față de el! Dacă s-ar mărgini să-i dezvăluie doar ceea ce știa despre Sigrid! Asta dorea Jan. Dar era cu neputință s-o contrazici. Tot la fel de bine ca și doctorul Richard Searle, Jan Yvarsen știa că nu trebuia s-o întrerupă din peroratiile, uneori haotice prin nici o frază de aprobare, sau chiar printr-un gest prea brusc. A o opri pe Nita Hollis însemna să-i oprești ultima bătaie a inimii ei epuizate. Infirmiera care — așezată pe marginea patului — n-o părăsea o clipă, abia își mai putea reține lacrimile. Bolnava, tot timpul blîndă, tot timpul gata a-și ascunde suferința față de cei din jur, gata să se scuze ori de cîte ori îi chema pe doctor ori pe infirmieră ca să-i facă injecțiile calmante, îi devenise foarte dragă. Și apoi exista într-adevăr ceva deosebit de înduioșător în această voință feminină de a-l ajuta pe omul iubit și de a-și respecta angajamentul pe care și-l luase față de el. Vedeai de asemenea — fără nici o ezitare — la nefericita femeie, dorința de a da o ultimă bătălie, din care să iasă, în sfîrșit, victorioasă: iubitul ei era acolo și n-avea s-o părăsească înainte de a-și da sfîrșitul; se întîmplase exact cum dorise, cum urmărise să se întîmple, cu o perseverență demnă de admirat. Acum își manifesta izbînda printr-un surîs vag care-i plutea pe buze și prin cîte o sclipire fugară a ochilor, pe care aproape că nu-i mai putea ține deschiși. În murmuratul ei continuu, începuse a spune ceva ciudat: se compara cu căprița albă a lui Séguin, din cunoscuta poveste a lui Alphonse Daudet. Pentru ea, moartea era lupul care urma s-o ucidă în mod inexorabil. Numai că nu dorea să trăiască pînă în zori, precum căprița albă din poveste, ci să reziste pînă ce avea să-și isprăvească mărturisirea. Debitul verbal al bolnavei scădea din ce în ce. Și nu puteai s-o împiedici în nici un fel să nu-și mai piardă în van, ultimele puteri. Voia, cu orice preț să-l asigure pe doctor că el nu încetase să fie pentru ea tînărul ce debarcase, cu foarte mulți ani în urmă, în Transvaal — ca să zdrobească inimile femeilor.

În avionul care-l adusese de la Göteborg în Anglia, Jan se gîndise în amănunt și-și făcuse planul unui dialog, condus de el cu abilitate și fermitate. Dar, din păcate, planul i se spulberase. Se afla la discreția interlocutoarei sale, obligat nu să susțină un dialog, ci să audă un monolog. Nu putea schimba nici măcar o singură vorbă cu cea care fusese pe vremuri „picanta doamnă Hollis" din Krittelwerk. Totul se petrecea ca și cum femeia învățase, ani în șir, pe de rost, de pildă, *Cîntecul lui Roland* sau

Rugăciunea de pe Acropole a lui Renan, sau cine știe ce altă lungă legendă. Sigur că se gîndise ceasuri, ceasuri în șir la ceea ce avea să-i spună lui Jan. Hotărîse că doctorul Yvarsen, atît de intransigentul Jan Yvarsen care-i interzisese să mai vină în Transvaal ca să-l vadă, care nu voise să primească nici măcar o scrisoare de la ea, trebuia — în ciuda încăpățînării sale — să vină el la ea, la ea care fusese însăși întruchiparea fidelității feminine. Această reîntoarcere a lui Jan și-o justifica prin patetice povestiri legate de propria ei dragoste fără speranță și de patima sfîșietoare a lui Sigrid față de același erou. De îndată ce Jan auzi rostindu-se acest nume, se hotărî s-o asculte pe Nita cu atenție, fără să piardă nici un cuvînt. Nita începu prin a șopti:

— Ai venit imediat ce te-am chemat, doctore. Dar n-ai venit pentru mine, ci pentru că știu ceva de o mare importanță privitor la steaua care a strălucit, care va continua să strălucească la zenitul cerului dumitale: te afli aici, lîngă mine, din pricina lui Sigrid!

Nita Hollis deveni visătoare: nu numai că-l revedea pe Jan tînăr — prin pîcla morții apropiate, care și începuse a-i înceța ochii — dar îl convingea pe bărbatul neîmblînzit, s-o asculte cu atenție.

Brusc, Jan care în decursul vieții sale detestase sentimentalismele exagerate ale femeilor pentru care nu simțise niciodată nimic, încercă să canalizeze monologul bolnavei în direcția care-l interesa. Sentimentele Nitei pentru el nu-l interesau cîtuși de puțin. Dar iată că rezultatul acestei întreruperi fu nefast. Doctorul Searle îl pusese în gardă! Se văzu amenințat să piardă totul din pricina grabei! Pînă ce bietul chip scofîlcit putu să-și găsească din nou liniștea fură necesare cîteva ore. Abia acum înțelese că de fapt Nita nu mai era în stare decît să spună pe dinafară, o poveste pe care probabil că și-o repetase de mii de ori pe parcursul anilor! Dealtfel, Jan află niște lucruri pe care nici măcar nu le bănuise.

Cînd Nita Hollis își urmase soțul, la Manchester, fără nădejdea de a se mai întoarce vreodată în Transvaal, verișoara ei, Myriam, fusese foarte drăguță și binevoitoare față de cea care plecase „cu inima zdrobită". Cele două femei își scriseseră cu regularitate. Scrisorile — pline de amănunte și noutăți privind viața lui Jan — o ajutaseră pe Nita Hollis să suporte ceea ce numea ea „crudul ei exil". Așa că Nita aflase imediat de sosirea verișoarei doctorului Yvarsen la Krittelwerk. Myriam i-o zugrăvise pe Sigrid în amănunt și umpluse pagini întregi descriind tulburarea și gelozia Idei în fața unei atît de superbe rivale. Nita nu fusese surprinsă de veștile pe care i le dăduse Myriam. Fru-

moasa Sigrid nu era curtată — contrar tuturor aşteptărilor — de nici unul dintre bărbaţii din preajmă. În jurul ei se crease un fel de spaţiu, respectat cu sfinţenie fiindcă toţi ştiau că doar unul singur îi stăpînea inima, mintea şi simţirea, că doar unul singur putea s-o facă fericită. Şi cum ar fi putut ignora societatea un astfel de lucru, cînd Sigrid rîvnea la această fericire, cu o intensitate puţin obişnuită, chiar şi pentru o fire atît de aprigă ca a ei, dar în limitele impuse de un orgoliu fără pereche? Nita Hollis rostea unele fraze care-l îndurerau profund.

— Dragă doctore Yvarsen, în loc să mă bucur cînd am aflat că soţia dumitale aştepta un al doilea copil, am plîns cu sughiţuri. Ide părea nespus de încîntată, dar eu nu puteam fi. Nu mă puteam abţine să n-o ţin de rău, să n-o socot egoistă. Un copil însemna o piedică serioasă în cazul unui divorţ. Fiindcă — află dragă doctore Yvarsen — că dumneata şi Sigrid eraţi făcuţi anume unul pentru altul. Oh, Jan, cîte nopţi albe am petrecut gîndindu-mă la voi doi şi jurînd că nici nu vă uram şi nici nu eram, geloasă, pentru că eraţi sortiţi să alcătuiţi o pereche ideală!

Spre spaima doctorului Yvarsen, vocea Nitei se opri brusc. Bolnava adormise. Trebui să se supună consemnului tocmai el care, în ciuda oricăror rugăminţi, poruncise adesea rudelor deznădăjduite să se îndepărteze de lîngă patul bolnavilor săi. În seara aceea îi venise şi lui rîndul să fie îndepărtat. Doctorul Searle nu cuteză să-l invite să ia masa cu el. Era clar că dorinţa de a cunoaşte secretul făgăduit de doamna Hollis îl ţinea pe Jan închis în odaia acesteia, unde nu mai avea posibilitatea să comunice cu alte persoane. Directorul clinicii era dezolat: să aibă la doi paşi de el un om cu care ar fi dorit atîta să discute, să-l întrebe unele lucruri, căruia ar fi fost nespus de bucuros să-i încredinţeze unele observaţii în legătură cu pacienţii săi! Colegul Erling avusese deci dreptate, cînd îi vorbise de o oarecare Sigrid şi de secretul ei blestemat!

Jan era sigur că nu va închide un ochi peste noapte, căci nu-şi dăduse seama cît de mult îl obosiseră orele de cumplită nemişcare şi de enervantă nădejde mereu spulberată. Dar de îndată ce se lungi pe pat, căzu într-un somn adînc. A doua zi, află bucuros că Nita Hollis, la rîndul ei, dormise nesperat de liniştită. Îşi reluă deci locul lîngă patul ei. „Numai să nu fi uitat, nefericita, ce mi-a spus! îşi zise Jan. Nu m-aş mira deloc să fi uitat povestea pe care a memorat-o ani în şir şi s-o ia de la capăt! În acest caz, aş avea de îndurat un adevărat supliciu!"

Dar nu, Nita Hollis îşi ridică pleoapele şi-şi recunoscu eroul. Vederea lui păru să-i redea, într-o oarecare măsură forţele şi un

surîs delicat îi înflori pe buze. Ridică de asemenea uşor, nu mîna, ci doar degetele diafane, făcîndu-i semn să se apropie, să-şi pună casca la urechi — ceea ce părea s-o amuze — dîndu-i de înţeles că voia să-i vorbească. Doctorul — conştient de schimbările psihice ale bolnavei — se temu de tot ce putea fi mai rău: inima începu să-i bată cu putere. Se strădui, la rîndul lui, să surîdă, cu acel calm care-l caracteriza şi care avusese întotdeauna o uimitoare putere asupra bolnavilor săi. Dar dincolo de calmul, surîsul şi încetineala premeditată, Jan simţea dimpotrivă, dorinţa frenetică să strige: „Nita Hollis! Am venit aici într-un suflet, tocmai din Suedia, renunţînd la toate treburile urgente pe care le aveam, aşa că te rog nu uita ce mi-ai făgăduit! Ţine-ţi cuvîntul! Ceasurile îţi sînt numărate! Deci vorbeşte odată!"

Bucuria, surîsul o epuizaseră pe bolnavă, care recăzuse din nou într-o stare de somnolenţă. Jan era în culmea deznădejdii. Nu se mai aflase niciodată într-o astfel de stare. Văzuse totuşi de nenumărate ori bărbaţi şi femei care — cu inima chinuită de spaimă — nu puteau face nimic altceva decît să aştepte, să stea nemişcaţi şi să pîndească un gest cît de neînsemnat, dar foarte important pentru ei, pe care bolnavul — aflat pe moarte — nu izbutea să-l mai facă.

Brusc, o presupunere care l-ar fi dezamăgit cumplit dacă s-ar fi dovedit a fi întemeiată, îşi făcu loc în mintea lui: nu procedase şi el aidoma ciocîrliei în faţa unor oglinzi înşelătoare? Fiindcă îl interesase întotdeauna, mult prea mult, tot ce era în legătură cu Sigrid, plecase la Manchester, fără să reflecteze îndeajuns. Ce-i adusese pînă în acel moment, îndelunga sa răbdare? Nimic! Absolut nimic. Nu cumva Nita Hollis voise să-l înşele, să-l momească? Dar îşi reproşă imediat concluzia pripită. Doar se afla în faţa unei muribunde! Şi cînd moartea e la doi paşi de tine, înşelătoriile şi minciunile sînt zadarnice, inutile. Chiar dacă ceea ce voia să-i spună în legătură cu Sigrid nu avea nici o valoare, faptul că trebuia să stea ceasuri în şir nemişcat, la căpătîiul muribundei, îl obliga să se gîndească la sine însuşi, la comportarea faţă de semenii săi, lucru pe care nu-l făcuse încă niciodată pînă atunci. Îl cuprinse mirarea. Cine era acest nou Jan Yvarsen pe care-l descoperise pe neaşteptate? Toată viaţa avusese deplină încredere în el şi în felul său de a raţiona. În plus, manifestase o repulsie făţişă faţă de orice ezitare şi tergiversare. Oare acestui fel de a se comporta să-i fi datorat succesul în carieră? Dar nu cumva făcuse cam prea multă paradă de intransigenţa lui? Nu cumva abuzase uneori de ea faţă de semenii săi? „Trăim — îşi spuse Jan — fără să ţinem prea mult seama de cei

din jur. Trecem indiferenţi chiar pe lîngă cei care ne sînt foarte aproape... A trebuit să citesc caietele pe care mi le-a adus — cu ani în urmă — Thérèse, ca să-mi pot da seama de firea delicată şi sensibilă a primei mele soţii. Pînă atunci nu-i văzusem decît cusururile, dorinţa ei de a fi singura femeie care să mă preocupe. Credeam că nu-mi înţelegea nevoia de destindere, de distracţie, după ce părăseam spitalul. Îmi acordasem un brevet de înaltă virtute pentru că n-o înşelam, pentru că refuzam să mă culc cu alte femei. Adoraţia pe care mi-o arăta Ide mi se părea firească şi puţin cam agasantă. N-am înţeles decît mult prea tîrziu tot răul pe care i l-am făcut, imensa tristeţe în care o cufundase prezenţa lui Sigrid. Deşi şi faţă de Sigrid am procedat la fel de greşit, dînd dovadă de o asprime exagerată. Cînd am găsit-o sărutîndu-se cu Sven, n-am vrut să mai ascult nici o explicaţie, să mai accept nici o scuză. N-am exagerat dînd dovadă de o asemenea intransigenţă? N-am exagerat cînd am rostit cuvintele «trădare» şi «despărţire», fără să-i mai îngădui lui Sigrid să deschidă gura şi să se apere? Ce mai vreau acum, după atîta amar de vreme, să mai aflu despre ea? Căci, spre marea mea ruşine, trebuie să mărturisesc că eu, vărul, logodnicul şi iubitul lui Sigrid, nu cunosc mai nimic din viaţa ei. Văd că mai multe lucruri ştie Nita decît mine. Oare va mai apuca să-mi dezvăluie ce are de dezvăluit? Pentru liniştea mea sufletească, n-ar fi oare mai bine să nu mai ştiu nimic?"

Fără să vrea, Jan schiţă un gest de nerăbdare, aşa că Nita începu imediat să vorbească. Vocea nu-i mai era monocordă: emoţiile puternice pe care le trăise atunci cînd alcătuise şi repetase — de-a lungul anilor — povestea ei amoroasă, mai dăinuiau şi acum în ea. Murmurul Nitei avea ceva impresionant:

— Doctore Yvarsen, moartea — care m-a înfricoşat vreme îndelungată — astăzi nu mă mai sperie. Nu sufăr, doctorul Richard Searle mi-a făgăduit că nu mă va lăsa să sufăr; el veghează şi apoi eşti şi dumneata aici... Ştiu totul în ce te priveşte. M-am străduit toată viaţa să te cunosc mental, fiindcă eu n-am avut prilejul să mă apropii de dumneata aşa cum aş fi vrut, la Krittelwerk. Ştiu că eşti nerăbdător, dar fiindcă eşti bun ai să mă scuzi, fiindcă moartea îmi dă tîrcoale. Fii liniştit, voi merge pînă la capăt cu povestirea pe care am pregătit-o special pentru dumneata. Binecuvîntez numele lui Sigrid, fiindcă datorită acestui nume ştiu că mă voi bucura de prezenţa dumitale pînă în ultimele clipe... Tremuri să nu-mi pierd şi bruma de putere pe care o mai am. Dar mă supraveghez... şi încerc să mă întăresc. Aşa că ascultă... Mi-am consacrat întreaga viaţă dragostei mele faţă de dumneata. Am recurs la unele viclenii de care nu m-aş fi

crezut niciodată în stare. Nu interesează cum am reuşit acest miracol, dar am fost întotdeauna la curent cu tot ce vi s-a întîmplat dumitale şi lui Sigrid, atîta timp cît a trăit. Ţi-am mai spus, doctore Yvarsen, că dacă ai fi ştiut tot atîtea lucruri cîte ştiu eu, ai fi acţionat cu totul altfel. Nu... Nu! Stai puţin... aşteaptă... nu mă obosi atît de tare... trebuie să-mi continui şirul povestirii. Ţi-am spus că atunci cînd am aflat aici, la Manchester, vestea dispariţiei blîndei Ide Yvarsen, am simţit parcă un fel de uşurare. Legăturile absurde pe care le înnodaseşi, se rupseseră, erai din nou liber ca pe vremea cînd, tînăr student, te logodiseşi cu Sigrid. Înţelege Jan Yvarsen, că mi-aş fi dat viaţa, că aş fi acceptat pînă şi chinurile iadului ca să fiu eu aleasa dumitale pe acest pămînt! Dar fiindcă acest lucru era cu neputinţă, singura împlinire a visului meu — mult prea frumos ca să mi se poată împlini vreodată — era să te ştiu din nou liber, măcar pentru Sigrid dacă nu pentru mine. În naivitatea mea de îndrăgostită pătimaşă am urît prudenţa legiuitorilor care instituiseră o perioadă legală de aşteptare în cazul unei dispariţii.

Mă consolam însă cu gîndul că Sigrid era lîngă dumneata. O prezenţă iubită, o dragoste împărtăşită. Nu era oare asta cea mai mare fericire de pe pămînt?

Vocea bolnavei slăbi. Trebuia lăsată să se odihnească. Facă cerul să mai trăiască o noapte! Jan era disperat, fiindcă Nita tot nu-i spusese ceea ce aştepta cu atîta nerăbdare. Aflase doar că, prin intermediul verişoarei sale Myriam, Nita, care crease un fel de reţea de spionaj în jurul lui şi a Sigridei, s-ar fi putut ca într-adevăr să ştie mult mai multe lucruri despre verişoara lui decît ştia el după despărţire.

Doctorul Richard Searle îi făgădui în mod solemn ilustrului său confrate că-l va anunţa imediat dacă se va întîmpla vreo nenorocire, în cursul nopţii. Jan îşi alesese — cum dealtfel era şi firesc — hotelul cel mai apropiat de clinică. Noaptea se scurse la fel ca şi celelalte. Nita Hollis n-ar mai fi trăit nici măcar un ceas dacă injecţiile încetau. Totuşi, printr-un adevărat miracol, a doua zi dimineaţă bolnava îşi regăsi luciditatea. De îndată ce-l văzu pe Jan apropriindu-se de pat, o fericire fără margini i se oglindi pe chip. Încetişor, Jan cuprinse cu degetele sale lungi, de chirurg, mîna transparentă a Nitei şi-i adresă un surîs pe care şi l-ar fi dorit înzestrat cu puteri magice. Ea murmură ceva ce nu se putu înţelege. Apoi tăcu. Pe urmă — ca şi cum şi-ar fi dat seama de extrema fragilitate a legăturii dintre ei, Nita spuse:

— Îţi mulţumesc, doctore Jan, pentru lumina pe care mi-ai adus-o în umila mea viaţă, care n-ar fi avut nici un preţ dacă

n-ai fi existat dumneata. Cred, doctore, că timpul acela legal de aşteptare a fost, de fapt, mai lung pentru mine decît pentru dumneata şi pentru Sigrid. Căci nerăbdarea voastră, a amîndurora, mi se transmisese şi mie. În sfîrşit, a venit şi ceasul mult aşteptat... Cu greu m-am abţinut să nu strig de fericire cînd Myriam mi-a scris că foarte curînd urma să vă cununaţi. În sfîrşit! Nunta voastră oficială! Eraţi tot timpul împreună! De îndată ce-ţi scoteai halatul alb şi părăseai clinica, zburai spre ea! Întregul Krittelwerk vă ura fericire. Sigrid era acum în mod oficial logodnica dumitale. Vi se rezervaseră cele mai frumoase flori. Myriam mi-a descris, în amănunt, bijuteriile, cadourile cu care eraţi copleşiţi. Înţelegi, Jan? Fericirea unei perechi cum eraţi voi doi constituia pentru mine o consolare. Nu simţeam nici cea mai mică gelozie. Nu, nu simţeam... Sigur că gîndurile dumitale nu se îndreptau nici măcar o secundă către ceţurile din Manchester, şi totuşi fiinţa dumitale însorea totul în jurul meu... Lucru ciudat e că undeva, în străfundul inimii mele, îşi făcuse loc o nelinişte, o spaimă nejustificată în legătură cu voi doi. Nu mă gîndeam cîtuşi de puţin la Ide, fiindcă eram sigură că ea îşi găsise, în sfîrşit, pacea, liniştea definitivă, că de acolo de unde se afla nu mai reprezenta nici un pericol pentru voi. Cu cît scrisorile verişoarei mele întîrziau mai mult, cu atît eram mai neliniştită. Aşteptam, aşteptam să mi se confirme că totul decursese aşa cum ar fi fost normal să decurgă. În sfîrşit: o scrisoare din Transvaal! Niciodată n-am suferit atît de cumplit în viaţă, sărmana mea viaţă legată de un bărbat şters, ridicol, cu neputinţă de iubit, sărmana mea viaţă iluminată totuşi de o dragoste înflăcărată la care dumneata n-ai răspuns niciodată. Veştile întîrziaseră, pentru că verişoara mea era complet dezorientată... În lunga ei scrisoare îmi relata faptul că Sigrid părăsise în grabă hotelul unde locuia. Că mai înainte luaseraţi masa împreună, că păreaţi atît de fericiţi, încît pînă şi stăpîna hotelului se minuna văzînd doi logodnici atît de uniţi şi atît de deplin fericiţi, cum eraţi voi. Şi iată că, pe neaşteptate, Sigrid îşi face bagajele şi pleacă. Ce se întîmplase? O tînără, frumoasă, brună, ce părea extrem de timidă, ceruse să vorbească între patru ochi cu Sigrid. Misterioasa necunoscută ţi-a făcut apoi şi dumitale o vizită. Ce mesageră a nefericirii va fi fost acea fată? Ce-ar fi putut să-ţi dezvăluie?

Jan Yvarsen, foarte palid, nu sesizase cînd trecuse timpul. Amintirea orelor înfricoşătoare îl îngheţase. N-avea să mai afle niciodată ce anume va fi gîndit Nita Hollis despre manevrele lui Sigrid, care-o sacrificase pe Ide pentru a-şi atinge ţelul. Nita nu putea şti nimic despre caietele Idei. Jan se revedea arzîndu-le

imediat după ce le citise.

Doborît de lunga relatare care însufleţise un trecut sfîşietor, Jan fu pe punctul de a renunţa să mai afle ceva. Şi aşa părea foarte puţin probabil că Nita Hollis avea să mai trăiască încă o noapte. Iată-l deci condamnat să nu mai afle niciodată secretul lui Sigrid; şi, totuşi, acum era convins că secretul trebuie să fi fost nespus de preţios pentru el. Dacă Nita Hollis nu i-l va spune, va fi obsedat de el pînă în ultimul ceas al vieţii.

Dormi foarte puţin şi somnul îi fu chinuit de coşmaruri în care nu Sigrid era de data asta criminala, ci cînd Ide, cînd Thérèse.

VI

A DOUA ZI DIMINEAŢĂ, NITA Hollis încă mai trăia, dar amîndoi doctorii ştiau că în ziua aceea se va sfîrşi. Era ultima: va rosti, în sfîrşit, cuvintele pe care Jan le aştepta de la ea? Cu casca la urechi, închise ochii pentru a se putea concentra mai bine şi a nu pierde nici un cuvînt. Vorbeşte... Ce spune?

— Jan Yvarsen, ai lăsat-o pe Sigrid să plece, fără să fi avut cu ea o ultimă explicaţie. Ai iertat-o?

„Iertat? Ce vrea să spună Nita Hollis?"

Jan tresări şi deschise gura ca să pună o întrebare. Dar îşi aminti la vreme că Nita nu mai trăia decît datorită unei dorinţe pe care o nutrise încă de cînd plecase din Krittelwerk. A-i cere să facă un efort, oricît de mic, însemna să precipite sfîrşitul. Nu mai închise ochii şi încercă să ghicească vorbele rostite de buzele decolorate.

— Jan, chiar dacă Sigrid i-a dorit Idei, moartea, chiar dacă — deşi nu-mi dau seama cum — a ucis-o pe Ide, nu trebuia s-o alungi înainte de a o asculta. Dacă a săvîrşit o crimă, a făcut-o din pricina dumitale, căci numai dragostea pe care ţi-o purta a împins-o la asta. Jan Yvarsen, eu ştiu ce înseamnă să renunţi la un bărbat ca dumneata, şi încă pe mine nu m-ai iubit niciodată, nu m-ai încurajat niciodată în nici un fel! Nu m-ai sărutat niciodată! Dar Sigrid... Sigrid se ştia iubită...

Glasul slăbea din ce în ce. La un moment dat, Nita Hollis tăcu. Totuşi degetele continuau să se supună voinţei sale; făcu un semn prin care arăta că vrea să continue.

Timp de un ceas, care i se păru cît un secol, Jan aşteptă. Inima îi era torturată de felul cum îl judecase femeia pe moarte, care totuşi îl adorase ca pe un zeu. Într-adevăr, abia acum îşi

dădea seama că trebuia să fi vorbit cu Sigrid. Nu s-o ierte, ci să încerce s-o înţeleagă. Pentru prima oară omul de ştiinţă constata cît este de dificil să fii într-adevăr bun şi drept cum ne lăudăm adesea că sîntem. Ce lovitură cumplită trebuie să fi primit Sigrid cînd Ide a anunţat-o că va fi din nou mamă! Cît de încîntată era Ide! În extrema ei modestie, soţia lui se temea că într-o bună zi el va divorţa şi-şi va relua libertatea. Un copil avea totuşi să-l ţină lîngă ea. Doar îl iubise cu atîta înflăcărare pe micul Nils! Gîndurile lui Jan fură întrerupte de vocea slabă a Nitei Hollis:

— Puterile mă părăsesc, Jan Yvarsen! Încerc să mă grăbesc... Nu mă ţine de rău — dumneata pe care te-am iubit atîta — că am ezitat, că am ocolit mult înainte de a aborda „marea problemă". Trebuia totuşi să fii pregătit ca să poţi afla secretul lui Sigrid...

Jan era gata să strige. Avea, în sfîrşit, să-l afle?

— După moartea Idei, Sigrid a venit la dumneata, convinsă că o vei lua de nevastă. Era atît de nefericită şi atît de frumoasă!... A venit la dumneata, plină de încredere, sigură de data asta că datoria dumitale era în deplin acord cu pasiunea ei. Şi asta, fiindcă avea un... o, Jan, mor... iartă-mă! Nu mai pot...

Infirmiera dădu fuga să-l caute pe doctorul Searle care se afla pe aproape. Nu-şi putea asuma singură răspunderea unei astfel de agonii fără precedent în cariera ei de soră medicală. Doctorul Searle fu într-o clipă lîngă pat. Puse stetoscopul pe pieptul descărnat al Nitei, îi luă pulsul; apoi îi făcu semn ilustrului său confrate care, la rîndul lui, se aplecase, cît era de înalt, deasupra muribundei, agăţîndu-se în mod inconştient de braţul colegului lui Erling.

Deci, în sfîrşit, moartea! Avea să-şi ispăşească opera devastatoare? Totuşi ochii femeii încă mai clipeau. Privirea Nitei se fixase asupra lui Jan şi, într-un ultim şi suprem efort, izbuti să murmure:

— Jan... Sigrid... Sigrid... a avut un copil...

Ultimele cuvinte l-au izbit pe Jan cu puterea unui glonte dar, aşa cum se întîmplă adesea cînd surpriza e mult prea mare, chinul lui nu ajunsese încă în stadiul maxim, aşa că urmări cu înfrigurare sfîrşitul femeii din faţa lui.

Cîteva adieri de vînt risipiră norii de deasupra marelui oraş industrial. Lumina strălucitoare a unui soare nesperat împrăştie deasupra Manchesterului un val de bucurie. Dar tot atît de brusc pe cît apăruse, lumina dispăru şi ceaţa se întinse din nou, şi mai deasă, peste oraş. Astrul care se pregătea să apună dispăru în mai puţin de un ceas, înghiţit de întuneric, înecat în

pulbere de cărbune. Capul celei care fusese odinioară încîntătoarea Nita Hollis, de care se temuse Ide, pe vremuri, se odihnea acum pe perna albă.

Pînă în ultima clipă, trupul atît de fragil se supusese unei voinţe nemaiîntîlnite; Nita realizase tot ceea ce-şi pusese în gînd să facă: adică să-şi mărturisească dragostea şi să-i dezvăluie lui Jan secretul lui Sigrid. Buzele nu se mai chinuiau să respire. Nasul i se subţiase. Ochii — care nu mai vedeau lumina — rămaseseră larg deschişi. Liniştea morţii o întinerise într-un mod uluitor, ca şi cum prezenţa celui pe care ea îl dorise cu atîta ardoare, alături de ea, în clipa din urmă, acţionase asupră-i aidoma unui balsam. Surîsul care i se întipărise pe buze îi redase întregul farmec de odinioară.

Arătînd că nu voia să se amestece în nici un fel între Nita Hollis şi ultimul ei vizitator, doctorul Richard Searle se retrase, lăsînd locul lui Jan. Infirmiera citi în privirile şefului ei un ordin foarte clar: pentru prima oară în viaţa ei n-avea să-şi îndeplinească ultimele îndatoriri pe care i le impunea profesia. Aşa că se îndepărtă şi ea de lîngă patul moartei.

Degetele lui Jan închiseseră odinioară ochii de azur ai primului său băieţel, pe care-l iubise cu atîta patimă, iar mai apoi, pe cei ai Idei, prima sa soţie. Acum, închise încet, cu respect, pleoapele diafane ale unor ochi care nu-şi mai întorseseră niciodată privirile pline de dragoste către alt bărbat. Tot Jan îi încrucişă mîinile rămase încă frumoase, peste pieptul în care inima încetase să mai bată. Nu scoase nici un cuvînt. Doctorul Richard Searle nici nu se aştepta, la aşa ceva din partea lui.

Infirmiera, fără să ştie despre ce era vorba, auzise totuşi destule fraze distincte pentru a-şi da seama că femeia cu numele de Sigrid dezlănţuise cîndva o dramă, o dramă care-i apăsase greu pe toţi cei ce se apropiară de ea. Soarta marelui chirurg cu o reputaţie nepătată, a cărui bunătate şi devotament fuseseră atît de admirate de toţi din jur, fusese — în mod special — afectată de acea femeie. Infirmiera din Manchester n-avea să uite niciodată nemaipomenitul sfîrşit al pacientei Nita Hollis.

Acum, tatăl lui Erling nu mai avea decît o singură dorinţă: să rămînă singur, să se poată gîndi în linişte. Trebuia să treacă peste dificultăţi care încă nu puteau fi măsurate, pentru a lămuri pe deplin sensul ultimei revelaţii a Nitei Hollis şi a afla ce se întîmplase cu copilul Sigridei. Totuşi, de ce Nita întîrziase atîta cu mărturisirea? Tocmai cînd începuse a dezvălui taina, era de-acum prea tîrziu pentru ca să mai poată da amănunte. Cum va izbuti să afle ce-l interesa? Singurul lucru pe care îl ştia sigur era faptul că va avea mult de suferit.

Doctorul Searle nu încercă nici să-şi invite colegul de breaslă să se odihnească în casa lui, nici să-l însoţească la aeroport. Nu-şi îngădui nici un fel de întrebare, dar îşi avertiză fostul coleg — pe Erling — aşa cum îl rugase acesta. Aşa că îi dădu telefon:

— Alo! Tatăl tău nu doreşte altceva decît să rămînă singur ca să se poată obişnui cu taina pe care i-a dezvăluit-o Nita Hollis şi care se pare că l-a tulburat profund. Are reputaţia de a fi cel mai impasibil dintre medici, reputaţie care nu mi s-a părut deloc întemeiată, dacă ar fi să-l judec numai după trăsăturile complet schimbate ale chipului său. Doamna Hollis deţinea, într-adevăr, o informaţie extrem de importantă, despre o persoană numită Sigrid. Discreţia m-ar obliga să tac. Dar de fapt n-am de ce să tac, fiindcă nu ştiu mai mult de atît. Trag nădejde că după lovitura pe care a primit-o, tatăl tău nu va trece printr-o depresiune. Sistemul folosit de el pentru a asculta chiar şi cele mai slabe şoapte ale bolnavei necesita totuşi maximum de atenţie şi apoi — deşi nu mi-a mărturisit — tremura de frică la gîndul că aceea încăpăţînată îndrăgostită putea să moară fără să-i fi spus altceva decît cît de mult îl iubise odinioară. Sigur că mărturisirile sărmanei Nita îl impresionau, inima lui era plină de bunăvoinţa de a o asculta, dar ardea de nerăbdare să afle „acel secret" al lui Sigrid. În orice caz, bănuiesc că musafirul meu s-a îndreptat spre Suedia, deşi n-am fost la aeroport şi nu l-am văzut decolînd.

Dragă Erling, am avut norocul să văd cu ochii mei răbdarea fără margini de care a dat dovadă ilustrul tău tată în faţa femeii care înşira vrute şi nevrute. Deşi mărturisirile Nitei îl deranjau în mod vizibil, a avut totuşi tăria să rămînă imperturbabil şi să o asculte tot timpul, cu surîsul pe buze. Numai moartea a putut pune capăt mărturisirilor, emoţionante în fond, dar pe care numai o femeie este în stare să le facă şi încă cu atîta lux de amănunte. Culmea e că doamna Hollis, tot vorbind despre dragostea ei, a amînat pînă în ultima clipă ceea ce-l interesa pe doctor, fiind cît pe-aci să moară fără să mai apuce să-i dezvăluie „secretul". Totuşi, pînă la urmă i-a spus tatălui tău ceva care, pur şi simplu l-a uluit (şi să ştii că termenul e mult prea delicat). Dar, din cîte am înţeles, „secretul" nu i-a fost dezvăluit decît pe jumătate. Cine-i va putea furniza pe viitor informaţiile de care are atîta nevoie? Dacă îndrăznesc să-mi exprim părerea — în calitate de vechi coleg — să ştiţi că n-aveţi altceva de făcut faţă de doctorul Yvarsen, decît să-l lăsaţi în pace să nu-l întrebaţi nimic, să nu vă interesaţi în nici un fel de cele petrecute. Impresia mea e că are nevoie de multe zile ca să-şi vină în fire. Arăta-

ţi-vă discreţi şi — încă o dată — nu-i puneţi nici o întrebare.

Erling vorbi atît de tare, încît receptorul vibră în urechea lui Searle:

— În privinţa asta, dragă Richard, poţi fi mîndru de noi! Nici eu, nici soţia mea, nici mama n-avem de gînd să punem vreo întrebare oaspetelui tău. Dacă există vreun om care n-a spus niciodată alor săi decît ceea ce a vrut el să afle, apoi atunci să ştii că acel om e doctorul Jan Yvarsen! Nu s-a plecat niciodată decît în faţa propriei sale voinţe şi n-a rostit niciodată vreun cuvînt atunci cînd a socotit că nu trebuie să-l rostească. Din moment ce tata ţi s-a părut foarte tulburat, dar sănătos, noi n-avem altceva de făcut decît să-l aşteptăm — cu surîsul pe buze — să se întoarcă; în principiu, să ştii, Richard, că sîntem oarecum la curent cu secretul lui Sigrid. Nu vreau să-i transmit încă mamei vestea morţii Nitei, fiindcă l-ar aştepta pe tata să se întoarcă imediat. Prefer să-i cruţ unele ceasuri de aşteptare zadarnică, fiindcă s-ar putea ca pe tata să-l apuce cine ştie ce fantezie şi să se mai oprească pe undeva. Îţi mulţumesc din suflet, dragă Richard, pentru prietenia pe care mi-ai arătat-o şi să ştii că n-am să te uit niciodată!

Erling fusese bine inspirat nespunîndu-i nimic mamei sale despre discuţia cu doctorul Searle. Fiindcă a doua zi, Thérèse primi un telefon de la soţul ei, care acum se afla la Paris.

— Iartă-mă Thérèse, ştiu că nu ţi-a plăcut niciodată neprevăzutul. Dar iată că uneori eşti obligat să-ţi regăseşti sprinteneala din tinereţe şi să profiţi de o deplasare importantă pentru a mai efectua şi altele legate de ea. Nita Hollis a murit. Mă felicit că am răspuns prompt chemării sale. Ştii la fel de bine ca şi mine, dacă nu cumva chiar mai bine, cîtă putere au femeile de a-şi urmări, pe parcursul vieţii, un vis care n-are nici cea mai mică şansă să se realizeze, dar care nu înseamnă că nu le încîntă. Nita a vorbit întruna despre amintirile ei din Krittelwerk. Eu nu m-am mai interesat niciodată despre existenţa ei, în schimb ea a urmărit-o, pas cu pas, pe a mea, ceea ce e destul de uimitor şi de înduioşător... Mă rog, lucrurile nu au nici o importanţă şi nu ţin să mai discut despre asta. Am hotărît ca — înainte de a mă întoarce acasă — să fac un circuit. Simt nevoia să-mi vizitez unii confraţi din Paris şi poate chiar şi din alte oraşe. Te rog din suflet, Thérèse, nu-ţi fă nici un fel de probleme şi nu te frămînta. Cînd mă voi întoarce, vom vorbi despre o mulţime de lucruri. Te rog să-l iei pe Troll şi să ieşiţi zilnic la plimbare. Să nu cumva să te găsesc iar cu obrajii palizi şi cu ochii trişti. Dacă ai să verşi, fie şi o singură lacrimă, pentru faptul că soţul tău vagabondează prea mult în văzduh şi pe pă-

mînt, să știi că te voi certa aspru! Pe curînd! Transmite copiilor toată dragostea mea!

După ce Thérèse relată această convorbire telefonică — pu-,in cam seacă — pe care-o avusese cu soțul ei, Flavie își dădu seama că ea decursese de așa manieră, încît soacra ei să nu poată plasa un cuvînt, să nu poată ridica nici o obiecție. Jan nu voia întrebări și, cu atît mai puțin, propunerea Thérèsei de a veni după el la Paris sau în orașele despre care pomenise, prudent, destul de vag...

— Curiozitatea feminină e mult mai mare decît îmi închipuiam, declară Flavie. Află, mamă, că aș da nu știu cît să pot afla ce anume urmărește tata, străbătînd lumea așa, de unul singur...

La care Thérèse — pe care tandrețea nurorii sale o impresiona întotdeauna — răspunse cu o voce care se voia plină de veselie:

— Zău că mă faci să rîd, Flavie, deși crede-mă că numai de așa ceva nu-mi arde acum. Dealtfel să știi că deseori rîsul e foarte aproape de lacrimi; dar vreau să ascult de recomandarea lui Jan și să nu plîng... Am să-l aștept cu calm și cu răbdare... În concluzie, află că bărbatul meu n-are decît să se ducă și în Patagonia, dacă are chef, fără să mă frămînt că se obosește prea mult sau că are unele neplăceri, cu condiția ca de acum încolo să nu mai aud niciodată rostindu-se numele care-mi îngheață sîngele în vine: Sigrid!

Flavie îi răspunse cu însuflețire că cel mai important lucru este ca — fie că-i scrie, fie că vorbește cu Jan la telefon, sau mai tîrziu, după ce avea să se înapoieze acasă — nimic să nu-i dea de bănuit că cineva din familie știe ceva.

— Nita Hollis l-a chemat lîngă ea, apoi Nita a murit, asta-i tot ce știm noi, în mod oficial, îi sugeră Flavie soacrei sale. N-ai auzit nimic la magnetofon cînd te aflai pe coridor și habar n-ai că Jan a avut precauția să șteargă banda trimisă de Nita Hollis. Cînd se va înapoia, nimic din comportarea noastră nu trebuie să-i dea de bănuit cît de tare ne roade curiozitatea.

Doctorul Yvarsen avea acum ocazia să facă uz de stăpînirea de sine despre care se vorbea atîta. Trecuse vreme îndelungată de cînd fusese gata să-l arunce pe Sven în torent fiindcă îl surprinsese sărutîndu-i logodnica, de cînd o scuipase pe Sigrid în obraz și rupsese logodna cu ea. Dar revelațiile făcute de Nita în ceasul morții aduseseră din nou în prim-plan sentimentele înflăcărate pe care le simțise mai tîrziu pentru aceeași Sigrid.

În rapidul care-l ducea de la Manchester la Londra, apoi în avionul care-l purta de la Londra la Paris, Jan — cu ochii în-

chişi, pentru a se putea concentra mai bine — trecea prin intense frămîntări..Se simţea parcă pierdut într-o imensă singurătate, care totuşi i se părea singura de dorit. Călătorind atîta, profitase adesea — pentru a se mai destinde — de cele cîteva ceasuri liniştite, ca să aţipească. De data asta nu mai era vorba de somn. Zgomotul ritmic al roţilor de tren, apoi fundalul armonios al cerului, sfîşiat de trecerea avioanelor, toate se înverşunau parcă să repete la nesfîrşit, aidoma unui clopot auzit doar de el:

„Sigrid... Sigrid a avut un copil..." Nici cea mai mică tresărire nu-i făcea pe ceilalţi călători să bănuiască extrema lui nervozitate: căci fiecare fibră de carne i se crispa dureros. Ajunsă la o asemenea intensitate, durerea resimţită nu mai poate fi socotită nici fizică, nici morală; ea macină întreaga fiinţă. Jan Yvarsen nu ascunsese niciodată că Sigrid făcea parte integrantă din fiinţa lui. O iubise pe Thérèse şi anii îi întăriseră şi mai mult tandreţea pe care o simţea pentru ea. Dar nimeni nu-i putuse lua niciodată ceea ce-i aparţinuse lui Sigrid. Îşi spuse că de fapt ea îi hotărîse soarta, că îl obligase să se menţină la un nivel foarte ridicat, să se întreacă pe sine însuşi. Ide şi mai ales Thérèse — cele două femei care l-au iubit şi mai ales cea căreia el i-a răspuns cu aceeaşi intensitate, cum a fost cazul Thérèsei — l-au susţinut şi l-au ajutat mult în viaţă. Dar Sigrid — deşi participase puţin la eforturile sale intelectuale, deşi plină de o exigenţă care nu se putea compara cu acea bucurie de a se dărui fără încetare, cu acea generozitate a inimii, caracteristică Idei, sau mai apoi, Thérèsei — Sigrid fusese totuşi pentru Jan singura femeie care-l inspirase cu adevărat. Da, cînd strîns înlănţuiţi străbăteau cîmpia suedeză, ea îl pregătea de fapt pe bărbatul care urma să devină mai tîrziu. Obsedantul refren începu să-i sune din nou în auz: „Sigrid... Sigrid... a avut un copil..."

În sfîrşit, avionul aterizează la Bourget; doctorul Yvarsen opri un taxi şi-i dădu şoferului o adresă. În taxi, îşi întocmi un plan de acţiune, cu precizia şi cu claritatea care-l caracterizau. Înainte de orice, va încerca să caute o pistă pe care să meargă pînă la capăt. Îi era cu neputinţă să-şi reia viaţa normală înainte de a afla ce anume voise să-i dea de înţeles Nita. Universul lui nu va mai fi niciodată stabil, nu va mai fi el însuşi, atîta vreme cît nu va avea cheia misterului.

Prima grijă fu să-şi găsească o cameră şi să telefoneze soţiei sale. Apoi ieşi să se plimbe prin Parisul atît de drag. Distras de animaţia de pe străzi, mergea fără nici un scop. Cît farmec pu-

tea degaja marele oraş în acele ceasuri de primăvară! Manchesterul şi zilele lui posomorîte i se păreau acum foarte îndepărtate. Efectul acestei atmosfere acţionă promt asupra nervilor săi încordaţi şi-i redădu echilibrul sufletesc ce-i fusese atît de tare zguduit. Spiritul îi redeveni activ şi lucid. Pentru oricine l-ar fi văzut, doctorul Yvarsen nu era — pe cheiurile Senei — decît un străin în plus, un plimbăreţ care colinda anticariatele, aplecîndu-şi asupra tarabelor doldora de cărţi silueta lui înaltă şi descoperind, cu ochiul unui om cultivat, cîte un titlu rar, o gravură sau un bibelou ciudat. În realitate însă, Jan se gîndea. Parcurse astfel alene, cheiurile pînă ce ajunse pe Pont-Neuf. În ciuda a tot şi a toate, nu izbutea să scape de indispoziţia cu care venise de la Manchester. Acum nu mai era însă vorba de acel vechi *längtan*. Optica sa în privinţa răspunderilor se modificase, dar dacă exista totuşi un domeniu în care firea doctorului nu se schimbase, apoi acesta era cel al hipersensibilităţii sale cînd era vorba chiar de acele răspunderi. Nu suferise ca un damnat cînd — înainte de a părăsi clinica din Krittelwerk — un bolnav murise în mîinile sale? Nimic nu l-ar fi putut liniştі, dacă n-ar fi aflat mai apoi că pacientul era condamnat dinainte şi dacă n-ar fi efectuat, chiar a doua zi, aceeaşi operaţie, pe un alt bolnav, operaţie care de data asta, reuşise pe deplin. Nu-şi călcase niciodată pe conştiinţă. Atîta vreme cît nu va rezolva şi acest caz, nu va mai fi el însuşi. Cuvîntul „copil", rostit de Nita Hollis, nu putea rămîne doar un simplu semn de întrebare. Voia să verifice afirmaţia Nitei... Dar cum? Ar fi trebuit s-o asculte pe Sigrid, atunci cînd sosise în Suedia, înainte ca el să se însoare cu Thérèse; nu-i oferise posibilitatea de a-i împărtăşi secretul, de a-i explica pe îndelete că nu venise numai din dragoste, ci pentru a asigura viitorul acelei mici fiinţe nevinovate, pe care ea nu se simţea în stare s-o crească singură. Numai că nici remuşcările, nici regretele faţă de nişte lucruri atît de îndepărtate, nu mai serveau la nimic. Jan suferea mai mult din pricina incertitudinii, decît ar fi suferit din pricina unui pericol real. Tergiversările erau slăbiciuni pe care el nu le cunoştea. Trebuia să găsească o soluţie! Ca să rămînă singur cu gîndurile, se întorsese cu spatele la trecători. Cu coatele sprijinite de parapetul rece, de piatră, contemplă cîteva minute apele cenuşii ale Senei. Înaintea sa, uriaşa catedrală Notre-Dame îi confirma faptul că, în faţa conştiinţei umane, singurul lucru care subzistă e cel pe care ţi-l inspiră dorinţa de a te depăşi pe tine însuţi şi de a nega orice limită a acestei dorinţe; dealtfel acesta fusese întotdeauna unicul fel de a acţiona al lui Jan.

VII

DOCTORUL YVARSEN ÎŞI REgăsise elanul din tinereţe. Toate celelalte lucruri puteau să mai aştepte. Secretul lui Sigrid era un fel de entitate vie, ieşită dintr-un somn letargic ce durase prea mult; pentru a dezlega acest mister, acţiona cu toată puterea minţii sale. Ar putea lua avionul spre Natal, în sudul continentului african.

Ştia că Sigrid — înainte de a părăsi Transvaalul — trecuse pe acolo. Sigur că nu putuse părăsi Africa de Sud înainte de a îndeplini unele formalităţi. Deşi trecuse o perioadă atît de lungă, doctorul putea obţine aprobarea de a răsfoi unele registre; ar putea afla astfel încotro se hotărîse Sigrid să se îndrepte. Efortul — deşi cîntărit îndelung — n-avea totuşi prea mari şanse de reuşită. Şi apoi cît de neliniştită va fi Thérèse! Să-şi mai tulbure şi familia — soţia şi copiii? Fiindcă nu le putea spune pentru nimic în lume de ce plecase de acasă. Mai tîrziu, da, le va spune, dar nu acum! Cînd va fi pe deplin sigur, le va istorisi totul, în amănunt. Important deocamdată era să facă în aşa fel, încît şederea sa la Paris să pară firească alor săi: putea invoca destule motive; că voia să-şi viziteze unii confraţi, să participe la cîteva conferinţe care-l interesau, să discute cu cîţiva editori traducerea în franceză a unora dintre lucrările sale scrise în suedeză. Cum să motiveze însă o călătorie în Africa de Sud? Aici, imaginaţia i se împotmolea. Poate că exista totuşi un alt punct de plecare: odinioară, avusese o foarte scurtă întrevedere cu notarul lui Sigrid; acum, biroul de notariat fusese luat în primire de fiul acestuia. Dar în astfel de oficine, dosarele — oricît ar fi de vechi — sînt păstrate cu mare grijă. Cine ştie dacă nu va da peste vreo urmă la notariat? Aşa că Jan luă imediat legătură prin telefon cu titularul vechiului birou de notariat din Stockholm. Noul notar nutrea o profundă admiraţie faţă de doctorul Yvarsen. Dealtfel, şi el ca şi mulţi alţii, îi era îndatorat pentru vindecarea unui membru din familia sa. Noul notar era isteţ şi prompt. Întrebarea lui Jan fu foarte clară: Sigrid Lindval îl instituise legatar universal. El refuzase averea, care fusese mai apoi atribuită familiei Verneuil, a cărei fată, Flavie, îi devenise soră.

— Şi astfel — remarcă notarul cu amabilitate — dorinţa domnişoarei Lindval s-a realizat măcar în parte.

Galsul lui Jan dovedea cît de importantă era pentru el întrebarea pe care se pregătea s-o pună:

— După reglementarea acestei afaceri, biroul de notariat

n-a mai fost solicitat de nimeni? Nici o persoană n-a mai avut vreo pretenție în legătură cu moștenirea? Nimeni nu și-a exprimat nici cea mai mică mirare sau curiozitate?

Jan trebui să aștepte cîteva momente. Notarul ceruse să i se aducă dosarul domnișoarei Sigrid Lindval. Primul secretar al notarului era un om în vîrstă și avea o memorie proverbială. În plus, la fel ca și tatăl actualului notar, se extaziase în fața frumuseții și grației clientei lor, iar mai apoi fusese zguduit, cînd auzise că se sinucisese la puțină vreme după ce trecuse pe la notariatul lor.

— În primii zece ani după moartea domnișoarei Lindval n-a intervenit nimeni. Avînd în vedere personalitatea testatoarei, secretarii se străduiseră să pună totul la punct, cu multă minuție. Ne-am bucurat mult cînd am descoperit că beneficiase de moștenire o familie atît de integră ca familia Verneuil.

— Bun, și pe urmă? întrebă nerăbdător doctorul. Ce s-a mai petrecut?

— Nu mare lucru, domnule doctor. Ni se întîmplă destul de des să ni se pună întrebări după dispariția unui bărbat sau a unei femei. În cazul care vă interesează, m-a vizitat un străin care a întrebat dacă n-am primit de la dumneavoastră unele indicații în legătură cu moștenirea. A rostit o frază pe care noi am consemnat-o în dosar: „Nimic? Sînteți siguri? Pare de necrezut!" Aflînd că dumneavoastră n-ați acceptat moștenirea, omul a declarat că din moment ce ați considerat onorabil să procedați astfel, totul se sfîrșise pentru.... Apoi ne-a rugat să nu vorbim nimănui despre vizita pe care ne-o făcuse. După care, străinul vizitator a plecat foarte repede, aproape fără să ne mai salute, în orice caz fără să explice în nici un fel ciudata lui comportare.

— De unde venea? N-avea nimic specific după care să vă puteți da seama cine putea fi? Cam ce vîrstă avea? Din ce clasă socială făcea parte?

— Părea un bărbat destul de în vîrstă...

Jan oftă ușurat. Nu era deci cu putință ca acel bărbat să fi fost tatăl copilului Sigridei.

Notarul continuă:

— Înalt, avea unele gesturi bruște, aș spune chiar brutale. Foarte brun sau poate bronzat de aer și soare. Niște ochi care probabil că deveneau adesea duri și neiertători. Un bărbat care se mînia ușor, dar care dădea totuși dovadă de multă stăpînire de sine. Trebuie să fi fost un personaj obișnuit să comande, dar noi nu ne-am putut da seama nici cum, nici unde își putea exercita calitatea asta.

Jan spuse la nimereală:

— Deci un om obişnuit cu primejdiile... Poate un aviator?

— Am eliminat asemenea presupunere, din pricina unui amănunt... Era în mod sigur un om cultivat. Poate un muzician, un pictor sau un sculptor.

— Eventual ziarist?

— Puţin probabil. N-a insistat, n-a cerut amănunte, n-a folosit nici un element mai pitoresc... Nu, nu era ziarist. Voia doar o informaţie clară şi precisă, privind fie interesele sale, fie ale unei alte fiinţe care-l interesa foarte tare.

— Să fi fost vreun vechi ofiţer englez în retragere?

— Tot ce se poate. Şi noi ne-am gîndit la o atare ipoteză ca la cea mai plauzibilă dintre toate. Dar ofiţer nu în armata de uscat, ci mai curînd la marină. Regret din suflet că nu vă pot da mai multe amănunte, domnule doctor.

Discuţia cu biroul de notariat, deşi nu i-a furnizat informaţii de prea mare interes, l-a emoţionat totuşi profund pe Jan. De ce insul acela aşteptase zece ani ca să-şi facă apariţia? Ce voise să spună prin fraza tenebroasă şi ciudată: că, dat fiind refuzul moştenirii, totul se isprăvise pentru... Pentru cine? Şi de ce? „Ah, dacă aş putea discuta toate lucrurile astea cu Thérèse, cu Flavie şi cu Erling!" Flavie! Asta este! Flavie avea un frate la Paris: Erik Verneuil. Pe el trebuia să-l vadă! Fiindcă numai el îl va ajuta să sfîşie perdeaua de întuneric care-l înconjura. Cum nu se gîndise mai demult la treaba asta? Părinţii lui Erik Verneuil o cunoscuseră bine pe Sigrid. Jan fu cuprins brusc de nerăbdare. Blestemă în gînd forfota insuportabilă a Parisului ce obliga taxiul în care se urcase să meargă ca melcul.

În vremea asta, în Suedia, Erling şi Flavie făceau risipă de cuvinte încurajatoare pentru a o linişti pe Thérèse, deşi ei înşişi erau destul de neliniştiţi. Ce anume îl va fi răscolit şi îl va fi emoţionat atît de tare pe Jan ca să se comporte în totală contradicţie cu obiceiurile sale? Flavie avusese ideea de a-şi alerta fratele, aşa că acesta — avizat — aştepta, din ceas în ceas, vizita lui Jan. Erik era puţin încordat: va izbuti oare să-i ascundă doctorului faptul că — prevenit de Flavie — îi aştepta vizita?

După ce Jan sună, o menajeră în vîrstă îl introduse în odaia lui Erik care, bineînţeles, simulă o uimire fără margini. Uriaşul brun, care nu minţise şi nu-şi ascunsese niciodată sentimentele, simulă destul de prost surpriza, ca un actoraş de mîna a şaptea. Noroc că Jan era atît de preocupat de problema care-l frămînta, încît nu numai că nu observă nimic, dar chiar dacă fratele mai mare al Flaviei ar fi fost şi mai neîndemînatic decît fusese, Jan tot nu şi-ar fi dat seama.

Din clipa în care ascultase vorbele înregistrate pe bandă ale Nitei Hollis, din clipa în care ea rostise pateticele cuvinte „secretul lui Sigrid", apoi „Sigrid a avut un copil", era pentru prima oară cînd Jan se simţea, în sfîrşit, destins şi calm. Din fericire, Erik Verneuil nu era vorbăreţ, ci dimpotrivă, un bărbat cu o fire foarte închisă. După ce se salutară, Erik oferi oaspetelui său un pahar cu whiski şi ţigări, apoi îl rugă să se odihnească puţin, cît va da el unele porunci bătrînei sale menajere. Aşa că după ce lăsă aprinsă doar o veioză, se eclipsă. Jan, mai curînd întins confortabil decît aşezat pe un imens fotoliu-club, de piele, avu răgazul să se destindă, căci stăpînul casei întîrzie o bună bucată de vreme.

Jan nici nu-şi dădu seama; se simţise atît de bine în timpul odihnei într-o ambianţă plăcută, încît surîse înduioşat cînd, în sfîrşit, Erik îşi făcu apariţia, încărcat cu un platou cu sandvişuri cu unt şi dulceaţă şi cu ceainicul plin.

— Cît eşti de drăguţ, Erik. Se vede cît de colo că eşti frate cu Flavie a noastră! Nu-i aşa că m-ai lăsat în mod premeditat să mă bucur de această scurtă odihnă de care aveam într-adevăr atîta nevoie? Te rog mult să nu cumva să-i scrii surorii dumitale că m-ai văzut sosind într-o stare atît de lamentabilă. Dacă pasagera osteneală a socrului ei — care pînă acum se bucura de reputaţia de a nu fi niciodată obosit — ar ajunge la urechile soţiei mele, aceasta s-ar urca în primul avion cu viteză supersonică, ca să-şi ofere, cît mai repede cu putinţă, talentele ei de infirmeră cu diplomă! Pentru a pregăti terenul, fără să-mi pui obişnuitele întrebări, îţi spun, din capul locului, că toţi sînt bine sănătoşi. Adaug însă că, în ce mă priveşte, mă comport foarte urît, fiindcă mi-am lăsat familia pe planul al doilea şi nu mă mai interesez nici măcar de medicină. Se pare că mi-am schimbat profesia! Ai în faţa dumitale un detectiv amator sau cel puţin, un om care ar vrea să cunoască dintr-o dată toate dedesubturile acestei delicate profesii.

Erik se arătă cu atît mai atent, cu cît Jan nu-şi putea închipui că tăcerea interlocutorului său ar fi lipsită de interes faţă de cele ce-i spunea el. Privirea şi atitudinea brunetului uriaş erau cît se poate de binevoitoare.

— Am aflat din gura unei muribunde că n-am ştiut niciodată nimic despre un fapt de o importanţă capitală pentru mine. Se pare că verişoara mea Sigrid ar fi avut un secret şi am toate motivele să cred — după eforturile pe care le-am făcut de a mă întoarce cu atîţia ani înapoi — că ea ar fi dorit cu ardoare să aflu acest secret. Cu toate eforturile, extrem de dureroase, pe care le-am făcut pentru a răscoli în ceaţa deasă ce s-a lăsat între Sigrid şi mine, începînd din ziua cînd a părăsit Krittelwerkul,

continui să mă zbat în întunericul cel mai deplin. Doar notarul din Stockholm mi-a spus, la telefon, că cineva ar fi încercat un oarecare demers, care putea fi de maximă importanţă. Un bărbat a venit la notariat şi a întrebat cum am reacţionat faţă de moştenirea pe care mi-o lăsase Sigrid. Cînd a auzit că am refuzat moştenirea, a rămas foarte dezamăgit. Era vorba de un străin mai în vîrstă, poate ofiţer în retragere din vreo armată de uscat, deşi notarul presupunea că mai curînd ar fi fost vorba de un marinar.

Doctorul Yvarsen avea în faţa lui exact interlocutorul care-i trebuia: tăcut şi totuşi atent, Erik strîngea între dinţi capătul pipei din spumă de mare, pe care se părea că n-avea de gînd s-o aprindă.

— Am făcut tot felul de presupuneri, pe care un om cu mintea întreagă nu le-ar face niciodată. Eram cumplit de descurajat, cînd brusc m-am gîndit la dumneata ca la singura persoană în stare să-mi dea, totuşi, unele informaţii preţioase. Am să te rog să păstrezi pentru dumneata tot ce vom discuta. Soţia mea s-ar nelinişti inutil aflînd demersurile mele în legătură cu acest „secret". Amintirea lui Sigrid a devenit pentru ea un fel de obsesie. Dacă voi ajunge la vreun rezultat, îi voi istorisi totul, de la început pînă la sfîrşit. Altfel îmi făgăduieşti să nu sufli o vorbă nimănui?

— Da!

— Îţi mulţumesc! Deci pot continua.... Muribunda despre care ţi-am vorbit a rostit cuvintele: „Sigrid a avut un copil". Imediat — oricît de absurd ţi s-ar părea acest lucru, Erik — mi-am simţit sufletul sfîşiat de o serie de amintiri legate de verişoara mea, de înflăcărata mea pasiune pentru ea, şi mai ales de faptul că Sigrid ar mai fi putut iubi un alt bărbat în afară de mine... Să ştii că am îndurat foarte greu toate mărturisirile pe care mi le-a făcut Nita Hollis, femeia aflată pe moarte. Şi continui să le îndur tot atît de greu şi acum. N-aş fi venit să te deranjez, dacă nu s-ar fi întîmplat acest lucru. Nu mi-a plăcut niciodată să risc a deveni ridicol. Pînă azi, mi-am închis, cu înverşunare, în inima mea toate sentimentele care m-au tulburat. Dacă alţii — şi mă gîndesc în primul rînd la soţia mea — s-au neliniştit din pricina mea, au făcut-o pentru că m-au iubit profund. Şi mai e vorba de ceva: mi-am revizuit, foarte lucid, atitudinile pe care le-am adoptat în decursul vieţii mele şi am ajuns la nişte concluzii foarte grave. Am meditat întotdeauna, îndelung, în toate problemele legate de profesia şi de răspunderile mele medicale. Dar, în ce priveşte viaţa mea particulară, am acţionat cu totul altfel. Am socotit mult prea des — fără să cercetez mai profund — că totul mi se cuvine. Şi iată că acum am

descoperit, dintr-o dată, că acționînd astfel, mi-am pus pe umeri, fără să știu, unele răspunderi deosebit de grele. Am acceptat, am refuzat, am respins adesea o mulțime de lucruri, fără să-mi pese ce reacții puteau declanșa în sufletul celor din jurul meu; așa, de pildă, n-am vrut s-o ascult pe Sigrid, ultima oară cînd am văzut-o, înaintea morții sale. Acum știu sigur că nu-mi voi mai regăsi echilibrul moral care îmi este absolut indispensabil pentru a putea trăi, cîtă vreme nu voi ști dacă Sigrid a avut sau nu un copil. Vreau ca înainte de a mă întoarce acasă, să știu ce a lăsat Sigrid în urma ei!

Jan Yvarsen era atît de preocupat de subiect, încît nu observă uimirea ce se zugrăvise pe chipul lui Erik.

— Nădăjduiesc, Erik, că ai să faci un efort de memorie și ai să-mi răspunzi la unele întrebări. Părinții dumitale s-au gîndit vreodată că Sigrid ar putea avea un copil? Știu că după ce a fugit din Transvaal, și pînă la sinuciderea ei, a stat o bucată de vreme în Canada. Poate că o fi dat ceva de înțeles părinților dumitale. Te rog din suflet să-mi spui dacă ei au aflat sau poate au notat ceva deosebit în legătură cu acest lucru.

Erik se ridicase și începuse a se plimba încoace și încolo prin odaia vastă. Se simțea jenat și nu prea știa cum să înceapă discuția, Jan adăugă nervos:

— Mă înșel cumva? Sigrid n-a locuit o bucată de vreme la părinții dumitale?

— Nu, nu domnule doctor, nu vă înșelați. Părinții mei au primit-o pe verișoara lor, cu multă bucurie. Chiar pot să vă precizez că ea a rămas în amintirile mele de copilandru ca un fel de apariție feerică. N-am mai văzut niciodată, în viața mea, o femeie care să mi se pară tot atît de frumoasă ca ea! Poate doar Flavie, dar asta numai cînd își dă silința să arate bine! Sigrid a fost pentru mine și pentru Norbert întocmai ca raza de lumină a unui far ce ne-a dezvăluit un univers feminin plin de frumusețe și de farmec. Băiețandri fiind — crescuți în pustietatea pădurilor și a cîmpiilor înzăpezite — cu un tată și o mamă îmbrăcați întotdeauna curat, dar fără nici o preocupare pentru frumos, sigur că Sigrid ne luase ochii cu rochiile ei. În plus, era o femeie care — rar, e adevărat — știa să rîdă, un rîs fără asemănare, care răsună și acum în mine ori de cîte ori mă simt năpădit de vreo bucurie fără margini.

O undă de tristețe întunecă obrazul lui Jan. Ca să-și ascundă emoția, îl întrerupse pe Erik pe un ton aproape sec:

— Nu te-ai gîndit niciodată că ar fi putut mărturisi cuiva acel... secret? Poate mamei dumitale...

Erik își frecă ușor bărbia cu mîna stîngă, în vreme ce cu

dreaptă își ținea pipa ca pe un obiect de artă demn de admirat. În sfîrșit, după ce-și răscoli îndelung memoria, rosti:

— Nu, nu-mi aduc aminte să se fi discutat vreodată în casa noastră, ceva legat de vreun... secret. În nici un caz, nu în acea epocă! Mama, care nu plîngea ușor, avea ochii plini de lacrimi — văd și acum scena — cînd a îmbrățișat-o pe Sigrid ca și cum ar fi fost fata ei, în clipa plecării. Parcă aud și acum vocea mamei zicîndu-i: „Domnul să te aibă în pază, Sigrid! Și nu uita că vei fi întotdeauna binevenită sub acoperișul casei noastre". Îmi mai aduc aminte și de un alt lucru care mi-a ațițat grozav curiozitatea: tata a spus că era păcat că Sigrid nu avea destulă încredere în noi, fiindcă datorită frumuseții sale era expusă la tot felul de primejdii și că ar fi avut nevoie, mare nevoie, de unele sfaturi și mai ales de protecție.

Fraza căzu peste inima lui Jan aidoma unui vas cu plumb topit: „Sigrid avusese nevoie, mare nevoie, de sfaturi, de protecție și el îi întorsese spatele!" Jan avu intuiția, apoi certitudinea că Erik Verneuil îi răspunsese cu multă sinceritate, dar și cu multă abilitate, ascunzîndu-i tocmai ce era mai important. Ce anume ținea să-i ascundă fratele Flaviei? Așa că atacă frontal:

— Erik! Dumneata îmi ascunzi ceva! Îmi spui că, în acea epocă, părinții dumitale n-au discutat despre nici un „secret". Dar mai tîrziu, dragă Erik, cînd ai mai crescut, nu se poate să nu fi tras cu urechea și să nu fi prins unele crîmpeie din discuțiile celor mari. Părinții dumitale în mod cert au mai vorbit despre Sigrid, după ce au primit înștiințarea notarului. Te conjur, spune-mi ce anume au presupus!

Erik era mai circumspect și mai reticent ca niciodată.

— Ei bine, domnule doctor, aflați că mă simt cumplit de stingherit față de dumneavoastră...

— De ce, Erik? Știu că părinții dumitale, au refuzat moștenirea ce li se cuvenea și că n-au fost de acord s-o accepte decît în beneficiul copiilor lor. Bun! de ce-au refuzat-o? Au avut un motiv special? Un motiv plauzibil?

Erik mai făcu doi, trei pași prin odaia spațioasă, apoi se opri în fața fotoliului larg unde Jan continua să-și odihnească trupul obosit. În glasul fratelui mai mare al Flaviei Verneuil se putea desluși șovăiala:

— Părinții mei se temeau ca faimosul „secret", care vă tulbură atît de tîrziu, dragă domnule doctor, să nu fie într-adevăr o realitate. Voiau să fie siguri că Sigrid nu lăsase în urmă un copil care — din punct de vedere legal — ar fi avut dreptul la moștenirea ce ne revenise nouă și care poate că l-ar fi nedreptă-

ţit pe urmaşul direct al testatoarei. La nevoie, ar fi venit imediat în ajutorul copilului şi şi-ar fi asumat sarcina creşterii şi educării sale.

— Şi atunci? întrebă Jan cu greutate. Atunci? Cum au ajuns la certitudinea, hai să-i spunem, negativă?

— Au scris, au cerut de peste tot, informaţii, s-au străduit să ghicească unde anume şi-ar fi putut ascunde Sigrid copilul, dacă nu voia ca cei care-o cunoşteau să afle de existenţa pruncului.

Cînd Jan începu să pună din nou întrebări, vocea îi era ciudat de răguşită. Fiecare frază devenise un chin.

— Spune-mi Erik, ştii cumva ce anume i-a determinat pe părinţii dumitale să procedeze astfel?

— Da, ştiu, fiindcă ne-au lăsat o notiţă semnată de amîndoi, pe care urma s-o citim la majorat. Dacă pînă în acel moment nu-şi făcea apariţia nici un copil al lui Sigrid, însemna sau că acel copil nu existase niciodată, sau că tatăl său îşi asumase singur sarcina creşterii şi educării sale. Alarma care-l chinuise pe Jan înainte de a-l vizita pe Erik, începu să răsune din nou, de astă dată îngînînd alte cuvinte: „Tatăl copilului lui Sigrid... Tatăl copilului lui Sigrid... Tatăl..."

Jan rămase nemişcat şi mut. Erik Verneuil reluă, ca şi cum nu şi-ar mai fi putut ţine în frîu sentimentele ce-l asaltau:

— Părinţii mei înclinau foare mult către această ultimă posibilitate, pe care o socoteau cea mai verosimilă. Tata — dornic să restabilească adevărul, din respect faţă de memoria celei care-şi pusese capăt vieţii, indiferent de motivele ce o despărţiseră de dumneavoastră — ţinea să-şi asume el sarcina de a avea grijă de copil, poate în mod direct, anonim, dar în orice caz, deplin. Părinţii mei — şi mai ales mama — insistau în notiţa pe care am citit-o la majorat să nu ne amestecăm în nici un fel într-o chestiune atît de delicată. Poate că tatăl acelui copil îl ajuta fără ştirea familiei sale. Amestecîndu-ne într-o astfel de treabă, riscam să-i răsturnăm planurile.

Jan Yvarsen păli, apoi rosti cu mare greutate:

— ...Fără ştirea familiei sale? Deci părinţi dumitale, Erik, presupuneau cam cine ar putea fi acel bărbat...

Erik îl privi pe Jan cu o uşoară ironie în care se amesteca şi un pronunţat sentiment de reprobare.

— Am foarte mult respect faţă de dumneavoastră, domnule doctor, aşa că vă dau cuvîntul meu de onoare că nu voi repeta niciodată nimănui, ceea ce discutăm noi acum. Dar atitudinea dumneavoastră mi se pare ciudată. Nu trebuia să veniţi aici

dacă nu aveţi încredere în mine!

O bănuială cumplită trecu aidoma unui fulger prin mintea lui Jan. Cu o voce de nerecunoscut — atît îi era de mare emoţia — întrebă:

— Cine — după părinţii dumitale — putea fi acest tată? Cine a iubit-o pe Sigrid?

Vocea, deşi reţinută, totuşi foarte clară a lui Erik, răsună ca sunetul trîmbiţelor Judecăţii-de-Apoi în urechile şi mai ales în sufletul lui Jan, incapabil să se mai ridice de pe fotoliu.

— Nimeni şi mai ales dumneavoastră, domnule doctor, n-a crezut vreodată că Sigrid ar fi putut iubi mai mulţi bărbaţi. N-a iubit decît unul singur şi acela a-ţi fost dumneavoastră!

Din trei paşi, Erik ajunse în faţa barului, turnă puţin whisky într-un pahar şi i-l întinse lui Jan. Dar cum acesta leşinase, Erik se văzu nevoit să-i deshidă gura şi să-i toarne uşurel, alcoolul, între buzele albe. Odinioară Jan, plînsese, plînsese cu hohote la moartea micului Nils, plînsese, cu capul sprijinit de patul în care îşi dăduse sufletul nefericita Ide. Dar, datorită unei excepţionale stăpîniri de sine, îşi venise repede în fire. Acum însă, depăşise limita suferinţei. Glasul lui Erik Verneuil rostise un adevăr care ar fi trebuit să-i sară în ochi, dar pe care nu izbutise să-l descopere singur. El era legat de o perioadă din viaţa sa care fusese cea mai încîntătoare, cea mai minunată, dar care-i fusese smulsă cu atît mai inexorabil, cu cît ştia că-i fusese interzisă pentru totdeauna. După acea dramă, se străduise din răsputeri să uite săptămînile şi lunile de excepţională fericire, să le îngroape într-un mormînt mai adînc şi mai întunecat decît orice mormînt săpat vreodată de mîna omului. Fără această atroce disciplină pe care şi-o impusese, doctorul Jan Yvarsen, de îndată ce-o pierduse pe Sigrid, n-ar mai fi putut să trăiască.

VIII

ERIK VERNEUIL AVEA UNELE calităţi deosebite. Nimeni nu era mai îndemînatic şi mai tăcut, nimeni nu se pricepea atît de bine ca el să vină în ajutorul unei

fiinţe lovită atît fizic, cît mai ales moral. Fără să arate o solicitudine prea vădită, care poate că l-ar fi jignit pe Jan Yvarsen, Erik consideră, ca un lucru absolut normal, că doctorul trebuia să rămînă cel puţin douăzeci şi patru de ore la el. Aşa că spuse:

— Din moment ce vreţi să verificaţi în profunzime unele ipoteze, vă mărturisesc — fără falsă modestie — că mă bucur, în Canada, de faima unui vînător fără pereche. Chiar dacă nu dispun, în cazul de faţă, de acele întinderi înzăpezite care să-mi indice urma paşilor, pot — dacă-mi veţi îngădui — să vă ajut. Pe de altă parte, chiar dacă nu mi-aş permite să prescriu un tratament unuia dintre cei mai de seamă medici din lume, cel mai elementar bun simţ v-ar recomanda o odihnă serioasă, în care mai ales să nu vorbiţi şi să nu vă gîndiţi la nimic. Menajera ne va pregăti o masă uşoară. Ne vom culca devreme, căci — conform proverbului — la urma urmei, „mai e şi mîine o zi"...

Oricît de energic ar fi fost Jan Yvarsen, de data asta se simţea, într-adevăr, la capătul puterilor. Cînd se trezi şi-şi veni pe deplin în fire, a doua zi dimineaţă, era destul de tîrziu. Între timp, Erik trecuse pe la hotelul unde-şi reţinuse Jan, în ajun, o cameră; totul era în regulă, iar valiza se afla la locul ei. Telefonul sună, dar atît de slab, încît musafirul lui Erik nu-l auzi şi-şi continuă, liniştit, somnul. Era Flavie care suna din Suedia.

— Doamna Yvarsen să fie liniştită, spuse Erik. Soţul ei va fi pur şi simplu, răsfăţat. Dealtfel, se simte foarte bine. O va anunţa din vreme cînd se va întoarce acasă...

Flavie — cel puţin aşa afirmaseră întotdeauna fraţii ei — nu aşteptase niciodată „ca întregul Nord să se dezgheţe pentru a-i face să înţeleagă ce anume dorea ea de la ei"; printr-un cuvînt, şi acela rostit doar pe jumătate, îi dezvălui lui Erik că era fericită să ştie că socrul ei se afla la el şi că în felul acesta Thérèse şi Erling vor fi liniştiţi.

După ce doctorul se trezi, Erik îi istorisi vesel că se rugase de întreaga familie Yvarsen, să nu vină toţi deodată sau pe rînd, la Paris. Fiindcă el, Erik, îşi asumase sarcina de a o face pe secretarul, asistentul, şi comisionarul, numai ca să-i fie pe plac oaspetelui său, ba o va face chiar şi pe...

— ... Chiar şi pe detectivul.

— Binenţeles, domnule doctor, eu voi fi Watson, iar dumneavoastră Sherlock Holmes.

Acestea au fost singurele cuvinte prin care — în acea dimineaţă — cei doi bărbaţi au încercat să mai înveselească puţin atmosfera. Jan Yvarsen era frămîntat de veştile pe care le aflase. Erik încercă să-i insufle calmul necesar, afirmînd că în-

toarcerile în trecut n-au dat niciodată rezultate, după cum ai săvîrşi o greşeală încercînd să-ţi imaginezi viitorul.

— Ai dreptate, Erik. Ce soartă strălucită părea c-o aşteaptă pe Sigrid!... Şi totuşi dragostea noastră nu s-a împlinit, iar destinul ei a fost tragic. Chiar mă şi întreb dacă nu cumva acţiunile noastre pămînteşti sînt, hai să zic, supervizate, de ceva care ne depăşeşte, care nu mai depinde de voinţa noastră. Ide mi-a fost adusă acasă, vindecată de îndelungata ei amnezie şi, cu timpul, poate că deznădejdea mea de a o fi pierdut pe Sigrid s-ar mai fi potolit, ocupat fiind să-mi îngrijesc soţia. Aveam impresia că — înconjurînd-o pe Ide de atenţii, consacrîndu-i tot timpul meu liber — răscumpăr o parte din vina lui Sigrid şi acest gînd îmi insufla putere.

— Dragă domnule doctor, poate că într-adevăr strădaniile noastre pot răscumpăra rătăcirile altora; în plus, pot duce la unele răsturnări de situaţii, neaşteptate şi fericite: gîndiţi-vă cîţi bărbaţi, femei şi copii aţi smuls din ghearele suferinţei, gîndiţi-vă la devotamentul dumneavoastră; recunoştinţa lor ar trebui să vă facă nespus de fericit!

— Da, sigur, ai dreptate! Dar, pe de altă parte, să ştii că am avut de îndurat şi multe nenorociri. Gîndeşte-te, Erik, numai la durerea unui părinte care-şi pierde copilul şi, mai ales, primul lui copil! La durerea unui soţ care-şi pierde nevasta, o fiinţă atît de blîndă şi de îngăduitoare, cum a fost Ide! La dezastrul căsniciei fetei mele! Şi la greşelile pe care eram să le săvîrşesc eu însumi, în ciuda vîrstei şi a pretinsei mele înţelepciuni. La casa pe care ne-am construit-o, cu atîta drag, şi care a ars pînă la temelii. La...

— Nu vreţi să mă ascultaţi şi pe mine, domnule doctor? În loc să vă gîndiţi la toate nenorocirile pe care le-aţi îndurat, haideţi să revenim la prezent.

— Să nu crezi, Erik, că vorbesc ca să mă aflu în treabă! Dacă fac tristul bilanţ al trecutului, îl fac numai ca să-ţi mărturisesc că cele aflate de la dumneata, în legătură cu Sigrid, mă afectează mai puternic decît toate nenorocirile prin care am trecut, adunate la un loc! Asta e cea mai crîncenă pedeapsă pe care mi-a pregătit-o soarta! Fiindcă îi voi putea ierta pe alţii, dar nu mă voi putea ierta niciodată pe mine însumi! Am crezut că Ide nu se va mai întoarce niciodată! Mai ales după ce-am căutat-o atîta! Atunci am socotit că trebuia să repar greşeala din tinereţe, intransigenţa tînărului fără minte, şi să mă împac cu logodnica mea pe care continuasem s-o iubesc cu disperare. Înainte însă de căsătoria care părea atît de apropiată, m-am comportat faţă de ea ca şi cum... ca şi cum mi-ar fi fost

soție. Și — culmea inconștienței — nu m-am gîndit niciodată la unele urmări posibile.

Glasul lui Jan abia se mai auzea, cînd încheie spunînd:

— Dacă îndrăznesc, în sfîrșit, să vorbesc astăzi, ca un bărbat conștient de actele sale, trebuie să-ți mărturisesc că de fapt eu sînt vinovat de crima lui Sigrid față de Ide. Eu sînt cel care, pînă la urmă, a aruncat-o în torent...

— Gata, domnule doctor...

— Da, Erik. Uimirea și durerea m-au făcut să-mi plec umerii; simt cum puterile mă părăsesc tot mai mult. De la o vreme, mă redresez din ce în ce mai greu. Cred că-ți dai seama — în aceste condiții — cît îți sînt de recunoscător pentru tot ceea ce faci pentru mine.

Jan se strădui să surîdă, făcînd un mare efort pentru a-și veni cît de cît, în fire.

— Mă tem că nu voi fi un Sherlock Holmes prea strălucit, dragul meu Watson. În sfîrșit... dacă înțeleg bine, regula jocului comportă un plan de atac...

— Exact! Deci, primo: ce știm pînă acum? Că Sigrid a avut un copil. Ce urmărim? Să-l regăsim cu orice preț fie că e băiat fie că e fată!

— Dacă e vorba de o fată, situația se complică, fiindcă presupunînd că s-a măritat, asta înseamnă că și-a schimbat numele.

— În mod sigur! Și s-ar putea să se fi măritat de mult! Admițînd că Sigrid i-a dat numele ei, de Lindval, n-o mai putem găsi, din moment ce acum poartă numele bărbatului ei. În orice caz, avem totuși un element major pe care ne putem sprijini.

— Care?

— Bănuiesc că puteți, făcînd o mică socoteală, să presupuneți cam cînd s-a născut...

Jan nu făcea parte dintre oamenii care roșesc pentru orice fleac, dar acum — în ciuda vîrstei — roși ca un școlar, fiindcă suferea cumplit ori de cîte ori venea vorba despre greșeala pe care o făptuise. De cîte ori nu-i sfătuise pe cei tineri să fie prudenți, să aibă răbdare, oricît le-ar fi de greu să aștepte! De cîte ori nu făcuse uz de toată diplomația lui, pentru a cruța altora niște suferințe la care el nu se gîndise niciodată atît cît ar fi trebuit! Fiecare existență își are și așa necazurile și durerile ei, de aceea omul trebuie să fie prudent și să le evite, măcar pe cele pe care le poate evita. Avu impresia — dureroasă pentru un bărbat ca el — că se purtase ca un primitiv. Ce-ar gîndi oare toți cei care, în decursul timpului, veniseră să-i ceară sfatul și care-l ascultaseră pentru că îl socoteau o pildă de moralitate? Erik aproape ghici gîndurile ce-l frămîntau pe doctor. Așa că spuse — cu o gentilețe care merse drept la inima, adînc mîhnită, a doctorului:

— Dacă aş fi avut cinstea să fiu băiatul dumneavoastră, domnule doctor, m-aş fi simţit deosebit de mîndru, constatînd că tatăl meu e la înălţime în orice situaţie, chiar dacă e vorba de ceva ce i-ar putea răni orgoliul. Doctorul Yvarsen e un bărbat superior oricărui erou convenţional pe care l-ar putea crea vreun scriitor oarecare ca să impresioneze inimile prea tandre şi spiritele prea simple. Nu mă pot abţine să nu repet, dragă domnule doctor, cît mă simt de emoţionat de voinţa de care daţi dovadă în încercarea de a regăsi o fiinţă care — odată curiozitatea satisfăcută — nu vă va aduce decît necazuri, atît dumneavoastră cît şi familiei.

Erik spusese toate acestea, pe nerăsuflate, pentru ca Jan să nu se simtă stînjenit de sumarul examen psihologic pe care tocmai îl efectuase. Apoi, fără să-i lase timp să răspundă, adăugă:

— Staţi puţin, domnule doctor! Notarul dumneavoastră a dat o indicaţie care ne-ar putea fi de folos. N-are nici un rost să ne urcăm în avion, să ne ducem în Transvaal şi să pornim din locul de unde a pornit Sigrid, odinioară. Nu! Ea i-a povestit mamei că — după ce a fugit din Transvaal, fără să-şi dea prea bine seama ce face, atît era de disperată că trebuia să vă părăsească — s-a gîndit să se refugieze la Paris. „În acest oraş — spusese Sigrid — oamenii vor fi mai milostivi şi mai îngăduitori cu o străină atît de lovită. Parisul a ştiut întotdeauna să întindă mîna celor aflaţi la nevoie, să-i ajute şi să le surîdă fără să le pună întrebări indiscrete". Alegerea era bună. Străinii au întotdeauna tendinţa să-i trateze pe parizieni drept uşuratici. Nişte inimi ce se înduioşează repede, care bănuiesc adevărul fără a încerca să intre în amănunte, iată ce am observat eu privitor la locuitorii acestui oraş, în ceasurile mele de maximă tristeţe... Dar, continuă Erik, Sigrid va fi rămas la Paris? Şi dacă a rămas, unde a rămas, unde a locuit? Parisul e atît de mare şi se perindă prin el atîta lume!... Portăreasa imobilului în care a locuit ne-ar fi fost de cel mai mare folos.

— Sau personalul hotelului unde va fi tras.

— Dacă pruncul s-a născut la Paris, poate că Sigrid a stat într-un spital sau într-o clinică!

— Date fiind gusturile ei, sînt sigur că şi-a ales o casă luxoasă, dar din astea sînt cu miile la Paris.

— Staţi puţin, nu trebuie să ne simţim descurajaţi chiar de la primele dificultăţi. Fiindcă nu mi se par chiar de netrecut. Avînd în vedere că era vorba de o străină, deci constrînsă să se folosească de paşaport, a fost obligată să se înscrie cu numele ei adevărat. Ia să cercetăm, cu atenţie, cartea de telefon! Sînt gata să răsfoiesc toate paginile unde sînt trecute clinicile, chiar dacă

voi fi obligat să mă slujesc de lupă. Aşa că am să mă aşez la birou, iar dumneavoastră îmi veţi servi drept asistent.

Erik avea dreptate: lista era destul de lungă; mai întîi, eliminară toate clinicile noi, deschise în ultima vreme. Şi cum lista începu să se scurteze vertiginos, cei doi bărbaţi începură şi ei a fi din ce în ce mai puţin convinşi că — din fastidioasa succesiune de apeluri telefonice va ţîşni vreo rază de lumină. La fiecare clinică — de îndată ce aflau că nu era vorba de o nouă internare, ci doar de o informaţie — persoanele cu care discutau, deveneau din ce în ce mai puţin amabile; susţineau că sînt ori obosite, ori mult prea ocupate pentru a-şi pierde vremea cu cercetarea registrelor.

În sfîrşit, o directoare mai binevoitoare sesiză dezamăgirea din glasul celui cu care vorbea. Aşa că întrebă:

— Îngăduiţi-mi o întrebare, domnule...

— Vă rog, doamnă...

— Sînt sigură că nu vă interesaţi de vechimea clinicii mele ca să internaţi aici o viitoare mamă. Să ştiţi că sînt o femeie discretă atît din fire, cît şi prin profesie; aşa că aţi face mai bine să-mi explicaţi ce anume doriţi în realitate.

— Ce plăcere să vorbească cineva cu o persoană atît de binevoitoare ca dumneavoastră, doamnă! Într-adevăr, nu o viitoare mamă ne preocupă pe noi acum, ci o persoană moartă în mod accidental, atunci cînd copilul ei trebuie să fi avut patru sau cinci ani. Căutăm acest orfan, care acum sigur că a devenit o femeie sau un bărbat în toată firea. Şi vă rugăm să ne faceţi onoarea de a crede că intenţiile noastre faţă de el sînt dintre cele mai bune.

Un rîs sincer şi desohis, un rîs extrem de plăcut răsună la celălalt capăt al firului.

— Văd că nu vreţi să recurgeţi la ajutorul poliţiei. Să ştiţi că nu toţi anchetatorii sînt nişte nepricepuţi, ca în romanele de aventuri. Şi să mai ştiţi că, în afară de un miracol, nu veţi reuşi să aflaţi nimic de unul singur şi mai ales prin nişte metode specifice unui om prea puţin obişnuit cu reaua voinţă şi cu indiferenţa celorlalţi. Dumneavoastră n-aveţi decît să procedaţi cum credeţi de cuviinţă, dar eu aş încerca să vă dau totuşi un sfat pe care-l socot bun. Femeia despre care mi-aţi vorbit, dacă am înţeles eu bine, trăia într-un mediu rafinat. Asta exclude de la început — dat fiind anii numeroşi care au trecut de atunci — includerea noilor cartiere parisiene. Începeţi, deci, cu Auteuil şi Passy. Dacă e vorba de o străină, duceţi-vă în Champ-Elysées. Nu ocoliţi, de asemenea, cartierul Neuilly. Nu cereţi informaţii de la clinici, înainte de a fi recurs la o metodă mult mai simplă:

orice nou-născut trebuie declarat la primărie. Dacă ştiţi data, chiar aproximativă, a acestei naşteri, nu mai ezitaţi: consultaţi starea civilă. Staţi puţin... Încă nu-mi mulţumiţi, fiindcă vreau să vă mai dau un sfat: s-ar putea ca în cercetările pe care le veţi întreprinde, să întîmpinaţi încă o dificultate: numele copilului. Dacă vi se va întîmpla aşa ceva, căutaţi mai întîi numele de familie al mamei, sau mai bine zis, după cum bănuiesc eu, numele de fată al mamei. Dacă nu veţi găsi nimic la această rubrică, gîndiţi-vă la alta: „tată şi mamă necunoscut"... Staţi domnule, aveţi puţină răbdare... Văd că vorbiţi cu un uşor accent străin... Deşi stăpîniţi perfect franceza, nu vorbiţi totuşi cum vorbim noi. Poate că ar fi mult mai simplu să cercetaţi actele de naştere ale copiilor străini, cu sau fără familie, care au venit pe lume în epoca respectivă.

Apoi, după ce puse repede capăt mulţumirilor lui Erik, directoarea închise telefonul.

Două ceasuri mai tîrziu, primăria din arondismentul şaisprezece al Parisului, le eliberă — fără nici un fel de complicaţii — o copie după actul de naştere al unui copil venit pe lume la data calculată de doctorul Yvarsen. Într-o zi de 7 iunie, zi în care Parisul se afla în deplina strălucire a începutului de vară, o suedeză adusese pe lume un băiat cu numele de Rholf-Harald. Nu mai exista nici un fel de dubiu. Prin nume, Sigrid voise să arate că fiul ei era un adevărat viking! Cînd fuseseră copii, ea îi spunea adesea lui Jan „viking", susţinînd că părinţii lui ar fi trebuit să-i dea numele de Rholf: Rollon, cum spun francezii pentru a-l desemna pe primul duce al Normandiei. Strîngîndu-şi pruncul la sîn, Sigrid se gîndise, desigur că un Rholf-Harald va şti — ca şi strămoşii săi — să domine toate furtunile, toate uraganele vieţii.

Erik Verneuil — care simţise adesea clocotind în el sîngele fierbinte al vechilor piraţi ai mărilor — fu cuprins de entuziasm:

— Domnule doctor, dacă s-ar fi aflat şi Flavie cu noi, ar fi strigat şi ea că numai Sigrid — zîna copilăriei noastre — ar fi putut să pună astfel de nume copilului ei! Ar fi fost atît de entuziasmată pe cît ar fi fost de dezamăgită dacă ar fi aflat că Sigrid şi-a botezat fiul, Jan! Mîndra Sigrid nu putea folosi — într-un astfel de caz — ideea meschină de a-i da numele dumneavoastră. Dacă într-o bună zi, tatăl avea să-şi recunoască fiul, asta trebuia să se întîmple datorită unui lucru care le era comun amîndurora, şi anume rasei de vechi marinari, de îmblînzitori ai oceanelor, de oameni obişnuiţi să înlăture toate piedicile care li se puneau în cale.

Logica celor rostite de Erik era atît de deplină, încît Jan Yvarsen simţi o sfîrşeală groaznică în faţa noului val de tristeţe care-l cuprinsese, cu mult mai violent decît înainte. Privind banalul act nu-i mai rămînea decît să accepte realitatea. Ceea ce-i şoptise Nita era deci adevărat, şi fără îndoială că şi-ar fi completat cu toate amănuntele necesare cruda revelaţie, dacă n-ar fi surprins-o moartea. Ceea ce-l mira cel mai tare pe Jan era faptul că nu se gîndise niciodată că Sigrid ar fi putut avea un copil cu el. După ce Nita îi dezvăluise existenţa copilului, începuse să se frămînte, gîndindu-se cine ar putea fi tatăl. Ideea că pruncul era al lui nu-i trecuse o singură clipă prin minte. Identitatea acelei mici fiinţe nevinovate încă nu căpătase consistenţă în ochii lui; i se părea aidoma unui chip proiectat pe un ecran, umbra unui nor ce rătăcea pe deasupra pămîntului. Dar numele dat de Sigrid copilului îl obliga să vadă adevărul în faţă. Spiritul realist al omului de ştiinţă se va ciocni de acum încolo de o entitate care avea formă, suflet, calităţi, defecte pe care nu i le va mai putea îndrepta şi în care va recunoaşte ceva din propria lui făptură.

Ajuns din nou în primitoarea odaie a familiei Verneuil, lui Jan Yvarsen — foarte drept, foarte palid — îi era greu să accepte apăsătoarea realitate pe care i-o confirmau cele cîteva rînduri scrise pe hîrtia din faţa lui. Începînd din acel ceas, trebuia să admită că nu era numai bărbatul Thérèsei, tatăl Idei şi al lui Erling. Toate perspectivele frumosului tablou de familie pe care-l purta de ani de zile în sufletul lui, cu o surîzătoare seninătate, fuseseră retezate. Se gîndi la medicul care analizează un strop de sînge; privit cu ochiul liber, pare sănătos şi normal. Dar dacă acelaşi doctor examinează picătura de sînge la microscop, cine ştie ce avea să găsească în ea! Obsedat, îşi repeta întruna: „Cum e cu putinţă ca un bărbat care se pretinde, inteligent, obiectiv şi mai ales perspicace, să trăiască într-o asemenea stare de orbire! Cum s-a putut ca Nita Hollis, în nădejdea că mă va mai vedea o dată, să ştie totul despre Sigrid şi eu, eu vărul, iubitul, logodnicul ei, să nu ştiu nimic? Cum de s-a putut întîmpla un asemenea lucru?" Pe măsură ce reflecta însă mai adînc, mirarea începea să-i scadă. Dacă Nita Hollis se străduise să urmărească de departe şi la vremea lor dramaticele întîmplări ale vieţii lui Sigrid, dificultăţile de care se izbise acum Jan, în mod sigur ea nu le mai cunoştea. Ceea ce face dificilă lectura unui roman, trăit de o fiinţă, e lipsa de continuitate, rupturile care intervin în viaţa ei. Dacă fiinţa respectivă, nu şi-a schimbat domiciliul, dacă a dus o viaţă normală, e cît se poate de uşor să afli ce s-a mai întîmplat cu ea. Dar cu Sigrid Lindval lucrurile

nu stăteau chiar așa. Nita Hollis afla ori de cîte ori intervenea vreo schimbare în viața fostei lui logodnice, în vreme ce Jan, nemaigîndindu-se să se intereseze de etapele pe care le străbătuseră, se afla în fața unui gol imens. Copia de pe certificatul de naștere nu dădea — cum e și firesc — nici un fel de indicație despre actuala adresă a lui Rholf-Harald.

Erik ezită să tulbure gîndurile oaspetelui său pentru a-l întreba dacă nu intenționează să se întoarcă acasă. Mai ales că știa de la Flavie cît de neliniștiți erau toți ai săi. Relațiile dintre Jan Yvarsen și familia lui vor continua să rămînă încordate, cîtă vreme doamna Yvarsen nu va socoti de cuviință să-i dezvăluie soțului ei că și ea și copiii ei știu mai multe decît bănuia el, sau cîtă vreme Jan nu va mărturisi familiei sale, tot adevărul. Un observator din afară și-ar fi putut închipui că între cei doi bărbați survenise o neînțelegere. Căci o tăcere atît de îndelungată nu era un lucru obișnuit, ci dimpotrivă, destul de rar. De zece ori Erik Verneuil fu pe punctul de a-l întrerupe pe doctor din gîndurile sale. Pînă la urmă, crezu că Jan aținise; dar nu era așa.

— Scuză-mă te rog, dragă Erik, mă comport foarte urît tocmai față de dumneata, care m-ai ajutat atîta. Niciodată nu mi-am dat seama, atît de clar ca acum, că nu trăim numai cu ce ne furnizează prezentul. E o idee falsă. Tot ceea ce am trăit mai înainte rămîne îngropat în noi și aceste lucruri ne apasă uneori, umerii ca o povară mult prea greu de îndurat. Trecutul ne însoțește tot timpul; nu ne slăbește nici o clipă. Și cine știe dacă n-avem unele amintiri chiar dinainte de a ne naște?... Fiindcă n-am avut încă răgazul necesar să mă gîndesc pe îndelete la acest lucru, îmi dau seama că în străfundul ființei mele există — în legătură cu unele lucruri — niște lacune imense: n-am cunoscut-o pe Sigrid îndeajuns, cît a trăit. Pe Sigrid, demnă de adorat, dar și de urît. Pe Sigrid înflăcărată și îndrăgostită, pe Sigrid feroce, dezlănțuită, periculoasă și capabilă de orice ca să-și apere dragostea; apoi pe Sigrid absentă, dar tot timpul legată de mine și care, chiar dispărînd de pe acest pămînt, îmi lasă o taină de descoperit și o datorie de îndeplinit. Nu m-am străduit să disting, în ansamblul ei, imensa privelițte a existenței mele, cu colțurile întunecoase și cu izbucnirile luminoase. N-am știut să mă căiesc îndeajuns pentru superficialitatea de care am dat dovadă, ori de cîte ori n-au fost în joc cariera, cercetările, profesia mea de medic. Ești într-adevăr foarte amabil, Erik, fiindcă mă lași să bat astfel cîmpii, în fața dumitale, fără să-mi aduci aminte că prezența mea îți încurcă treburile pe care le ai de rezolvat la Paris. Dar, fii liniștit, nu uit cît de neliniștiți trebuie să

fie ai mei, acasă, în Suedia. Atîta doar că nu mi-am îndeplinit datoria de a-l găsi pe Rholf-Harald. Cum să-l găsesc? Cum?

— Dacă măcar am şti cu ce se ocupă, spuse Erik; atunci sigur că sarcina noastră ar fi mult uşurată. Ţinînd seama de gusturile, de darurile cu care era înzestrată mama lui, poate că am putea totuşi găsi un punct de plecare.

— Într-adevăr... De ce nu? Cine ştie?

— Problema însuşirilor moştenite e totuşi foarte controversată, nu-i aşa, domnule doctor?

— Sigur, dar sîntem totuşi datori să încercăm!

— Să nu uităm că mama sa murind atunci cînd el nu era încă decît un băieţaş, Sigrid nu l-a putut călăuzi în viaţă, descoperindu-i vreo înclinare către artă sau către ştiinţă. Dar care a fost înclinarea dumneavoastră cea mai marcantă, domnule doctor, în afară de medicină?

— Muzica, răspunse Jan fără să şovăie. Oricît de bizar ar putea să ţi se pară, Erik, am trăit tot timpul cu muzica în mine! Existenţa mea a fost aidoma unei simfonii şi totuşi n-am...

Jan se opri brusc, iar chipul i se lumină:

— Merg din descoperire în descoperire! Da, Erik, muzica a fost harul cu care m-am născut! Studiile medicale, cercetările ştiinţifice m-au obligat la o muncă înverşunată.

— S-ar putea ca Rholf-Harald să fie un mare muzician!

— Nu simt cîtuşi de puţin dorinţa să glumesc şi totuşi, Erik, află că mă faci să rîd, fiindcă nu vorbeşti de „un muzician", ci de „un mare muzician".

Erik n-avea aceleaşi motive ca Jan să fie melancolic, aşa că rîse sincer, iar pentru el rîsul era o adevărată destindere după ceasurile pe care le petrecuse străduindu-se să înlăture temerile şi neliniştile socrului surorii sale.

— Degeaba protestaţi, domnule doctor! Flavie şi noi toţi cei care vă cunoaştem bine, vom adăuga întotdeauna — fie cu voce tare, fie în sinea noastră — epitetul de „mare", de îndată ce va fi vorba de o treabă care vă priveşte. Dacă încerc să evoc un Rholf-Harald artist, nu voi fi niciodată de acord să-l clasez printre muzicienii aflaţi pe planul al doilea, despre care nu se vorbeşte mai deloc. Dacă mi-l închipui ca pe un viking adevărat, sînt convins că e un bărbat de un curaj nebun, gata să străbată singur munţii sau mările, fără să se gîndească la ceea ce i-ar fi necesar în acest scop. Mă voi strădui să-l descopăr printre numele cele mai cunoscute, înscrise cu litere de aur în palmaresurile învingătorilor!

Jan Yvarsen, aşezat în fotoliul-club, ce se dovedise a fi atît de bun pentru odihnă, sesiză doar ceea ce putea fi adevărat şi

serios din cuvintele glumeţe ale fratelui Flaviei. Un copil al Sigridei, putea fi un om de duzină? Dar el, Jan, era chiar atît de sigur de obiectivitatea lui? Oftă, apoi spuse şoväind:

— Şi dacă această fiinţă — bineînţeles, cu condiţia să mai trăiască — s-a folosit de puterea sa pentru a face rău şi nu bine? Sînt atîtea semne de întrebare, dragul meu Erik..

Erik nu era pesimist din fire, aşa că protestă:

— Domnule doctor, aţi aflat un lucru care v-a pricinuit o emoţie ieşită din comun, dar ăsta nu e un motiv ca să vă speriaţi familia, lăsîndu-vă să alunecaţi pe panta depresiunii nervoase. Dacă-mi îngăduiţi, vă voi dovedi că omul tăcut care sînt de obicei, ştie să fie şi vorbăreţ. Trecînd încă o dată în revistă posibilităţile la care m-am gîndit, bunul simţ ar trebui să ne convingă că — oricît am fi de utopici — nu putem nădăjdui să regăsim chiar într-un ceas urmă pe care am pierdut-o. Omul care a trecut pe la biroul de notariat, la zece ani după moartea Sigridei, poate că nu-şi va dezvălui niciodată identitatea. Să lăsăm deci acest personaj în plata Domnului şi să încercăm ceea ce poate fi încercat. Va fi mult mai stenic pentru dumneavoastră, dragă domnule doctor, decît să vă cufundaţi într-o tristeţe fără noimă... sau să vă vîriţi în nişte aventuri mult mai primejdioase!

— Cred că-ţi dai seama, Erik, cîte planuri nebuneşti mi-au trecut prim minte. De obicei, nu ezit să mă deplasez de la un capăt la celălalt al lumii. În mintea mea mă şi hotărîsem să rog să mi se reţină un loc la avionul care pleacă spre...

— Da! Care pleacă unde, domnule doctor?

— Gata! Mi-am dat seama de nebunia mea, chiar în timp ce-mi făceam aceste planuri! Renunţ să mă mai duc în Transvaal ca să stau de vorbă cu persoana care o informa pe Nita Hollis. Asta nu înseamnă că voi renunţa să-mi caut băiatul! N-am să mă las pînă nu-l voi găsi pe fiul lui Sigrid... şi al meu! Şi ştiu că pînă la urmă voi izbuti! Nu mă refer la cercetările pe care le voi întreprinde singur; mai există şi unele agenţii particulare, mai există radioul, televiziunea, ziarele... Voi face apel la toate. N-am să uit niciodată că în urma unui anunţ dat în ziar, m-am însurat cu prima mea nevastă, tînăra olandeză Ide.

— Sigur, glasul presei poate fi folosit cu mari şanse de reuşită! Iar radioul este şi mai eficace!

— Deocamdată, ceea ce voi face, Erik, acum după ce, datorită dumitale, mi-am regăsit forţele şi obişnuita mască a impasibilităţii, va fi să mă reîntorc acasă şi asta cît mai repede cu putinţă!

IX

ÎN CIUDA EFORTURILOR PE care le făcea, Thérèse trăia la Tjorpa într-o neliniște continuă. Firea ei atît de generoasă simțea nevoia să se dăruiască și fiecare gest al ei — de cînd devenise doamna Yvarsen — fusese un continuu dar oferit lui Jan, copiilor și nepoților. De cînd îi plecase bărbatul, lumea i se părea goală. Fără să vrea, își aduse aminte de versurile lui Racine:

„În Orientul cel pustiu, amarnic mă voi plictisi..."

Numai că ea nu era o prințesă căreia îi lipsea peisajul, ci bărbatul. Cînd Jan era acasă nu se plictisea nici măcar o secundă; întotdeauna avea cîte ceva de făcut.

Flavie înțelese perfect starea sufletească a soacrei sale. Așa că se bucură cînd îl auzi pe micul ei Jan venind în goană și strigînd cît îl ținea gura:

— Mami, vreau la bunica! E ziua mea și bunica pregătește întotdeauna ceva bun pentru mine, ea știe perfect cîți ani, cîte luni și cîte zile am, fiindcă se gîndește tot timpul la mine. Dealtfel, știu sigur că mă așteaptă astăzi...

Neputînd deschide ușa atît de repede pe cît voia el, începu să bată cu pumnii mici în canatul înalt. Pe măsură ce trecea timpul, trăsăturile caracteristice ale bunicului său începeau să se manifeste tot mai pregnant la copil. Avea o minte ageră și o memorie atît de bună, încît părinții săi nu ezitau niciodată să-l creadă cînd afirma ceva. Nerăbdător, copilul își continuă fraza:

— Haide, mamă, dă-i telefon bunicii! Știu că așteaptă să-i dai telefon! Spune-i să ia trăsurica la care e înhămat Troll, fiindcă mi-a făgăduit că de ziua mea mă lasă să mîn eu calul. Troll mă cunoaște, așa că mă va asculta la fel cum o ascultă și pe bunica. Va zbura ca vîntul, ai să vezi! Mamă, te rog să-mi pui cel mai frumos costum, fiindcă voi mînca la bunica. Gerda a făcut o prăjitură special pentru mine. Poate că o mai fi făcut și altele, pentru ceilalți.

Flavie se văzu luată pe sus de fiul ei, îmbrățișată, rugată, mîngîiată. Numai că micul Jan n-avea nevoie să-și pledeze chiar cu atîta tărie cauza. Mama lui era oricum hotărîtă să i-l trimită soacrei sale, iar Erling — care se închisese în laborator — atras de glăsciorul ascuțit al copilului, fu întru totul de acord cu el.

— Telefonează mamei, Flavie! Jan o să aducă puțină veselie la Tjorpa!

Thérèse fu încîntată.

— Aflați că băiatul vostru e cel mai isteț copil pe care l-am

văzut vreodată. Aşteptam într-adevăr, aşa cum v-a spus el, un telefon de la voi. Prefer să vină el la mine, fiindcă eu nu vreau să mă îndepărtez prea mult de casă; s-ar putea ca Jan să sosească pe neaşteptate de la Paris şi vreau să mă găsească la Tjorpa. Cred că-ţi dai seama că n-am uitat că azi e ziua băiatului! Într-adevăr i-am făcut o prăjitură anume pentru el, dar am mai făcut şi alte bunătăţi pentru toţi cei care vor vrea să vină. Sigur, micul Jan va putea să mîne calul... O dată cu mine, bineînţeles... Troll e un cal bun, dar e prea iute şi puţin cam nervos... Aşa că voi fi cu ochii în patru!

— Nu ne facem nici un fel de griji! spuse Flavie rîzînd. Îţi încredinţăm amîndoi copiii, poţi să te plimbi cu ei pînă la capătul lumii... Dacă sînt cu dumneata e ca şi cum ar fi cu noi.

— Dacă poţi, dragă Flavie, repede copiii cu maşina; eu o să-ţi ies înainte cu Troll. Oh, am uitat să-ţi spun... cred că şi tu şi Erling aţi aflat că Ide a făcut o excursie foarte reuşită, în Norvegia, împreună cu logodnicul ei şi cu micul James. Ai s-o găseşti dealtfel acasă, fiindcă a ţinut să fie la Tjorpa de ziua băiatului vostru. Cunoscînd-o pe Ide aşa cum o cunoşti, n-ai de ce să te miri... Cine ştie dacă nu cumva şi Jan cel mare îşi va aduce aminte de ziua lui Jan cel mic şi ne va face surpriza să vină acasă...

— Am impresia, mamă, că ai pregătit un adevărat festin! Cred că Gerda nu s-a mai mişcat din faţa cuptorului!

Flavie observa cu emoţie — ori de cîte ori vorbea cu soacra ei — căldura şi afecţiunea acesteia faţă de ea, iar Thérèse — la rîndul ei — era profund emoţionată de sentimentele cu totul deosebite pe care le nutrea Flavie faţă de dînsa.

— Să ştii însă, mamă, că fetiţa noastră a devenit încă de pe acum o mică răsfăţată, fiindcă protestează destul de vehement ori de cîte ori îi răpeşte cineva fratele. Aşa că ţi-o vom aduce şi pe ea, dar mai pe seară, după ce Erling şi cu mine vom pleca de la laborator. Din păcate, la ora aceea, micuţa va fi pe jumătate adormită.

Thérèse fu atît de bucuroasă că va avea atîta lume în jurul ei, încît se simţi dintr-o dată în stare să facă o mulţime de lucruri.

— Adu-mi-o şi pe Tora tot în dimineaţa asta, draga mea. Gerda va fi în culmea fericirii... Cu atît mai mult cu cît îi aşteptăm şi pe Ide cu James... Ai văzut şi tu ce strigăte de bucurie scoate micuţa Tora ori de cîte ori îl vede pe Troll. Pune-o în leagănul ei. Plăcerea lui Jan cel mic va fi dublă şi a mea la fel. Dealtfel cei doi băieţaşi — Jan şi James — rămîn totdeauna în extaz în faţa bibeloului vostru de fetiţă. Tu şi Erling veniţi să vă

luaţi copiii după ce isprăviţi treburile la clinică. Poate pînă atunci avem norocul să vină şi Jan al meu. Ar găsi o atmosferă deosebit de plăcută la Tjorpa. Am presimţirea că dorinţa noastră de a-l revedea va acţiona cu atîta putere asupra lui, încît îl va determina să se întoarcă acasă! Pe curînd, draga mea!

Peste un ceas şi jumătate, micul Jan — care tremura de bucurie şi de emoţie — se îndrepta, împreună cu Thérèse, spre Tjorpa. În leagănul ei, înfofolită bine ca să nu-i fie frig, gungurea micuţa Tora, foarte bucuroasă de aerul proaspăt şi mai ales de exclamaţiile zgomotoase ale fratelui ei; dar, aşa cum era de prevăzut, în curînd adormi sugîndu-şi degetul. Micul Jan n-ar fi lăsat frîul din mînă nici pentru un imperiu. Faptul că mîinile bunicii sale le apăsau pe ale lui nu-i micşora cîtuşi de puţin convingerea că de fapt el era cel care strunea calul. În maşina condusă de mama sa, fusese atît de neastîmpărat, încît Flavie îi pusese în vedere că dacă nu se potoleşte, va fi obligată să-l mute pe bancheta din spate, lîngă Tora.

— Ai fi în stare! strigase el indignat. Astăzi e ziua mea, gata, nu mai sînt copil! Dacă m-ai lăsa să stau în locul tău, află că aş conduce maşina tot atît de bine ca şi tine!

Micul Jan nu mai auzi obiecţiile Flaviei faţă de această luare în stăpînire a universului, evident puţin cam prematură, fiindcă micul echipaj al bunicii sale îşi şi vestea sosirea prin clopoţelul de la gîtul calului. Cînd cele două vehicole, atît de diferite, ajunseră unul lîngă celălalt şi se opriră, micul Jan le îngădui cu greu celor două femei să se îmbrăţişeze şi să schimbe cîteva cuvinte. Copilul era, dealtfel, plin de farmec. În glasul lui se putea citi atîta dragoste şi entuziasm, încît nici mama şi mai ales nici bunica lui nu mai putură să reziste. Flavie rîse de una singură, gîndindu-se la băieţelul ei, în timp ce — după un viraj îndrăzneţ — se reîntorcea la clinică.

Bineînţeles că trăsurica Thérèsei parcursese mult mai puţini kilometri spre Stockholm, decît maşina puternică a Flaviei, spre Tjorpa. Aşa că micul Jan, tot zorindu-şi bunica să mîne mai iute, nu-şi dădea seama că de fapt îşi scurta plimbarea atît de mult visată. Fu deci cum nu se poate mai dezamăgit cînd văzu că ajunsese atît de repede în faţa casei mătuşii Brita.

— Bunicuţo! Cred că n-ai de gînd să intri în casă atît de repede! Dealtfel, ai s-o trezeşti pe Tora! Aşa că hai mai departe!

Dar Thérèse se făcu a nu-l auzi şi intră în casă. Dacă între timp Jan dăduse vreun telefon? Cînd plecase la Göteborg, îşi lăsase maşina în garajul aeroportului; după orarul sosirii avioanelor, putea pica din clipă în clipă. Era, de asemenea cu putinţă, ca, odată ajuns la Göteborg, să-i dea un telefon Thérèsei. Mai

trebuiau apoi să sosească Ide şi micul James, Gerda trebuia şi ea supravegheată şi încă multe altele. Bineînţeles că toate aceste lucruri nu contau în ochii micului Jan. Ca să-l consoleze, bunica lui îi făgădui că va continua plimbarea, în cîteva minute. Aşa că în loc să ducă trăsurica şi calul în grajdul de alături, lăsă vehicolul, cu copiii în el, în faţa peronului. Cu ani în urmă, Jan făcuse unele transformări pentru ca automobilele să poată intra pe poarta cea mare, în curte şi, după ce înconjurau stratul cel mare cu flori, să poată pleca fără să mai fie nevoite să dea înapoi. Thérèse legă unul din hăţuri, de cîrligul de fier din faţa peronului, iar pe celălalt îl lăsă în mîna micului Jan; rezistă dorinţei de a o săruta pe micuţa Tora care adormise şi coborî repede. Urcă peronul larg fără balustradă şi de cum intră în hol o strigă pe Gerda. Nu, domnul doctor nu dăduse nici un telefon, dar doamna Ide şi cu fiul ei urmau să sosească dintr-o clipă într-alta. Mîncarea era gata, prăjiturile se copseseră toate. Gerda — căreia îi plăceau grozav copiii — era toată numai un surîs.

Thérèse dădu să iasă, cînd iată că sună telefonul. Să fie cumva Jan? Nu, nici Jan, nici Ide. Cineva greşise numărul.

— Gerda, strigă Thérèse, grăbindu-se, peste un sfert de ceas sîntem înapoi!

Dar cînd ieşi pe peron, simţi că-i fuge pămîntul de sub picioare: nici urmă de trăsurică, de Troll sau de copii!

— Împieliţatul ăla mic! A izbutit să-l mîne pe Troll spre grajd! îşi spuse Thérèse luîndu-se după urmele de roţi. Troll era obişnuit să se oprească unde avea el chef; de aceea trebuia condus întotdeauna de o mînă fermă şi nu de mîna slabă a unui copil, care nu l-ar mai fi putut urni din loc. Dar nicăieri nici urmă de Troll. Thérèse grăbi pasul şi se îndreptă, neliniştită, spre grajd. Dar vecinii ei, atît de serviabili, nu văzuseră nici trăsurica, nici calul. Thérèse se sperie de-a binelea. Bunică grijulie şi drăgăstoasă, îşi imagină tot ce era mai rău: dacă dăduse vreo maşină peste cal? Îşi închipui spaima micuţului Jan, stîngăciile nefaste ale copilului lipsit de experienţă, urmările funeste. Trăsurica era solidă, dar...Thérèsei începură să-i tremure genunchii... Îşi strigă calul: Troll venea întotdeauna cînd îl chema, fie ca să-l mîngîie, fie ca să-i dea zahăr care-i plăcea nespus de mult. Fiind însă foarte speriată, glasul abia i se auzi. Li se întîmplaseră atîtea nenorociri în decursul vieţii, atît ei cît şi lui Jan!... Doamne, acum nu putea nici să mai alerge! Cu chiu, cu vai, ajunse acasă. Poate că Gerda o va putea ajuta în vreun fel. cu toate că de felul ei era nemaipomenit de placidă. De data asta însă, slujnica ieşi din inerţia ei şi o sfătui să-i telefoneze de îndată lui Erling.

— Nu fiţi atît de speriată, doamnă! Troll nu se va duce prea departe. Va profita de prima cotitură ca să se întoarcă acasă... Iar domnul doctor Erling va fi aici cît ai bate din palme! Dacă micul Jan nu se va întoarce între timp, domnul doctor îi va da repede de urmă...

Gerda îi aduse Thérèsei un pahar cu apă şi-i dădu o ţigară.

— Astea calmează, spuse ea. Apoi luă receptorul şi formă numărul clinicii lui Erling. De îndată ce-l prinse pe doctor, spuse fără nici un preambul:

— Doamna Thérèse îşi face sînge rău fiindcă năzdrăvanul ăla mic a şters-o cu trăsurica şi cu Troll. Nimeni nu ştie încotro...

Erling, luat prin surprindere nu pricepu dintr-o dată de ce era mamă-sa atît de îngrijorată. La început, crezu că Troll o pornise de unul singur şi că Jan şi Tora se aflau lîngă bunica lor. Dar după ce Gerda îl lămuri că cei doi copii erau în trăsurică şi că doamna, speriată tare, nici nu se mai putea mişca, Erling — însuşi înspăimîntat — încercă s-o liniştească.

— Potoleşte-te, Gerda! Calul trebuie s-o fi pornit spre Stockholm! Aşa că vom da repede de el. Uite, chiar în clipa asta, Flavie şi cu mine ne urcăm în maşină. Pînă venim noi, te rog să ai grijă de mama...

Erling îi vorbise Gerdei energic, dar calm, cu scopul de a-şi linişti mama. Dar, de îndată ce puse receptorul în furcă şi el şi Flavie se urcară val-vîrtej în maşină şi o porniră spre Tjorpa, unde ajunseră într-un timp record, fără să întîlnească în drumul lor nici calul, nici trăsurica.

Thérèse, deşi încă încremenită de spaimă, spuse:

— Din moment ce nu v-aţi întîlnit, cu trăsurica, înseamnă că n-au luat-o spre Stockholm. Troll ar fi trebuit să se îndrepte spre grajd, dar găsind probabil bariera pusă, şi-a continuat drumul spre nord. Aşa că a apucat-o fie pe drumul de pe malul lacului, fie pe drumul cu corbi, fie pe cel ce duce spre Göteborg...

Flavie şi-l imagină pe Troll vrînd să se adape în lac, cum mai făcuse de atîtea ori, apoi îşi imagină cam tot ce-ar mai fi putut născoci întreprinzătorul lor băieţaş... Erling — calm în aparenţă — era convins că oricine ar fi întîlnit trăsurica doamnei Yvarsen, ar fi oprit calul şi i-ar fi adus copiii acasă. Împreună cu Flavie, Erling se urcă din nou în maşină. Cît de nesfîrşite pot părea uneori şoselele principale şi ce aspecte periculoase pot căpăta dintr-o dată străzile înguste. Flavie — palidă şi mută — era aidoma unui bloc de gheaţă lîngă Erling, care se străduia să caute argumente menite s-o liniştească

— Un bidiviu ca Troll, plin de vigoare şi căruia îi place să meargă repede, putea să ajungă destul de departe; deşi s-a constatat, de nenumărate ori, că ştie să găsească şi singur drumul spre casă. Conducătorii altor vehicole sînt întotdeauna foarte atenţi cînd întîlnesc un astfel de atelaj... Şi apoi, Jan al nostru nu mai e un ţînc care să ţipe disperat şi să sperie calul...

Flavie continua să fie la fel de palidă şi cu buzele albe ca ceara. Poţi să-i spui orice unei mame, nimic n-o mai linişteşte decît contactul cu cei care sînt carne din carnea ei. Se afla în culmea deznădejdii, aşa cum se aflase odinioară, în laboratorul din Krittelwerk, cînd nu-i putea ajuta în nici un fel pe copiii pe care îi îndrăgise şi care se stingeau sub ochii ei. Lacrimile îi curgeau şiroaie pe obraji, în vreme ce cu privirea scruta drumul, doar va zări calul şi trăsurica. Ca şi cum ar fi citit în sufletul soţiei sale, Erling rosti cu o voce gravă şi convingătoare:

— Flavie, şi eu sînt la fel de neliniştit ca şi tine, dar copiii nu sînt totuşi nici într-o maşină şi nici pe mare, în vreo barcă. Şi apoi, află iubita mea, că cerul nu va îngădui ca cei doi copii să păţească ceva, cînd datorită ţie, sute de prunci au fost salvaţi de la moarte, în Transvaal...

Ide, adusă la Tjorpa de logodnicul ei, împreună cu micul James, după lunga excursie făcută în Norvegia, în jurul fiordurilor, arăta minunat, bronzată de soarele potecilor şi de vîntul mării, deşi plecase cu inima strînsă. Nu-şi văzuse primul bărbat, ucis de un nebun, în Transvaal? A doua oară, cînd fusese sigură că întîlnise dragostea cea mare, nu văzuse inima bărbatului iubit furată de o aventurieră? Nu fusese nevoită să-şi apere copilul de propriul lui tată şi, pînă la urmă — deşi Norbert, în ciuda trădării sale, îi mai stăpînea încă inima — nu fusese obligată să asiste la înmormîntarea lui? Fără imensa dragoste cu care o înconjuraseră părinţii ei, Ide n-ar mai fi consimţit pentru nimic în lume să se logodească cu Jorgens Meldgaard. Stînd atîtea zile lîngă bărbatul atît de delicat şi mai ales atît de îndrăgostit, Ide îşi regăsise încrederea în sine şi bucuria de a trăi.

Intrînd în casă, o descoperi pe mama ei, încremenită în fotoliu, lîngă telefonul din hol. Niciodată n-o văzuse într-o asemenea stare. De obicei, era de ajuns ca fiica ei iubită să apară, pentru ca Thérèse să-şi deschidă larg braţele şi pe chipul ei să se ivească cel mai luminos surîs. După o secundă de stupoare, Ide alergă către mama ei, îngenunche, ca să fie cît mai aproape de ea, pentru a o susţine, cît şi pentru a o apăra împotriva acestei noi lovituri a soartei care-i era potrivnică.

— Mamă! Unde e tata? Ce s-a întîmplat?

Ca și Ide, Jorgens Meldgaard fusese izbit de înfățișarea celei care avea să-i devină în curînd soacră, dar reacționă cum nu se poate mai oportun: îl luă cu sine pe micul James și-l duse afară, fără să se îndepărteze totuși prea mult de peronul casei. Dacă logodnica lui avea cumva nevoie de ceva, el era acolo.

Aflînd ce se întîmplase, Ide declară că-și va lăsa băiețelul în grija mamei sale și a Gerdei, iar ea împreună cu Jorg, vor porni în căutarea celor doi copii. Din păcate, nu știa încotro o apucase Erling, așa că cele două mașini se întîlniră pe malul lacului care fu astfel explorat de două ori, dar în van, pierzîndu-se astfel un timp prețios.

Or, în vremea asta, situația devenise și mai periculoasă pentru cei doi copii: istețul și energicul Jan a observat că bunica lui legase hamul de cîrligul de lîngă peron. A sărit imediat jos din trăsurică, cu riscul de a-și murdări hăinuțele noi, și a desfăcut hamul. Nici nu apucase Thérèse să intre în hol, că el se și urcase pe capră și mînase calul, cu toată puterea. Troll, care nu se mai bucurase de plimbările lungi cu care fusese obișnuit de cînd Jan plecase la Manchester, și care nu dorea decît să facă mișcare, nu ezitase nici o secundă. Scuturîndu-și vesel coama, o pornise cu pas hotărît, ocolise rondul cel mare, ieșise pe poartă și, cu nasul în vînt, adulmecînd aerul proaspăt, aștepta să i se arate încotro s-o apuce. Numai că Jan habar n-avea dacă trebuia s-o ia la dreapta sau la stînga. Ceea ce știa însă sigur era că acest moment sublim, al plimbării solitare cu trăsurica, se ivise exact de ziua lui! Ziua în care devenise „băiat mare"! Trase de hățuri și Troll, interpretînd gestul cum îi convenea lui, o luă imediat la trap, apucînd-o pe șoseaua care ducea direct spre aeroportul din Göteborg. Nu era drumul pe care mergea de obicei Thérèse, animalul preferînd malul lacului sau cîmpiile. Poate că și caii au — la fel ca și oamenii — unele momente de curiozitate!

Felul de a conduce trăsurica al lui Jan-junior era cu totul ieșit din comun! Ațițat de tentativa care-i reușise, trăgea cu atît mai tare de hățuri, cu cît calul opunea mai multă rezistență. Răbdător, Troll continua totuși să-și păstreze trapul frumos și regulat. Numai că treaba asta nu-i convenea cîtuși de puțin micului Jan care începu să chiuie și să trîntească fără reținere, toate vorbele „frumoase" pe care le auzise rostite de haimanalele de prin mahalalele Stockholmului. Troll simți dîrlogii pe spinare, în vreme ce un adevărat concert de: „Hai! Ia-o din loc! Puturosule! Stai că-ți arăt eu ție!" și alte asemenea vorbe — care pentru copil nu însemnau decît niște îndemnuri amicale —

se revărsară asupră-i. Băieţaşul descoperise odată, în timp ce se plimba cu o sanie condusă de mîna energică a bunicului său, că „un cal poate zbura ca vîntul". Conform obiceiului său, Troll îşi manifestă dezaprobarea suflînd puternic pe nări. Jan strigă:

— Troll! Bunica ţi-ar fi spus: „Suflă-ţi nasul şi ia-o la picior!" Hai, Troll! Aleargă! Aleargă ca vîntul!

Tot smucind hăţurile încolo şi încoace, Jan le scăpă din mînă. Rezultatul fu cum nu se poate mai neplăcut: căci, lăsate libere, hăţurile începuseră a biciui pîntecele calului care, speriat, o luă la goană, spre bucuria micului Jan, care tropăia inconştient. Noroc că în spatele lui, leagănul în care dormea Tora fusese legat zdravăn de trăsurică. Dar iată că, atît din cauza tapajului pe care-l făcea Jan, cît şi pentru că sosise ora de masă, fetiţa se trezi, începu să gîngurească, apoi să scîncească, iar în cele din urmă să ţipe cît o ţinea gura.

Brusc, Troll trecu de la trap la galop, lucru deosebit de periculos pentru fragila trăsurică, apoi se ambală şi începu să alerge ca vîntul, exact aşa cum visase micul „Ucenic vrăjitor". La acea oră, calul putea să alerge mult şi bine spre Göteborg, fără să întîlnească nici un vehicol. Era însă cu neputinţă să nu se întîmple o nenorocire după prima cotitură, iar cotitura se apropia din ce în ce... Brusc, Jan fu cuprins de spaimă. Îngrozit, se ghemui lîngă leagănul surioarei sale şi începu să urle cît îl ţinea gura:

— Mamăăă! Tatăăă! Bunicooo!

Cei care ar fi întîlnit echipajul, n-ar fi văzut decît un cal speriat, ale cărui picioare riscau în orice clipă să se împiedice în hamurile ce se tîrau pe drum şi o trăsurică elegantă, ce părea a fi goală. Cel care avu primul şansa să zărească ciudatul atelaj fu un bărbat care conducea cu mînă sigură spre Tjorpa, o maşină puternică.

Coborînd din avion, la Göteborg, doctorul Jan Yvarsen îşi luă maşina pe care o lăsase în garajul aeroportului. Cum o ridicătură a drumului îi ascunsese pînă atunci trăsurica, fu cît pe-aci să se ciocnească de ea. Abia avu timpul necesar să întoarcă volanul şi să evite nenorocirea. Recunoscînd imediat trăsurica soţiei sale, inima i se strînse de spaimă. Ce se întîmplase? Unde era Thérèse? Fiindcă trăsurica părea goală! Să fi leşinat cumva şi să fi alunecat în fundul vehicolului? Trebuia cu orice preţ, să-l oprească pe Troll din goana lui nebună! Şi totuşi se părea că în trăsură nu se află nimeni! Dar cum să opreşti calul care gonea ca turbat? Jan izbuti să depăşească micul atelaj, apoi începu să strige cît putea de tare, mergînd paralel cu calul:

— Hooo! Troll! Hooo!

Dar iată că, pe neașteptate, răspunzînd strigătului său, din interiorul trăsuricii se ridică — spre groaza bunicului — capul delicat și blond al nepotului! Doctorul nu se mai gîndi nici la vîrstă, nici la oboseală; depăși trăsurica, opri mașina, sări jos și se propti zdravăn pe picioare, drept în fața calului care se năpusti nebunește spre el. Încă o dată, vechea tactică, știută de toți cei obișnuiți cu hachițele cailor, dădu rezultat: tremurînd, Troll se opri. Jan apucă imediat calul de dîrlogi și împiedică roțile, punînd în fața fiecăruia cîte un pietroi mare.

Din fericire, un automobilist care urmărise de la distanță scena, dădu fuga să-l ajute pe doctor care, pe moment nu-i ceru nici un fel de explicații nepotului său; deocamdată doctorul avea o altă problemă de rezolvat; căci oricît își frămînta mintea, nu știa cum să aducă acasă, și copiii și mașina, și trăsurica condusă de năbădăiosul Troll, pe care ar fi fost mai mult decît imprudent să-l lase să alerge de unul singur pe drum, riscînd în orice clipă să fie accidentat.

Automobilistul propuse ca trăsurica să fie condusă de fiica lui, o tînără de o frumusețe tipic suedeză, cu niște ochi mari și limpezi, strălucind de bucuria de a mîna ea calul. Era foarte pricepută în astfel de treburi, așa că Troll avea să ajungă cu bine la Tjorpa, în vreme ce Jan putea să-și ducă nepoții, cu mașina, acasă, la soția lui, care cu siguranță era moartă de spaimă. Lui Jan cel mic nu-i trebui prea multă vreme ca să-și vină în fire. Ba acum era chiar foarte mîndru de aventura lui și de felul cum îl mînase — chipurile — pe Troll! Bucuros din cale-afară, declară — umflîndu-se în pene — bunicului său:

— Azi e ziua mea! M-am făcut băiat mare! Bunica e la Tjorpa și a făcut o grămadă de prăjituri! Mi-a făgăduit că mă va lăsa să-l duc eu pe Troll la grajd!

Auzind toate astea, doctorul se mai liniști în legătură cu Thérèse... Dar, Dumnezeule, ce tevatură trebuie să fi fost la Tjorpa! Cînd fu aproape de casă, Jan începu să claxoneze. Mașina sa ajunse în fața porții aproape odată cu mașina fiului său și cu cea a logodnicului fiicei sale. Timp de cîteva minute, bucuria tuturor fu de nedescris. Jan Yvarsen se simți năpădit de un val de dragoste fierbinte revăzîndu-i pe ai săi, strînși laolaltă și atît de speriați de una dintre poznele pe care le fac în mod curent copiii prea plini de energie. Uitase de tot și nu se mai gîndea decît la Thérèse, Ide, Erling, Flavie și cei trei nepoței. Simțea nevoia să-i apere, să-i ocrotească, să nu-i mai părăsească niciodată, să-i strîngă pe toți la piept, așa cum îi strîngea Flavie pe năbădăiosul ei băiețaș și pe micuța Tora care, în toată tevatura asta, nu avusese altă preocupare decît să i se dea cît mai

repede biberonul. Thérèse fu cuprinsă de o bucurie atît de năvalnică, încît cei doi doctori din familie — tatăl şi fiul — se văzură obligaţi să-i administreze un calmant care să-i mai potolească bătăile aprige ale inimii. Acest amplu subiect de discuţie — năzbîtia micului Jan — căzu cum nu se putea mai bine pentru doctorul Yvarsen care se simţea cam încurcat neştiind ce atitudine să adopte faţă de ai săi. Gerda — văzîndu-i pe copii teferi şi nevătămaţi — de bucurie, începu să bocească. Dădu fuga pînă la vecini, care făgăduiră să aibă grijă de bietul Troll, ce încercase probabil o mare dezamăgire, fiind obligat să îndure un tratament atît de diferit de cel cu care-l obişnuise blînda lui stăpînă.

În odaia elegantă şi confortabilă, aranjată cu gust de Thérèse, care dorise s-o facă deosebit de intimă şi de primitoare, întreaga familie se adunase în jurul lui Jan: Thérèse, Erling şi Flavie — care încă nu cutezaseră să plece îndărăt la Institut şi să-şi părăsească — fie chiar şi numai pentru cîteva ore — copiii, Ide care-l oprise pe Jorgens lîngă ea şi care-l ţinea pe micul James în braţe. Se adunaseră cu toţii şi, după emoţia cumplită prin care trecuseră, aproape le pierise glasul. Thérèse ar fi trebuit să fie în culmea fericirii. Dar nu era. Oare numai din pricina emoţiei prilejuite de micul Jan era atît de tulburată? Sau pentru că era aproape sigură că Jan era din nou chinuit de amintirea lui Sigrid? Călătoria pe care o făcuse la Paris nu-i adusese liniştea la care rîvnise. Îşi cunoştea atît de bine bărbatul, încît nu-i scăpa nici cea mai mică tresărire, nici cea mai neînsemnată umbră de pe chipul lui. Altceva decît tulburarea prilejuită de isprava micului Jan, altceva decît oboseala îi adumbrise privirea. Sigur că Jan era foarte fericit că se afla în mijlocul alor săi, că reluase legăturile cu cei care-i erau atît de dragi; şi totuşi, soţia lui nu se înşela: o parte din gîndurile sale, o luaseră razna...

În acea zi de sărbătoare le fu dat să mai aibă o bucurie: primiră vizita unei persoane pe care n-o mai văzuseră de mult şi despre care nu mai ştiau nimic. Deşi Gerda nu anunţase nici un musafir, uşa familiei Yvarsen fu deschisă de mîna unei vechi prietene: Judith Collins, care surîdea fericită, ştiind dinainte cu cîtă bucurie avea să fie primită la Tjorpa. Judith rămăsese aceeaşi fiinţă superbă care, — odinioară — se îndreptase, îndurerată, către Japonia. Poate că părea un pic mai aşezată, mai resemnată, poate că în cutele ce se întrezăreau la colţurile gurii se putea citi o oarecare oboseală, dar toate astea nu făceau decît să-i sporească şi mai mult farmecul. Jan şi Thérèse îşi aduseră aminte de zilele de demult, de la *„Journey's End"*, cînd Judith îl

tulburase atît de tare pe Jan cu felul ei de a cînta la pian, fel care i-o amintea pe Sigrid, cît şi prin silueta ei elegantă şi armonioasă ce evoca aceeaşi fiinţă neuitată. Îşi aduseră, de asemenea aminte, de seara aceea tristă în care Judith se despărţise de soţul ei, apoi de seara, şi mai tristă, în care se anunţase la radio că în urma unui cutremur, sala unde concerta Hugo Stiffenacker se prăbuşise; că violonistul, îngropat sub dărîmături, fusese salvat, dar că era grav rănit; nu se ştia dacă va mai putea cînta vreodată... că o chema lîngă sine pe soţia sa... Nu se mai punea problema să i se reproşeze lui Hugo faptul că-şi părăsise nevasta pentru a se consacra, cu trup şi suflet, muzicii; Judith nu se mai gîndea, în acele clipe, decît la un singur lucru: cum să ajungă mai repede în Japonia. De atunci nu mai scrisese nici măcar un rînd familiei Yvarsen ca să le spună ce se mai întîmplase cu Hugo. Doctorul şi ai săi făcuseră diverse ipoteze în legătură cu violonistul atît de devotat artei sale, lipsit de ceea ce pentru el însemna însăşi viaţa: posibilitatea de a mai cînta la vioară. Oare Judith — care după o foarte dureroasă explicaţie ce se isprăvise printr-o ruptură — îşi reluase libertatea sau se transformase în infirmieră? Să fi dat dovadă de una din acele abnegaţii din care există atîtea exemple? Să se fi resemnat să joace rolul de simplă consolatoare? Sigur că nu e deloc plăcut să te simţi iubită numai pe jumătate, de un mare artist; totuşi, asumîndu-şi sarcina de a-l îngriji, înseamnă a accepta soarta celor care se consacră gravilor răniţi, renunţînd la bucuriile la care ai avea dreptul.

Judith surîse, un surîs prin care salută — unul după altul — fiecare din micile grupuri ce se formaseră în odaia cea mare. Nimeni nu cuteza s-o întrebe ceva în legătură cu sănătatea soţului ei. Dacă se despărţise de el? În sfîrşit, nou-sosita declară:

— Dragii mei prieteni, vă cunosc prea bine ca să nu-mi dau seama de ezitarea voastră în legătură cu Hugo. Înţeleg că numai din discreţie nu cutezaţi să mă întrebaţi nimic.

— Dragă Judith, spuse Thérèse, indiferent ce s-ar fi întîmplat, te rog să crezi că nu eşti obligată să ne spui nimic.

— Sigur că nu sînt obligată... Am venit aici ca să vă simt alături, să vă bucuraţi împreună cu mine... Dragostea adevărată nu piere niciodată, mai ales cînd îl vezi pe cel pe care-l iubeşti aşa cum l-am văzut eu pe Hugo, cînd am ajuns în Japonia. Dar adevăratul miracol constă în faptul că nu numai eu mi-am dat seama cît de mult îl iubeam; fiind convins că avea să moară, Hugo nu mai dorea nimic decît să mă vadă şi să-mi ceară iertare că mă făcuse nefericită. Nu se temea decît de un singur lucru: să nu-mi fi pierdut orice urmă de dragoste pentru el. Există

situații în care, într-adevăr, simți cînd o pasiune a trecut într-un stadiu superior. Atunci vezi lucrurile sub un aspect cu totul diferit.

Privindu-i pe Erling și pe Flavie — care țineau fiecare pe genunchi cîte un copil adormit — Judith surîse înduioșată.

— Odinioară, Erling, era cît pe-aci să-ți vezi iubita murind, după actul ei eroic din Transvaal... Astfel de încercări sînt aidoma unui filtru menit să purifice pasiunile; atunci dragostea dumitale a căpătat o strălucire cu totul nouă. Același filtru a făcut din dragostea mea și a lui Hugo un adevărat diamant. Stai Ide, nu pleca împreună cu logodnicul dumitale! Căci nu mi-e jenă să vă spun tuturor că eu și Hugo nu ne vom mai despărți niciodată!

Întreaga familie Yvarsen înțelese: faptul că Hugo nu mai putea cînta schimbase radical situația; de acum încolo, nu va mai putea să-și neglijeze soția, dăruind tot ce avea mai bun în el artei sale. Ide își aduse aminte de Norbert Verneuil... Oare dacă un accident l-ar fi adus în situația de a nu mai putea picta, nu i-ar fi rămas credincios? Apoi adăugă în sinea ei: „Oare n-aș fi preferat mai curînd să mă lase decît să-și piardă talentul?"

Parcă ghicind gîndurile tainice, Judith spuse:

— Nu, dragii mei, nu! Nu ne-am regăsit dragostea datorită unei nenorociri! Uram vioara care mi-l răpise pe Hugo, și totuși eu am fost aceea care a ținut, cu o încăpățînare fără seamăn, ca Hugo să poată cînta din nou! Da, și sînt mîndră s-o spun că această încăpățînare a mea a infirmat practic verdictul specialiștilor care susțineau că Hugo nu va mai putea cînta niciodată la vioară. Că ar fi o performanță extraordinară dacă ar izbuti măcar să-și miște mîna! Dar în ceea ce privea supleța, agilitatea degetelor, nimeni nu i-a dat nici cea mai mică speranță.

— Îți admir curajul, Judith; te-ai străduit să-i redai lui Hugo tocmai harul de care se slujise ca să te chinuie atîta! șopti Thérèse.

„Cît de departe a mers cu abnegația!" își spuse Jan.

Judith își înălță, mîndră, chipul ei frumos; în privire i se aprinsese o flacără nouă:

— Hugo nu credea că va reuși! Nu voia decît să moară! La ce bun să mai lupte, din moment ce nu va mai putea cînta? N-am lăsat să mi se vadă dezamăgirea profundă care mă cuprindea pe măsură ce-l ascultam; deci Hugo nu mai avea nici un alt motiv care să dea preț vieții! Ajunsă aici, mă văd silită să vă mărturisesc, în mod cinstit, decepția, tristețea, deznădejdea mea, fiindcă Hugo nu declarase nici măcar o singură dată: „Din

moment ce mi-ai rămas tu, Judith, soarele va străluci totuşi şi pentru mine!"

— Atunci, cum de te-ai hotărît să rămîi cu el, Judith?

— Medicii erau descurajaţi. M-am rugat de ei: „Spuneţi-mi măcar ce-aş mai putea face..." Singurul lor răspuns a fost să ridice din umeri şi să mă privească cu milă. În sfîrşit, tot căutînd în dreapta şi în stînga, am nimerit peste un obscur medic chinez, care a izbutit vindecarea pe care toţi ceilalţi doctori o declaraseră imposibilă. Dragii mei prieteni, ştiam că voi reuşi: acum opt zile, Hugo a dat un recital, într-un cerc restrîns... Şi vă rog să mă credeţi că a fost un triumf.

Nimeni nu rosti un cuvînt, dar ochii multora dintre cei de faţă se înceţoşară din pricina lacrimilor. Thérèse care fusese atît de pornită împotriva lui Hugo, fiindcă ştia cît de urît se purtase cu soţia lui, o întrebă pe Judith, privind-o lung, în ochi:

— Spune-mi, draga mea, cel puţin bărbatul tău şi-a dat seama ce ai făcut pentru el?

Chipul tinerei femei se lumină de un surîs:

— Nici măcar nu i-a trecut prin minte să-mi mulţumească pentru strădaniile mele, dragă Thérèse!

Se auzi un „oh!" general, mai mult sau mai puţin înăbuşit, care păru să condamne fără drept de apel egoismul feroce al lui Hugo.

Judith rîse, fiindcă se aştepta la o astfel de reprobare, apoi strigă:

— Într-adevăr, odinioară l-aş fi condamnat pentru această inconştienţă, exact aşa cum faceţi şi voi acum, dragii mei prieteni, ba l-aş fi condamnat chiar pentru mult mai puţin. Dar, de cînd am trecut printr-o asemenea nenorocire, ochiii mi s-au deschis şi încă bine de tot. De fapt, pe cine iubeam eu? Un bărbat elegant, gata oricînd să mă facă să-mi petrec într-un mod cît mai plăcut viaţa lipsită de orice activitate? Sau pe Hugo, aşa cum era el, un Hugo pătimaş, care nu putea concepe ca perfecţiunea unui sunet să nu-l încînte nu numai pe el, ci şi pe toţi cei care-l iubeau, şi în primul rînd pe soţia lui? L-am ajutat să-şi recapete mîinile, agilitatea degetelor, a muşchilor braţului, dar în acelaşi timp am început să mă preocup eu însămi de această perfecţiune atît de rîvnită de el. Cred că n-a existat critic mai competent, dar nici mai exigent şi mai dificil ca mine! Nu voia să interpreteze nici cea mai mică piesă muzicală pînă ce nu-mi dădeam consimţămîntul! Cred că sălile de concert puteau să se prăvale sub furtuna aplauzelor; Hugo ar fi fost deznădăjduit dacă n-ar fi citit în ochii mei deplina satisfacţie. Am izbutit,

într-adevăr, să devenim o singură fiinţă. Astăzi nu mai există — pe de o parte — talentul lui Hugo, iar, pe de alta, o Judith care poate va veni să asiste la concert... Nu, astăzi nu mai există decît „concertul nostru", lucrat îndelung şi cu răbdare, pînă cînd fiecare dintre noi e mulţumit unul de celălalt. Dragii mei prieteni, am venit să vă prezint adevărata „jumătate" a unui mare artist!

Era atît de veselă, de fericită şi de sigură pe ea, încît glasurile celor din familia Yvarsen izbucniră, toate deodată, într-un talmeş-balmeş, plin totuşi de emoţie şi de admiraţie. Jan ridică mîna, cerînd să vorbească şi spuse — folosindu-se de acele inflexiuni care-i erau caracteristice şi care mişcau atît de tare inimile celor care-l ascultau:

— Dragă Judith, dacă socoţi că sînt indiscret, te rog să nu-mi răspunzi... dar mi se pare că observ la dumneata un fel de nelinişte, sau mai bine-zis o taină. Nu cumva, după acea nenorocire din Japonia, sănătatea lui Hugo lasă totuşi de dorit?

Tînăra femeie rîse fericită:

— Parcă poţi ascunde vreodată ceva de ochii necruţători ai unui mare doctor? Da, într-adevăr şi eu şi Hugo sîntem cam neliniştiţi.... Ne e foarte, foarte frică, fiindcă un alt pericol ne ameninţă dragostea...

Deşi Judith continua să surîdă, totuşi cei din jur o priviră contrariaţi. Căci fericirea decoperită prin suferinţă e nespus de frumoasă! Nimeni nu cuteză să vorbească.

Dar iată că se făcu auzit un nou interlocutor. Micul Jan, care stătuse pînă atunci atît de confortabil pe genunchii tatălui său, trăgînd un pui de somn după emoţiile prin care trecuse cu Troll, se trezise. Nu-şi aducea aminte s-o mai fi văzut vreodată pe acea doamnă dar — avînd încă de pe acum părerile lui despre femei — Judith i se păru frumoasă şi-i plăcu. Atunci Jan cel mic, sărind de pe genunchii tatălui său, se îndreptă către necunoscută şi o întrebă un lucru care pentru el era esenţial:

— Ţi-ai adus şi băieţelul, ori l-ai lăsat acasă? Data viitoare să-l aduci cu tine!

— Sigur, scumpule! Numai că nu ştiu cum o să facem — soţul meu şi cu mine — după ce băieţaşul va vedea lumina zilei, fiindcă îl va deranja cu scîncetele sale pe tăticul lui, iar pe mine mă va împiedica să mai particip la concertele bărbatului meu.

Mărturisirea odată făcută iscă o bucurie unanimă; Jan-junior — cu candoarea care-l caracteriza — exprimă de fapt opi-

nia tuturor celor din jur:

— Știi, mamele spun totdeauna despre copilașii lor că le deranjează, dar ai să faci și tu ca ele cînd o să ți-l aducă barza pe al tău, n-ai să-l mai lași din brațe!

„De ce oare — își spuse Thérèse — da, de ce oare, în toiul acestei bucurii generale, am impresia că citesc în ochii lui Jan o nesfîrșită tristețe? Să fie numai oboseala? Doamne, ce n-aș da să nu ne mai vină vreun necaz pe cap, care să tulbure iarăși sufletul bărbatului meu!"

În străfundul inimii sale, nu izbutea totuși să-și înăbușe o teamă ce continua să persiste.

X

THÉRÈSE AVUSESE DREPTATE să fie neliniștită: factorul îi adusese lui Jan o scrisoare importantă trimisă de notarul lui din Stockholm. Omul care îl vizitase la zece ani după sinuciderea lui Sigrid, îi scrisese. Misiva acestui personaj era semnată John Durand, sigur un nume de împrumut. Avînd nevoie de o copie după un act de naștere — în perioada în care se afla la Paris — auzise că — o zi mai înainte — doi străini ceruseră și ei o copie după același act de naștere, copie menită să le dovedească existența unui copil suedez. Deci cei doi străini aveau acum în mînă dovada. Așa-zisul John Durand ținuse să-i precizeze notarului că banii proveniți din moștenirea lăsată de Sigrid Lindval nu-l interesau cîtuși de puțin pe băiatul acesteia. John Durand îl crescuse și-l ocrotise pe micul orfan, în amintirea deosebitei admirații și a respectului pe care le nutrise odinioară pentru cea mai frumoasă femeie din Suedia. Străinul își manifesta fățiș disprețul *„față de omul care ar fi trebuit să fie mîndru și fericit să aibă grijă de Sigrid și de propriul său copil"*. Din fericire — scria el — cerul se milostivise și-l ocrotise pe cel care — cu fiece an ce trecea — se dovedea a fi *„tot mai demn de a o reprezenta pe Sigrid, pe pămînt"*. Susținînd că vorbește în numele lui Sigrid, John Durand afirmase că nimeni nu trebuia să se creadă îndreptățit — chiar pentru a-și molcomi unele remușcări tîrzii — să amelioreze viața luminoasă și fericită a fiului. *„Cel care n-a fost prezent atunci cînd ar fi trebuit să fie, nu mai are nici un drept să mai intervină acum. Inima și mintea urmașului lui Sigrid nu sînt bîntuite de curiozitatea de a-și cunoaște tatăl, ci mai curînd ar fi îndreptățit să-l urască pentru suferințele îndurate de mama sa, din pricina lui, cît și pentru faptul că, ne-*

maiputînd îndura, la un moment dat, aceste suferinţe, femeia şi-a găsit salvarea în moarte".

Fiul şi urmaşul notarului din Stockholm crezuse de datoria lui să transmită acest mesaj jenant din partea persoanei anonime, fiindcă era limpede că omul nu-şi dăduse numele adevărat. Notarul mai adăuga că nu vedea cum ar putea fi descoperit aşa zisul Durand care se părea că nu locuieşte la Paris, deşi scrisoarea fusese trimisă de acolo. Jan Yvarsen nu deţinea nici el mai multe date despre domiciliul actual al lui Rholf; acum însă, cel puţin ştia că băiatul trăieşte. Doar atunci cînd constatase dispariţia fără urmă a primei sale soţii, în Transvaal, mai fusese atît de abătut şi totodată atît de combativ. Era o situaţie imposibilă pentru un spirit puternic, energic, hotărît şi pe deasupra şi autocritic. Toată viaţa fusese obişnuit ca toţi şi toate să-l asculte, să i se supună, în vreme ce acum — exact ca şi în cazul Idei — ceva sau cineva cuteza să-i reziste! Jan vorbi cu sine toată noaptea. Nemaiputînd suporta să stea lungit în pat, se sculă încetişor, ca să n-o trezească pe Thérèse. Simţea nevoia să fie singur, să aprindă sau să stingă lumina după cum avea chef, să se aşeze într-un fotoliu, să citească sau să se plimbe de colo, colo, prin odaie. I se păru că pînă şi ăcele pendulei se mişcau prea încet. Ceea ce o necăjea cel mai tare pe Thérèse era constatarea că, de fapt, prezenţa ei încetase să mai fie — pentru cel pe care-l iubea ca pe lumina ochilor — un antidot împotriva tuturor mîhnirilor, tuturor necazurilor şi suferinţelor. După cîteva zile, Jan părăsi dormitorul comun şi se instală în altă cameră. Flavie descoperi prima această despărţire nocturnă a acelei perechi atît de unită. Îngrijorată, vorbi cu Erling:

— Cînd vei dori să-mi respecţi odihna, dragă Erling, te rog să nu procedezi şi tu aşa cum procedează tatăl tău faţă de mama ta. N-ai să mă faci să cred că un medic atît de experimentat poate fi sincer cînd pretinde că-i respectă astfel odihna soţiei, schimbîndu-şi dintr-o dată felul de viaţă!

Thérèse, Erling şi Flavie îşi dăduseră seama că Jan trecea printr-o gravă criză morală. Dar de ce natură era criza? Cum să-l ajute? Nici prin gînd nu le trecea că era vorba de o durere atît de sfredelitoare şi de periculoasă, încît putea distruge toată viaţa trăită loalaltă de perechea ce fusese atît de fericită. Căci Jan se analiza fără milă, zi şi noapte... Nu adusese numai nenorocire celor din jur? Idei, lui Sigrid şi poate şi acelui fiu necunoscut, acelui Rholf-Harald, fără tată, fără mamă... Se socotea blestemat, ca şi fanaticii ce se cred condamnaţi la suferinţe fără sfîrşit... Nu ştia decît un lucru, unul singur în care îşi mai pusese o speranţă: să-l găsească pe Rholf-Harald, fapt care i-ar fi

redat echilibrul sufletesc. Să-l găsească cu orice preţ pe fiul lui Sigrid. Dar Thérèse? Cum va reacţiona ea? Jan Yvarsen ştia că procedase prosteşte îndepărtîndu-se de soţia sa şi neavînd încredere în copiii lui. Îşi linişti conştiinţa spunîndu-şi că, mai tîrziu, le va explica tot. Dar mai întîi voia să-şi atingă scopul care devenise pentru el o obsesie de nesuportat: să-l regăsească pe Rholf-Harald. Hotărîndu-se să se adreseze presei şi radioului, avu o senzaţie neplăcută, fiindcă de un astfel de anunţ era legată o amintire ce putea avea urmări tragice: se revedea la clinica lui, în ziua cînd infirmierele dăduseră buzna în biroul său, fără să mai bată la uşă şi dăduseră drumul la radio ca să audă şi el apelul spitalului din Krittelwerk. Flavie, pe care o trimisese în Africa de Sud, Flavie pe care Thérèse făcuse tot posibilul s-o îndepărteze de Erling, Flavie care se purtase eroic, se afla la un pas de moarte!

Totuşi, înainte de a părăsi Parisul, se gîndise îndelung, împreună cu Erik Verneuil, şi amîndoi ajunseseră la concluzia că mesajele transmise prin radio ar fi cea mai bună soluţie pentru a căpăta un răspuns de la Rholf-Harald. De cînd se înapoiase însă acasă, în starea de depresiune nervoasă în care se găsea, întîrziase mereu să pună în practică această hotărîre.

În biroul lui atît de liniştit, Jan se străduia să termine cît mai repede un lung articol pe care i-l ceruse o revistă de specialitate, din America. Articolul urma să fie tradus în mai multe limbi şi difuzat într-un mare număr de reviste medicale. Jan fără să ridice ochii de pe hîrtie, rosti:

— Spune-mi, Thérèse...

De cîte ori, în decursul anilor, nu rostise această frază: „Spune-mi Thérèse..."? Dar, deşi o pronunţase atît de des, nu-l deranjase niciodată, fiindcă avusese întotdeauna impresia că şi-o adresează lui însuşi. Dorea să i se sugereze cîte un termen, care nu-i venea atunci în minte şi care să exprime exact ce anume voia să spună. Thérèse găsea întotdeauna cuvîntul de care avea nevoie... Fără alte comentarii, ca să nu-l deranjeze; doar un scurt surîs de mulţumire din partea lui, care o încînta. În acele clipe, alcătuiau mai mult ca niciodată, o inimă şi un gînd.

Fără să-i spună nimic soţului ei, Thérèse îşi petrecea ceasuri în şir adunînd de prin diverse reviste tot ceea ce privea problema medicală de care era preocupat Jan, ca să-l poată ajuta cît de cît în munca lui ştiinţifică. Iubindu-l aşa cum îl iubea, Thérèse îşi însuşise la perfecţie suedeza, apoi limbile norvegiană şi daneză. Cunoscînd din copilărie germana şi franceza — limbi

ce se vorbeau curent în Alsacia — avusese posibilitatea să-şi însuşească foarte uşor engleza. Jan profitase din plin de prezenţa ei — aproape constantă — în birou, de modestia exemplară, fără să se întrebe însă niciodată, în egoismul lui: „Oare ce m-aş face dacă Thérèse nu m-ar fi ajutat întotdeauna şi cu atîta discreţie?"

Cuvîntul care-i venise în minte, în acea clipă, nu-l satisfăcea. Aşa că, fără să ridice ochii de pe hîrtie, rostise ca de obicei:

— Spune-mi, Thérèse...

Dar nu-i răspunse nimeni. Încruntîndu-şi sprîncenele, îşi ridică brusc capul. Surpriză: fotoliul Thérèsei era gol! Bombăni contrariat. Trebuia să găsească singur cuvîntul de care avea nevoie... Se împotmoli din nou la alt cuvînt care nu-i venea în minte. Furios, îşi închise stiloul; bineînţeles tot un cadou făcut de Thérèse! Îl trînti, nervos, peste articolul pe care-l scria şi se sprijini de spătarul fotoliului. Agasat, aşteptă ca Thérèse să se reîntoarcă, fiind convins că nevasta lui ieşise încetişor din birou, în timp ce el scria. Dar Thérèse nu apăru. Ieşind din atmosfera în care îl cufundase articolul, Jan reveni la realitate, şi făcu o constatare care-l surprinse: „În mod normal, Thérèse se afla întotdeaua aici, în afară de zilele cînd pleca să se plimbe cu Troll... Numai că acum nu-i oră de plimbare... Dealtfel, afară e o vreme cîinească... Lucrez de peste două ceasuri, convins că Thérèse e în birou, tricotînd lîngă fereastra cu vitralii... Şi uite că nu e! Ce senzaţie poate fi mai bizară decît această ignorare a prezenţei sau a absenţei cuiva..."

Se mai strădui, timp de o jumătate de oră, să scrie, dar fără să se poată concentra ca de obicei, fiindcă stătea cu urechea la pîndă. De cîteva ori avu impresia că aude pasul uşor al soţiei sale, pe carpeta groasă de pe culoar. În sfîrşit! Uşa se va deschide şi silueta dragă se va ivi în cadrul ei! Dar degeaba! Nici urmă de Thérèse! Jan întinse mîna ca s-o sune pe Gerda. Dar renunţă. Se ridică şi cu pas rapid, ocoli biroul. Va vedea el singur ce era cu această absenţă ciudată! Dacă Thérèse îşi găsise tocmai acum momentul s-o facă pe misterioasa, ei bine, o nimerise cum nu se putea mai prost! Îşi luă deci o mutră severă şi plină de autoritate, pe care şi-o însuşise încă din tinereţe; mai întîi, ca student, însoţindu-şi profesorul prin saloanele spitalelor, împreună cu alţi colegi ai săi, apoi ca „patron", conducînd de astă dată el însuşi grupurile de studenţi la paturile bolnavilor. Ani în şir mersese — aşa cum mergea şi acum — cu pas ferm şi apăsat, atît în calitate de mare chirurg, cît şi de profesor în jurul căruia se înghesuiau întotdeauna studenţii, dornici să nu le scape nimic, atît din ceea ce puteau afla de la el, cît şi ca

să-i studieze cele mai neînsemnate gesturi. Doctorul Yvarsen era, dealtfel, renumit pentru faptul că nu făcea — la capătîiul unui bolnav — decît semnul prin care indica sursa bolii şi mijlocul de a o combate. Thérèse Ehrhardt îl urmase şi ea odinioară, în calitate de infirmieră cu pregătire superioară. Jan îşi spuse că ar avea nevoie de un calcul foarte complicat dacă s-ar apuca să socotească numărul de zile, de luni şi de ani în cursul cărora Thérèse îl asistase, cu un devotament şi cu o eficacitate rar întîlnite. „Trebuie să mărturisesc că mă simt foarte nervos; sigur că Thérèse a avut de făcut vreun drum şi n-a vrut să mă deranjeze ca să-mi spună unde se duce; tocmai de asta mă simt atît de părăsit, de izolat, de pierdut! Trebuie să iau imediat măsuri şi să pun capăt acestui sistem!"

Se îndreptă, fără să şovăie, spre odaia Thérèsei: dar camera era goală. Din ce în ce mai iritat, coborî spre odaia cea mare. Totul, în casă, era aranjat de soţia lui în aşa fel încît să-i ofere soţului cît mai deplină linişte. Uşile se deschideau fără zgomot. Un asemenea respect faţă de tihna stăpînului casei i se păru dintr-o dată abuziv celui în cinstea căruia fusese instaurat. Jan simţi brusc nevoia să strige numai ca să facă zgomot dar, curios, nu izbuti să scoată nici un sunet; intră în odaie fără ca uşa — ale cărei balamele fuseseră unse cu grijă, să facă vreun zgomot. Thérèse, cu receptorul în mînă, asculta ce i se spunea la telefon. Văzîndu-l pe Jan — cu chipul aspru şi nerăbdător — se sperie ca şi cum s-ar fi simţit vinovată.

Jan o apostrofă cum n-o mai făcuse niciodată pînă atunci deoarece călcase obiceiurile cu care se obişnuise, fără să-i pese că-i întrerupea convorbirea ce părea s-o intereseze foarte tare.

— După cîte observ, bărbatul tău nu mai contează cîtuşi de puţin pentru tine!

Dar nu-şi mai putu continua nedreapta apostrofă, căci Thérèse scăpă receptorul din mînă, care căzu cu zgomot pe gheridon. Apoi scoase un strigăt de spaimă, vru să se ridice în picioare, dar se prăbuşi leşinată în fotoliu. Strigătul Thérèsei o făcu pe Gerda să dea buzna în odaie; înainte ca Jan să-şi fi venit în fire o şi apucă pe stăpînă în braţele ei solide. Vocea de la telefon striga atît de tare, încît Jan, înainte de a se preocupa de Thérèse, apucă receptorul şi, recunoscînd glasul Flaviei, întrebă cu brutalitate:

— Ce este?

La auzul vocii schimbate, Flavie scoase un „oh", speriat, dar continuă fără să se intimideze:

— Ce s-a întîmplat cu mama? Îi e rău? Să-l anunţ pe Erling... Lăsăm totul şi venim acolo într-o clipă...

Jan avu, în sfîrşit, ocazia să-şi descarce nervii pe care şi-i tot făcuse de cînd se întorsese de la Manchester. Aşa că răspunse cu toată violenţa unui om ce se socotea nedreptăţit, fără să ştie însă nici el de ce. Răspunse deci cu atît mai tăios, cu cît era furios pe el însuşi:

— Soacra dumitale sporovăia la telefon, în loc să se afle în biroul meu, ca de obicei, şi să-mi dea o mînă de ajutor! Acum văd că a leşinat!

Flavie îşi ieşi la rîndu-i din fire şi strigă indignată:

— A leşinat? Ce i-ai mai făcut iar?

Jan nu mai fusese atît de furios decît o singură dată în viaţa lui: atunci cînd voise să-l arunce pe Sven în torent. Aşa că răcni în receptor, apăsînd pe fiece silabă:

— Da! Chiar aşa! Ce i-am făcut? Am insultat-o, am brutalizat-o... Şi la urma urmei de ce nu? Încă o femeie pe care o martirizez! A treia care îşi va da duhul din pricina mea!

Trînti receptorul în furcă, apoi — la fel de furios — îl ridică şi-l puse alături, ca în cazul în care Flavie s-ar mai fi încumetat să telefoneze, aparatul să sune ocupat. Din fericire, de îndată ce soţul ei îi dădu să bea un întăritor, Thérèse îşi veni în fire, aşa că nu mai fu nevoie şi de injecţie. Dar o anumită frază pe care Flavie i-o adresase, fără nici o jenă, îl obseda atît de tare pe Jan, încît ajutîndu-şi soţia să-şi vine în fire, simţi brusc dorinţa de a fugi, de a se duce cît mai departe de casă. Să fii venerat o viaţă întreagă, să fii tratat ca un „semizeu" ani în şir şi dintr-o dată să fii obligat să te judeci tu însuţi, fără cruţare, şi mai ales s-o auzi pe cea mai încîntătoare dintre nurori trîntindu-ţi în faţă: „Ce i-ai mai făcut iar?", nu-i deloc îmbucurător pentru nimeni, darămite pentru om atît de sensibil şi de susceptibil ca Jan! Da, fraza aceea spunea multe despre părerile pe care şi le făcuseră Erling şi Flavie, în legătură cu atitudinea bizară a lui Jan din ultima vreme. De fapt, era picătura care făcuse să se reverse paharul. Doctorul îşi sfătui soţia să se culce, să se odihnească; o întrebă totuşi, cu multe menajamente, de ce nu mai venea în biroul lui atunci cînd scria? Lacrimi grele picurară din ochii Thérèsei, apoi îi răspunse cu blîndeţe:

— Au trecut multe zile, de cînd n-am mai cutezat să te deranjez cu prezenţa mea... Iar tu nici măcar n-ai băgat de seamă...

Cuvintele Thérèsei nu erau cîtuşi de puţin liniştitoare. Observaţiile înregistrate vag de subconştientul său trecură, într-o clipă, în domeniul conştientului: într-adevăr, nu-şi mai văzuse soţia, în biroul lui, de mai bine de o săptămînă. O sărută pe Thérèse, cu duioşie.

— Să ştii că nu te felicit pentru schimbarea asta! Puteai să mă întrebi şi pe mine înainte de a te socoti, din oficiu, „indezirabilă". De acum încolo, contez pe prezenţa ta. Nu văd ce anume te-a putut determina să-ţi schimbi vechile obiceiuri. Odihneşte-te şi încetează să mă socoţi un bărbat monstruos. Fiindcă nu pot tolera să ai o astfel de părere despre mine! În ce priveşte ziua de azi — întrucît sînt liniştit în privinţa sănătăţii tale — te avertizez că mă voi repezi pînă la Stockholm. Ah, nu, nu fă ochii ăştia disperaţi! Dacă pînă şi micile drumuri vor dezlănţui de acum încolo o tragedie, unde vom ajunge? Ce anume o fi creat harababura asta în casa şi în sufletele alor mei?

Apoi îşi îmbrăţişă din nou soţia, declarîndu-i pe un ton cît se poate de firesc:

— Dacă dificultăţile ce le voi întîmpina în unele cercetări pe care sînt obligat să le fac vor fi mai mari, s-ar putea să întîrzii douăzeci şi patru de ore... Aş dori mult ca atunci cînd mă voi întoarce să te găsesc vindecată de ideile fanteziste şi mai ales de iniţiativele supărătoare care mă privează de prezenţa ta...

Thérèse nu ştia ce să mai creadă; deci Jan nu dorise nici o secundă să n-o mai vadă în biroul lui, cum i se păruse ei; dar, pe de altă parte, acum era mai limpede ca niciodată că era preocupat de ceva care-l absorbea cu desăvîrşire. Nu vru să rămînă singură, în odaia ei, pradă neliniştii; în afară de asta, nu dorea ca nora ei să tragă nişte concluzii nelalocul lor, după discuţia telefonică întreruptă atît de brutal. Noroc că nu mai auzise replicile schimbate între Jan şi Flavie. Se simţea cam ameţită, dar cînd ajunse în odaia cea mare, se felicită că avusese iniţiativa să coboare: telefonul nu fusese pus în furcă, deci n-ar fi putut s-o sune nimeni. Formă numărul Flaviei. Îi răspunse Erling, uşor emoţionat.

— Ce s-a întîmplat, mamă? Eu şi Flavie tocmai ne pregăteam să pornim într-acolo!

— Nu, nu, nu veniţi! Sînt sănătoasă, n-am absolut nimic, doar atît că tatăl tău a plecat la Stockholm. De ce? Ce are de făcut acolo? Mi-a spus doar că e obligat să întreprindă unele cercetări... Da, chiar aşa cum ai auzit... Pe de altă parte, după ce mai bine de o săptămînă nici măcar n-a băgat de seamă că n-am mai pus piciorul în biroul lui, s-a făcut foc „că-l privez de prezenţa mea". Ah, Erling, zău dacă mai pricep ceva! Bineînţeles că e vorba tot de faimosul secret al lui Sigrid... Oh, Sigrid asta! Cred că fantoma ei o să ne chinuie pînă în ultima clipă a vieţii noastre, dacă nu cumva chiar şi dincolo de moarte! Despre ce secret poate fi vorba? Îţi dai seama că nu-l pot întreba pe tatăl tău, pentru că atunci ar trebui să-i mărturisesc că am au-

zit, fără să vreau, mesajul Nitei Hollis pe care el se străduie atîta să mi-l ascundă. Află, fiule, că sînt foarte nefericită! De-ai şti cît o detest pe Sigrid, chiar moartă, ca şi tot ceea ce e legat de ea!

Îndemnată de soţul ei, Flavie ascultase şi ea convorbirea. După ce Erling puse receptorul în furcă, spuse:

— Atîta vreme cît acest „secret al lui Sigrid" nu va deveni o chestiune de domeniul trecutului, n-o să ne putem continua în linişte cercetările noastre! Văd că avem de-a face cu surprize dintre cele mai neplăcute!

— Sînt convins că „fiara de cumnatu-meu" ştie foarte bine ce caută tata. Poate chiar îi şi dă o mînă de ajutor! Iar acel „faimos secret" nu poate fi altceva decît un fiu sau o fiică a lui Sigrid!

— Erling, insist asupra unui lucru: pentru ca impasibilul Jan Yvarsen să-şi fi pierdut capul în halul în care şi l-a pierdut, trebuie să fie vorba, în mod cert, de un fiu sau o fiică, deci de un frate sau o soră vitregă a Idei şi a ta. Stai un pic... Vrei să-l lăsăm pe socru-meu să ne tulbure pe toţi, aşa, la nesfîrşit, iar noi să stăm cu braţele încrucişate? Avem o ocazie cum nu se poate mai bună să isprăvim odată povestea asta!

— Ce ocazie?

— Faptul că tatăl tău va sosi la Stockholm cu trenul următor!

— Dacă nu cumva a plecat cu maşina...

— Cu trenul sau cu maşina, poate fi lesne depistat după vechea lui valiză! Ştii că nu pleacă nicăieri fără ea. Bănuiesc că o are din primii ani de practică medicală. Valiza asta, mai mult sau mai puţin burduşită, nu poate fi, totuşi, purtată ceasuri în şir, în mînă. Aşa că va închiria o cameră la Hotelul Poştei. Asta e o altă manie a familiei voastre, căci toţi Yvarsenii trageţi întotdeauna la acest hotel.

— De acord. Totuşi pînă acum, văd că n-am avansat cu nimic. Fiindcă nu se pune problema să-l rugăm să ne dea un telefon. Ar putea crede că mama nu se simte bine...

— Aşa e! Nu ne-ar conveni deloc să-l auzim din nou răcnind: „Iar pisăloaga asta de Flavie? Ce mai e? Arde casa? Mi-a murit nevasta? V-aţi hotărît să-mi tocmiţi o gardă personală? Mă obligaţi să vă dau socoteală de tot de fac?" Nu, Erling, tatăl tău m-a trimis la plimbare cu o violenţă pe care n-am de gînd s-o uit chiar atît de uşor!

— Atunci ce-i de făcut?

— Atunci, dragul meu bărbat, vom proceda astfel: şi tu şi

eu, am ajutat un număr însemnat de suedezi. Aşa că, o dată în viaţă, le putem cere şi noi un contraserviciu.

— Ce vrei să spui?

— Că ai vindecat-o pe nevasta vînzătorului de ziare, care stă lîngă noi. Eu, slavă Domnului, m-am ocupat de toţi copiii lor! Aceşti oameni de treabă ne sînt profund recunoscători. Stai un pic să dau un telefon la chioşcul lor cu ziare şi ai să vezi despre ce e vorba...

Flavie ştia cum să-i ia pe oameni. Băiatul vînzătorului de ziare avea şaptesprezece ani. Fu cum nu se poate mai încîntat s-o facă pe detectivul. Flavie puse curiozitatea pe care o manifesta, pe seama afecţiunii deosebite pe care o avea faţă de socrul ei. Băieţandrul îl văzuse de multe ori pe doctorul Yvarsen, dar nu vorbise niciodată cu el; deci, cum doctorul nu-l cunoştea, habar n-avea că era urmărit. După cîteva ore, detectivul amator îi şi dădea raportul lui Erling, prin telefon:

— Domnule, domnul doctor Yvarsen s-a îndreptat spre Hotelul Poştei, fără să pară deloc obosit. N-a făcut dealtfel decît un singur drum: la postul de Radio.

Adolescentul — care intrase odată cu Jan, în biroul de informaţii al postului de Radio — preciză că doctorul se oprise la ghişeul de anunţuri personale.

La celălat capăt al firului, urmă un moment de tăcere. Erling se simţi foarte stingherit: dacă băiatul auzise ceea ce voia să transmită tatăl său prin intermediul undelor? Neştiind cum să abordeze problema care totuşi îl interesa în cel mai înalt grad, spuse:

— Stai puţin... Soţia mea voia să te întrebe ceva în legătură cu mama dumitale... Stai să-i dau receptorul...

Ideea se dovedi excelentă; tras de limbă cu iscusinţă, băieţandrul mărturisi că fusese izbit de faptul că doctorul Yvarsen ceruse ca anunţul să fie transmis în limbile suedeză, engleză, germană, franceză şi sud-africană. În ceea ce privea textul, doctorul îl pregătise din vreme, scriindu-l pe o hîrtie, dar funcţionarul îl citise cu glas tare pentru a fi sigur că nu se strecurase vreo greşeală. Era vorba de cineva care avea un nume suedez, unul din acele nume celebre pe care le învăţi încă de pe băncile şcolii: Rholf-Harald. Un astfel de nume atît de sonor, atît de neaşteptat, îi surprinse grozav pe cei doi soţi. Îl repetară amîndoi, fiecare pentru sine, cu vocea pe jumătate.

— Rholf-Harald... Rholf... Harald...

Exact cum prevăzuse fratele ei că va face, Flavie strigă:

— Rholf! Numele acesta se scrie cu *h* după *R*, în vechea ortografie scandinavă! Pe vremuri, trebuie să fi fost un nume gu-

tural... Rholf vine de la Rollon, cel care a ajuns duce al Normandiei, după ce s-a însurat în 911 cu frumoasa Gisèle, fiica lui Carol cel Simplu, regele Franței. Toată lumea, în Suedia, cunoaște numele de Rholf, după cum toată Franța îl știe pe cel de Rollon.

— Acel Rholf despre care vorbești, era fiul lui Rogwald, conducătorul Norvegiei septentrionale.

— Da. Iar cel de al doilea nume îl completează pe primul...

— Acești Harald sînt urmașii vikingilor...

— Niște oameni extraordinari!

— Da. Îți mai aduci aminte de acel Harald *„Blătand"* — Dinte-albastru, regele Danemarcei?

Flavie nu se gîndi cîtuși de puțin ce importanță puteau avea acum aceste două nume pentru familia Yvarsen.

— Sînt două nume epatante, dragă Erling! Aproape că regret că nu l-am botezat și noi astfel pe micul Jan.

— De acord! Mai ales că mi-am mai adus aminte de un Harald, poreclit *„Härfagre"* — adică „Cel-cu-păr-frumos".

— Trebuie să fi fost roșu și cîrlionțat. O adevărată claie de păr!

— Da, numai o femeie ca Sigrid putea cuteza să-și numească astfel copilul! Dealtfel avea și niște toalete cum puține femei ar fi îndrăznit să poarte!

— Da, îmi aduc aminte de rochia pe care mi-a adus-o, atunci, la balul rectorului, bătrînica aceea simpatică; era o rochie nou-nouță, făcută de un mare croitor parizian și care te făcea mai frumoasă decît zeițele și decît zînele din povești... Balul faimos la care am dansat împreună...

— Dîndu-i un astfel de nume fiului ei, oare ce credea Sigrid că avea să ajungă băiatul? Rholf-Harald se potrivea de minune unui rege nordic, din vremurile de demult, dar nu unui simplu particular din zilele noastre...

— Cînd ești fiul unei femei ca Sigrid, nu poți fi chiar un ins oarecare...

Flavie și Erling se lăsară purtați pe aripile trecutului, refugiindu-se o vreme în frumoasa istorie a țării lor; apoi Erling, privind undeva, în zare, fixînd un punct pe care nu-l vedea decît el, rosti încet:

— Este pentru prima oară cînd mi se pare că Sigrid a fost demnă de dragoste, de o dragoste care și-a pus asupra ei pecetea de neșters. Există — și asta în mod sigur — niște limite pe care se pare că omul nu le poate depăși fără primejdie. A iubi așa cum au iubit tata și Sigrid, e tot atît de periculos ca și cînd te-ai duce să împlîntți primele steaguri pe alte planete...

— Singurul lucru care mă bucură, Erling, e că ipoteza mea, care la început te-a indignat, s-a dovedit a fi justă. Sigrid avînd un fiu, fără să fie măritată — ceea ce trebuie să fi fost groaznic pentru ea — a cutezat să ridice capul. Sfidînd oprobriul public, a ales pentru copil numele cele mai ciudate, mai ieşite din comun. Deci, de îndată ce a adus pe lume copilul, ea i-a sfidat pe toţi, dovedindu-le că Rholf-Harald era fiul unui tată şi al unei mame, amîndoi vikingi sută la sută...

XI

— ERLING! COMEDIA ASTA dintre tatăl şi mama ta şi dintre ei şi noi trebuie să înceteze! Crede-mă, nu mai pot!

— Aşa e, ai dreptate, draga mea. Dar mă vezi ducîndu-mă şi spunîndu-le: *„E finita la commedia?* Puneţi cărţile pe masă! Jos măştile!"?

— Erling, zău că mă dezamăgeşti! Eu încerc să găsesc o ieşire din situaţia care ne dăunează tuturor, şi tu îţi baţi joc de vorbele mele. Sigur că nu noi sîntem cei mai de plîns! Dar, prin forţa împrejurărilor, sîntem şi noi implicaţi în toată povestea asta. Pînă la urmă, o să ne trezim cufundaţi într-o atmosferă de coşmar, ceea ce nu e chiar lucrul cel mai plăcut pentru nişte oameni care au cu totul alte preocupări!

— Da, într-adevăr! Cum părăsim laboratorul, gemem sub povara catastrofelor pe care ni le pregăteşte — cu întîrziere — splendida noastră verişoară Sigrid. Aşa că avem motive serioase să ne punem laţul de gît!

— Laţul de gît? Asta e culmea laşităţii şi a imoralităţii! Încearcă să te spînzuri şi ai să vezi tu ce te aşteaptă din partea mea! Acum gata, am glumit destul!

— În orice caz, Flavie, m-ai învăţat — contrar firii mele — că a glumi înseamnă a te destinde, iar pentru noi, destinderea e ceva mai mult decît necesar.

— Mă gîndesc la una din laturile dramei legată de Sigrid: practic, ştim esenţialul, în timp ce deşteptul de frate-meu a dat bir cu fugiţii şi se străduie cît poate să se volatilizeze, ca să nu răspundă la întrebările mele.

— Bietul de el! Îmi dau seama că va trece printr-un moment foarte greu, cînd tu ai să...

Erling nu mai avu cînd să-şi termine fraza, căci mama sa dădu buzna peste ei, foarte mîhnită şi tulburată.

Flavie sări să-şi întîmpine soacra care tremura din cap pînă în picioare. Erling îi luă mantoul şi şalul în care se înfăşurase, apoi o conduse spre canapea. Cei doi soţi se aşezară alături; dorinţa de a-şi păstra mîhnirea doar pentru ea, fără a-şi mai necăji copiii, o părăsi brusc şi Thérèse izbucni în plîns. Erling o îmbrăţişă, o sărută şi-i şterse obrajii uzi, cu batista lui. Încerca s-o consoleze, dar fără să sufle o vorbuliţă din ceea ce ştia. Ocazia i se păru deosebit de propice Flaviei: dacă nu schimbau tactica, n-aveau să mai iasă niciodată din situaţia asta! Aşa că spuse:

— Măicuţă dragă, ştii cît de mult ţinem la dumneata! Află că Erling se teme să-ţi mărturisească adevărul; iată de ce nu discutăm cu dumneata decît lucruri lipsite de importanţă. Eu însă cred că facem o mare greşeală, aşa că am să-ţi spun eu despre ce e vorba şi am să ţi-o spun în felul meu, adică de-a dreptul, fără ocolişuri.

Thérèse gemu:

— Dragii mei copii! Deci v-aţi dat şi voi seama că tatăl vostru trece printr-o criză... Dar de ce natură? Nu ştiu nimic, nu-l pot întreba nimic... Singurul lucru pe care-l ştiu e că nu mai pot îndura situaţia asta! Îmi cere să stau în biroul lui, îmi mărturiseşte că-mi simte lipsa, dar în schimb îi sare ţandăra din orice! De ce a devenit atît de nervos, de irascibil?

— Bun, mamă, deci şi dumneata şi noi am constatat toate aceste lucruri... Din moment ce sîntem toţi trei aici, hai să încercăm să înţelegem ce se întîmplă cu tata... N-am să-ţi spun că există într-adevăr, „un secret al lui Sigrid", fiindcă ai auzit cu urechile dumitale. Jocul ăsta infernal a început chiar din clipa cînd ţi-ai spus: „Ştiu, dar sînt nevoită să tac pentru ca soţul meu să nu afle că ştiu! Iar copiii mei — ca să fie liniştiţi — nu trebuie să bănuiască importanţa secretului!"

— Aşa e, Flavie, ceea ce spui tu e cît se poate de adevărat! Secretul a dus, zi de zi, la fărîmiţarea a tot ceea ce a dat preţ vieţii, fericirii noastre, a mea şi a lui Jan... Ce face de trei zile la Stockholm? Ştiţi cumva?

— Da! răspunseră într-un glas Erling şi Flavie.

— Ştiţi? Oh, slavă Domnului!

— Dumitale nu ţi-a spus de ce se duce?

— Din păcate, nu! Doar cîteva banalităţi. Dar azi-dimineaţă, s-a nimerit să fiu de faţă cînd a venit poştaşul. Ca de obicei, am luat eu scrisorile. Printre ele se afla şi o carte poştală, trimisă din Stockholm, care mi-a atras imediat atenţia. Am simţit un junghi în inimă, căci iată ce scria în ea: *„La cererea dumneavoastră, domnule doctor, vă precizăm datele fixate pentru anunţul solicitat în limbile: suedeză, engleză, germană, franceză şi*

sud-africană: „Rholf-Harald este rugat să-şi dea de urgenţă adresa la postul de Radio Stockholm". Dragii mei, ce-i cu acest nou mister? Să vorbesc cu Jan? Să-l rog să isprăvească cu ascunzişurile de acest fel cu care nu-s obişnuită? Sau dimpotrivă, să mă prefac, în continuare, că nu ştiu nimic? Vă implor, ajutaţi-mă... Nu mai pot... sînt la capătul puterilor!

— Înainte de orice, dragă mamă, linişteşte-te! Încearcă să te stăpîneşti! Lacrimile n-au rezolvat niciodată vreo problemă! Tata ar putea afla că ai citit cartea poştală din Stockholm?

— Nu cred. Fiindcă am rugat-o pe Gerda să ducă imediat scrisorile în biroul lui Jan. Bineînţeles că am strecurat cartea poştală în mijlocul vrafului de scrisori. De ce să presupună că aş fi citit-o?

Erling spuse consternat:

— Dar, mamă, tata se va impacienta, pentru simplul motiv că ai plecat de acasă! Mai ales că asta nu-i oră de plimbare!

Thérèse schiţă un biet surîs care se voia ironic:

— Credeţi-mă, dragii mei, nici măcar nu va băga de seamă că nu-s acasă! Se va aşeza imediat — căci am reţinut zilele şi orele — în faţa aparatului de radio ca să asculte anunţul pe care l-a dat, mai întîi la Radio-Paris, apoi la Radio-Londra şi aşa mai departe. Văd că ţine cu orice preţ să ia legătura cu acest Rholf-Harald, cine o fi...

Flavie făcu o mutriţă amuzată.

— Aceste nume, care dumitale ţi se par şi mai ciudate decît nouă, au aparţinut odinioară şefilor vikingilor... Dumneata ţi-ai petrecut copilăria şi adolescenţa în Alsacia şi nu în băncile liceelor suedeze, aşa că n-ai de unde să ştii...

Thérèse îşi privi, gînditoare, nora. De ce ţinea cu tot dinadinsul să pară destinsă şi veselă? La naiba cu tergiversările! Era de preferat cea mai neplăcută dintre certitudini, decît îndoiala care o chinuia atîta!

— Dragă Flavie, începu ea pe un ton hotărît, am înţeles că şi tu şi Erling v-aţi hotărît să-mi spuneţi tot ce ştiţi. Atunci de ce în loc de adevăr, noi taine? Vreau adevărul, oricît de crud ar fi el! Adevărul despre necunoscutul pe care Jan îl caută cu atîta înverşunare!

Urmă o tăcere plină de temeri şi de subînţelesuri. După care, Thérèse se ridică brusc şi strigă cu o voce de nerecunoscut:

— Nu! Asta nu! Mai curînd aş fi preferat să mor! Spuneţi-mi că nu-i adevărat, că nu poate fi adevărat...

Erling o înconjură uşor cu braţele, voind s-o silească să se aşeze. Dar crispată, Thérèse nu se lăsă clintită din loc.

— Spuneţi-mi, repetă ea rugătoare, spuneţi-mi că totul nu e

decît un coşmar, că mă voi trezi curînd, că Jan n-a... că Sigrid şi cu el n-au...

Incapabilă să mai continuie, se prăbuşi la pieptul fiului ei, izbucnind în hohote de plîns; scăpa astfel de tensiunea în care trăia de o bună bucată de vreme. Nici Flavie, nici Erling nu puteau suporta s-o vadă într-o asemenea stare. Dar, pe de altă parte, nu era mai bine să se dezlănţuie şi după asta să se simtă, în sfîrşit, eliberată de povara care-o apăsa? Există în viaţă unele ceasuri în care orice consolare e de prisos. Numai Thérèse, ea singură, fără nici o presiune dinafară, trebuia să hotărască ce atitudine va adopta de acum încolo faţă de soţul ei. După un lung moment de tăcere, întrebă, în sfîrşit:

— Cum aţi izbutit să descoperiţi acest... acest lucru? Băiatul Sigridei s-a născut înainte sau după moartea Idei?

Erling şi Flavie înţeleseră imediat cît de importantă era întrebarea pentru mama lor. Măcar din acest punct de vedere puteau s-o liniştească. Aşa încît — cu precauţie — Flavie îi explică exact Thérèsei ceea ce voia să ştie.

— Jan, crezînd că Ide se prăpădise, s-a logodit cu Sigrid. Urmau să se căsătorească în curînd... Ei bine, în acea epocă a fost conceput băiatul... Apoi Jan a regăsit-o pe Ide. Dar dumneata, mamă, cunoşti mai bine decît noi toate aceste lucruri, spuse Flavie. Doar dumneata i-ai adus lui Jan „caietele Idei"...

— Într-adevăr... Şi aş proceda şi azi tot la fel! Sigrid a fost o criminală, iar Ide, nespus de înduioşătoare în dragostea ei pentru Jan, o dragoste plină de abnegaţie şi de suferinţă... Şi apoi de unde era să bănuiesc că Sigrid aştepta un copil? Fiţi sinceri, dragii mei copii: credeţi că tatăl vostru a ştiut ceva?

Flavie şi Erling protestară vehement, susţinînd că erau absolut siguri că Jan nu bănuise niciodată nimic.

— A aflat secretul de curînd... I l-a destăinuit acum cîteva săptămîni, Nita Hollis, înainte de a muri...

În pofida mîhnirii, Thérèse simţi o mare uşurare. Dar totodată şi alte sentimente, dintre care unele ce se băteau cap în cap.

— Ah, cît o urăsc pe Sigrid! strigă ea. Chiar moartă, malefica ei domnie continuă... O urăsc! Urăsc acest băiat purtat în pîntecele ei! Ei bine, da, îl urăsc pe fiul lui Sigrid!

— Şi al lui Jan... spuse liniştită, Flavie!

Erling îi aruncă o privire plină de reproş. Dar Flavie continuă imperturbabilă:

— Nu e momentul să ne lăsăm dominaţi de ceea ce simţim. Trebuie să avem curajul să privim faptele în faţă şi mai ales să

ne străduim să evităm reacţiile impulsive şi necontrolate.

— Nimeni nu mă va putea împiedica să...

— Mamă, te rog lasă-mă să isprăvesc ce am de spus, să-ţi arăt situaţia aşa cum o văd eu...

— Te ascult, spuse Thérèse, mai potolită.

— N-aş vrea să te chinuiesc. Ci doar să-ţi repet că ne aflăm pe un teren instabil. Cel mai mic pas greşit riscă să dezlănţuie o catastrofă. Jan — de cînd a aflat de existenţa acestui fiu — nu mai este acelaşi. A devenit nervos, irascibil. Mintea, gîndurile par să-i umble într-o lume nevăzută, populată de fantome. Ştim noi ce simte el? Singurul lucru pe care-l ştim într-adevăr, e că vrea, cu orice preţ, să-şi regăsească fiul.

— Şi după asta? strigă Thérèse cu violenţă. Dacă-l regăseşte, va trebui să-l primim la noi, să-i vorbim, să-i surîdem... O urăsc pe Sigrid, fiindcă ştiu că tot ce e legat de ea nu ne poate aduce decît nenorocire...

— Totuşi Rholf-Harald e fiul lui Jan şi fratele lui Erling...

— Oh, strigă Thérèse îndurerată, nu te credeam atît de crudă, Flavie! N-ai nici un pic de înţelegere pentru mine, nici o fărîmă de milă?

— Dimpotrivă, mamă, sînt foarte mîhnită că sînt nevoită să-ţi vorbesc astfel. Dar am socotit întotdeauna că e mult mai bine să spargi abcesul decît să-l tot cocoloşeşti... De ce să-l socotim pe băiat — de fapt bărbat în toată firea, fiindcă e mai mare decît Erling — vinovat de greşelile mamei sale? Nu crezi că e nedrept? Poate că a avut o copilărie şi o adolescenţă profund nefericite. Poate că a devenit ursuz, închis în el, revoltat...

Thérèse se ridică de pe canapea.

— Trebuie să mă întorc acasă. Dacă din întîmplare, Jan mi-ar observa lipsa, i s-ar părea ciudat...

— Te însoţesc! propuse Erling.

— Sau mai curînd eu, spuse Flavie sărutîndu-şi soacra. Dar la urma urmei, de ce n-am merge toţi trei?

— Sînteţi foarte drăguţi, dragii mei copii, şi vă mulţumesc. Dar simt nevoia să fiu singură. Mă simt mult prea tulburată ca să ştiu precis ce decizie să iau. Să accept această nouă lovitură a soartei? Să lupt pînă ce Jan va renunţa să-şi mai caute fiul?

— Să nădăjduim, mamă, că vei alege drumul cel mai bun, spuse Flavie cu fervoare.

XII

TRECUSERĂ CÎTEVA SĂPTĂMÎNI... Erling şi Flavie se apucaseră iar de treburile lor. Îl ţi-

neau, mai mult ca niciodată, pe Jan Yvarsen, la curent cu experienţele lor. El se prefăcea că-i ascultă cu atenţie, fiind convins că-i înşeală şi acum pe ai săi. De fapt, trăia un adevărat calvar. Sigrid prinsese din nou viaţă, în mintea lui. Mereu i se părea că o revede, ba pe malul Trollhättanului, tîrîndu-se în genunchi, în faţa lui şi strigînd: „Jan, ascultă-mă! Sven şi cu mine nu sîntem chiar atît de vinovaţi pe cît crezi! Pe tine te iubesc Jan, numai pe tine!" Ba, mai tîrziu, la Krittelwerk, luminoasă, pătimaşă, sigură că, în sfîrşit, îşi atinsese scopul pe care-l urmărise cu atîta tenacitate: să fie soţia lui! Îşi amintea mereu, cu inima strînsă, de acea zi cumplită în care o alungase pentru a doua oară. Îşi amintea cum stătea în faţa lui, deznădăjduită, distrusă, dar demnă şi mîndră, trecînd sub tăcere — cu o voinţă supraomenească — singurul lucru care l-ar fi făcut s-o ierte: faptul că era mamă. Numai că orgolioasa fiinţă nu voia milă: voia să fie iubită de el tot atît de mult cît îl iubea ea. O dragoste mai puternică decît orice morală, decît orice îndatorire, o dragoste cu atît mai mare, mai deplină, mai minunată, cu cît credea că i se cuvine şi cu cît era mai convinsă că pentru a ajunge la maxima ei înflorire avea dreptul să răvăşească, să distrugă totul în calea ei, aidoma unui torent. Nu exista decît un singur leac menit să curme acel *„längtan"*, melancolie specifică neamului său, în care aluneca din ce în ce şi care ameninţa să-l distrugă: să-l regăsească pe fiul lui Sigrid, pe fiul lui... În ziua în care va şti cu precizie că Rholf-Harald nu suferise şi că nu-i lipsise nimic, în acea zi îşi va regăsi liniştea. Postul de radio îl asigurase că anunţul său fusese repetat, cu regularitate, în fiecare săptămînă. Încă puţin şi se încheia anul. Dacă şi ultima transmisie va rămîne fără răspuns, ce-i mai rămînea de făcut? Fiindcă nu mai avea la îndemînă nici un alt mijloc. La gîndul că poate misteriosul şi inaccesibilul fiu murise îl trecură sudori reci. Nu, nu putea crede aşa ceva! Nu voia să se lase cuprins de îndoială! Speranţa care-l susţinuse pe Tannhäuser trebuie să fi fost aidoma cu a lui! Nu credea şi el, la fel ca legendarul cavaler, că într-o bună zi toiagul său va înflori?

Thérèse asista neputincioasă la toată frămîntarea lui Jan, frămîntare care îi chinuia deopotrivă şi pe ea şi pe copiii ei; de fapt, pe Erling şi pe Flavie, fiindcă Ide — aflată în apogeul fericirii după ce se logodise cu Jorgens — habar n-avea de fratele necunoscut. Thérèse îşi dădea perfect de bine seama că răul care pusese stăpînire pe Jan ajunsese în punctul său culminat; ori de cîte ori se afla în faţa lui, avea impresia că devenise translucidă, aidoma unui geam, a unui văl subţire sau a unei

ceți ușoare care o făcea într-un fel nevăzută în ochii bărbatului ei. Trebuia neapărat să întreprindă ceva! Indiferent ce, numai să se isprăvească odată cu felul ăsta de viață care devenise un adevărat calvar. Să vorbească neapărat cu Erling și Flavie. În ultima vreme îi cam neglijase. Thérèse sosi deci pe neașteptate, spre bucuria tinerei perechi și a micului Jan, care nu mai voi să se dea dus de pe genunchii bunicii sale.

— Tora doarme, spuse el, așa că te rog să stai cu noi pînă se trezește ca s-o vezi! Nu-i așa că stai? Spune-mi, bunicuțo, cînd ne mai plimbăm cu Troll?

Thérèse îl sărută pe micul limbut și-i făgădui să-i îndeplinească orice dorință.

— Dar deocamdată, adăugă ea, du-te și te joacă în grădină; am ceva de vorbit cu părinții tăi...

— Bine, mă duc, dar mai întîi jură că nu pleci!

— Jur! Acum lasă-ne, scumpule!

De-abia apucă Jan să iasă din odaie că Thérèse le și declară, pe nerăsuflate, lui Erling și soției sale, că era gata să facă orice, chiar să-l primească cu brațele deschise pe Rholf-Harald, numai să-l vadă pe Jan liniștindu-se.

Flavie își privi complice, soțul. Erling o apucă în brațele lui puternice pe Thérèse și o strînse la piept.

— Oh, măicuță, dacă ai ști ce mîndru sînt de tine!

Flavie puse o pernă mare sub picioarele Thérèsei, apoi veni să se așeze lîngă ea.

— Spune-mi, mamă, ești într-adevăr pregătită să auzi tot și mai ales să accepți tot? o întrebă ea cu o voce ușor neliniștită și plină de subînțelesuri.

Thérèse păli. Avu brusc certitudinea că nora sa îi va dezvălui lucruri importante. Oare în mod deliberat nu voise să-i spună nimic pînă atunci?

— Vorbește, fata mea! porunci ea. Apoi adăugă ceva mai blînd: Vă rog să nu vă temeți de nimic. Hotărîrea mea e nezdruncinată. Adevărul și numai adevărul mai poate salva de la destrămare căsnicia mea și familia noastră.

— Atunci iată despre ce e vorba: am să încerc să-ți spun totul cît mai pe scurt. L-am rugat pe Erik să facă ce-o ști și să obțină unele informații, oricît de neînsemnate ar fi ele, despre Rholf-Harald. Ei bine, Erik a reușit dincolo de orice așteptări!

Thérèse scoase o ușoară exclamație. Dar, după cîteva secunde, îi făcu semn Flaviei să continue.

— Am să te cruț astăzi de orice amănunte. N-am să-ți spun decît rezultatul la care a ajuns Erik, singurul dealtfel care contează.

— Şi care e, mă rog, acest rezultat? întrebă Thérèse gîfîind de nerăbdare.

— După o călătorie-fulger în Transvaal şi după noi cercetări, la Paris, Erik a luat urma lui Sigrid...

Flavie păru să ezite dacă să mai continuie sau nu; neliniştit, Erling se apropie de mama lui, privind-o cu oarecare teamă. Oare va suporta şocul?

— Dragii mei copii, chiar nu vă daţi seama cît de mult mă chinuiţi cu reticenţele voastre?

— Ei bine, mamă, Rholf-Harald se află doar la o sută de kilometri de aici...

— Cum? Cu neputinţă! Atunci de ce n-a răspuns la apelul lui Jan prin radio?

— Pentru că n-a vrut, răspunse Erling.

— N-a vrut? Deci...

— Da, mamă, poţi să-ţi duci gîndul pînă la capăt. Fiul lui Sigrid bănuieşte cine-l caută; or, acest lucru dovedeşte clar că nu vrea să aibă de a face cu un tată ivit peste noapte — ca să zic aşa — după atîta amar de vreme.

— Băiatul nu ştie — continuă Flavie — că Jan habar n-a avut pînă acum de existenţa lui. Aşa că-l învinuieşte probabil de indiferenţă, dacă nu cumva îl şi urăşte.

— Ce nerozie! strigă Thérèse. Ce-i de făcut? Cum să procedăm?

Erling sugeră:

— Deocamdată nu trebuie să-i spunem tatei nimic. Să vedem, mai întîi, cum va reacţiona Rholf-Harald, să vedem ce intenţii are... Cred că cea mai bună soluţie ar fi să mă duc eu după el... Apoi...

Thérèse îl întrerupse cu oarecare violenţă:

— Nu, Erling, de treaba asta mă voi ocupa eu! Facă Domnul să găsesc soluţia cea mai bună! Cea care să-i facă, dragii mei copii, cît mai puţin rău lui Jan. Aveţi adresa precisă unde-l pot găsi pe băiat?

— Da, ba chiar şi o fotografie. Sigur că nu recentă, adăugă Flavie repede, văzînd cît de uluită rămăsese Thérèse.

Caută în biroul ei şi-i întinse o poză îngălbenită de vreme.

— Aici avea patru ani! Erik şi-a procurat-o de la o doamnă foarte bătrînă, care avusese un hotel la Paris. Îi adora pe Sigrid şi pe copilul ei, aşa că a păstrat fotografia în amintirea epocii cînd au locuit la ea. Tot ea a fost cea care a menţinut legătura cu Sigrid, iar după moartea verişoarei lui Jan, cu cei care i-au crescut băiatul.

Thérèse nu mai era demult atentă la ce-i spunea Flavie.

Contempla, lacomă, fotografia pe care-o avea în față. Un băiețaș nespus de frumos, bine înfipt pe picioruşele sale, cu doi ochi mari şi limpezi, cu un surîs luminos... Un fel de mic viking, sau mai curînd, Jan copil... Emoționată, Thérèse îşi înghiți lacrimile. Trebuia să se arate tare, energică şi hotărîtă, nu să se lase doborîtă de tristețe. Pe dosul fotografiei, Sigrid scrisese — cu scrisul ei frumos şi ferm: *„Știu ce trebuie să devină! Știu precis ce va deveni!"* Cîtă siguranță! Cît orgoliu! Oare ce va fi devenit acest copil atît de îndrăgit? Va fi împlinit nădejdile mamei sale? Thérèse murea de curiozitate să afle. În ciuda spaimei care-o cuprinsese, simți o nerăbdare aproape dureroasă, să afle... să-l vadă pe băiat...

Ceasurile serii abia se tîrau pentru Jan şi pentru Thérèse, căci fiecare era frămîntat de propriile sale gînduri. Ultimul apel transmis la radio nu dăduse nici un rezultat. Jan se simțea obosit. Să se resemneze, să se împace cu ideea că nu-şi va mai vedea niciodată fiul? Să trăiască veşnic în incertitudine, ros de remuşcarea de a nu-şi fi dat seama de existența lui?

În fotoliul ei, Thérèse se gîndea la ziua de mîine; acel mîine plin de amenințări pe care va trebui să-l înfrunte singură. Dacă l-ar ruga pe Erling s-o însoțească? Nu, ar fi o greşeală! Intuiția ei feminină va şti mai bine s-o îndrume cum să se poarte şi ce să spună.

Şi iată că sosi, în sfîrşit, şi atît de doritul „mîine"...

După micul dejun — la care Jan bău doar o ceaşcă de ceai foarte tare, refuzînd sandvişurile, Thérèse îl întrebă dacă putea lua maşina. O folosea foarte rar, aşa că Jan, surprins, o interogă cu privirea.

Thérèse — care detestase întotdeauna minciunile — se întoarse cu spatele ca să-i răspundă:

— Am cîteva drumuri de făcut prin Stockholm... S-ar putea să mă duc să-mi văd şi o prietenă. Aşa că dacă nu vin la prînz, să nu te neliniştești. I-am spus Gerdei ce să-ți servească la masă.

Jan rămăsese uluit. Soția lui n-avea obiceiul să-l lase să mănînce singur! Dar pînă să-şi vină în fire, şi s-o întrebe ce se întîmplase, Thérèse părăsise odaia.

Maşina gonea cu viteză. Din cînd în cînd Thérèse se oprea şi consulta o hartă. În sfîrşit, iată că se ivi la orizont şi orăşelul Varberg[1]. Încetini. Inima îi bătea, mai, mai să-i sară din piept.

[1] Varberg e un orăşel cu vreo zece mii de locuitori. Se mai văd încă şi azi, în această localitate, zidurile de întărire ridicate pe vremea dominației daneze (n.a.)

Îşi simţea răsuflarea întretăiată. Un bătrîn foarte ţanţoş, deşi riduri adînci îi brăzdau chipul bronzat, se plimba încet pe marginea drumului.

— Ai putea să-mi arăţi casa... casa familiei Lindval?

— Adică locuinţa familiei Eckeby, vrei să zici... Noi, cei din Varberg îi spuneam şi azi aşa, deşi bătrînul s-a prăpădit nu demult...

— Eu îl caut pe Rholf-Harald Lindval, izbuti să rostească Thérèse, cu glas speriat.

— Aha! Adică pe „ăl mic"...

Apoi, văzînd chipul uluit al interlocutoarei, bătrînul izbucni în rîs.

— Ei, aşa ne-am obişnuit să-i spunem... Rholf-Harald a rămas pentru noi, „ăl mic"... Dar cînd ai să-l vezi, cucoană, pe flăcăul ăsta... Pun rămăşag că n-ai văzut un bărbat mai frumos... Nici unul mai înalt şi mai spătos. Pun, de asemenea, rămăşag, că nu e numai cel mai frumos flăcău din orăşelul nostru, ci eu cred — cu mintea mea proastă — că n-are pereche în toată Suedia! Adevărul e că mamă-sa era atît de frumoasă, încît îţi tăia răsuflarea cînd o vedeai!

— Ai cunoscut-o pe mama lui?

— Te cred... Sigrid era nepoata bătrînului Eckeby. Sau strănepoata, nu mai ştiu nici eu bine... Era un bărbat aspru, cu care nu te înţelegeai prea uşor. Dar cînd nepoată-sa a venit să stea cu copilul la el — pe atunci puştiul avea vreo patru anişori — uncheaşul a început s-o facă pe dădaca. Iar cînd a aflat că nepoată-sa a murit, aproape că şi-a pierdut minţile de durere. Atunci a început să-l răsfeţe şi mai tare pe „ăl mic". I-a lăsat tot ce avea încă de pe cînd trăia: două vapoare mari, casa şi pămînturile şi o grămadă de bănet... Şi apoi, ca un adevărat marinar aşa cum era el...

Cu gîtul uscat, cu obrajii în flăcări, Thérèse asculta ecoul unui trecut îndepărtat. Totuşi, nerăbdarea de a-şi duce la capăt sarcina pe care şi-o asumase o făcu să scurteze povestirea bătrînului.

— Iartă-mă, spuse ea, dar mă grăbesc foarte tare. Poţi să-mi spui cum ajung la casa domnului Eckeby?

— Ha! Ha! Ha! Auzi, „domnului"! Ce domnului, cucoană, Eckeby era co-man-dant! Dar să nu te mai ţin de vorbă... Tai tot oraşul şi tocmai la capăt de tot, chiar puţin mai în afara Varbergului, ai să vezi o casă mare, cenuşie. Ei, acolo ai să-l găseşti pe „ăl mic".

Deşi uncheaşul era ros de curiozitate, aerul demn al „cucoa-

nei", îl obligă să se abţină şi să nu mai dea curs şuvoiului de întrebări care-i stătea pe buze.

Thérèse sună şi un servitor — după înfăţişare, probabil un fost marinar — veni să-i deschidă. La întrebarea formulată cu glas tremurător, omul răspunse:

— Stăpînul nu-i acasă. Trebuie să fie la ferma familiei Borg. Se duce des acolo... Îi place să construiască drakaruri[1] pentru puşti...

După alt rînd de căutări, Thérèse ajunse, în sfîrşit, la fermă. În curtea mare, în faţa unui fierăstrău electric, un bărbat înalt şi blond tăia, cu multă atenţie, nişte scînduri subţiri, albe şi frumoase. Mîinile şi braţele sale atingeau tot timpul primejdiosul fierăstrău. Thérèse îşi lăsă maşina afară şi se îndreptă spre fiul lui Sigrid. Cînd ajunse la cîţiva paşi de el, îl privi intens. Era, într-adevăr, uimitor de frumos, exact aşa cum fusese probabil şi Jan în tinereţea lui. În sufletul Thérèsei se învălmăşeau cele mai ciudate sentimente. Fiul lui Sigrid... Fiul lui Jan... Îl ura şi totodată îl admira. Surprins de această prezenţă insolită, Rholf-Harald opri fierăstrăul, apoi se îndreptă spre Thérèse.

— Bănuiesc că aţi venit la familia Borg... spuse el, cu un surîs care-i descoperi dinţii albi şi regulaţi. Să ştiţi însă că la ora asta sînt la cîmp...

— Nu... Pentru dumneata am venit...

Pe chipul frumos al lui Rholf se citi brusc neîncrederea.

— Ce doriţi?

— N-am putea sta de vorbă undeva?

— Cine sînteţi? întrebă Rholf pe un ton sec, aproape agresiv.

— Sînt Thérèse Yvarsen.

Bărbatul nici nu tresări. Parcă s-ar fi aşteptat să audă acest nume.

— V-a trimis „marele" doctor?

Thérèse sesiză ironia şi dădu, mîndră, din cap.

— Nu, am venit aici fără să-i spun nimic.

— Nu vreau să am de-a face cu familia Yvarsen. Aşa că vă rog, doamnă, să plecaţi imediat!

— Refuz! spuse calmă, Thérèse.

Fără să-i mai acorde vreo atenţie, Rholf-Harald puse din nou fierăstrăul în funcţiune. Dar, în pofida indiferenţei afişate, Rholf era profund tulburat. Numai aşa se poate explica faptul că, la un moment dat, cu toată atenţia şi îndemînarea lui, fie-

[1] Vechile corăbii ale vikingilor.

răstrăul îi pătrunse adînc, în braţul gol, sub mîneca pulovărului ridicată foarte sus. Îngrozită, Thérèse văzu sîngele ţîşnind cu putere. Scoase un ţipăt scurt şi se năpusti spre Rholf. Infirmiera din ea se trezi brusc; îşi smulse eşarfa de la gît şi o înnodă, cu multă dexteritate, deasupra rănii care sîngera din abundenţă.

— Lasă-mă să te leg, îi porunci ea lui Rholf, care voi să se dea înapoi. Garoul ăsta improvizat e absolut necesar pentru dumneata!

Rholf-Harald nu mai avu puterea să protesteze. Se simţi, dintr-o dată, slab ca un copil. Ajunse cu greu la un copac, se sprijini de trunchiul lui, apoi se lăsă să alunece jos. Cu toată spaima care o cuprinsese, Thérèse înşfăcă vesta lui Rholf şi i-o puse sub cap. Băiatul închisese ochii; cu chipul alb ca zăpada, părea aproape leşinat. Nu mai era vreme de pierdut. Thérèse alergă spre fermă, strigînd cît o ţinea gura. Speriată, o fetiţă ce se afla la primul etaj coborî val-vîrtej scara şi căscă ochii mari la femeia necunoscută din faţa ei.

— Nu te speria, fetiţo! Domnul Lindval s-a rănit la mînă! De unde pot să dau un telefon?

— Păi... din salonul bunicii...

— Arată-mi unde e...

Din fericire, Thérèse obţinu repede legătura cu Tjorpa. Contrar tuturor aşteptărilor, în loc să-i răspundă Jan, îi răspunse Erling. Thérèse nu-şi pierdu vremea cu amănunte.

— Erling, l-am găsit pe cel pe care-l căutam. Dar, din păcate, e rănit. Da, mă tem că destul de grav. Nu-mi cere acum amănunte că n-am vreme să ţi le dau... Am să-ţi explic mai tîrziu... Da, a fost atinsă serios o arteră... Să-l duc la spital sau să-l aduc la noi? Crezi că tatăl tău va vrea să facă această mică operaţie? Sigur, în cabinetul lui... Nu-i spune cine e rănitul, te rog! Jan va fi mult prea ocupat de pansarea rănii ca să observe imediat. Da, e un risc, dar n-avem încotro... Oh, Erling, dragul meu, să dea Domnul ca totul să se termine cu bine! Cheam-o şi pe Flavie. Cum? E acolo? Bun, într-o jumătate de oră sînt acasă!

Thérèse se îndreptă spre Rholf-Harald. Acesta nici nu se clinti. Între timp, fetiţa fermierilor, foarte isteaţă, dăduse fuga să-i anunţe pe vecini. Thérèse aduse maşina în curtea fermei, pînă aproape de rănit. Apoi, cu ajutorul vecinilor, îl aşeză pe Rholf pe bancheta din spate. Porni, conducînd nebuneşte şi concentrîndu-şi toată atenţia asupra drumului. Brusc, auzi vocea slabă a lui Rholf care-o întrebă unde-l duce.

— Mă duceţi la spital?

După o scurtă ezitare, Thérèse răspunse cu teamă:

— Nu, te duc la doctorul Yvarsen, rosti ea pe un ton neutru.

— A, nu, asta nu!

— Te rog, Rholf! Nu te zbate şi nu te revolta! Doctorul nu ştie cine eşti, aşa că n-ai nici un motiv să fii îngrijorat. Dacă ţii neapărat, n-am să-i spun cine eşti, dar îţi repet, rana asta trebuie îngrijită şi cît mai repede.

— Bine... am încredere în dumneavoastră... murmură Rholf.

Apoi, slăbit, închise ochii. În maşină, se înstăpîni o lungă tăcere care nu mai fu tulburată de nici un cuvînt.

Probabil că Erling pîndise sosirea mamei sale, fiindcă se afla pe peron, cam rigid şi mai palid ca de obicei. Ce ciudată e soarta! Acest frate, acest fiu al lui Jan regăsit după atîta amar de vreme era, în sfîrşit, în casa lor, adus de cine? Chiar de mama sa, în nişte împrejurări de-a dreptul ciudate! Rholf-Harald avea să pună piciorul în casa mătuşii Brita, odinioară casa mamei sale, iar acum casa tatălui său. Fără intervenţia Flaviei şi a mamei sale, ar fi rămas şi acum pentru ei un necunoscut. Oare n-ar fi fost mai prudent? Mamă-sa era, într-adevăr, curajoasă, din moment ce-şi asumase riscul. Ar fi vrut s-o strîngă în braţe şi să-şi exprime cu glas tare toată admiraţia şi mîndria în faţa unui asemenea gest dezinteresat. Dar chiar atunci apăru Flavie. Reţinîndu-şi strigătul pe care asemănarea izbitoare dintre Jan şi Rholf-Harald era cît pe-aci să i-l smulgă, ea rosti cu voce stăpînită:

— Totul e pregătit. Jan vă aşteaptă.

Cu calm, cu precauţie, îşi ajută bărbatul să-l susţină pe rănit pînă în cabinetul socrului ei.

Jan Yvarsen îşi pusese halatul alb şi se spălase cu grijă pe mîini. Nu aruncă nici o privire celui pe care urma să-l opereze. Erling îi explicase că Thérèse, în vizită la nişte fermieri, fusese de faţă cînd se petrecuse accidentul şi-şi asumase sarcina să-l ia cu ea pe rănit. Toată atenţia lui Jan era acum concentrată asupra intervenţiei pe care urma s-o facă. Thérèse redeveni brusc infirmiera promptă de odinioară, ba chiar atît de promptă, încît puteai să juri că nu părăsise niciodată spitalul. Jan termină, rana fu cusută cu grijă, pansamentul făcut cu atenţie. Cu un surîs plin de blîndeţe spuse:

— Gata! Ai fost curajos, flăcăule, căci, din păcate, nu ţi-am putut face decît o anestezie locală. Fii fără teamă, rana nu va avea nici un fel de urmări şi nu-ţi va diminua în nici un fel forţa braţului. Lucrul ar fi fost, într-adevăr, cum nu se poate mai neplăcut pentru un atlet ca dumneata.

Rănitul era încă foarte palid, dar nu părea omul ce trebuie

tratat cu menajamente. Aşa că, ridicîndu-se, se dădu jos de pe masa de operaţie. Jan aşteptă în zadar un cuvînt de mulţumire din partea lui. În odaia vastă, glasul lui sună destul de sec:

— Ar trebui să-i fii recunoscător soţiei mele, prezenţei sale de spirit. Nu ştiu ce s-ar fi întîmplat cu braţul dumitale, dacă ea, legîndu-ţi-l atît de strîns, nu-ţi oprea sîngele. Ai avut un noroc orb că s-a aflat acolo chiar în momentul accidentului.

Thérèse trecea prin chinurile iadului. Ar fi vrut să intervină, să-i strige lui Jan adevărul în faţă. Dar îi făgăduise lui Rholf-Harald să nu scoată o vorbă. Acesta din urmă păru, dintr-o dată, parcă şi mai înalt. Îl măsură pe Jan din cap pînă-n picioare, cu un dispreţ fără pereche. În faţa acestei comportări ciudate, chirurgul se simţi mîhnit, dar şi intrigat. Îşi privi pacientul cu atenţie, drept în ochi, în ochii aceia aidoma cu ai lui. Şi brusc, ca şi cum ar fi fost fulgerat, îşi dădu seama de adevăr. Deci Thérèse îi cunoştea secretul! Cum de-l dibuise pe fiul pe care el îl căutase cu atîta ardoare, luni în şir? Şi dintr-o dată avu certitudinea că Flavie şi Erling îi cunoşteau şi ei taina, ştiau cine era „necunoscutul".

Dureros, răscolitor, cîntecul Trollhättanului răsună în sufletul lui... Cîntecul legat de atîta întîmplări tragice... Sigrid... Fiul lui Sigrid... urmarea unui trecut atît de îndepărtat şi totuşi atît de apropiat. Fiul lui Sigrid... fiul lui...

Jan se simţi cuprins de ameţeală şi instinctiv, se sprijini de umărul Thérèsei. Deşi neclintită, soţia lui rămase mută, nemişcată. Numai ochii păreau să-l implore pe Rholf-Harald să pună capăt acestei tensiuni de nesuportat. Dar, fără o vorbă, Rholf se îndreptă spre uşă.

— Nu, strigă Erling, nu poţi pleca astfel! N-ai dreptul să...

— N-am dreptul?

O voinţă neîmblînzită, o mînie vecină cu ura străluciră în ochii frumoşi ai lui Rholf, ce păreau să fi căpătat dintr-o dată luciul şi duritatea oţelului. Fără să arunce vreo privire celor din jur, nu se adresă decît lui Jan:

— Dar dumneata ai avut dreptul s-o părăseşti pe mama? I-ai făcut mult prea mult rău ca să te mai pot ierta vreodată! Nu ţi-a păsat niciodată de ea, nici de mine. Nu eram decît ţînc cînd ai împins-o cu nepăsarea dumitale la moarte, dar...

Brusc, Jan îşi veni în fire. După ce schiţă un gest violent de protest, se apropie de acest fiu care se dovedea a-i fi duşman.

— Nu ştii ce vorbeşti, băiete! Cine ţi-a vîrît în cap asemenea lucruri absolut absurde, neadevărate?

Se înfruntau două voinţe, două energii identice.

— De ce negi faptele? Fără Kristoffer Eckeby ce s-ar fi fă-

cut mama? Cine ar fi avut grijă de mine după ce s-a prăpădit ea? Cum aş fi avut posibilitatea să învăţ, să dau examen la Facultate? Poate datorită dumitale?

Ultimele cuvinte erau pline de un asemenea dispreţ, încît Jan se simţi la capătul puterii de rezistenţă. Rholf-Harald nu se opri. Cu o vehemenţă de necrezut după ce pierduse atîta sînge, îşi continuă rechizitorul.

— Te simţi jignit în vanitatea dumitale, doctore Yvarsen! Dumneata! Jan Yvarsen cel Mare, cel Drept, cel Unic! Nu suporţi să fii privit decît cu admiraţie, cu devoţiune! Totuşi ai ştiut să te eschivezi de la răspunderile pe care ar fi trebuit să ţi le dicteze datoria! Ne-ai aruncat, pe mama şi pe mine, fără un gest, fără un cuvînt de milă! Şi ai vrea ca acum să mă gudur ca un căţel şi să dau din coadă de bucurie că te văd?

Durerea pe care o simţea în braţ, cumplita răscolire lăuntrică puseră capăt dîrzeniei lui Rholf. Se clatină şi dacă Jan n-ar fi sărit să-l prindă în braţe, ar fi căzut grămadă. Thérèse aduse repede un scaun. Apoi le făcu un semn discret lui Erling şi Flaviei să iasă din odaie. Ea însăşi vru să se îndepărteze pe neobservate. Ca să se poată explica între ei, tatăl şi fiul trebuiau să rămînă singuri. Iar ea simţea că nu-şi va mai putea reţine multă vreme lacrimile. Dar Rholf-Harald o apucă de mînă.

— Iertaţi-mă, doamnă, pentru tot ce-am spus. V-am necăjit şi-mi pare nespus de rău. Dumneavoastră n-aveţi nici o vină...

Între timp, Jan îşi regăsise calmul şi autoritatea. Glasul îi era trist, dar clar şi precis:

— Nu ştiu cine e Kristoffer Eckeby, nici dacă el e cel care ţi-a băgat în cap această versiune falsă şi deplorabilă despre comportarea mea. Nu pe mine trebuie să mă urăşti, ci pe cel care — cu voie sau fără voie — a denaturat adevărul şi m-a înfăţişat sub un aspect urît şi inuman. Îţi dau cuvîntul meu de onoare că pînă acum cîteva luni habar n-am avut că Sigrid avusese un copil!

Rholf-Harald îl privi cu ochii plini de lumină şi de bunătate. Doar cu cîteva fraze Jan îi spulberase mînia: era convins că acest om — tatăl său — nu era în stare de nici o laşitate. Atunci? Înţelegea din ce în ce mai puţin: căci, la rîndul lui, şi Kristoffer Eckeby fusese o fiinţă dreaptă şi loială!

— Ştiu ce gîndeşti, reluă Jan, cel care te-a crescut a fost, în mod sigur, un om demn de toată stima. A fost convins că o părăsisem pe mama ta, pentru că ea credea acest lucru şi pentru că probabil că-l convinsese şi pe el. Nu te revolta, lasă-mă să termin ce am de spus. Fii cît se poate de liniştit, fiindcă niciodată nici eu, nici ai mei, nu vom rosti un cuvînt care să lo-

vească în dragostea faţă de mama ta. Vreau — foarte pe scurt — să te pun la curent, cu ceea ce trebuie să ştii, ca să-ţi poţi da seama de nişte lucruri. Prima mea soţie a dispărut într-o bună zi, în hăţişurile din Africa. Am crezut că se prăpădise. Eu şi cu Sigrid tocmai voiam să ne căsătorim, la Krittelwerk, dar, cu cîteva zile înainte de nuntă, a reapărut Ide. Aceasta din urmă, după ce petrecuse o noapte de groază în junglă, din pricina spaimei suferise o amnezie totală. Mama ta era foarte mîndră. Ea n-a putut suporta să mă vadă reluîndu-mi viaţa alături de Ide, faţă de care aş fi dat dovadă de o cruzime fără limite dacă aş fi alungat-o de lîngă mine, mai ales că era grav bolnavă de inimă.

— Dar, mai tîrziu, după ce Ide a murit, de ce nu te-ai însurat cu mama? De ce ne-ai îndepărtat şi pe ea şi pe mine?

Jan avu o uşoară ezitare, fiindcă nu voia să-i spună nimic lui Rholf-Harald despre cele întîmplare în realitate. Nu voia, în nici un caz, ca fiul să condamne purtarea mamei sale. Fără să-i răspundă direct la întrebare, Jan spuse cu convingere:

— Sigrid nu mi-a vorbit niciodată despre tine. Ţi-o jur şi trebuie să mă crezi; n-am aflat de existenţa ta decît de cîteva luni!

Rholf-Harald îşi privi tatăl. Încet, cu greu, dar şi cu o senzaţie de uşurare, simţi cum tot universul lui fusese răsturnat. Nu ştia ce va simţi în seara acelei zile, a doua zi, dar în acel moment era convins că tatăl său spune adevărul şi că de-acum încolo nu-l va mai putea urî niciodată. Aidoma unui copil născut, care descoperă o comoară, trupul lui Rholf-Harald se destinse; pe chipul lui dur şi rece înflori speranţa, în ochii săi frumoşi păru să se oglindească o fărîmă din albastrul profund al cerului şi al lacurilor suedeze... Îl privi lung pe Jan, apoi o privi pe Thérèse, care nu mai încerca să-şi ascundă lacrimile. Şi iată că — fără a ştirbi cu nimic dragostea şi admiraţia pe care le nutrea faţă de mama lui — simţi, fără să vrea, o senzaţie ciudată, necunoscută pînă atunci, un sentiment aproape filial, o nevoie irezistibilă de a proteja femeia ce părea atît de mîhnită şi mai ales atît de fragilă.

— Doamnă, nu plîngeţi... Vă rog mult, nu plîngeţi... Ce doriţi să fac? Sînt gata să fac orice, cu condiţia să nu mai fiţi atît de mîhnită...

— Orice, Rholf-Harald? Thérèse surîse printre lacrimi: să ştii că sînt cam pretenţioasă... Ei bine, află că aş vrea nespus de mult să te simţi aici ca acasă...

Jan îşi privea fix, fiul. Va adopta din nou aerul neîmblînzit, de revoltă şi de ostilitate?

— Vă făgăduiesc, în mod solemn, că voi veni să vă văd, răspunse Rholf-Harald fără nici o urmă de ezitare.

Mîna nemiloasă care strîngea, ca într-un cleşte, inima lui Jan se destinse şi această inimă — atît de greu încercată — îşi reluă ritmul normal. Doctorului Yvarsen i se păru că cele cîteva cuvinte rostite de Rholf-Harald îi dăduseră viaţa.

— Nu vrei să rămîi astă-seară aici şi să iei masa cu noi? îl întrebă ascunzîndu-şi cu greu sfiala care pusese stăpînire pe el: un sentiment cu totul nou, aproape ireal, pe care nu-l mai simţise niciodată pînă în acea zi.

— Nu...

Dar acest „nu", n-avea în el nimic agresiv, ba dimpotrivă, avea chiar o undă de regret.

— Ce faci? Cu ce te ocupi? întrebă Thérèse pentru a umple tăcerea care ameninţa să se prelungească. Cînd sufletele au trecut prin tulburări atît de mari, de depline, de îngrijorătoare, e foarte greu să mai revii la banalităţile cotidiene.

— Cu ce mă ocup? Nu cu prea mare lucru. Mai tot timpul sînt pe mare; am două mari pasiuni: întinderile vaste şi poezia.

În faţa surprinderii manifestată de Jan, Rholf-Harald răspunse cu o oarecare notă de umor:

— Ţi se pare ciudat? Totuşi să ştii că mă descurc destul de bine. Mi-am luat un pseudonim şi, închipuie-ţi, am găsit pînă şi un editor care să-mi publice o culegere de poeme; ba am obţinut chiar şi un valoros premiu literar. Asta m-a încurajat. Mi se pare că în vers pot să-mi exprim mult mai uşor sentimentele cele mai intime. Proza cere mai multă pudoare, mai multă rezervă...

În vreme ce Rholf-Harald vorbea, Thérèse se apropie de el. Instinctul ei matern o determină să ia pulsul bolnavului şi să-i atingă uşor fruntea.

— Dumnezeule, ai febră! Trebuie să te culci imediat! Nu vrei totuşi să mă duc să-ţi pregătesc o cameră?

— Nu, aş vrea totuşi să mă duc acasă. Îl am pe „bătrînul meu lup de mare", care o face şi pe servitorul şi pe dădaca.

— Bine! Înţeleg. Acum te va conduce Erling, iar mîine voi trece să te văd. Ai nevoie de multă linişte ca să eviţi cine ştie ce complicaţii.

Thérèse ieşi repede din birou ca să-l anunţe pe Erling. Tatăl

și fiul rămaseră singuri. Vorbele deveniseră de prisos. Rholf-Halard întinse mîna, în mod spontan, tatălui său și i-o strînse îndelung. Privirea îi era gravă, dar plină de făgăduieli:

— Mă voi întoarce, spuse el simplu.

După ce mașina — condusă cu mîna fermă de Erling — dispăru spre nord, Jan își îmbrățișă cu căldură soția. În această îmbrățișare puse toată dragostea, toată fierbintea lui recunoștință.

— Deci tu știai, nu-i așa? îi șopti el la ureche.

— Da... Erling, Flavie și cu mine am ghicit pînă la urmă despre ce era vorba... Și atunci l-am căutat... Țineam nespus de mult, Jan, să nu te mai văd atît de deprimat, de mîhnit.

Jan nu mai ceru nici un fel de explicații, ca și cum ar fi fost un lucru cît se poate de firesc ca Thérèse să-l descopere pe acest fiu, ca și cum ar fi fost și mai firesc ca Erling și Flavie să fie la curent cu întreaga problemă.

— Știai și nu mi-ai spus nimic! Și tocmai tu ai fost cea care mi l-ai adus!

În vocea lui Jan se putea citi atîta admirație, încît Thérèse se simți răsplătită cu prisosință pentru toate chinurile îndurate timp de cîteva luni de zile.

— Ești o femeie minunată, draga mea Thérèse! Mă și întreb chiar dacă am meritat dragostea unei femei ca tine...

Thérèse îi închise gura cu un sărut.

— Tu vei fi întotdeauna Jan al meu! Iar fiul tău va fi și al meu! Ce importanță mai are acum ce surprize ne mai rezervă viitorul, din moment ce vom fi întotdeauna alături?

Regăsindu-și amîndoi seninătatea și deplina înțelegere de mai înainte, Jan și Thérèse, mînă în mînă, se așezară alături, în fața ferestrei înalte cu vitralii. Dincolo de vîrfurile copacilor cu frunze ca arama, cerul părea o imensă oglindă de cristal. Departe, în zare, soarele aidoma unui uriaș glob incandescent, părea să ascundă în el făgăduiala unor seri din ce în ce mai frumoase...

RHOLF-HARALD

Epilog

„Eu însumi care nu sînt decît
un copil al încercării..."

Wilfrid Lucas,
Cavalerii Domnului

CAPITOLUL I

SCURTĂ ŞI MOHORÎTĂ, TOAMNA suedeză îşi şi făcuse apariţia în grădina de la Tjorpa. Vîntul murmura printre brazi. Vînt familiar, care iarna învăluia în lunga lui jelanie casa familiei Yvarsen.

Pe aleea centrală, printre stejarii aurii şi straturile rămase fără flori, Rholf-Harald, care cu trei săptămîni mai înainte îşi făcuse apariţia în mijlocul acelei familii atît de unite, îşi potrivea pasul după cel al Idei. Tînăra femeie îl primise cu multă căldură pe acel frate vitreg despre care nu ştiuse nimic atîta vreme.

Logodna ei cu Jorgens Meldgaard, căsătoria apropiată n-o cufundaseră într-o fericire egoistă. Imensa dragoste faţă de ai săi o făcuse să înflorească din nou — toate incertitudinile, toate ambiţiile amare se risipiseră — şi acum era gata să dăruiască o bună parte din această tandreţe acelui tînăr cu nume de viking, rezervat şi ascuns.

— Am impresia, spuse ea rîzînd, că ţi-e greu să-mi spui pe nume. Că tata te intimidează un pic, mi se pare normal. Lăsînd la o parte modestia, doctorul Yvarsen este o mare personalitate şi trecutul s-ar putea să ţi-l facă mai puţin apropiat. Cu timpul, vă veţi apropia totuşi unul de celălalt. Dar Erling, Flavie şi mama te-au primit cu braţele deschise. De mine ce să mai zic? Sînt atît de bucuroasă de a fi descoperit că mai am încă un frate! Mi-ar fi plăcut să copilărim împreună, să ne jucăm, să-ţi mărturisesc gîndurile mele...

Rholf-Harald îşi înălţă capul. Ide îi văzu profilul, acel profil mîndru, cu trăsături regulate, care amintea şi de frumuseţea lui Sigrid şi de frumuseţea lui Jan.

— Ide, răspunse cu blîndeţe tînărul, copilăria mea nu-mi aparţine decît mie. Am fost de mic de tot un copil fără familie. Comandantul Eckeby — unchiul meu Kristoffer — n-a pretins niciodată să-mi ţină loc de tată. A fost susţinătorul şi educatorul meu, apoi cel mai bun prieten. Am avut şi cîteva bucurii: o mică excursie pe mare, o furtună dezlănţuită, am văzut la marginea unei păduri o ceată de animale sălbatice, apoi un castel pe malul unui lac, într-un amurg de o rară frumuseţe. Dar nu m-am jucat niciodată aşa cum te-ai jucat tu. E adevărat că am fost lipsit de griji. Mă găseşti romantic şi nu ascund această înclinare, dimpotrivă. Încă de foarte mic am simţit că venisem pe lume sub semnul fatalităţii.

— Nu poți uita acest lucru?

— E foarte greu, Ide! Nu mai sînt un adolescent maleabil, ci un bărbat în toată firea. M-au format anumite sentimente care mi-au împietrit inima. Am trăit vreme îndelungată cu ranchiuna în suflet și m-am obișnuit să fiu singur. Aici, la Tjorpa, toți m-au primit ca pe un fiu sau ca pe un frate. Dar totul e încă prea proaspăt... Încearcă să mă înțelegi! Tu ești atît de dreaptă și de spontană! Nu pot să mă integrez fără efort în clanul vostru. Voi mă socotiți ca pe unul de-ai voștri, dar eu mă consider ca un invitat, mai exact: ca „o mobilă nouă".

— Totul se reduce la răbdare, zilele trec repede, iar viața ne aduce pînă la urmă și bucurii.

O umbră fugară încețoșă ochii Idei, vîntul îi lipi cîteva șuvițe de păr pe obrazul atît de delicat. Clătină din cap ca și cum ar fi vrut să alunge tristele amintiri, apoi spuse:

— Eu a trebuit să-mi smulg bucată cu bucată fericirea.

— Da, tu știi ce-i lupta, zilele negre, suferința!

— Rholf-Harald, acum sînt o femeie fericită și aș dori ca și tu să fii un bărbat fericit. Văd că ți-ai pus în minte ceva. Îmi dau seama de acest lucru, după chipul tău. Ori de cîte ori tata ia o hotărîre serioasă, are privirea asta pe care o ai tu acum, privire care pare că vrea să provoace soarta. Bărbia îi devine parcă mai pătrată, mai dură, așa cum e a ta în acest moment. Nu vrei să-mi spui la ce te gîndești?

Gura fermă a lui Rholf-Harald schiță un surîs.

— Probabil că țin foarte mult la tine, din moment ce-ți împărtășesc ideea mea care aproape că a devenit o idee fixă, dar care mi se pare întemeiată. În loc să aștept să aibă loc adevărata fuziune morală între... doctorul Yvarsen și mine, și să cadă barierele dintre familia ta — acel bloc compact, ca de granit — și înclinarea mea către singurătate, sînt convins că e necesar să... mă maturizez sufletește. Vreme de cîteva luni, un an, poate chiar și mai mult, aș vrea să călătoresc, să văd diverse țări cu tot ce au ele mai deosebit. Nu cunosc decît Suedia și orașul Paris, unde m-am născut și pe care l-am părăsit cînd eram încă foarte mic, dar unde m-am reîntors mai tîrziu pentru a regăsi cîteva urme ale trecutului. Sînt poet, cu alte cuvinte un animal destul de rar în zilele noastre. Alte ceruri, alte peisaje m-ar inspira. Mă voi gîndi la voi toți mai liber, mai detașat, fiindcă depărtarea te face mult mai obiectiv, cum eu încă n-am ajuns să fiu. De îndată ce voi pleca de la Tjorpa, îi voi trimite o scrisoare tatălui tău și cred că mă va înțelege.

— Tatăl meu! Ca și cum n-ar fi și tatăl tău! Mereu eziți să-i spui „tată"... Da, te va înțelege. Va admite că din prea multă

pudoare dorești să eviți o discuție delicată. Îți mulțumesc că ai avut încredere în mine. Dar te rog să nu mă mîhnești plecînd înainte de căsătoria mea.

— Cînd e? Peste zece zile? Sigur, pot să aștept pînă atunci și-ți făgăduiesc că voi fi de față la ceremonia de la biserică.

Cu un gest afectuos, Ide își strecură brațul sub cel al lui Rholf-Harald. Se strădui să-și ascundă neliniștea care o tulbura. De ce trebuia să se gîndească numai la nenorociri și la primejdii? Fratele regăsit se va întoarce, dar cînd?

Cu trei săptămîni mai înainte, tînăra femeie nici măcar nu bănuia existența acestui nou venit. Prestigiul, seducția sa erau de așa natură, încît se impuseseră tuturor, în mod firesc. Absența lui avea să iște un mare gol mai ales în sufletul lui Jan și, mai mult ca sigur, și al Thérèsei.

Cei doi frați vitregi ajunseră la grilajul care împrejmuia proprietatea. Țipetele unui copil îi smulse brusc din gîndurile lor. Tînărul Jan — Jan al doilea, cum îi spunea Rholf-Harald — apăruse la capătul unei alei care se pierdea printre brazi. Tîra vesel după el o căruță mică și colorată, de lemn, făcută de un meșter de prin împrejurimi, în care o instalase pe sora sa, Tora. Fragilul vehicol se hurducăia la fiecare piatră peste care trecea. Lovindu-se de un strat de flori, se răsturnă. Trezindu-se pe neașteptate jos, Tora începuse să țipe. Din cîțiva pași Rhold-Harald ajunse la ea și o luă în brațe, în vreme ce Ide încerca — însă fără prea mare succes — să-și dojenească nepotul.

— Vai, Jan, tu nu-ți dai încă seama că Tora e o fetiță foarte mică!

— Foarte mică? i-o întoarse îndrăznețul. Oho, s-o vezi ce mai merge, ba chiar și aleargă după frunzele care cad! Eu nu vreau ca sora mea să fie o curcă plouată! Și apoi de ce țipă atîta, cînd n-are nici măcar o vînătaie?

Jan al doilea îl privea perplex pe bărbatul înalt și frumos despre care i se spusese că ar fi unchiul său. Băiețelul nu încercase să afle cum și de ce acel unchi apăruse atît de tîrziu la Tjorpa. Nimeni nu-i vorbise despre el. Era una din acele istorii misterioase ale celor mari.

Tora se răsfăța în brațele salvatorului ei. Cîteva lacrimi îi alunecaseră pe obrajii rotunzi, dar acum nu mai plîngea.

— Hai, rîzi, mica mea prietenă! îi spuse Rholf-Harald.

Tora îl ascultă, ca și cum ar fi exercitat asupra ei o fascinație și, după ce-și frecă nasul minuscul cu o mînă mică și murdară de pămînt, își vîrî căpșorul ciufulit sub brațul „uriașului cel bun". Acesta o așeză încetișor jos și Ide o trase spre ea.

— Văd că-ţi plac copiii, Rholf-Harald.

Fiul lui Sigrid dăduse dovadă de solicitudine, fără să-şi trădeze nici emoţia, nici tandreţea. La remarca surorii sale vitrege, fu gata să-şi iasă din sărite. Nu-i plăcea să se discute despre sensibilitatea sa. Orgoliul din el ţinea în frîu dragostea şi efuziunile.

— Se strică timpul! zise tînărul. Duceţi-vă cît mai repede în casă!

Părea teribil de grăbit să părăsească Tjorpa.

— Pe curînd! spuse Ide insistentă.

— Vei fi atît de ocupată zilele astea cu nunta, încît vizita mea te va deranja.

— Nici pomeneală! strigă Ide. Chiar dacă te-aş vedea, fie şi numai cîteva minute, şi tot aş fi mulţumită. Să ştii că vei fi întotdeauna binevenit aici!

El nu răspunse. Ide îşi dădu seama că nimeni din familia Yvarsen nu-l va mai vedea înainte de căsătoria ei. Dealtfel, fratele vitreg o şi luase din loc. Întorcîndu-se , îi surîse şi-i făcu un semn cu mîna, apoi, ajungînd la maşina pe care o lăsase în faţa casei din Tjorpa, se urcă la volan şi plecă.

Abia o pornise la drum, că o perdea subţire de ploaie începţoşă peisajul. Spre seară, cînd ajunse pe coasta de vest, la casa lui din Varberg, ploaia, în loc să se oprească, începu să toarne cu găleata.

Acea casă veche situată într-un orăşel şi mai vechi avea asupra lui o putere aproape magică. Între zidurile ei groase, în camerele pline de amintiri şi de trofee maritime, Rholf-Harald se străduia să închege imaginea fugară a mamei sale moartă în chip năpraznic, prinsă în mrejele unei patimi şi ale unei dorinţe ucigătoare.

În seara aceea, căderea înverşunată a ploii şi paşii lui Magnus, servitorul — un fost matelot al unchiului său Kirstoffer — nu izbuteau să tulbure tăcerea din casă, spaţiul unde tînărul îşi ferecase visele, bucuriile şi durerile.

În ciuda ataşamentului său faţă de Sigrid, îşi revăzu copilăria, detaşat şi obiectiv. Sigur că nu putea s-o considere pe Sigrid drept o mamă-model. Era mîndră de el, ca orice mamă, dar îl iubea pe fugă, între două plecări, mai ales — se gîndi el cu amărăciune — numai pentru că era fiul lui Jan. Complexă, violentă ca şi trecutul care o înghiţise, atrăgătoare în ciuda nemăsuratului ei orgoliu, indiferentă şi rece la tot ce nu avea legătură cu dragostea ei pentru Jan, nemiloasă cu cei care-i stăteau în cale, adesea generoasă, dar fascinantă în orice clipă, Sigrid era una dintre acele femei mai mult înclinată către dragoste decît maternă. Cum ar accepta astfel de femei să spună deschis că-l

preferă pe soţ sau pe amant şi nu pe copilul pe care aceştia i-l dăruiseră? Nu e vorba de nemernicie, ci de o iubire fără margini aşa cum o dovediseră dealtfel şi evenimentele. Cu inima chinuită de dragostea ei neîmplinită, hăituită de remuşcarea de a se fi recunoscut vinovată în faţa propriei sale conştiinţe, cît şi în ochii lui Jan, după naşterea aproape clandestină a lui Rholf-Harald, la Paris, Sigrid căutase nu o uitare imposibilă, ci un derivativ al durerii sale.

Înapoindu-se în Suedia, îşi încredinţase fiul, în vîrstă de patru ani, comandantului Kristoffer Eckeby, o rudă destul de îndepărtată, dar sigură şi avută, la care-şi găsise şi ea deocamdată un refugiu. Călătoriile sale, şederea în Canada, acea înclinare a ei către hoinăreală, îi amintiră acum lui Rholf-Harald mîhnirile sale pe care încă de mic învăţase să şi le ascundă. Pe această mamă atît de uimitoare, care atrăgea toate inimile ar fi vrut-o numai pentru el şi tot timpul alături. Se lăsa rar pradă amintirii, ca de pildă în această seară de toamnă, pentru a se gîndi la acea zi funestă în care o pierduse. Şi în ajun fusese atît de frumoasă!

Bătrînul ofiţer din Marina regală, comandantul Eckeby, se străduise să-l facă pe tînărul său protejat să iubească marea. Amîndoi se aventuraseră pe un velier de-a lungul coastei de vest — acea Västkusten, care este pentru suedezi cea mai temperată — pînă la Bohuslän, ţinut foarte aproape de Norvegia. Rholf-Harald şi învăţase să ţină cîrma. Vîntul cu miros de iod îl îmbătase. Pîndea cu înflăcărare pe cerul limpede apariţia pescăruşilor. Inundată de soare, coasta părea că străluceşte, iar sutele de insule şi insuliţe, care populează în acel loc strîmtoarea Kattegat, creau o lume de legendă. Rholf-Harald se simţea un adevărat urmaş al vikingilor. Unchiul său vorbea adesea despre acei uriaşi roşcovani care, lacomi de spaţii şi de cuceriri, îşi conduceau drakarurile, şi pe maree şi pe vînt, pe marea cenuşie sau albastră.

Pentru copil, acea zi de navigaţie şi de pescuit fusese o încîntare. Dar la înapoiere, Magnus, exmatelotul-servitor al comandantului, îi spusese despre un telefon pe care-l primise, şi chipul bronzat al destoinicului fost matelot era atît de răvăşită, încît Rholf-Harald simţi o spaimă subită. Mult prea matur pentru cei cîţiva ani ai săi, băiatul se gîndi la mama sa. Sigrid plecase cu cîteva zile mai înainte, într-o stare de exaltare neobişnuită şi fără să sufle un cuvînt despre planurile sale. Înştiinţat în şoaptă de către Magnus, comandantul — stăpînindu-şi puternica emoţie — îi spuse lui Rholf-Harald:

— Sînt obligat să plec, băiete! Poate ne vom revedea mîine!

Întrebarea plină de neliniște din ochii albaștri, larg deschiși, ai băiatului, nu primise nici un răspuns. Dar după o noapte chinuită de coșmaruri și o zi în care fiecare oră părea că nu se mai termină, răspunsul tragic veni în sfîrșit să-l răscolească pe Rholf-Harald: Sigrid nu avea să mai revină niciodată. Murise. Unchiul Kristoffer aducea acasă trupul tîrît de curenții torentului, apoi cules de pe țărm, inert, intact, exact ca cel al unei ondine imprudente care, după ce s-a aventurat pe pămînt, a fost aruncată pe mal din împărăția apelor fremătătoare și înspumate. Un pictor, atras de frumusețea locului și un marinar de pe Göta Kanal o văzuseră, de la o oarecare depărtare, pe acea femeie înnebunită, cu părul fluturînd în vînt, cum se aruncase în torent.

Rholf-Harald nu află acest amănunt de la unchiul său, decît mult mai tîrziu. Pe moment, respectîndu-i sensibilitatea și imaginația de copil, comandantul îl lăsase să creadă că era vorba de un accident. Acum revedea în minte ceremonia funebră și simțea gustul amar al lacrimilor. Sigrid dispărută, vechea casă părea să se fi întunecat, ca și cum triumfătorul soare al scurtei și îmbătătoarei veri nordice n-ar mai fi pătruns în ea.

Rholf-Harald își aminti apoi de anii în care unchiul Kristoffer nu încetase să ridice în slăvi însușirile deosebite ale moartei, victimă — credea el — a indiferenței lui Jan Yvarsen: celebrul, marele doctor Yvarsen, tatăl necunoscut al unui copil precoce, al unui adolescent care-și aroga dreptul de a-l judeca. Sigur că Jan se ducea adesea, fără știrea celorlalți, să se reculeagă la mormîntul a cărui piatră nu purta decît un prenume și un nume: *Sigrid Lindval.* De cîte ori nu simțise Rholf-Harald pe limbă gustul amar ca fierea al urii și al ranchiunii!

Revăzu în minte imagini din viața sa de student la Stockholm, legăturile sale trecătoare cu fete plăcute, studente, manechine, starlete pe care prestanța și strălucitoarea sa frumusețe bărbătească le atrăgeau ca un magnet, dar care nu-i lăsaseră decît amintirea unei plăceri împărtășite, fără înflăcărarea, fără febra unei iubiri obsedante, tiranice, exclusive, așa cum o cunoscuse și o trăise Sigrid. Era oare cu putință să atingă și el asemenea culmi? Nu cumva Sigrid reprezenta un caz de excepție? Rholf-Harald nu cunoștea rolul nefast pe care acea pătimașă îl jucase odinioară în Transvaal față de prima soție a lui Jan. De altfel, îi era sortit să nu cunoască niciodată acest episod. Cînd îl primise, Jan Yvarsen avusese tactul și puterea de a cruța memoria lui Sigrid, pustiitoare și vinovată, dar totuși atît de iubită de el.

Acum, în noaptea care începuse să coboare și care spărgea liniștea cu zgomotul nepotolit al ploii, Rholf-Harald, așezat în

fața unei căni cu bere și a unei farfurii plină cu *smörgasbard* — acel amestec de pește, ouă, cruditați și condimente puse toate pe felii de pîine unse cu unt, pregătite de Magnus — tînărul făcea bilanțul vieții sale din ultimii ani.

Avusese norocul de a putea trăi pe picior mare datorită averii pe care i-o lăsase unchiul său, răposatul comandant Kristoffer. Performanțele sale sportive pe mare nu mai contau. Căuta pericolul și se refugiase în poezie. Din numele său, Rholf-Harald Lindval își făcuse un pseudonim: Harald Lind. Poemele sale pe care pînă și tineretul cel mai modernist le aprecia în mod deosebit, erau pline de simțire. Evoca în ele legendele țării sale, iernile lungi în care vîntul urla zgîlțîind obloanele, furtunile dezlănțuite din toiul verii. „Poate, își spuse el brusc nu m-am aplecat destul asupra condiției umane. Știu, încă n-am atins plenitudinea. Versurilor mele le mai lipsește ceva."

Tînărul ținea cu înverșunare la independența sa pe care nici o femeie nu izbutise pînă acum să i-o stăvilească. Fetele frumoase care se scăldau pe coasta de vest, începînd din mai și pînă la sfîrșitul lui august, nu constituiau decît mici aventuri fără importanță, la fel ca și cele de la Stockholm pe vremea cînd era student.

O croitoreasă divorțată din Göteborg, care semăna cu celebra actriță Ingrid Thulin, izbutise să-l rețină mai mult.

Nici una dintre aceste legături nu se baza însă pe o dragoste adevărată. Atunci își mărturisi că soarta mamei sale îl speriase, că păcătuise, pentru a spune astfel, prin teama față de un angajament pe viață, față de patima care te mînă de la spate fără să-ți cruțe suferințele cumplite ale geloziei, ale așteptării sau ale despărțirii. El voia liniște, dar avea într-adevăr liniște? Nu, venise vremea să-și părăsească obiceiurile, draga lui coastă de vest — Västkusten — să renunțe o vreme la orice fel de legături și să se încredințeze neprevăzutului.

Peste zece zile, Rholf-Harald luă parte la căsătoria Idei în biserica din Troelle, amestecat printre cei cîțiva vecini și prieteni ai familiei Yvarsen. Tînăra femeie, de două ori văduvă, dorise, împreună cu soțul ei, o ceremonie foarte simplă. Dacă ar fi făcut public acest eveniment, prietenii, pacienții recunoscători doctorului și somitățile care-l cunoșteau n-ar mai fi încăput în biserică. Deși lipsit de solemnitate, evenimentul nu era mai puțin emoționant.

Îmbrăcată într-o rochie de jerse de un albastru-turcoaz, cu un buchet de flori colorate în brațe, Ide părea parcă și mai blondă din pricina plasei de catifea cafenie care-i strîngea pletele bălaie. Reculegerea ei îl izbi pe Rholf-Harald tot atît de

mult cît şi privirea plină de dragoste pe care o avea pentru ea Jorgens Meldgaard.

„După atîtea dezamăgiri şi dureri prin care a trecut, Ide va fi fericită alături de acest băiat încîntător, plin de sensibilitate şi de devotament", îşi spuse în sinea lui Rholf-Harald.

La rîndul lor, Flavie şi Erling, pereche perfect echilibrată, sfidînd toate încercările prin care trecuseră de-a lungul anilor, aproape că te impresiona prin dragostea şi bucuria aşternută pe feţele lor. Spre marea lui surprindere, Rholf-Harald se trezi invidiindu-i, nu o invidie vulgară, ci mai curînd un fel de nostalgie, căci îşi simţi şi mai profund singurătatea.

Faptul că vedea pentru prima oară împreună această mare familie a sa la periferia căreia trăise, să-i fi iscat oare unele remuşcări? Jan al doilea îl distra într-un fel, agitîndu-se, trăgînd-o de mînecă pe maică-sa pentru a-i atrage atenţia şi rostind nişte adevăruri capitale:

— Spune-mi mamă, de-acum încolo vor fi tot timpul „domn şi doamnă"? Şi vor avea şi ei cŏpii, ca tine şi ca tata?

Foarte atrăgătoare prin prospeţimea ei strălucitoare, înaltă şi subţire, îmbrăcată într-o rochie sobră gen tunică chinezească, Flavie surîse, recomandîndu-i fiului ei să fie mai reţinut şi mai calm.

În sfîrşit, privirea lui Rholf-Harald se îndreptă asupra Thérèsei, încă frumoasă şi atît de receptivă la bucuriile şi la durerile fiecăruia. Rholf-Harald îşi aminti de tonul ei autoritar, dar totuşi plin de simpatie din clipa în care găsindu-l, în sfîrşit, încercase să-l facă să înţeleagă unele lucruri. Atunci Rholf-Harald se arătase atît de ostil, încît uitase şi de cea mai elementară politeţe.

— Nu vreau să am de-a face cu familia Yvarsen! Plecaţi, doamnă, plecaţi imediat!

Acum se simţea profund încurcat, aproape ruşinat. Cum putuse rosti asemenea cuvinte? Peste un minut, cînd se rănise la braţ din pricina surescitării, Thérèse nu se gîndise decît cum să-i vină cît mai repede în ajutor. Trecuse de la acea întîmplare mai puţin de o lună de zile. Rana de la braţ se închisese şi nu-i lăsase decît o lungă cicatrice, poate pecetea de neşters a unei vieţi noi.

Absenţa doctorului Yvarsen, care dispăruse la puţină vreme după ce intraseră în biserică, îi intrigase pe toţi cei de faţă, aşa cum îl intrigase şi pe fiul lui Sigrid. Acesta tresări însă cînd auzi orga şi înţelese dorinţa lui Jan, care începuse să cînte un Coral

de Bach. Medicul, căruia muzica îi ocupase puținul timp liber, voia să-i ofere fiicei sale acea formă înălțătoare de reculegere. Biserica se umplu de armoniile grandioase care-i însoțiseră de atîtea ori meditațiile. Acea generozitate, acea simplitate stîrniră admirația lui Rholf-Harald. Trebui să facă un efort pentru a fi atent, puțin mai tîrziu, la cuvintele pastorului Undset. Acesta din urmă nu se mai exprima cu familiaritatea plină de căldură a predecesorului său, pastorul Lindstrôm, martorul tinereții și al formării lui Jan și care nu s-ar fi dat în lături să amintească de un trecut unde-și dăduseră mîna atîtea mîhniri și atîtea bucurii. Domnul Undset avea vorba tunătoare, ca a lui Martin Luther. Lăuda măreția căsătoriei, nu fără a-i invita în mod abil pe părinții mirelui — odinioară atît de refractari la acea căsătorie, atît de închistați în spiritul lor de castă — la înțelegere, la indulgență și mai ales la bunătate, care constituie de fapt încoronarea caritații.

Ceremonia se isprăvi. Ide și Jorgens erau de-acum legați pe viață. Retrăgîndu-se în penumbră, Rholf-Harald se retrase discret din biserică.

Reîntos la Tjorpa, Jan găsi scrisoarea pe care fiul lui Sigrid i-o scrisese în ajun în care îi explica motivele plecării sale, fără să-i vorbească de ruptură sau de rămas bun. Dimpotrivă, Rholf-Harald îi spunea: *„Vă voi scrie tuturor și mai ales Thérèsei, vă voi istorisi pe larg peregrinările mele. Sînt sigur că nu mă veți uita, pentru că mă voi gîndi tot timpul la toți".*

Rholf-Harald se duse să-și ia bagajele pe care le lăsase la pastor, apoi se îndreptă cu mașina spre Göteborg. Peste cîteva ore un avion îl duse la Stockholm, iar de acolo se îndreptă, zburînd pe deasupra Europei, spre Orientul Mijlociu, spre țări mai însorite, spre ceruri mai milostive, spre orașele zgomotoase, pline de o mulțime colorată, pentru a se cunoaște mai bine și pentru a-și defini destinul.

CAPITOLUL II

RHOLF-HARALD RECITI SCRISOAREA ADRESATĂ THÉRÈSEI:

„Haifa, 24 iunie 19...

Iată-mă într-un Stat din Orient, care se deosebește de toate ținuturile pe care le-am văzut pînă acum unde lumina compensează

murdăria și dărăpănarea. Aici totul e curat și ordonat. Cred că e a șaptea oară cînd îți scriu, dragă Thérèse.

Încă de anul trecut — atît față de tatăl meu și de dumneata, cît și față de Ide și de Flavie — mi-am exprimat fervoarea față de frumusețea unor peisaje, am evocat măreția ruinelor datorită cărora reînvie epopeea sau tragedia antică, farmecul cîtorva orașe care n-au fost însă sluțite de civilizația modernă.

Reverii în măreția sălbatecă a Capadociei, evocarea ermiților, emoții în Efes, pace în munții Libanului, încîntare la Palmyra, o adevărată beție pe marginea deșertului sirian, impresii complexe la Bagdad! Nefericită contrapartidă! Eu sînt mult prea nordic pentru a nu suferi din pricina mirosurilor ce emană din unele locuri; străzi pe care zac gunoaiele neridicate, miasmele de ulei încins, de ceapă prăjită, de usturoi, de cîrpe puse la uscat.

În Israel, însă, unde am ajuns de vreo cincisprezece zile, atmosfera e cu totul alta. Totul e curat, iar clădirile ultramoderne își dau mîna cu vechile construcții ale trecutului. Îmi trec prin minte poeme întregi, pe unele chiar le-am și așternut pe hîrtie, dar pînă în prezent, în afară de incidentele curente ale unei călătorii pe etape, unde viața confortabilă a alternat cu una aproape nomadă, n-am putut nota nici o întîmplare menită să-mi dea peste cap planurile.

Să spun că regret? Ei bine, da! Mai mult ca sigur că sînt făcut pentru furtuni, care te obligă să lupți. Să fie asta moștenire maternă? Oare nu e absurd să mărturisesc că totul se petrece mult prea ușor? Să fiu încă mult prea naiv scriind aceste rînduri fără să mă gîndesc că aș putea provoca soarta?

Dar să lăsăm deoparte toate întrebările. După Israel, probabil că mă voi duce în Egipt, dar mai sigur în Iran."

Urmau apoi cîteva fraze privitoare la cei ce locuiau la Tjorpa, la tinerii Meldgaard, care se instalaseră la nordul lacului Vänern, precum și la bătrînul Magnus pe care Thérèse se ducea din cînd în cînd la Varberg să-l vadă. Rholf-Harald îndoi scrisoarea și o vîrî în plicul ce purta pe el ștampila „Air Mail". Brusc îi veni în minte imaginea tatălui său, atît de clară, încît schiță un gest de agasare. Rholf-Harald fusese tot timpul tentat să-i spună lui Jan „doctore" și nu „tată". Sigur că anumite bariere nu fuseseră încă doborîte. Ori de cîte ori îi scria, era concis, reticent, impersonal, în vreme ce surorii sale vitrege, cumnatei sale și mai ales Thérèsei, femeia în care Sigrid văzuse totuși o rivală, le trimitea scrisori lungi și amănunțite. Drama fusese complexă, la fel ca și cei care ani în șir fuseseră eroii ei.

Vrînd să alunge aceste gînduri, care-l deranjau, se hotărî să

iasă din odaia cu aer condiționat și să se ducă să pună scrisoarea la poștă. Afară, căldura îl înșfăcă nemiloasă. Cu toate că începuse a se mai obișnui cu ea, avea totuși senzația că-l ia prin surprindere. Din înaltul muntelui Carmel, unde se afla, putea să contemple orașul și rada portului. Acea privelişte nu-l plictisea niciodată. Haifa, era unul dintre minunatele exemple de tenacitate plină de curaj, de continuitate a unei rase mereu amenințată cu moartea, dar tot timpul întoarsă la viață.

O mașină mare, americană, îl atinse ușor pe suedezul distrat, care sări brusc înapoi. Deși el era vinovatul, fiul lui Sigrid, fire trufașă și destul de incomodă, se agăță de șofer și-l apostrofă vehement în limba engleză. Omul, un tînăr cu chipul bronzat, opri motorul. Îl privi pe străin cu o placiditate pe care acesta o socoti obraznică și-i răspunse, se pare că în arabă, prin cîteva cuvinte care, după toate probabilitățile, se puteau traduce cam așa: „Hai, și nu mai fă atîta tărăboi!" Ca și cum ar fi vrut să întărească vorbele șoferului, o femeie ce stătea în spate deschise ușa și, aplecîndu-se spre suedez, îi spuse într-o engleză cu un puternic accent italian:

— Te rog să-l ierți pe șofer, domnule! E irakian, nu vorbește și nu înțelege decît limba țării sale. Bietul de el se întreabă, ca și mine, dealtfel, de ce vă străduiți să vă dați atîta importanță! Văd că n-ați pățit nimic...

Tonul și cuvintele erau pline de ironie aproape insolentă. Necunoscuta făcea parte dintre acele femei sigure de puterea ei. Rholf-Harald nu zise nimic. Iată că din nou se lăsase tîrît de firea lui violentă, cum făcea adesea și Sigrid, fire pe care se străduia mereu să și-o reprime. Nu putu totuși să nu se uite cu deosebită admirație la tînăra femeie. Părea să aibă cam douăzeci și patru, douăzeci și cinci de ani. Zveltă și înaltă, purta o rochie de mătase imprimată cu crenguțe albe și verzi ce-i puneau în valoare pielea sidefie și catifelată, aurul roșcat al pletelor ce-i ajungeau pînă la umăr și-i încadrau chipul îngust, cu trăsături fine, luminat de doi ochi ciudați, de o culoare nedefinită, schimbătoare, trecînd de la auriu la căprui. Femeia amintea puțin de somptuoasele veneției din secolul al XVIII-lea din pricina părului său auriu-roșcat, de grațioasele florentine atît de dragi lui Botticelli, înalte și subțiri, ca și de o altă imagine mai ireală, mai insolită. Mare amator de muzică, Rholf-Harald își spuse: „E exact ca acea *peri*[1] a lui Schumann". Da, zînele sedu-

[1] Zînă la perși.

cătoare din vechile povești persane, benefice sau malefice, care nu pot fi prinse niciodată...

Examinarea lui Rholf-Harald nu durase mai mult de treizeci de secunde. Totuși, privirea sa se adîncise cu un fel de familiaritate în ochii ciudați ai străinei. Conștient de insistența sa, el salută fără să rostească un cuvînt și se îndepărtă cu regret într-o dispoziție sufletească, destul de proastă.

Cum să se impună unei femei pe care doar o întrezărise fără a risca s-o ofenseze și fără a fi bruftuit cu asprime? Viața e plină de astfel de întîmplări: un tren sau un metrou se încrucișează cu un alt tren sau alt metrou și iată că zărești un chip care-ți stîrnește curiozitatea și interesul. Întîlnești la o masă, într-un restaurant sau undeva într-un magazin, o ființă a cărei viață ai vrea s-o cunoști, dar cea mai elementară politețe te împiedică să faci vreun semn sau să rostești vreun cuvînt care ar mai putea prelungi întîlnirea. La femeie apare reveria, la bărbat dorința, dar din păcate totul se sfîrșește printr-o retragere.

Rholf-Harald se gîndea încă la descoperirea pe care o făcuse, urcînd peste un ceas muntele Carmel, cînd o voce prietenoasă îl smulse din reflecțiile sale.

— Lindval sau Harald Lind! Chiar acum m-am interesat despre dumneata la hotel și sînt fericit că te-am întîlnit!

Fraza fusese rostită în engleză, limbă pe care Rholf-Harald o vorbea în mod curent, la fel cum vorbea și franceza și germana. Îi întinse repede mîna tînărului israelian care se îndreptase cu pași mari spre el.

Încă de la sosirea sa la Tel-Aviv, suedezul constatase că reputația sa de poet ajunsese pe țărmuri foarte îndepărtate. Heinz Wallach, delegat cultural, venise la el, oferindu-se să-i stea la dispoziție cu orice informație de ordin intelectual sau artistic. Datorită acestui băiat inteligent, înzestrat cu un dinamism prodigios, plecat din Europa împreună cu părinții săi, la puțină vreme după cel de al doilea război mondial, Rholf-Harald se bucurase din plin de neprevăzutul și pitorescul Israelului. Wallach bătea fără încetare drumurile acestei țări, în mașinuța lui galbenă, așa că acum, era de-a dreptul fericit că-l întîlnise pe suedez la Haifa.

— Hai să bem ceva rece la hotelul unde stau eu! zise Rholf-Harald. Pe căldura asta toridă sigur că dumneata te simți la fel de bine ca un cactus în deșert, în vreme ce eu, venit din țara zăpezilor, mă simt pur și simplu uscat ca o biată plantă!

Peste cîteva minute, după ce se așezară în fața paharelor

pline cu gin amestecat cu suc de portocale, Rholf-Harald întrebă:

— M-ai căutat, dragă Heinz! Aveai treabă cu mine?

— Da. Voiam să te invit la o manifestare culturală care va avea loc mîine seară. Să nu-mi spui că nu poţi veni!

— Sînt liber ca aerul şi voi fi cît se poate de mulţumit ca mîine seară să-ţi stau la dispoziţie. E vorba de o serbare cu caracter folcloric?

— Nici pomeneală! Ştii că, prin originea mea, sînt foarte eclectic. Născut în Germania, a trebuit să fug de copil de acolo, părinţii mei fiind constrînşi să pună o distanţă cît mai mare între ei şi Hitler. Refugiaţi în partea de sud a României, ne-am tot ascuns o bucată de vreme, pînă cînd am reuşit să ajungem pe pămîntul strămoşilor noştri. Dar cum ţara încă nu-şi proclamase independenţa, prin cîte capcane şi aventuri am trecut vreme de trei ani, numai eu ştiu!

— Da, ai avut o copilărie grea, ca atîţia dintre fraţii tăi de aceeaşi rasă şi o tinereţe teribil de zbuciumată.

— Cu toate astea, sau poate tocmai din pricina asta, mi-am însuşit de peste tot învăţăminte folositoare. Îmi plac arta şi poezia din vechea Germanie, din ţările nordice, slave şi latine, sînt sensibil la patrimoniul intelectual al Orientului, îmi plac poeţii persani şi cărţile sacre ale Indiei. Semit fiind, regret că arabii, mari meşteri, pe vremuri, în arhitectură şi în ştiinţe, ne sînt ostili. Dar sigur că există şi excepţii.

— Atît ca suedez, cît şi datorită firii mele, sînt un pacifist convins. Ura între popoare mi se pare absurdă. După părerea mea, ea nu poate fi generată decît de patimă, de decepţia în dragoste, de gelozie. Şi chiar şi acest gen de ură e adesea înşelător şi e mai apropiat de dragoste decît s-ar crede.

— În asemenea cuvinte, regăsesc fondul unora dintre poemele dumitale.

— Mă tem că, în ochii dumitale, care eşti un realist, eu par un romantic întîrziat. Iartă-mi această digresiune, dragă Heinz, mi se întîmplă uneori să visez cu ochii deschişi. Seara dumitale va fi deci consacrată unor opere — proză sau poezie — ale unor scriitori universali, nu-i aşa?

— Într-adevăr... Europeni de renume şi mari scriitori din Orient, din vremuri îndepărtate şi pînă în zilele noastre. Trag nădejde să-i mulţumesc pe toţi cei care, la fel ca şi mine, se înclină în faţa geniului, indiferent de rasă. Actori profesionişti şi amatori au ales diverse texte în franceză, germană, engleză, ita-

liană, ebraică şi persană. N-ai fost uitat nici dumneata. Din păcate, n-am găsit pe nimeni care să-ţi poată citi unul dintre poeme în limba originală, aşa că mă bazez pe dumneata să-l faci cunoscut asistenţei destul de cosmopolite. Nu toţi înţeleg anumite limbi, dar trebuie să-i lăsăm fiecăruia modul de exprimare. Ah, uitasem să-ţi spun că beneficiile acestei seri vor contribui la construirea unui spital!

Rholf-Harald răsucea între mîinile sale lungi şi expresive paharul gol. O cută a gurii sale frumos desenată trăda — dealtfel ca şi ochii săi albaştrii, ca marea însorită — o vie frămîntare. Spuse, căutîndu-şi cuvintele:

— Cred că-mi vei îngădui, Wallach, să-ţi ofer un cec pentru această fundaţie. Tatăl meu e medic, aşa că sînt direct interesat în această problemă. Noi avem nişte spitale foarte bune şi în permanentă reînnoire; fără această evoluţie, nici un stat nu are dreptul să se declare cu adevărat „social". În ceea ce priveşte însă participarea mea pe scenă, te rog să mă ierţi, dar mă văd obligat să te refuz. Ştii, e vorba de un fel de pudoare... Adevărul e că am trăit prea multă vreme singur...

Amorul său propriu îi interzicea să-şi mărturisească timiditatea pe care încă din adolescenţă şi-o tot ascundea sub o trufie aparentă sau pur şi simplu printr-o atitudine rezervată. Dar Heinz, care-i cerceta cu atenţie chipul, îşi dăduse seama de firea lui. Pentru a-i alunga stînjeneala, israelianul, care era omul soluţiilor imediate, îi spuse:

— Atunci va trebui să te mulţumeşti cu o traducere, evident cea mai bună, în limba franceză, iar dumneata vei participa incognito. Partea proastă e că am intrat în criză de timp şi că va trebui să-l oblig pe traducătorul dumitale să lucreze cu maximum de rapiditate. Apoi să găsesc persoana care să-ţi citească poezia... Nu-ţi spun cine o va citi. Va fi o surpriză. Acum te las şi mă duc să-ţi dau cît mai repede versurile la tradus...

— Eşti foarte misterios!

— Vei vedea mîine! La revedere!

— Numai o clipă! Aş vrea să-ţi înmînez contribuţia mea pentru spital, acum.

Completînd cecul cu scrisul său mare, care dezvăluia o fire autoritară şi independentă, Rholf-Harald simţi o uşoară iritare. Detesta enigmele şi în acea dimineaţă îl intrigaseră două: întîlnirea-fulger cu femeia cu accent italian şi hotărîrea neaşteptată a lui Wallach în legătură cu acel poem al lui ce trebuia tradus în franceză şi citit de către cine? Poetul Harald Lind ţinea la unele

din poemele sale mai mult decît la altele. Cu atît mai rău pentru el, fiindcă o politeţe excesivă îl împiedicase să aleagă el versurile.

Heinz Wallach se îndepărtase, cu mersul său de bărbat solid şi sportiv. Rholf-Harald se îndreptă spre restaurant. Se surprinse cercetîndu-i pe toţi cei din sală, ca şi cum ar fi nădăjduit să revadă încîntătorul chip feminin, acel alb ca de sidef încadrat de nişte superbe plete de un blond veneţian.

Aceeaşi preocupare o avu şi a doua zi, seara, în vasta sală a restaurantului, arhiplină de localnici şi de străini, veniţi din Ierusalim, Tel-Aviv şi Haifa, ca să participe la acea frumoasă, manifestare culturală. Dar privirea lui cercetă zadarnic fiecare şir de scaune. Se aşeză în sfîrşit la nimereală, la capătul unui rînd, dar peste cinci minute îşi dădu seama că cineva îl privea cu insistenţă. Văzu în dreapta sa o tînără care probabil că-i zărise fotografia în vreo revistă literară şi deci îl „recunoscuse". Lucru cam neplăcut pentru cineva care dorea să treacă neobservat. Tînăra — fată sau femeie — era de talie mijlocie, cu părul negru şi cu nişte superbi ochi mari şi albaştri ce-i luminau faţa bronzată. Acel fizic atît de plin de contraste, făcea din ea o frumuseţe ce nu putea trece neobservată. Era îmbrăcată foarte simplu: o fustă gri de tergal şi un pulover alb de mătase. La gît, avea un lănţişor de aur de care atîrna un porumbel, tot de aur, simbol al Sfîntului Duh pe care-l preţuiau în mod deosebit protestanţii. Nu avea nimic dintr-o israeliancă, deşi părea să fie, în ciuda privirii sale albastre şi luminoase, mai mult meridională decît o fiică a nordului. Fără prea multe fasoane, îi adresă lui Rholf-Harald un surîs. Acesta îi răspunse printr-o uşoară înclinare din cap. Surîsul îl mişcă pe tînăr — şi, de ce să nu spunem adevărul? — îl măguli, liniştindu-l. Atitudinea străinei nu era nici familiară, nici provocatoare, ci doar spontană.

Rholf-Harald uită un moment acea vecinătate, atent la ceea ce se petrecea pe scena improvizată, unde începuseră a se perinda, unul după altul, interpreţii.

După un frumos poem în ebraică, scris în cinstea celor ce-şi apăraseră pămîntul cu preţul vieţii lor, urmară alte şi alte creaţii scrise în diverse limbi, iscînd interesul şi entuziasmul celor din sală, încîntîndu-i şi fermecîndu-i cu muzicalitatea versurilor.

Seara literară se dovedea a fi deosebit de reuşită. Atent la ce se petrecea pe scenă, Rholf-Harald nu remarcase încă scurtele aprecieri pe care vecina sa, tînăra cu ochi albaştri, le rostea în franceză: „Epatant! Puţin cam moale! Nu înţeleg nimic, dar to-

tul e ca o muzică! Ce ritm!" etc. Culmea e că părerile fetei erau cum nu se poate mai potrivite şi într-o altă situaţie Rholf-Harald s-ar fi amuzat copios, numai că acum o nouă apariţie pe scenă îi captivă complet atenţia: o femeie tînără se ivise sub lumina ce se cernea de sus. Drept prezentare, Heinz nu rosti decît două cuvinte:

— Sabina Delfi!

Italianca cu pletele de aur roşcat — femeia pe care Rholf-Harald ar fi dat oricît s-o revadă — stătea în picioare, pe scena goală, părînd şi mai subţire. O tunică verde de muselină — îi plăcea verdele, care i se potrivea de minune — cădea în pliuri moi pe trupul ei flexibil. Pletele, ridicate într-un coc pe creştet, erau legate cu o panglică cu diamante. Nu mai purta nici o altă bijuterie. Timp de cîteva minute, privirea sa parcurse sala plină şi răcoroasă, datorită aerului condiţionat. Rholf-Harald îşi aminti de tonul ei ironic folosit faţă de el doar cu o zi mai înainte. Acum, vocea ei plină şi plăcută reda admirabil în italiană frumuseţea versurilor din *Vita Nuova* de Dante, preamărind amintirea Beatricei. Heinz alesese unul dintre cele mai emoţionante pasaje pentru a o pune în valoare, în lumina incertă, pe acea silfidă ce părea un personaj de vis.

Rholf-Harald repeta în sinea lui silabele acelui nume, ale acelui prenume pe care, de patruzeci şi opt de ore încoace, ar fi dat oricît să le cunoască. „Sabina Delfi! îşi spuse el în gînd. Două nume frumoase şi care se potrivesc unul cu altul!" Ar fi fost dezolat dacă italianca ar fi avut un nume vulgar. Să fi fost actriţă sau o femeie din înalta societate, o femeie cultivată, care călătorea pentru plăcerea ei?

După ce isprăvi recitarea, fu răsplătită cu aplauze pe care le primi ca şi cum ar fi fost ceva ce i s-ar fi cuvenit. Probabil că ştia ce putere aveau asupra publicului acele versuri atît de vechi, acea pătimaşă cîntare a cîntărilor.

Din păcate, cînd a început să recite în franceză un poem al lui Péguy, i-a scăzut elanul. Se pare că trecerea de la prima la a doua poezie fusese prea bruscă. Complexitatea termenilor, ritmul sacadat, cerut de autor, s-ar fi potrivit mult mai bine vocii unui actor. Sabina a transformat poemul într-o lungă lamentaţie monocordă.

„Ai pus atît de multe linţolii albe, lungi,
ce pe genunchi zac toate la fel ca nişte prunci.
Ai luat atîţia tineri, copii plăpînzi, frumoşi,
care-au plecat la moarte stingheri, dar curajoşi.
Ai pus atîtea piedici în drumul lor, ciudate,

ce nu vor fi vreodată din cale-nlăturate
de-acei copii ce-aleargă cu ochii triști și goi
spre veșnicia morții, uitați curînd de noi."

Rholf-Harald tresări auzind remarca vecinei sale:

— A vrut să sară de pe acoperișul unui bloc, dar a apucat-o brusc ameteala!

Aprecierea era pe cît de exactă pe atît de pitorească, dar tînăra persoană îi inspiră brusc lui Rholf-Harald o antipatie care-l făcu s-o privească într-un fel nu prea blînd. Fata însă nici nu se sinchisi. Tragica melopee odată isprăvită, văzînd că publicul n-o răsplătește decît din politeță cu cîteva aplauze, Sabina se posomorî. Anunță totuși cu un aer sfidător:

— *A șaptea pecete,* poem suedez de Harald Lind, după celebrul film al lui Ingmar Bergman.

Fiul lui Sigrid își stăpîni tresărirea. În ciuda originii sale, Sabina evocase frumos acea legendă suedeză. Lumina scăzu din ce în ce, încît femeia cu trupul ei de trestie începu să semene cu o nălucă. Poemul era una dintre creațiile preferate ale tînărului suedez. Meditase îndelung asupra prodigioaselor imagini în alb și negru ale lui Bergman, îl inspirase căutarea disperată a eroului, un vajnic cavaler pe care-l hăituiau ciuma și moartea, dar care, în ciuda tuturor eforturilor sale de a muri, se vede condamnat la lumină, la viață. Sigur că Sabina fusese puternic impresionată de acel poem care, deși tradus în franceză, își păstrase toată frumusețea și muzicalitatea. Dar felul cum îl interpretase arăta, din păcate, lipsa ei de talent. Poemul trebuia citit de un bărbat nu de o femeie, căci cerea o voce puternică, virilă. Fragila italiancă nu se pricepea și nici nu putea să-i redea nuanțele și vigoarea. Dealtfel, la ultimul vers Sabina păru complet epuizată. Părăsi repede scena fără a mai aștepta aplauzele datorate acum poetului și nu interpretei. Nemișcat, Rholf-Harald, pierdut în mulțime, era răvășit de cele mai ciudate și contradictorii sentimente. Tînăra de lîngă el i se adresă pentru prima oară direct, spunîndu-i încet:

— E un poem deosebit de frumos, domnule. Ascultîndu-l, te gîndești la o simfonie fantastică sau la o uvertură de Wagner. Fiecare idee, fiecare cuvînt mă urmăresc încă de cînd l-am citit pentru prima oară.

Suedezul spuse încurcat:

— Vă mulțumesc, sînteți mult prea amabilă!

— Aici nu e vorba de amabilitate, ci de sinceritate. Dar cît trebuie să fi suferit auzind un astfel de poem, recitat într-un asemenea hal! Zău dacă ăsta nu e un adevărat sabotaj!

Rholf-Harald rămase surprins de sunetul propriei sale voci, de tonul agresiv cu care-i răspunse acelei spectatoare atît de puțin îngăduitoare.

— Dacă ați fi fost în locul Sabinei Delfi, ați fi recitat mai bine?

— Eu nu sînt actriță! Ea zice că este sau, mă rog, poate că a fost...

După o scurtă pauză, tînăra franțuzoaică spori și mai mult deruta lui Rholf-Harald, adăugînd:

— Fiind însă excepțional de frumoasă, Sabinei Delfi i se trece cu vederea orice, nu credeți?

Rholf-Harald se văzu silit să recunoască în sinea sa perspicacitatea acelei exasperante interlocutoare. Își dădea seama că e părtinitor, dar n-avea ce face: un bărbat tîrît de dorință își pierde adesea cumpătul. Chiar masacrîndu-i unul dintre poemele care-i plăceau cel mai mult, în ochii săi Sabina era irezistibilă. Îl fermecase din prima clipă, fără nici o scăpare. De ce puteri dispunea femeia asta?

Seara literară se apropia de sfîrșit. Celelalte bucăți, în proză, în ciuda valorii lor, îl lăsară pe Rholf-Harald indiferent. Ieșind din sală, a fost primul care s-a apropiat de Wallach în nădejdea că va afla unele amănunte despre Sabina. Trecînd pe lîngă cei doi bărbați, franțuzoaica îi strigă lui Wallach un „Bravo!" cordial însoțit de un semn prietenos de mînă.

— Mulțumesc! strigă Wallach în zarva din jurul lor. Cînd vei ajunge la Tel-Aviv să-mi dai un telefon! Vreau să vii la noi la masă. Ne va face mare plăcere și Wilmei și mie!

Wilma era soția lui Heinz. În acel moment Rholf-Harald ar fi putut să-l întrebe pe Heinz cine era acea admiratoare a sa, cum o chema și ce făcea în Israel. Numai că pe el nu-l interesau astfel de amănunte. Cu o eșarfă albă pe cap, Sabina tocmai se pregătea să iasă. Dar Wallach o opri.

— N-ai să scapi chiar atît de ușor, nălucă grațioasă! spuse el.

Văzîndu-l pe Rholf-Harald lîngă Heinz, ea se opri privindu-l pe suedez cu tot atîta insistență, ca și în ajun. Numai că privirea ei acum nu mai era sfidătoare, ci dimpotrivă, rugătoare și parcă implora iertare. Acea atitudine de umilință, sinceră sau inspirată de cochetărie, o făcea pe Sabina atît de înduioșătoare, încît putea scoate lesne din minți un bărbat atît de sensibil la frumusețe, cum era suedezul.

— Haideți să luăm împreună masa de seară! sugeră Wallach încercînd să înlăture tulburarea celor doi tineri. Doar voi doi și cu mine...

— Invitația mă onorează, dar nu mă socot demnă de ea. Am fost sub așteptări, ce să mai vorbim...

— Ai recitat admirabil din Dante. În privința lui Péguy, te-ai înșelat, nu ți se potrivea. Cît despre Harald Lind, aici de față, fii sigur că el nu se va plînge. Adevărata cauză a nepotrivirii dintre noi doi este modestia sa excesivă. Dacă el ar fi acceptat să-și citească poemul, nu te-am mai fi necăjit... Dar gata, haideți să uităm ce-a fost și să mergem la masă!

Sabina și Rholf-Harald nici nu doreau altceva, mai ales după ce se priviseră din nou cu o intensitate aproape dureroasă. De data asta întîlnirea lor nu avea să se termine aici. Vocea Sabinei păru că vine de departe.

— Ești într-adevăr foarte amabil, Wallach, dar am să te rog să mă ierți că refuz invitația. Nu mai pot rămîne, nervii îmi sînt încordați la maximum și aș vrea să mă întorc acasă!

— Cum dorești! Bănuiesc că șoferul irakian, care are un cap ca de tîlhar simpatic, te așteaptă în mașină!

— A, domnul Wallach! Te felicit din toată inima! și consulul Franței la Ierusalim îl acapară pe Heinz.

Sabina și Rholf-Harald rămaseră față în față. Femeia zise încet:

— Nu mă așteaptă nici un tîlhar irakian. Locuiesc destul de aproape, așa că am venit pe jos.

Profitînd de ocazie, Rholf-Harald spuse:

— În acest caz îngăduiți-mi să vă însoțesc, domnișoară... sau doamnă?

Ea nu răspunse la întrebare, ci doar la invitație, dînd din cap afirmativ. Afară contemplară luminile orașului de la picioarele lor și portul. Ușoara briză a nopții aducea o aromă de pîine caldă și de flori ce-și deschiseseră corolele. Ici, colo, se mai vedeau trecători întîrziați sau cîteva perechi visînd sub cerul smălțat de stele. Sabina părea să-și fi regăsit siguranța.

— Poate, riscă ea, n-am citit așa cum trebuia poemul dumitale, din pricină că nu știu absolut nimic despre țările nordice. Eu sînt o fiică a soarelui. Am trăit în Italia, în Egipt, în Grecia, iar azi, iată, s-au împlinit trei luni de cînd stau în Israel. De acum încolo, din cauza dumitale cred că voi avea nostalgia zăpezii și a unei ierni adevărate.

— Ești de pretutundeni și de nicăieri, strigă impulsiv Rholf-Harald, căci în toată făptura dumitale există ceva ireal, ceva care ține de legendă...

Ea își încetini pasul. El ghici că femeia surîsese, căci, cu tot semiîntunericul, văzu că obrazul alb îi era destins, aproape vesel. Uitase de eșecul și de oboseala despre care îi vorbise lui

Wallach, realitate sau pretext, dorind cu ardoare să se afle singură în compania suedezului.

— Ai darul, spuse ea, de a poetiza totul.

— Acest lucru depinde de caz şi de persoană.

— Heinz Wallach mi-a spus că eşti singur aici. Eşti singur şi în viaţă?

Întrebarea atît de directă îl surprinse pe Rholf-Harald. El nu ştia nimic despre Sabina în vreme ce ea se şi informase în amănunt în legătură cu el.

— Am o... familie numeroasă, spuse el şovăind, dar cum să-ţi spun? Nu mă simt prea strîns legat de ea. Sînt un fel de oaie neagră.

— Şi un celibatar convins?

— Mai curînd neîmblînzit... pînă la proba contrară. Dar despre dumneata nu spui nimic? Eşti actriţă?

— Am urmat nişte studii ca să devin actriţă de comedie. Dar cariera mea a fost scurtă. Deocamdată am întrerupt-o.

Sabina răspunse cu unele reticenţe. Apoi adăugă repede:

— Iată că am şi ajuns.

Se opri în faţa unei vile cu trei sau patru camere şi cu o terasă deasupra unei grădini mici împrejmuită de nişte ziduri înalte.

— Sînt atît de capricioasă! mărturisi ea. Uneori îmi place să stau la hotel, alteori doresc să mă retrag în dosul unor ziduri şi să fiu ceasuri în şir singură.

— Ca şi mine! spuse Rholf-Harald.

Sabina caută cheia de la poartă în mica poşetă din paiete de aur. Urma să dispară în noapte şi mister. Lăsînd la o parte orice reticenţă, Rholf-Harald spuse:

— Trebuie să ne revedem. Te rog să nu mă refuzi!

— Ce te face să crezi că te voi refuza? Excesiva dumitale modestie?

— Oh, „modestia" mea nu-i decît o formă a amorului-propriu. Cu toată sinceritatea, te previn că sînt grozav de orgolios. E o moştenire din partea mamei. Orgolios şi frămîntat de gînduri, exclusiv, absolut...

— Îţi mulţumesc pentru această destăinuire, dar să ştii că nu mă sperii. Vrei să luăm mîine masa împreună la mine acasă?

— Mîine?! Acum e ora unu noaptea!

— Ei bine, atunci astăzi, la ora treisprezece. La revedere, Harald Lind!

Grilajul porţii se închise în urma ei. Zgomotul paşilor fu înăbuşit de nisipul din alee. Rholf-Harald se întoarse încet la hotel. Stranie captivanta Sabina, fragilă şi totodată cutezătoare,

enigmatică şi familiară, reticentă şi sigură de ea. Frumosul suedez o atrăgea şi ea nu ascundea acest lucru. Totuşi părea greu de cucerit. În ciuda atitudinii sale libere, nici o vulgaritate. Rholf-Harald se gîndi la ea pînă ce răsări soarele. Acceptînd în ajun să-i citească poemul, ea recunoscuse în el pe trecătorul irascibil pe care era cît pe-aci să-l lovească cu maşina. Probabil că Wallach îl descrisese pe om lăudîndu-l pe poet. Deci ea ştia că-l va reîntîlni. Nu fusese în stare să-i citească poemul cu prea mare înflăcărare, văzuse că nu i se potriveşte, dar totuşi acceptase cu toate că era sigură de eşec, numai pentru a fi iertată şi a-i înlesni posibilitatea de a o cuceri. Căci şi dintr-o parte şi din cealaltă era vorba de o dragoste la prima vedere. Viitorul avea să arate dacă era vorba de o iubire adevărată sau doar de un capriciu, dar atît din partea Sabinei, cît şi a lui Rholf-Harald, sinceritatea nu putea fi pusă deocamdată la îndoială.

Fiul lui Sigrid nu se mai întrebă ce va ieşi din această aventură. Se angajase în ea cu trup şi suflet, aşa cum se avînta odinioară pe mare, în toiul furtunii, împreună cu unchiul Kristoffer. Departe de a-l face să renunţe, dificultăţile, dimpotrivă, îl aţîţau. Era şi asta tot o moştenire maternă.

La ora unu, soarele încinsese zdravăn faţada vilişoarei care, în plină zi, părea cît se poate de banală. De fapt nu era decît locuinţa temporară a unei „nomade". Sabina precizâ acest lucru primindu-l pe Rholf-Harald într-un *living-room,* mobilat destul de sumar, dar unde era răcoare datorită unor ventilatoare. Tînăra femeie purta o rochie scurtă, fără mîneci, făcută dintr-o mătase subţire, de un gri deschis. Pletele îi cădeau pe gîtul de un alb ca de porţelan. O alta şi-ar fi făcut un titlu de glorie din a se bronza precum coaja de nucă. Dar acea fiică a soarelui îşi apăra paloarea ce-i şedea atît de bine, cu diverse creme protectoare şi mai ales luîndu-şi foarte multe măsuri de protecţie. De obicei ieşea numai seara, iar ziua nu mergea decît cu maşina.

După ce-i oferi invitatului său un whisky cu gheaţă, rupse brusc tăcerea, aşa că Rholf-Harald trebui să renunţe la monologul său interior.

— Harald Lind este numele dumitale adevărat sau mai ai şi altul? întrebă ea, prefăcîndu-se că nu observă privirea adumbrită a înaltului şi solidului viking.

— Adevăratul meu nume, răspunse el, este Rholf-Harald Lindval. Dar iartă-mă, după cum vezi, eu sînt gata să-ţi satisfac curiozitatea, la urma urmelor întemeiată. Dar văd că întrebările mele rămîn fără răspuns, doamnă sau poate domnişoară...

— Doamnă! Nu ţi-ai dat seama chiar de la început? Căsăto-

ria mea a fost dealtfel total neinspirată. Am trecut prin unele situații de care mi-e greu să-mi aduc aminte... Dar greșeala a fost de scurtă durată, reparată printr-o despărțire de comun acord. Nu știu unde se află în momentul de față... bărbatul cu care m-am măritat, nici măcar nu știu dacă mai trăiește...

— Chiar în așa măsură te-ai îndepărtat de el?

— Păi cred că altceva nici nu merita. Mi-e silă să mă mai gîndesc la acel jucător înrăit, la acea ființă josnică și ticăloasă, care m-a înșelat fără rușine.

— Cînd cineva are o soție ca dumneata, cum îl mai pot interesa alte femei?

— Nu mă refer neapărat la adulter. M-a înșelat în cu totul alt mod: am crezut în el și m-a dezamăgit cumplit. Dar destul despre acest subiect. Să trecem la masă!

Sunetul unui gong vesti într-adevăr că masa era gata. În timp ce începuseră a mînca, serviți de o tînără grecoaică ce era și bucătăreasă și cameristă, Sabina îl întrebă pe Rholf-Harald ce impresie îi făcuseră diferitele regiuni ale Orientului Mijlociu pe care le vizitase. Meniul era destul de amestecat: pește la grătar cu ceapă crudă, găluști de mazăre-praf cu sos piperat, *chich kebab* sau frigărui de berbec foarte apreciate în țările arabe și în Turcia, salată de castraveți cu smîntînă și casată siciliană. Vinul din Israel era excelent.

Rholf-Harald se învățase de luni de zile cu felurile de mîncare cele mai ciudate. Nu uitase totuși somonul, modesta scrumbie, berea și acvaritul, acel alcool foarte tare care, în zilele geroase, îți biciuie sîngele. Nu se putu abține să nu vorbească despre patria sa, cu o dragoste nespusă. Sabina păru aproape geloasă, iar el se bucură de acest lucru, manifestînd chiar oarecare maliție.

Tînăra femeie își aprinse o țigară, suflînd fumul în aer. Rholf-Harald observase că fuma cam mult și se întrebă în sinea lui dacă pielea sa albă păstra mirosul tutunului auriu. Să-și fi dat oare seama Sabina de dorința lui pătimașă de a-i cunoaște trupul tînăr?

— Vara asta nu voi rămîne aici, zise ea pe neașteptate. Nomada din mine vrea să pornească la drum. Doresc să văd munți, să admir nopți mai răcoroase. Mîine seară voi pleca la Ispahan, în legendara cetate a Iranului, una dintre cele mai frumoase din lume.

Rholf-Harald își stăpîni o tresărire.

— Mîine?!

— Da! Obișnuiesc să-mi pun imediat în practică hotărîrile. Au trecut patru zile de cînd tot spun că vreau să plec la Ispa-

han. M-aş duce pentru prima oară şi-mi place nespus de mult să descopăr lucruri noi.

Patru zile! Atunci încă nu-l întîlnise pe suedez. Totuşi Rholf-Harald nu-şi manifestă mirarea şi o lăsă tot pe ea să vorbească.

— Voi pleca din Lod, aeroportul din Tel-Aviv. Maşina e închiriată, ca şi casa asta. Voi rezilia contractele. Voi spune la revedere acestei ţări... pînă cînd mă voi reîntoarce... Nici eu nu ştiu cînd...

Rholf-Harald era plin de energie. Simţi nevoia s-o sfideze.

— Mi-ai dat o idee, doamnă! Şi eu simt dorinţa să cunosc Ispahanul. De ce-aş mai aştepta?

O văzu pe Sabina surîzînd. Să fi contat ea pe reacţia oaspetelui său? El fu aproape sigur de acest lucru. Era probabil manevra unei cochete, foarte sigură de farmecul ei, dar surîsul îi era încîntător, iar ochii nemaipomenit de frumoşi, de culoarea aurului vechi, exprimau o încurajare pe care ar fi fost stupid s-o ignore. Ea îi spuse cu glas scăzut:

— Cine se aseamănă se adună. Şi din moment ce lucrurile stau astfel, te voi lua cu mine la Lod şi vom călători împreună.

Rholf-Harald nu ridică nici o obiecţie. Soarta lui era legată de soarta Sabinei. N-o dorise cu o patimă nestăpînită?

În aceeaşi seară, Heinz Wallach îl chemă pe Rholf-Harald la telefon. În camera sa cu aer condiţionat poetul începuse să-şi facă bagajele. Ridică telefonul în care vibra vocea prietenului său:

— Peste două zile mă reîntorc la Tel-Aviv. Vrei să te duc acolo, dragă Lind? Poţi să stai la mine. Wilma va fi foarte fericită să te cunoască.

— Sînt profund mişcat de gestul dumitale şi-ţi mulţumesc. Am să trec să vă văd pe amîndoi mai tîrziu, peste cîteva luni. Da, sigur mă voi întoarce. Acum însă m-am hotărît să plec mîine în Iran. Mă ispiteşte Ispahanul.

O tăcere curmă pentru cîteva clipe dialogul, apoi Wallach continuă pe un ton cam ciudat, cu uşoare note inchizitoriale:

— Aha! Te atrage Ispahanul! Ca şi pe Sabina Delfi! Ei, ce ţi-e şi cu poeţii ăştia! Cu bine! La revedere! *Chalom,* Harold Lind!

Deci Wallach ştia că Sabina pleca în Iran şi firește că-şi dăduse imediat seama de patima pe care acea tînără o stîrnise în inima suedezului. La început puţin jenat, acesta uită incidentul. Sigur că nu era decît o chestiune de nuanţă...

CAPITOLUL III

RHOLF-HARALD CĂTRE IDE MELDGAARD:

„O minunăţie, dragă Ide! Nu există alt termen pentru a-ţi vorbi despre starea mea de spirit. Cine va putea uita bolta cerească dintre Israel şi Bagdad, bolta cerească şi munţii dintre Bagdad şi Ispahan? Iată-mă ajuns de cîteva ceasuri, în oraşul cel mai de seamă al Iranului, unul dintre cele mai feerice din întregul Orient. Nu-ţi voi cita din O mie şi una de nopţi, *fiindcă e clişeul cel mai uzat, e însăşi banalitatea. Pe măsură ce mă voi obişnui cu frumuseţea acestei «cetăţi de faianţă», îţi voi împărtăşi impresiile şi încîntarea mea. Mi te închipui în scurta noastră vară suedeză pe malul lacului Vänern sau în vizită la Tjorpa. Mi-ai scris în amănunt despre fericita ta viaţă conjugală şi m-am bucurat mult. Gînduri bune tuturor.*

Foarte afectuosul tău frate vitreg, R.H.L."

Textul, foarte sumar, fusese scris pe o simplă carte poştală. Rholf-Harald îşi ascunsese noile sale sentimente. Dacă ar fi pomenit de Sabina, Ide şi familia Yvarsen, nu s-ar fi putut abţine să nu facă unele comentarii.

„Iată că cel care ţinea cu atîta străşnicie la independenţa sa şi-a găsit în sfîrşit femeia visurilor sale. Oare ne va aduce o logodnică?"

Aşa că Rholf-Harald o păstra pe Sabina numai pentru el, cu toate că relaţiile dintre ei nu depăşiseră încă stadiul prieteniei. Adevărul e că instalat de prea puţină vreme la hotelul „Ispahan", nu cunoştea nici el oraşul mai bine decît partenera sa de călătorie. Străbătuseră într-adevăr tot drumul împreună, dar ce ştia el despre ea? Străină şi totuşi atît de apropiată, Sabina rămăsese o fiinţă misterioasă.

Seara, după ce mîncară, hotărîră să se întîlnească a doua zi, la zece dimineaţa, ca să viziteze împreună oraşul. Ispahanul era plin de atîtea minunăţii încît s-au înţeles să viziteze, rînd pe rînd, cîte un cartier, o moscheie celebră, un palat.

Destins după o noapte liniştită, dar mai hotărît ca niciodată s-o cucerească pe Sabina, Rholf-Harald coborî din camera sa la ora la care trebuia să se vadă cu ea. Dar n-o întîlni. Să fi avut obiceiul de a se lăsa aşteptată? Probabil că nu isprăvise cu îmbrăcatul. După douăzeci de minute, Rholf-Harald îl rugă pe

funcţionarul de la recepţie s-o anunţe pe doamna Delfi că era aşteptată. Răspunsul celui de la recepţie îl năuci.

— Doamna Delfi a plecat de peste un ceas. A sunat-o cineva la telefon. Cum era încă foarte devreme, n-am îndrăznit s-o deranjez. I-am spus persoanei care-o căuta să-mi spună mic ce avea de spus, iar eu aveam să-i strecor un bilet pe sub uşă. Cînd doamna a coborît, a şi apărut un automobil care s-a oprit în faţa uşii. Am văzut-o urcîndu-se în acea maşină.

Rholf-Harald simţi brusc o durere în inimă, ca o împunsătură de ac.

— Doamna Delfi nu ţi-a lăsat nici un mesaj pentru mine?

— Scuzaţi-mă, domnule, dar ieri a fost de serviciu colegul meu cînd aţi sosit dumneavoastră aici.

— Am sosit odată cu doamna Delfi. Numele meu e Lindval.

— A, da? Doamna m-a rugat să vă spun următoarele: că e foarte necăjită că nu se poate întîlni cu dumneavoastră, dar că e obligată să lipsească mai multe ore, dacă nu cumva chiar toată ziua. A adăugat că plecarea sa era un lucru cu totul neprevăzut.

Rholf-Harald nu numai că suportă greu acea decepţie, dar fiind un bărbat orgolios şi sensibil, felul de a se comporta al Sabinei îi produse o stare de agitaţie pe care abia şi-o mai putea controla. Întrebă pe un ton pe care se strădui să-l facă să pară cît mai natural.

— Nu cumva ştii în ce cartier a plecat doamna Delfi?

— Doamna nu s-a dus în oraş. Conform mesajului telefonat, trebuia să se afle înainte de prînz într-un tîrg din nord-vest.

Rholf-Harald obţinu fără nici un fel de greutate numele tîrgului situat la peste o sută de kilometri de Ispahan. Mulţumi recepţionerului, ca şi cum lucrul n-ar fi prezentat pentru el decît un interes minor şi, părăsind hotelul, se grăbi să închirieze o maşină. În splendoarea dimineţii cupolele şi minaretele din Ispahan străluceau ca nişte uriaşe pietre preţioase. În casele albe cu acoperişuri în terase, se auzea un zgomot ca un zumzet de albine. Nici o imagine, nici o senzaţie deosebită nu-l puteau distrage pe Rholf-Harald de la gîndurile sale, care deveniseră un fel de idee fixă: cu cine avea întîlnire Sabina în acea groapă uitată de Dumnezeu? Din jenă, nu-l întrebase pe funcţionarul de la recepţie dacă persoana care o căutase pe doamna Delfi la telefon fusese un bărbat sau o femeie, deşi era mai mult decît sigur că o căutase un bărbat. Îl rodea gelozia. Fără să se gîndească la urmările faptei sale, se hotărî să se ducă după Sabina. Cum îl va primi? Va fi mirată, speriată sau supărată să se vadă

supravegheată astfel? Nu mai avea nici o importanţă şi nu mai conta decît realitatea. Sigrid îi transmisese fiului ei acel suflet posesiv, acea înverşunare de a pune mîna cu orice preţ pe ceea ce rîvnea.

Urcîndu-se în maşina închiriată — un Ford puternic — se simţi gata să străbată zile şi nopţi întinderile pietroase ale deşertului pentru a o regăsi pe Sabina, a o privi în ochi, a o întreba.

Ispahanul, fiind situat la mai mult de o mie de metri altitudine, în acea regiune muntoasă drumurile începuseră a se înfunda. Erau pline de aşa-numitele „cuibare", poreclă pitorească a celor mai rele făgaşuri, gropi şi dîmburi, care nu se mai isprăveau. Din fericire, şoferul era foarte priceput şi cunoştea la perfecţie drumul. Se mărgini să remarce doar, într-o engleză aproximativă, dar pitorească:

— Prin părţile astea nu se prea practică turismul. Cînd te afli la Ispahan, îl degustezi, ca pe un vin bun, pînă la ultima picătură.

Pentru a încerca să-şi înfrîngă febra care-l toropea, Rholf-Harald privea peisajul pustiu şi dezolant. Şi totuşi, acea pustietate avea o măreţie a ei care-l predispunea la poezie, la genul de poezie pe care-l practica el. Munţii aceia sumbri puteau au fi, pentru iranieni, locul unde se ascundeau spiritele malefice, decorul legendelor milenare unde apăreau zîne ce semănau cu Sabina şi care văzuseră, cu veacuri în urmă, armatele cuceritorilor şi alaiurile regilor. Alexandru cel Mare călcase pe acel pămînt pietros, ca şi Cyrus şi Darius, cînd supuseseră rînd pe rînd cetăţile Pasagarda şi Persepolis. Puţin mai departe peisajul începu să nu mai fie atît de bolovănos. Plopi mari, arbori specifici regiunii îşi oglindeau frunzele în mici izvoare. Pămîntul arat era plin de grîne. Tîrgul ce-i fusese indicat nu oferea călătorilor decît un *Tchaï Khané,* un modest han unde se servea ceai.

Oameni din tribul bakhtyarizilor, unul dintre cele mai renumite din Iran, îşi mînau oile şi caprele printre şirurile de case cu acoperişuri drepte. Trei apărători ai ordinei publice aţipiseră într-un mic post de jandarmerie.

Rholf-Harald se simţi brusc derutat. Nu voia s-o jignească pe Sabina întrebîndu-i pe jandarmi unde ar putea-o găsi. Şi totuşi, asta era singura soluţie. Mai mult ca sigur că tînăra doamnă se afla într-una din cele cîteva locuinţe burgheze, înconjurate de grădini unde mirtul îşi împletea crengile cu răsurile şi cu trandafirii. Behăitul exasperant al oilor, măcăitul, cotcodăcitul şi gîgîitul păsărilor de curte începură a-l enerva pe suedez

tot atît de mult, cît şi neputinţa lui de a da de urma celei căutate. O pisică tigrată aflată în pragul unei porţi începu brusc să miaune, ca şi cum ar fi călcat-o cineva pe coadă, apoi străbătu ca o săgeată strada, cuprinsă de o spaimă subită.

În acel moment Rholf-Harald îşi pierdu echilibrul. Pămîntul îi fugi brusc de sub picioare. Solul tremura în vreme ce un zgomot surd venit din adîncuri părea să se întindă pînă departe în munţi. Cu privirea înceţoşată, Rholf-Harald avu impresia că şi crestele munţilor săltau spre cer. Alergă spre capătul străzii la intrarea în tîrg, acolo unde îşi lăsase maşina şi şoferul. În spatele lui oamenii începuseră să ţipe. Nişte ziduri se prăbuşeau. Un praf alb şi gros se înălţă spre cer. Rholf-Harald distinse vag vocea şoferului culcat pe burtă, la vreo treizeci de metri de maşină. Trecură două minute lungi cît două ore. Pămîntul încetă să se mai cutremure, dar strigătele oamenilor şi urletele animalelor se înteţiră. Rholf-Harald se ridică năucit, se întoarse cu faţa spre tîrg şi amuţi de spaimă. Cea mai mare parte a acelei mici aşezări era o ruină. O crăpătură mare brăzda strada. Spre moscheie, cîteva case ardeau. Şoferul îşi croi drum către Rholf-Harald. Spre mirarea suedezului, iranianul privea lucrurile cu multă înţelepciune.

— La noi se întîmplă adesea ca pămîntul să se mînie. Cred că de data asta s-a înfuriat destul de rău şi a zguduit multe sate. Ar fi mai bine să ne întoarcem la Ispahan!

— Dimpotrivă! strigă Rholf-Harald. Eu cred că trebuie să-i ajutăm pe răniţi, pe sinistraţi...

— Şi pe cei cîţiva morţi cărora nu le mai putem fi de nici un folos? Se va ocupa de ei Allah. Iar pentru ceilalţi, ce vreţi să faceţi, *gentleman*? N-o să le mai puteţi reda nici casele, nici pune la loc oasele care le-au fost rupte!

— N-am venit aici în plimbare! spuse exasperat suedezul.

— A, eu credeam... Ştiţi, turiştii au uneori idei dintre cele mai ciudate.

— Voiam să mă întîlnesc cu cineva. Unde o fi acum? Te pomeneşti că sub dărîmături!

Rholf-Harald sări peste şanţul ce se căscase în mijlocul străzii şi se aventură spre jandarmeria al cărei acoperiş se prăbuşise. Din fericire, ocupanţii avuseseră precauţia de a se năpusti la timp afară. Şi ei erau cît se poate de obişnuiţi cu acel soi de nenorocire. Rholf-Harald îl abordă pe unul dintre cei trei jandarmi, cu hainele acoperite de praf şi de moloz, ca şi ale lui şi încercă să intre în vorbă cu el.

— Aţi văzut de dimineaţă o străină, o europeancă blondă, venind cu maşina aici?

Habar n-avea cu ce fel de maşină venise Sabina, dar chiar dacă ar fi ştiut, tot nu i-ar fi ajutat la nimic! Jandarmul nu ştia englezeşte şi încercă să scape din mîinile celui care-l ţinea în loc. Şoferul, văzîndu-şi clientul palid de teamă, ocoli prudent crăpătura din drum şi începu să alerge către clientul său, sărind peste bolovanii din strada răvăşită de cutremur. Rholf-Harald repetă în engleză întrebarea pe care i-o pusese iranianului, şoferul o transmise mai departe, apoi îi traduse suedezului răspunsul jandarmului.

— Nu, *gentleman,* n-a văzut nici o femeie tînără cu plete blonde. Era ocupat cu un hoţ care furase nişte găini şi cu proprietarul găinilor.

— Bine, dar colegii săi?

Întrebare zadarnică. Ceilalţi doi jandarmi se învîrteau în jurul moscheii al cărei minaret se prăbuşise, dar pe care ei se străduiau s-o păzească să nu ia foc. După ce-i răspunse şoferului că nu văzuse pe nimeni, o luă la goană după ceilalţi doi jandarmi, îndreptîndu-se către sfîntul lăcaş.

— Ce se întîmplă? întrebă tulburat suedezul. Jandarmii se ocupă de pietre în loc să vadă de oameni? Răniţii vor muri dacă nu-i ajută nimeni! Şi nu mai există nici telefon! Dealtfel, se pare că firul a fost rupt. Ar trebui să înştiinţaţi autorităţile din oraşul cel mai apropiat!

— Adică din Ispahan! zise placid şoferul.

Rholf-Harald închise o clipă ochii care-l usturau din pricina prafului. Îl chinuia o spaimă cumplită. Dar, copleşit de milă, îşi spuse că trebuia să renunţe la orice şi să-i ajute pe răniţi. Era singurul care putea să facă acest lucru repede şi în mod eficace. Dar dacă Sabina se afla într-una din casele care fuseseră transformate într-un morman de moloz din grădinile acelea în care copacii şi tufişurile ardeau? În tîrg nu se vedea nici o altă maşină în afară de a lui, dar suedezul îşi spuse că poate maşina, care o adusese, plecase. Să fi fost vorba de o întîlnire amoroasă, de o vizită sau de o capcană în care căzuse italianca?

Rholf-Harald simţi cum i se puse un nod în gît. Cum putea el afla dacă splendoarea aceea de femeie se afla acolo, sub dărîmături, moartă sau schilodită? Nu va putea cunoaşte cruda realitate decît după ce vor fi dezgropaţi morţii şi răniţii de sub ruine. Oricît de curajos ar fi fost, deocamdată nu putea face nimic. Simţi că-i vine să urle. Inima i se umplu de o nesfîrşită milă pentru nefericiţii care gemeau întinşi pe pămînt, pentru toţi cei care, cu hainele arzînd, scăpaseră din casele în flăcări.

Dar gîndul îi zbura întruna la imprudenta sau inconştienta Sabina. În spaima sa, nu vedea decît acel trup deosebit de fru-

mos, zdrobit de vreun zid sau înşfăcat de mîna îngheţată a morţii. Dacă acea femeie pe care o dorea cu atîta ardoare îi fusese smulsă de soartă, ştia că nu-şi va mai reveni niciodată. În acel cumplit impas în care se găsea îşi dădu pe neaşteptate seama de intensitatea şi profunzimea sentimentelor sale. O iubea pe Sabina din toată inima, o iubea cu acea dragoste adevărată, care nu se reducea doar la atracţie, doar la dorinţa de a o poseda. Nu, de data asta era vorba de o dragoste oarbă, nemaicunoscută pînă în acea clipă, o dragoste amestecată cu mînie şi cu disperare. Ce treabă avusese în acel tîrg iranian cosit acum de aripa morţii, acea fiinţă misterioasă, acea făptură superbă pe care o comparase chiar din prima clipă cînd o zărise, cu zînele din basme, cu acele personaje fascinante pe care nu le poţi prinde?

— Doamne! murmură urmaşul vikingilor care se crezuse ani în şir invulnerabil, la adăpost de orice iubire pătimaşă. Doamne, dă-mi-l înapoi! Mi-aş da şi viaţa ca s-o mai văd o dată!

Şi, cu pumnii strînşi, palid ca un mort, îi făcu un semn şoferului, se urcă iute în maşină şi spuse poruncitor:

— La Ispahan! Cît poţi de repede!

— Da, *gentleman,* replică şoferul, dar fără să ne spargem capetele! Fiindcă dacă păţim ceva, nu mai sîntem buni de nimic.

Totuşi reîntoarcerea a fost mult mai scurtă decît ducerea, cu toate că de zece ori fuseseră cît pe-aci să se dea peste cap. Serpentinele periculoase, drumul plin de gropi şi de bolovani îi făceau să se zgîlţîie aproape tot atît de tare cît îi zgîlţîise şi cutremurul. Numai energia şi perseverenţa lui Rholf-Harald — care trecuse la volan în locul şoferului — îi depuse teferi pe amîndoi la Ispahan. Şi şoferul şi clientul său se grăbiră să anunţe imediat autorităţile despre nenorocirea întîmplată. Un şir întreg de maşini, pline cu medici şi surori de caritate, o porni la drum urmate de un camion al armatei, plin cu soldaţi ce trebuiau să ajute la scoaterea răniţilor de sub dărîmături.

După ce-şi făcu datoria, Rholf-Harald se întoarse la hotel. Dacă Sabina nu apăruse între timp, atunci urma să se reîntoarcă la locul sinistrului şi s-o caute. Acest gînd îl înnebunea! În ciuda strădaniilor sale de a-şi păstra cît de cît sîngele rece, nu-şi putu stăpîni pe deplin neliniştea care-l rodea. Funcţionarul de la recepţie îl privi cu o curiozitate pe care suedezul ar fi considerat-o jignitoare cu cîteva ceasuri mai înainte. Apoi rosti cu neutralitatea specifică funcţiei sale următoarele cuvinte:

— Doamna Delfi a întrebat de dumneavoastră, domnule. S-a înapoiat acum o jumătate de oră şi se află în „apartamentul" domniei sale.

„Apartamentul" era o cameră cu baie. Rholf-Harald, care pînă atunci avusese impresia că plutește pe o mare furtunoasă, răsuflă ușurat, fiindcă în sfîrșit zărise portul. Deci Sabina se întorsese! Sabina trăia! Îi venea să cînte de bucurie! Totuși, chiar dacă spaimele îngrozitoare, viziunile de coșmar care-l torturaseră dispăruseră, o anumită stare de rău încă persista. Sabina nu se întorsese la Ispahan pe drumul pe unde venise el, pentru că nu exista alt drum nici ca să te duci, nici ca să pleci de acolo. Chiar dacă această enigmă era de nedezlegat, ce mai conta ea acum în fața certitudinii de a fi descoperit cu cîtă patimă o iubea pe tînăra femeie pe care o regăsise zdravănă și sănătoasă! Acea dimineață, tot ce se întîmplase mai tîrziu, poate că fuseseră niște încercări absolut necesare pentru Rholf-Harald. „Sabina, dragostea mea!" își spuse el în gînd. Din politețe, ezită încă să bată la ușa ei. Sabina îl scuti însă de a-și înfrînge scrupulul, deschizînd ușa și apărînd în prag. Trîntind ușa în urma ei, alergă spre Rholf-Harald, strigînd:

— În sfîrșit, iată-te! Ți-am recunoscut pasul! Mă tem că între noi s-a strecurat o neînțelegere. Sper că nu ești supărat.

Sabina gîfîia ușor. Emoția o făcuse să se îmbujoreze și să i se dilate pupilele. Ciudații ei ochi aurii exprimau teamă, dar totodată și dragoste. Rholf-Harald renunță la orice combativitate, la orice discuție. Contemplînd acel chip divin îndreptat spre el se simți amețit de o fericire fără margini. Doi turiști americani se îndreptau spre camerele lor. Ghicind curiozitatea pe care atitudinea sa și a Sabinei le-o stîrnea celor doi, cu un gest plin de gingășie, Rholf-Harald o trase pe tînăra femeie în camera sa și, înăsprindu-și puțin glasul, zise:

— M-ai speriat de moarte, Sabina! Cu drept sau fără drept azi dimineață, informat de funcționarul de la recepție, m-am hotărît să plec să te caut acolo unde ai spus că te duci. Cînd a început cutremurul, am crezut că-mi pierd mințile. Mă întrebam în ce casă te afli, sub ce ruine zaci agonizînd sau poate chiar moartă. A trebuit totuși să vin încoace, să spun ce s-a întîmplat și să cer ajutor...

Sabina îl privea uluită.

— Zău dacă pricep ceva! N-am auzit de nici un cutremur! Cred că te-ai înșelat în privința locului...

— Mesajul transmis prin telefon te chema într-o localitate din nord-vest...

Și Rholf-Harald rosti numele tîrgului unde fusese. Buzele frumoase ale Sabinei se crispară ușor. Chipul își recăpătă culoarea lui sidefie.

— Dar nu m-am dus în nord, ci în sud, spuse ea, la Komsheh! Ai fost greşit informat. Dealtfel, numele celor două localităţi se aseamănă puţin.

— Nu prea, n-au aceeaşi consonanţă.

Rholf-Harald se frămînta între perplexitate şi bucurie. Sabina insistă.

— Omul de la recepţie a încurcat lucrurile. Dealtfel, ar fi trebuit să înţeleagă, pentru că a văzut că am luat-o spre sud. Numai de acolo puteam să fiu chemată.

— De cine, iubita mea? Cred că merit acest răspuns! Prea am suferit mult ca să refuzi să-mi răspunzi!

— Nu, nu, nici pomeneală, cum o să refuz să-ţi răspund? În Egipt, unde am trăit vreme îndelungată, am cunoscut o rusoaică bătrînă din vechea aristocraţie, care rătăcea dintr-o ţară în alta de cînd o părăsise pe a sa, în 1918. Cînd am intrat în viaţă, lovindu-mă de tot soiul de dificultăţi şi de necazuri, această doamnă îmi mai susţinea moralul, scriindu-mi din cînd în cînd. Aşa am aflat că şi-a găsit în sfîrşit refugiul în Iran. Bolnavă, s-a oprit o zi la Komsheh. Voia să se ducă la Şiraz, dar nu şi-a mai putut continua drumul din pricină că n-o mai ţineau puterile şi nu mai avea nici bani. Îi scrisesem din Haifa că aveam de gînd să vin la Ispahan. Azi dimineaţă, o persoană în trecere prin oraş mi-a spus să mă duc de urgenţă la ea. Se simţea foarte rău şi voia să mă revadă.

— Îi sînt recunoscătoare acelei bătrîne pe care n-o voi uita niciodată. Poţi să mă ierţi, Sabina? Am bănuit tot soiul de lucruri... absurde, inutile.

Trăsăturile frumoase ale italiencei se destinseră. Întrebă cu glas aproape aspru:

— Ce anume ai bănuit?

— Iartă-mă! De o sută de ori, iartă-mă! La început am crezut că te-ai dus să te întîlneşti cu un bărbat. Gelozia m-a înşfăcat în ghearele ei. Apoi, cînd am ajuns în tîrgul acela unde credeam că te afli, mi-au trecut prin minte alte lucruri: m-am temut să nu fi căzut într-o capcană...

Sabina înălţă din umeri cu oarecare nerăbdare.

— Cine ar fi putut să-mi întindă capcane? În afară de... persoana pe care am vizitat-o, nu cunosc nici un suflet în această ţară!

Rholf-Harald îi luă amîndouă mîinile. Erau reci şi crispate.

— Cît eşti de emoţionată! zise el. I-ai adus puţină consolare acelei sărmane femei? Te mai duci s-o vezi?

— La ora asta cred că nu mai e printre cei vii.

Vocea Sabinei se frînse. Adăugă făcînd un efort:

— Această tristă întîlnire mi-a amintit de adolescenţa mea, de nişte întîmplări mai mult decît neplăcute. Oh! Hai să uităm ziua asta, Rholf-Harald! Ajută-mă s-o uit!

Sabina se înmuiase. Oboseala, emoţia, dragostea o făcuseră de-a dreptul înduioşătoare. Părea descumpănită. Rholf-Harald se apropie şi mai mult de ea.

— Spune-mi, Sabina, mă vrei? Îmi primeşti dragostea?

Sabina se aruncă la pieptul lui, sprijinindu-şi capul de umărul puternic. Stăpînindu-şi un hohot de plîns, murmură:

— Te iubesc atît de mult! Chiar din noaptea cînd m-ai condus pînă acasă... M-ai atras din prima clipă cînd te-am văzut... În seara aceea, cînd ţi-am citit atît de prost poemul, mi-ai părut atît de generos, atît de... Oh, nici nu găsesc cuvintele potrivite să mă exprim! N-am cunoscut niciodată un bărbat ca tine...

Rholf-Harald îi ridică spre el chipul frumos, ud de lacrimi. Sabina suferise crîncen în trecut. Mai tîrziu, sigur că avea să-i spună totul. Acuma nu nutrea altă dorinţă decît să-i dăruiască toată fericirea posibilă.

— Nu mai plînge! îi spuse el, înainte de a-i pecetlui gura cu un sărut.

Ea îşi petrecu braţele pe după gîtul bărbatului care o cucerise. Privind undeva în depărtare, îşi sfidă amintirile, rostind:

— Să ne iubim, să trăim departe de lumea asta curioasă, de martori, într-o casă unde să nu fim decît noi doi! Mîine vom părăsi acest hotel, ne vom muta într-o căsuţă şi voi fi a ta, iubitule! Vreau să nu ne tulbure nimeni dragostea.

CAPITOLUL IV

RHOLF-HARALD ÎŞI ÎNTRErupse scrisoarea pe care voia să i-o trimită lui Jan Yvarsen. Vorbea despre viaţa lui, ca şi cum ar fi fost singur. Dorea ca dragostea lui să rămînă secretă pentru cei din Suedia, pentru acel grup de oameni pe care încă nu se hotărîse să-l numească „familia mea". Casa unui funcţionar ce se mutase la Teheran era pentru el — de trei săptămîni încoace — centrul întregului univers, fiindcă în ea îşi trăia cu intensitate iubirea.

Casa nu avea nimic dintr-un palat. Relativ mică, era înconjurată de o grădină modestă ca întindere, dar plină de sălcii, de plopi tineri, de tufişuri înflorite din care răsăreau purpura şi albul trandafirilor. Camerele erau mobilate conform gustului european, gen „La Belle Epoque". Rholf-Harald privi aproape cu

înduioşare salonul ce evoca un timp dinaintea celor două războaie mondiale, admiră perdeaua de dantelă lucrată de mînă, pernele din satin *liberty* cu ciucuri din fir auriu, mobilele decorate cu flori de arum şi de rochiţa rîndunicii, vazele Gallé. Acel cadru anacronic avea să rămînă pentru el cel al unei iubiri împărtăşite cu cea mai vie înflăcărare.

În euforia sa, Rholf-Harald uita adesea cît de mult îl intrigase Sabina. Ca orice bărbat îndrăgostit nebuneşte, credea că o cunoaşte pe deplin de cînd devenise iubita lui. Cînd zvăpăiată, cînd galeşă, era un mănunchi de contraste. Dintr-o mare înflăcărare, cădea brusc într-o stare de melancolie din care răzbătea o spaimă nebună. În unele momente — cum s-a întîmplat spre sfîrşitul unei după-amieze de care Rholf-Harald îşi aducea aminte cu strîngere de inimă — poate că Sabina se gîndea că undeva prin Europa sau Orient o căuta un soţ care o amăgise şi de a cărui apariţie suedezul se temea cumplit.

Avusese chiar tăria de a nu-i cere Sabinei nici un fel de amănunte despre acel necunoscut. Omul — căruia nu-i ştia nici măcar numele — îl deranja, dar se temea să n-o mîhnească pe Sabina, dacă ar fi rugat-o să-i vorbească despre el, mai ales că ei nu părea să-i mai pese cîtuşi de puţin de acel individ. Şi apoi fericirea e atît de fragilă!

„Fericirea nu-i un fel de a trăi. E o şansă pe care o întîlneşti o dată în viaţă. Ţine-o bine în mînă şi strînge degetele, ca să nu-ţi scape. Dacă deschizi palma, minunea îşi va lua zborul."

Această idee o transpusese în noul său poem intitulat *Iubirea din Ispahan.* Şi oraşul şi Sabina îl inspiraseră. Îşi continuă deci scrisoarea...

„...Dumneata, tată, care ai meditat şi ai trudit sub diverse ceruri, nu vei rămîne indiferent în faţa acestui Orient de legendă. În afară de cîteva clădiri moderne, Ispahanul te trăieşte într-un trecut îndepărtat. Vederea unei moschei, a unui palat cu cupole policrome în lumina din zori sau în cea din amurg, te face să uiţi prezentul şi creează din nou feeria fastuoasă din vremea marelui şah Abbas, care şi-a avut aici capitala. Pe vremea lui în întreaga Europă aveau loc tulburări sîngeroase: sfîrşitul secolului al XVI-lea, tragic şi rafinat, primii douăzeci şi nouă de ani din secolul al XVII-lea, zguduiţi de conflictele religioase dintre catolici şi protestanţi, războiul sub numele de Războiul de treizeci de ani... Aici era linişte deplină, confort, plăcere de a trăi, cu excepţia bineînţeles a hoţilor şi a vagabonzilor, care erau spînzuraţi. În afară de aceste pedepse neînsemnate, n-a existat nici unul dintre masacrele

dezlănțuite de o ură oarbă cum au fost cele din Europa și pedepsite atît de crîncen de dragul nostru Occident!

Cum să-ți descriu tot ce-mi place în acest oraș? Prima impresie e că te afli într-o oază în mijlocul unui pustiu întins. Și iată că dintr-odată îți apare în fața ochilor o cetate plină de grădini și de havuzuri ce strălucesc în soare, o mare de culori dintre cele mai potolite între care predomină galbenul și albastrul turcoaz. Moscheea regală a șahului Abbas, palatul unui Ali-Kapu — de unde odinioară prinții se uitau la jucătorii de polo, căci acest sport atît de drag englezilor este de origine persană — par îmbrăcate în email.

Monumentul e unul din cele mai majestuoase, dar și cele mai prețioase, tot atît de gingaș ca și un bibelou. Nu pot să ți le enumăr pe toate, dar te rog să mă crezi că nu voi uita niciodată Piața Regală cu havuzurile sale, admirabil proporționată.

Imaginează-ți, în acest spațiu, cortegiile strălucitoare de odinioară. Cineva mi-a spus că în ciuda acestei măreții, unele piețe din orașele italiene sînt și mai uluitoare, mai ales cele din Roma..."

Acel „cineva" se înțelege că era Sabina. Rholf-Harald nu voia să pornească pe panta mărturisirilor. Două mîini calde îi acoperiră ochii. El protestă rîzînd. Retrăgîndu-și mîinile, Sabina se aplecă să-l sărute.

— Scrii un poem? îl întrebă ea.

— Da, am scris unul. Ți-l voi citi de îndată ce va fi gata.

Sabina privi atent hîrtia albăstruie acoperită cu litere de neînțeles pentru ea. Vocea îi deveni insistentă.

— Scrii o scrisoare? În suedeză? Cui o scrii?

— Doctorului Yvarsen...

Rholf-Harald ezită, apoi adăugă:

— Tatăl meu, o somitate medicală de renume internațional.

— E curios, dar să știi că nu m-am gîndit niciodată la părinții tăi.

— Ți-am mai spus, fără să-ți dau amănunte, că mama e moartă. De ce această indiferență în legătură cu rudele mele, iubito?

— Nu e vorba de indiferență! Detest ideea că tu ai putea iubi niște oameni pe care eu nu-i cunosc.

— Iubita mea, află că și eu simt cam același lucru în ceea ce te privește.

— Eu, cel puțin, nu mai am pe nimeni. Tu ești totul pentru mine. Dar spune-mi, de ce tatăl tău, acel medic renumit, se nu-

meşte Yvarsen, iar tu Lindval? N-a vrut să te recunoască?

— E vorba de nişte neînţelegeri cumplite. Nu vreau să vorbesc acum despre asta. Totuşi, pentru că eşti curioasă, mi se pare firesc să ştii unele lucruri. Iată-ne deci ajunşi şi la capitolul mărturisirilor! Dar pe moment, am să te rog totuşi să mă laşi să termin scrisoarea. N-am pomenit nimic despre tine. Asta e secretul meu.

Fără să vrea Sabina îi oferise lui Rholf-Harald prilejul unui schimb de confidenţe care poate că aveau să le lămurească soarta.

Tînăra se duse să se sprijine de fereastra a cărei draperie fusese trasă deoparte. Privirea îi rătăci dincolo de grădina ale cărei miresme ajungeau pînă la Zayande Rud, un rîu cu apă mică, peste care erau aruncate cîteva poduri deosebit de frumoase. Pe malul opus, ţesătorii de covoare îşi înmuiau în apa rîului ultimele lor creaţii, ca să mai atenueze culorile prea vii şi să confere covorului o patină de vechime. Sabina reveni lîngă Rholf-Harald chiar în clipa în care acesta vîrîse scrisoarea în plicul destinat poştei „par avion".

— Dă-i-o lui Hassan! zise ea.

Hassan era singurul servitor lăsat de proprietar în casă, ca s-o păzească şi să aibă grijă de ea. Seara se întorcea în oraş, la nevastă-sa, care era spălătoreasă. Sabina continuă:

— Hassan a pregătit masa. Ne vom servi singuri, ca de obicei. E amuzant, şi află că-mi place grozav această viaţă de boemă. Dar ţie?

— De ce-mi mai pui această întrebare de prisos?

Înainte de a scutura clopoţelul de bronz pentru a-l chema pe Hassan, Rholf-Harald o luă pe Sabina în braţe.

— Zîna mea, frumoasa mea, murmură el, minunea mea misterioasă!

Pentru a doua oară, după trei săptămîni, Sabina îl punea din nou în faţa unei enigme. Îi dăruise trupul, era ferm convins că-i dăruise şi inima, dar trama sufletului ei, viaţa pe care o dusese, trecutul, nu, nu i le dăruise.

După masa alcătuită din castraveţi cu iaurt, vinete umplute cu carne tocată şi o prăjitură cu miere, Sabina şi Rholf-Harald se întinseră pe un maldăr de covoare, proaspăt ieşite din atelier, care nu trecuseră încă prin procedeul de învechire artificială. Nimeni nu vedea acea pereche de pe terasa înconjurată de un zid suficient de înalt pentru a o ascunde de privirile curioase ale vecinilor ce aveau obiceiul să doarmă afară în lunile de vară cu toate că altitudinea făcea ca nopţile să fie destul de răcoroase. Dar luna şi stelele erau atît de frumoase, încît întreceau în splendoare bolţile celor mai faimoase palate.

Rholf-Harald se ridică sprijinindu-se în cot. Culcată cu faţa în sus, Sabina visa, nemişcată. Îndrăgostitul îşi trecu degetele prin pletele sale risipite pe mătasea întunecată a pernei.

— Vrei să-ţi vorbesc despre mine! zise el. Ei bine, am să-ţi povestesc măreaţa, cumplita, dureroasa şi inegalabila iubire dintre Sigrid Lindval şi Jan Yvarsen.

Îi istorisi tot ceea ce ştia — căci credea că ştie tot — despre acel tumultuos roman. Totuşi nu avea să afle niciodată pînă la ce extreme o împinsese dragostea pe Sigrid, făcînd din ea o criminală. Relată incidentele, mîhnirile sale de copil mai mult singur, momentele sale de bucurie, apoi istorisi ultimele episoade: întîlnirea lui cu Jan Yvarsen, efortul său de a se integra în acea familie ce-i fusese atîta vreme străină. Din ce în ce mai curioasă, furată de acea povestire, Sabina se întorsese cu faţa spre el. Rholf-Harald îi vorbi despre clocotul torentului Trollhättan şi despre furtunile de pe coasta Kattegat. Fiecare dintre cuvintele lui trădau profunda lui dragoste pentru Suedia şi admiraţia fără margini pentru frumoasa lui mamă care murise. Auzea la un pas de el răsuflarea Sabinei. Noaptea, care-şi întinsese aripile, estompa trăsăturile iubitei sale, deşi luna strălucea în toată splendoarea ei. În penumbra feerică, nu se distingeau decît pletele ei de aur roşcat şi ovalul palid al feţei. Sabina oftă uşor.

— Tu ai avut în copilărie şi perioade fericite. Eu am fost lipsită de aşa ceva.

— Nu sînt eu lîngă tine, pentru a te despăgubi de toate aceste lipsuri? Fii sinceră, iubita mea, aşa cum am fost şi eu cu tine!

Sabina se hotărî să lase deoparte orice reticenţă. Spuse încet:

— M-am născut la Alexandria...

— În nordul Italiei? E vorba de Alessandria, nu-i aşa?

— Nu, e vorba de Alexandria din Egipt. Mama şi-a avut şi ea romanul ei, dar romantismul a trebuit să cedeze locul realismului. Era o femeie deosebit de frumoasă şi se trăgea dintr-o veche familie veneţiană, tradiţionalistă şi cumplit de săracă. S-a îndrăgostit de un tînăr ziarist, bun de gură şi frumos, care era sigur că-şi va croi un viitor strălucit. Părinţii mamei s-au opus la această căsătorie din pricină că pretendentul era fiul unei femei întreţinute. De îndată ce a devenit majoră, mama a fugit cu alesul inimii ei, care a devenit corespondentul unui ziar italian în Egipt. S-au căsătorit şi, bineînţeles că respectabila familie din Veneţia a rupt orice legătură cu fugara. Încetul cu încetul dragostea tatei s-a năruit odată cu iluziile pe care şi le făcuse în legătură cu strălucita sa carieră. Nu făcea nimic decît să vegeteze în Egipt. Între timp, anumite evenimente survenite în Anglia au

dat cîmp liber ambiţiilor sale, numai că ceea ce voia să facă el era foarte periculos. Fiind însă un om nechibzuit, primejdia nu l-a speriat. Tocmai atunci guvernul fascist se hotărîse să invadeze Abisinia. Tata şi-a zis că un reportaj senzaţional, privind dedesubturile acestei afaceri, putea interesa multe ţări europene şi mai ales pe americani. Ştia că cenzura fascistă îi va opri articolele şi atunci a găsit mijlocul de a le trimite în mod clandestin. Chiar şi numai atît şi era de-ajuns ca să fie prost văzut de autorităţile militare. Dar el merse şi mai departe, apucîndu-se să facă propagandă antifascistă printre soldaţi. Unii, foarte demoralizaţi de acel război nedrept, dezertară. Trecură în Sudanul egiptean şi tata avu prevederea de a fugi împreună cu ei. Denunţat, dacă ar fi fost prins, trebuia judecat de Curtea Marţială şi pedepsit în mod exemplar...

Sabina făcu o scurtă pauză. Rholf-Harald îi completă fraza:

— ...Închisoarea pe viaţă sau cel mai sigur condamnarea la moarte.

— Da. A pierdut deci partida în care s-a angajat cu atîta cutezanţă. Reîntors la Alexandria, s-a văzut pe drumuri. Ziarul la care lucrase nu l-a mai primit, temîndu-se de represaliile celor de la Roma. Am cunoscut sărăcia de mic copil. Tata a încercat diverse slujbe, mai ales pe cea de interpret pentru turişti. Odată, pe cînd traversa Nilul cu o vechitură de vapor, nava s-a scufundat în faţa oraşului Luxor. Rămasă singură, mama, care era o femeie de gust, s-a apucat să facă rochii pentru doamnele din înalta societate egipteană. Datorită ei, am trăit amîndouă fără prea mari bucurii, dar şi fără datorii. De foarte tînără, cred că aveam vreo şaisprezece ani, m-am simţit atrasă de teatru, iar mama n-a stăvilit această înclinare a mea. Am luat lecţii de dicţie cu o rusoaică...

— Doamna aceea bătrînă pe care te-ai dus s-o vezi luna trecută?

Sabina vorbea, ca şi cum ar fi fost în transă.

— Cine?! A, da!... Unde-am rămas?

— Că voiai să faci teatru.

— Într-adevăr. Din nenorocire, tocmai atunci am pierdut-o pe mama. S-a stins foarte repede, în urma unei pneumonii. Una dintre clientele mamei, soţia unui negustor de vază, mi-a dat nişte bani ca să mă duc în Italia şi să-mi continui studiile de teatru. Profesorul meu m-a recomandat unei actriţe celebre, destul de în vîrstă şi uite aşa am debutat la Milano, într-o piesă de Luigi Pirandello. Oh, nu ca vedetă, aveam un rol foarte, foarte modest! Atunci l-am întîlnit pe Attilio Ugone, născut ca şi mine în Egipt, unde avea cîţiva prieteni...

Fără să vrea Rholf-Harald spuse cu ciudă:

— Soţul tău e deci un actor.

— Nu, desenator de costume de teatru şi de rochii de damă. Dar era foarte nestatornic. Se apuca de o mulţime de lucruri şi nu ducea nimic pînă la capăt. Numai că eu am observat prea tîrziu acest lucru. Este sau era... un bărbat destul de seducător, plin de spirit, însă cum ţi-am mai spus, foarte nestatornic. Iar pe deasupra mai avea şi un cusur, poate cel mai rău dintre toate: era un jucător înrăit. Petrecea zile şi nopţi în cluburi, în cazinouri chiar şi în tripourile clandestine.

— De ce te-ai măritat cu el? întrebă Rholf-Harald pe un ton aproape inchizitorial.

— Am crezut că-l iubesc şi că mă iubeşte. În realitate, mă dorise doar şi atît. Debutul carierei mele nu era cîtuşi de puţin încurajator, căci voiam să rămîn o femeie cinstită şi refuzam compromisurile care, în lumea teatrului, m-ar fi ajutat să parvin. Şi apoi eram încă atît de tînără! Nu aveam decît nouăsprezece ani. Trăgeam nădejde să am şi eu pe cineva care să aibă grijă de mine.

— Deci, în concluzie, tu te numeşti în realitate doamna Ugone.

— Delfi era numele mamei. Îl alesesem pentru teatru. Cum îl prefer şi, cum pot redeveni oricînd actriţă, l-am păstrat.

— Dacă înţeleg eu bine, ai răbdat totuşi cîţiva ani înainte de a-l părăsi pe Ugone...

— Aşa e. Am trecut prin clipe de profundă dezamăgire, apoi ne-am despărţit de comun acord, pentru că divorţul nu e admis în Italia. Văzînd că am rămas fără nici un ban, mi-am reluat profesia, făcînd o serie de turnee prin ţările mediteraneene.

— Chiar nu ştii unde e acum Attilio Ugone?

— Ţi-am mai spus că nu ştiu. S-ar putea chiar să fi şi murit.

— Ar fi important, chiar foarte important să ştii dacă eşti văduvă sau nu. Iată o neglijenţă care mi se pare curioasă!

— Iubitule, te rog nu-mi mai vorbi pe tonul ăsta! Neglijenţa asta nu-i o crimă. Am hotărît să nu mă mai recăsătoresc. Şi atunci ce mai contează dacă sînt sau nu văduvă?

— Contează! Din moment ce am ajuns aici, uiţi că nu mi-ai vorbit despre un amănunt... Cînd te-am întîlnit, tu trăiai pe picior mare, deşi nu mai erai actriţă. Atunci, de unde atîţia bani?

Tăcerea Sabinei îl făcu pe Rholf-Harald să treacă brusc printr-o spaimă la fel ca cea pe care o resimţise atunci cînd se dusese în tîrgul acela unde-l prinsese cutremurul. Insistă:

— Sabina, te-am rugat să fii sinceră cum am fost şi eu!

— Bine! spuse ea foarte încet. Tu ai vrut acest adevăr! Am primit o donație din partea unui armator grec, Volanos, dacă ții neapărat să știi și numele...

— Această favoare ți-a fost acordată gratuit, din simplu altruism?

Chiar în clipa în care pusese această întrebare, Rholf-Harald și-a dat seama că o pusese degeaba. Auzise spunîndu-se că Volanos era un bărbat încă tînăr și mare amator de frumusețe sub toate formele. Sabina făcu un efort să răspundă:

— L-am cunoscut în cursul unui turneu la Atena. M-a iubit și m-am lăsat iubită. M-a părăsit ca să se însoare cu o grecoaică de-a lui, respectînd tradiția familiei sale, dar n-a vrut să mă lase săracă și atunci mi-a asigurat viitorul.

Rholf-Harald încercă zadarnic să-și înfrîngă o gelozie retroactivă, de-a dreptul irațională. Firea lui Sigrid se răzvrătea în fiul ei. Suedezul spuse cu oarecare duritate:

— Și pe urmă ce bărbat a mai intrat în viața ta?

— Pînă la tine, nici unul, ți-o jur!

Sabina ridică vocea. Accentul său dezvălui o înflăcărare pătimașă. La ce bun să se tulbure pentru un trecut pe care nimic nu i-l va mai aminti? Nu era absurd să populeze acele clipe fericite cu vagi fantasme? Rholf-Harald privi chipul alb întins spre el, în lumina lunii. Buzele Sabinei erau fierbinți, pielea caldă și catifelată.

— Să intrăm în casă, zise el.

O luă pe Sabina în brațe și o duse în dormitorul plin de o lumină de un albastru argintiu.

Peste o săptămînă, poșta îi aduse o scrisoare de la Yan Yvarsen, la care Thérèse adăugase un lung și foarte afectuos postscriptum. Vru să-i arate acea scrisoare Sabinei, ca s-o familiarizeze puțin cu cei din Suedia. Dar iubita lui era încă în baia care se prelungea întotdeauna ori de cîte ori se spăla pe cap. Sabina îi spusese că-și îngrijea cu multă atenție părul, că se spăla ea singură pe cap, dînd cu o loțiune vegetală, care să-i întrețină suplețea.

Uitîndu-se însă spre baie, văzu că ușa era deschisă și că înăuntru nu mai era nimeni. Rholf-Harald o străbătu din cîțiva pași și intră în camera alăturată, care slujea de cameră de haine. Acolo, în fața dulapului deschis din care își scosese o rochie albă de mătase, se afla Sabina, care ținea cu o mînă un mic sipet de argint, iar cu cealaltă răscolea printre bijuteriile din el. Rholf-Harald zise scurt:

— Ia arată-mi și mie sipetul acela!

Şi înhăţîndu-l, văzu că era plin cu o mulţime de bijuterii de mare preţ: numeroase inele cu diamante şi rubine, unele montate în platină, trei brăţări superbe, două broşe de aur, un colier de perle roz, un altul de safire deosebit de frumos. Sabina îi aruncă o privire aproape îndurerată.

— Îmi alegeam ceva care să meargă la rochia asta albă. Cred că voi pune una dintre broşe şi brăţara de jad.

Buzele lui Rholf-Harald tremurară auzind aceste cuvinte.

— N-am văzut niciodată aceste bijuterii în afară de una din broşe. Le ai de la amantul grec, nu-i aşa? Păstrează-le, pentru că preţuiesc o avere, însă de-acum încolo îţi interzic să mai porţi vreuna! adăugă el aproape furios. Am să-ţi ofer eu cîteva bijuterii iraniene. Te voi duce la un giuvaergiu foarte priceput al cărui atelier l-am vizitat de curînd. Sigur că acele flecuşteţe nu au valoarea bijuteriilor tale pe care ţii să ţi le etalezi cu atîta inconştienţă!

Sabina nu răspunse nimic şi puse sipetul la loc în dulap. Se supusese, ascultătoare, dorinţei lui Rholf-Harald, iar acesta se simţi emoţionat. Această femeie încîntătoare îl făcea să trăiască mult prea multe sentimente contradictorii.

La Bazar, atît de pitoresc cu pereţii şi pardoseala lui de mozaicuri colorate, cu străduţele pline de diverşi artizani, perechea ajunse în sfîrşit la galeria bijutierilor. La cel pe care pusese ochii Rholf-Harald, Sabina îi lăsă iubitului ei plăcerea de a-i alege un colier de turcoaze, o brăţară de aur împodobită cu aceleaşi pietre scoase din minele de la Niehapour, din nordul Iranului şi un topaz superb încastrat într-un splendid inel de aur.

Italianca părea absentă. Ieşind din Bazar şi ajungînd în impunătoarea Piaţă Regală, lui Rholf-Harald îi fu dat să audă, spre uimirea lui, următoarele cuvinte:

— Ar trebui să-ţi mulţumesc şi aş fi făcut-o, iubitule, dacă gestul tău n-ar fi fost inspirat de gelozie! Ştii că aş putea să fiu şi eu geloasă pe Yvarsenii tăi de care eşti atît de mîndru, pe tot acel Nord care ţi-e atît de drag şi unde eu nu voi merge niciodată?

— Sabina, dragostea noastră va fi condamnată de-acum înainte la acest veşnic schimb de banderile? Te rog să-mi ierţi bănuielile, dar să ştii că ele se datorează unei iubiri exclusive. Hai să uităm ranchiunele care ne fac să suferim atîta. Trag nădejde că vei cunoaşte şi tu Suedia mea... Ba aş putea spune chiar că sînt sigur de acest lucru. Doar n-am să-mi petrec toată viaţa în Orient, iar tu eşti toată viaţa mea! De îndată ce-ţi va fi posibil încearcă să afli dacă Attilio Ugone mai trăieşte. Dacă eşti într-adevăr liberă, mă voi însura cu tine. După ce vom pă-

răsi Iranul, va trebui să încerci să obţii unele informaţii poate printr-un detectiv particular. Sînt gata să achit toate cheltuielile pe care le va necesita o astfel de anchetă.

Înainte de a răspunde, Sabina tăcu o vreme.

— Locuitorii săi spun că Ispahanul face cît „jumătate de lume". Ei bine, mie-mi place grozav această jumătate de lume şi deocamdată nu simt dorinţa să plec de aici. Tu şi cu mine alcătuim un întreg, parcă aşa ai spus, nu? Dacă e aşa, atunci ce-ţi mai doreşti altceva, iubitule?

La cîtăva vreme după această discuţie, Hassan ceru un concediu ca să se ducă la nunta surorii sale. Sabinei, care nu era o gospodină, nu-i plăcea să gătească nici măcar din amuzament; aşa că Rholf-Harald o ducea să mănînce la hotelul unde stătuseră la început.

Într-o zi, în clipa în care se pregăteau să se aşeze la masă, un incident bizar trezi din nou neliniştea în inima fiului lui Sigrid. După ce aruncase o privire în jurul ei, Sabina împinse brusc scaunul, rămînînd în picioare, dreaptă, încremenită, cu ochii aţintiţi în farfurie.

— Să plecăm! spuse ea cu voce schimbată.

— Ce s-a întîmplat, iubita mea? Ce e capriciul ăsta?

— Nu-i nici un capriciu. Nu mă simt deloc bine. Îmi bate inima anapoda...

Niciodată nu invocase pînă atunci o astfel de stare de rău ce se manifesta prin bătăi de inimă. Îşi puse o mînă pe pieptul ce se contura atît de frumos sub rochia ei albă de mătase peste care atîrna superbul colier de aur cu turcoaze. O clipă chiar se clătină. Rholf-Harald înconjură masa şi se grăbi s-o susţină. O auzi murmurînd:

— Oh, acest început de august! În ciuda altitudinii înalte e prea cald...

Rholf-Harald îi dădu cîteva explicaţii sumare chelnerului. Apoi se pregăti să plece împreună cu Sabina cînd, din instinct, întoarse capul simţind o privire aţintită asupra sa. Văzu la o masă un bărbat singur care-l privea lung cu ochii săi foarte negri şi pătrunzători, din dosul unor ochelari cu rame groase de bagă. În aceeaşi clipă îndoiala i se strecură în suflet. Răul Sabinei nu fusese decît un pretext bine simulat. Ea îl cunoştea pe acel bărbat şi nu dorea să se afle sub acelaşi acoperiş cu el. Rholf-Harald se abţinu de la orice fel de comentariu. Sabina se sprijinea de el, gîfîind uşor.

— Nu vrei să mergem să te aşezi pe o bancă din Piaţa Regală? Cînd te vei simţi mai bine, vom merge să mîncăm într-un mic restaurant iranian...

Ea acceptă, părînd cumplit de obosită. O oboseală morală şi nu fizică, ce-i punea la grea încercare răbdarea lui Rholf-Harald, prea puţin îngăduitor din fire.

Mai tîrziu, la restaurantul iranian, Sabina ciuguli de ici, de colo, cîte puţin, fără nici o poftă de mîncare. Rămase gînditoare pînă seara, dînd însă dovadă de o dragoste deosebită faţă de Rholf-Harald. Părea o naufragiată care se agăţa cu disperare de salvatorul ei, urmărită de o idee fixă: „trebuie totuşi să ajung la mal, să nu mă înec!"

A doua zi dimineaţă, ieşind singur din casă ca să pună nişte scrisori la poştă, Rholf-Harald văzu un individ dînd tîrcoale locuinţei. Un străin de treizeci şi opt, patruzeci de ani, îmbrăcat cu un costum de alpaga gri, acelaşi a cărui vedere o tulburase atît de tare pe Sabina. Rholf-Harald îl privi în ochi cu trufie, aproape provocator. Dar necunoscutul nu se intimidă. De talie mijlocie, foarte slab, aproape uscat, avea un chip foarte bronzat, ascuţit şi dur, fără însă a fi urît. Părul negru îi încărunţise prematur pe la tîmple. Făcîndu-se că se plimbă, se îndreptă spre rîu, ca să se uite la ţesătorii ce-şi spălau covoarele. Rholf-Harald nu se lăsă înşelat de acea manevră şi, întorcîndu-se, renunţă la consensul tăcerii pe care şi-l impusese în ajun faţă de Sabina. Aceasta stătea la fereastra salonului şi părea exasperată. Ascultă, fără să se mire, întrebarea lui Rholf-Harald:

— L-ai văzut pe bărbatul de ieri dînd tîrcoale prin preajma casei?

— Da, văd că ai ghicit pricina tulburării mele.

— Nu chiar! Mi-am dat seama însă de biata comedie pe care ai jucat-o faţă de mine! Hai, iubita mea, curaj! Ce s-a întîmplat?

Sabina îi întinse suedezului un bilet mototolit. Rholf-Harald îl netezi cu palma şi citi următoarele cuvinte scrise în franceză:

„Degeaba încerci să fugi de mine. Te salut, Attilio."

Rholf-Harald nu-şi putu stăpîni o tresărire.

— Deci el e! Presupun că ţi-a trimis acest bilet prin Hassan...

— Da, prin Hassan.

Rholf-Harald îşi recăpătă suflul, ca după o scufundare în apă.

— De ce-ţi scrie în franceză şi nu în italiană?

— E poliglot, a călătorit mult. Ni s-a întîmplat de multe ori să ne exprimăm în franceză, în engleză sau în italiană.

— Vrea să discute cu tine?

— Aşa cred. Doreşte probabil să profite de această întîlnire întîmplătoare.

— O coincidenţă deplorabilă! Mărturisesc că, fără a dori

răul nimănui, oricine ar fi el, nădăjduiam, luîndu-mă după vorbele tale, că omul ăsta nu mai trăieşte. Oricum, nu-i voi îngădui să ne tulbure.

— Te rog, te implor, nu te vîrî între el şi mine! E un om violent. Singurul lucru pe care poate să mi-l ceară e să-l ajut cu bani.

Rholf-Harald n-ar fi vrut să-i îndeplinească dorinţa Sabinei. Dimpotrivă, ţinea să discute el cu acel om de nimic, cu acel jucător înrăit care-i făcuse atîta rău Sabinei.

Trecură cîteva zile într-o stare destul de încordată pentru cei doi îndrăgostiţi. Într-o seară, întorcîndu-se acasă — cu maşina pe care o închiriase — dintr-o excursie la Muntele-de-Foc de unde se putea admira o priveliştе de vis, Rholf-Harald n-o găsi pe Sabina. Pretextînd că nu putuse dormi toată noaptea, nu voise să meargă cu el. Întrebîndu-l pe Hassan, acesta îi spuse că străinul care-i mai dăduse o dată un bilet pentru doamna i-a mai trimis unul şi că doamna ieşise imediat.

Rholf-Harald a fost obligat să-şi stăpînească nerăbdarea trei sferturi de ceas. „N-am s-o aştept decît o oră, îşi zise el. Poate că bărbatul ei nu-i mai dă voie să se întoarcă la mine. La urma urmei, s-au despărţit prin bună înţelegere, nu oficial."

Peste cîteva minute, o văzu pe Sabina trecînd prin grădină şi se grăbi să-i iasă în întîmpinare.

— În sfîrşit! Bine că ai venit! Mi-a fost teamă pentru tine!

Ea schiţă un surîs.

— Aşa cum prevedeam, am scăpat de el dîndu-i un inel cu un diamant de trei carate, una dintre bijuteriile acelea pe care mi-ai interzis să le mai port. Patima lui pentru jocurile de noroc îl face să se afle veşnic la strîmtoare.

— Ce face în Iran?

— Se pare că a încercat să facă o afacere, dar văzîndu-mă la restaurantul hotelului, a profitat de această întîlnire.

— Grozav bărbat, biata mea iubită! Ce afacere a vrut să facă?

— Nu l-am întrebat. Viaţa lui nu mă interesează cîtuşi de puţin.

— Nu ştii dacă mai stă sau va pleca?

— După cîte mi-a spus, trag nădejde că va pleca.

— Ţi-a vorbit despre mine?

— Da... „Deci ăsta e marele tău amor! mi-a spus plin de ironie. Ai grijă să nu-ţi pierzi capul!"

— Ce semnificaţie are această recomandare?

— Nu... nu ştiu!

— Vai, Sabina, totul e bizar în atitudinea acestui om! Nu

simte nici o fărîmă de gelozie, nici măcar fizică, ştiind că o femeie ca tine aparţine altuia? E de neînchipuit!

— Nu se iubeşte decît pe sine... şi jocurile de noroc. Hai să nu ne mai gîndim la el, iubitule, şi să-l tratăm ca pe o fantomă!

Sfat cu neputinţă de urmat, întrucît Rholf-Harald, obsedat de fostul bărbat al Sabinei, se duse a doua zi la hotel şi întrebă la recepţie de domnul Attilio Ugone. Trebui să aştepte aproape o oră pînă ce-l văzu coborînd dintr-o maşină plină de praf. În uşa hotelului, cei doi bărbaţi, faţă în faţă, se priviră îndelung. Rholf-Harald remarcă încă o dată privirea ageră şi pătrunzătoare a ochilor foarte negri ai străinului şi ridurile din colţul buzelor subţiri. Ugone, pe care Sabina îl descrisese ca pe un nestatornic, sclav al unei singure pasiuni, era în primul rînd un dur. Rholf-Harald se miră de acest lucru. El credea că italianul era un superficial, mai curînd slab, în ciuda siguranţei pe care o afişa. Or, bărbatul acesta era, dimpotrivă, foarte puternic şi inflexibil. Totuşi, Rholf-Harald îl atacă fără nici un preambul:

— Domnule Ugone, dacă ai nevoie de bani, te rog să mi te adresezi mie, nu Sabinei! E o laşitate să hărţuieşti astfel o femeie fără apărare!

— Ea ţi-a spus acest lucru? Joci un rol curios, domnule...

— Harald Lind.

— Nordic?

— Suedez.

— Suedezii sînt din fire neutri.

— Ce sens are remarca asta?

— Să spunem că ar fi o butadă. În orice caz, văd că dumneata ai luat lucrurile în serios cu Sabina.

— Dacă vrei să ştii, ei bine, află că Sabina e totul pentru mine!

— Ar trebui să spui: „aproape totul" şi ar fi de-ajuns. Dragostea nu e decît pierdere de vreme. Ar fi mai bine să te întorci cît poţi de repede în Suedia. E un sfat dezinteresat şi binevoitor. Te salut, domnule Lind, nu mai avem ce discuta!

Şi fără să-i mai dea vreo atenţie, Ugone intră în hotel.

Încercînd să se calmeze, Rholf-Harald rătăci o vreme prin oraş înainte de a se întoarce acasă. Omul i se păruse neliniştit şi periculos. Oare Sabina nu-i minimalizase personalitatea pentru a-şi linişti iubitul? Ugone era într-adevăr capabil să-ţi inspire frică. Umbra lui apăsa viaţa tinerei femei ca o grea povară. Rholf-Harald avu o presimţire că mai devreme sau mai tîrziu va trebui totuşi să-l înfrunte pe acel duşman. Sabina nu-i spusese totul despre trecutul ei, temîndu-se că Attilio mai era încă în viaţă. Care era de fapt adevăratul rol al acestui inoportun?

Rholf-Harald se hotărî să n-o mai sîcîie pe Sabina cu noi întrebări. Nu-i spuse nimic despre discuţia pe care o avusese cu el, dar a treia zi trecu pe la hotel ca să afle dacă domnul Ugone se mai afla acolo. I se spuse că acel client părăsise Ispahanul chiar în acea dimineaţă.

Rholf-Harald nu se simţi complet eliberat. Trebuia să-şi apere dragostea. Nu mai era plin de euforie, ca în primele săptămîni. Fericirea nu fugise, dar, după propria sa expresie, „trebuia să-şi strîngă degetele în jurul comorii sale, întocmai ca un avar".

Lunile trecură. Perechea vizită liniştitul Şiraz şi ruinele oraşului Persepolis unde văzură nişte răsărituri şi apusuri de soare de o splendoare fără pereche. Numai că lui Rholf-Harald îi lipsea marea. O tîrî după sine pe Sabina pînă în Golful Persic, pe o căldură toridă, sub un soare implacabil, pe un ţărm drept ca o scîndură, spălat de valurile unei mări ce părea a fi de plumb topit. Această privelişte îl decepţionă, umplîndu-i sufletul de nostalgie. Îi mărturisi Sabinei dorinţa lui de a mai vedea şi altceva. Ea invocă farmecul pe care-l exercita asupra-i Ispahanul. Şi astfel anul se isprăvi...

Cei de la Tjorpa se mirau de scrisorile din ce în ce mai scurte ale „fiului risipitor", de încăpăţînarea lui de a rămîne în Iran. Dar într-o zi de februarie, Rholf-Harald constată că Sabina se tot ducea şi venea de la aeroport. Se ducea acolo ca să primească vreo scrisoare pe care voia s-o ascundă de ochii iubitului ei? Acesta află destul de repede răspunsul la întrebarea care-l frămînta. Sabina începuse să-i scrie lui Heinz Wallach. Voia să-şi reia profesia de actriţă şi conta pe simpatia israelianului pentru a o ajuta să fie angajată la vreun teatru.

— Spune-mi, iubitule, nu te deranjează să te întorci pentru o vreme în Israel?

— Dimpotrivă, ţinutul e foarte plăcut la sfîrşitul lui februarie şi în timpul lunii martie. Mai am o mulţime de lucruri de văzut şi mai ales aş dori să străbat deşertul Neguev pînă la Marea Roşie... Aş vrea să scriu un poem biblic. Dar nu vreau să-ţi ascund, iubito, cît sînt totuşi de ostil proiectului tău. Ai prevăzut dealtfel acest lucru din moment ce ai început să-i scrii lui Heinz, pe ascuns, ferindu-te de mine. Nu vreau să intri în teatru fiindcă profesia de actriţă te va îndepărta de mine. Nimic şi nimeni nu trebuie să ne îndepărteze unul de celălalt!

Rholf-Harald simţea nevoia să-şi proclame drepturile.

Totuşi îl năpădi brusc o tristeţe nedefinită.

CAPITOLUL V

UN VÎNT CĂLDUŢ ONDULA apele mediteranei al căror murmur se pierdea pe plaja din Natanya. Înainte de a porni în căutarea unor regiuni mai puţin cunoscute ale Israelului — deşertul Neguev, coasta Mării Roşii — Rholf-Harald căutase un ţărm mai potrivit şi constatase că staţiunea balneară Natanya, situată la nord de Tel-Aviv, nu era populată decît din cînd în cînd. Laborioşii locuitori ai marelui oraş nu apăreau acolo decît în ceasurile de destindere. Aşezat pe o saltea pneumatică a cărei culoare roşie ca cireaşa se vedea de la distanţă pe plaja aurie, Rholf-Harald îi scria, pe scurt, Thérései. Era singur. Sabina se înapoiase la hotel pentru a-şi îngriji unul dintre frumoşii săi umeri pe care i-l arsese soarele, fiindcă uitase să se ungă cu o cremă protectoare. Acel soare, nu prea puternic, era totuşi nemaipomenit de frumos, ca şi acea primăvară la ţărmul unei mări care, fără a-l înflăcăra pe suedez tot atît cît curenţii din Kattegat, nu-l lăsase totuşi insensibil pe poet.

Odată scrisoarea terminată şi vîrîtă într-un plic subţire, Rholf-Harald, apărîndu-şi ochii cu nişte ochelari de culoare închisă, se lungi pe saltea. Semăna cu una dintre acele statui magnifice culcate pe morminte în bisericile de odinioară. E adevărat că statuia vie purta un şort şi o cămaşă subţire, dar formele sale atletice aminteau mai curînd de cuirasă.

„Thérèse va discerne reticenţele din cuvintele mele. E o femeie amabilă. Va trebui însă ca toţi ai mei din Suedia să afle în sfîrşit de această dragoste care mi-a schimbat viaţa, mai ales atunci cînd Sabina mă va însoţi. „Căci, fapt tulburător, tînăra femeie care-l iubea din toate fibrele fiinţei sale pe Rholf-Harald, părea tot mai puţin hotărîtă să-şi împartă viaţa cu el, după ce tînărul s-ar fi înapoiat în Suedia, Fără să-i spună nimic precis, ea dorea ca el să-şi prelungească la infinit şederea în Orient. La acest gînd Rholf-Harald schiţă un gest de nerăbdare şi scrisoarea pe care o pusese sub cot, fu luată de vînt. Tînărul se ridică de pe saltea şi-şi scoase ochelarii de soare care-l împiedicau să vadă clar. O tînără într-un costum de baie negru, peste care purta o vestă lungă de eponj în dungi, îi întinse plicul. Pletele întunecate îl fluturau în jurul chipului bronzat, cu trăsături plă-

cute, însufleţite de doi ochi deosebit de frumoşi, de un albastru ca de safir şi care aveau o expresie veselă şi inteligentă. Văzînd-o, Rholf-Harald îşi spuse: „Parcă am mai întîlnit acest chip! Dar unde?" Tînăra se aplecă uşor şi, de lănţişorul de aur pe care-îl purta la gît, Rholf-Harald văzu atîrnînd o porumbiţă mică. Abia atunci îşi aminti poetul că, cu un an în urmă, participase la o seară culturală la Haifa. Imediat îşi recunoscu vecina de scaun care-l iritase peste măsură. Luă scrisoarea mulţumindu-i în franceză celei care o prinsese din zbor.

— Scuză-mă, domnule Harald Lind, zise ea cu acea siguranţă de care dăduse dovadă odinioară, am citit fără să vreau adresa de pe plic: *„Doamnei Yvarsen..."* Acest nume m-a făcut să tresar. Tatăl meu, care este medic, îl cunoaşte foarte bine pe doctorul Yvarsen.

— Într-adevăr?

Acest cuvînt banal nu exprimă decît o surpriză moderată avînd în vedere renumele lui Jan. Rholf-Harald simţi din nou o tainică mîndrie. Mult mai de mirare era întîlnirea în străinătate cu o persoană de care uitase complet, pe care nu mai dorea s-o revadă, dar cu care îşi găsise dintr-odată relaţii comune. Tînăra preciză:

— Tata s-a dus foarte des la congresele medicale din Suedia. Prima oară chiar a adus cu el o suedeză: pe mama. Aşa că sînt pe jumătate compatrioata dumitale şi, cum vorbesc în mod curent suedeza am fost încîntată să-ţi citesc poeziile. Ultima oară am găsit într-o revistă pe care mi-a trimis-o bunica mea din Malmö, un poem al dumitale intitulat *Iarna*. Pur şi simplu m-a încîntat.

— Eşti foarte drăguţă.

— Mă gîndesc întotdeauna la ce spun şi spun întotdeauna ce gîndesc. Uneori există şi riscuri.

Fata rîse. Două gropiţe încîntătoare i se adînciră în obraji.

— Ia loc! propuse Rholf-Harald întorcînd salteaua în sens invers. Asta-i tot ce-ţi pot oferi ca banchetă.

Ea se aşeză fără fasoane. Bărbatul experimentat o cercetă cu obiectivitate. Era foarte frumos alcătuită, în plus simplă şi odihnitoare. Lui Rholf-Harald i se păruse, cu un an în urmă, cam „bîrfitoare" numai datorită faptului că nu-şi ascunsese părerile privind interpretarea mediocră de către Sabina a măreţului său poem *A şaptea pecete*. Fata sporovăi veselă:

— Mă numesc Marie-Astrid Braux.

— Eşti de mult timp în Israel?

— Nu de prea mult. Cînd ne-am întîlnit la „seara" aceea culturală, eram doar de şase săptămîni. În absenţa dumitale, despre care am aflat de la Heinz Wallach, am călătorit prin Turcia, Siria, Liban, Irak, Iordania, nordul Egiptului, iar acum o lună m-am reîntors aici. Sînt invitată de familia Walach la Tel-Aviv. Wilma, care e de origine maghiară, dar care, ca şi Heinz, s-a integrat pe deplin în Israel, m-a ajutat mult în cercetările mele.

— Cu ce te ocupi? Stai, lasă-mă să ghicesc... Lingvistică, arheologie, jurnalistică?

— Nici pomeneală: mă ocup de sociologie. Specialitatea mea este educaţia copiilor şi ereditatea. Care e mai puternică din două? Mă interesează îndeosebi copiii izolaţi de mediul lor, abandonaţi, ba chiar handicapaţi. În Israel viaţa dusă de timpuriu în Kibuţuri[1] constitue o experienţă care mi-a reţinut mai mult atenţia. Acest Stat este atît de plin de viaţă, încît ai impresia că aici nimeni nu doarme. Totul evoluează cu o rapiditate uimitoare.

— Domnişoară, eşti o persoană care se interesează de lucruri foarte serioase şi în plus şi de poezie.

— Şi ea e la fel de serioasă. Operele dumitale sînt profunde. Trebuie să meditezi îndelung asupra lor.

— Adevărul e că am obiceiul de a pune totul la inimă.

— Asta se vede imediat. E de ajuns să se uite cineva la dumneata.

Marie-Astrid îşi privi semi-compatriotul cu francheţe, fără nici un fel de provocare, cercetîndu-i ochii limpezi. El nu se simţi cîtuşi de puţin jenat şi nu regretă că-şi ţinea în mînă ochelarii de culoare închisă. Oricît de directă fusese în cuvintele şi manierele sale, Marie-Astrid se dovedi a fi o fiinţă echilibrată şi loială. Prezenţa sa îi făcu tînărului confortabila impresie de camaraderie. Fata continua să întreţină discuţia.

— Deci, zise ea, îl cunoşti pe doctorul Yvarsen, pe „marele Jan", cum îi spune tata.

— Da, răspunse Rholf-Harald cu un aer visător, sînt unul dintre apropiaţii familiei Yvarsen. Curioasă coincidenţă întîlnirea noastră!

[1] Colonii agricole colective.

— Oh, coincidenţele! Lumea e plină de ele. Numai proştii neagă acest adevăr.

Rholf-Harald se ridică şi-i întinse mîna vecinei sale care, foarte suplă, nu avu nevoie să fie ajutată ca să se ridice.

Sabina nu mai revenise pe plajă. Se făcuse cinci după-amiază. Rholf-Harald avea s-o găsească la hotel. Probabil că se va văita puţin, dar el o va consola mîngîind-o. Părîndu-i-se nepoliticos să se despartă brusc de Marie-Astrid şi să nu mai prelungească puţin discuţia cordială care-l distrăsese cît timp fusese singur, el sugeră:

— Haide la un bar să luăm cîte un *mitz,* băutura naţională a acestei ţări.

În faţa paharelor pline cu suc de portocale şi de grepfruit, Rholf-Harald se amuză văzînd-o pe Marie-Astrid mîncînd floricele de porumb, ca şi cum ar fi fost vorba de cele mai gustoase migdale din Provenţa sau din Italia. Cînd isprăvi de ronţăit, cei doi tineri se priviră nestingheriţi în ochi. Îi unise acelaşi gînd: îşi întinseră paharele, le ciocniră şi rostiră în suedeză: *Skal!* După care Marie-Astrid spuse încet:

— Şi viaţă lungă doctorului Yvarsen!

După o clipă de tăcere, în răstimpul căreia Rholf-Harald revăzu în minte — cu o intensitate necunoscută pînă atunci — domeniul din Tjorpa, tînăra fată, care se pare că deţinea ciudata putere de a-l întoarce în trecut, reluă:

— Mai mult ca sigur că ne vom revedea la Tel-Aviv. Mă duc diseară acolo cu *shérouth-ul*

Shérouth-ul, mijloc de transport foarte practic, este de fapt un serviciu de taxiuri, unde fiecare maşină duce cam în acelaşi loc patru sau cinci persoane odată. Cedînd gusturilor grandomane ale Sabinei, Rholf-Harald închiriase o maşină elegantă, fără şofer.

— Eu voi pleca din Natanya peste două zile. La Tel-Aviv voi face în mod sigur o vizită familiei Wallach.

— Pînă atunci, nu vrei să-mi dai mie scrisoarea s-o trimit *mikhtar bedoar avir?*

— Ai spus ceva în ebraică! Mă predau!

— Adică s-o trimit pe calea aerului! O voi preda primului avion poştal care pleacă de pe aeroportul din Lod spre Europa de nord. Astfel doamna Yvarsen va primi scrisoarea dumitale cu patruzeci şi opt de ore mai devreme.

Rholf-Harald îi încredinţă tinerei Marie-Astrid plicul, apoi ieşi în urma fetei. Aceasta făcu următoarea remarcă:

— Am auzit spunîndu-se, în casă la Heinz Wallach, că Harald Lind n-ar fi numele dumitale adevărat.

Puteai să-i ascunzi ceva acestei fete? Sigur că avea să reuşească în mod strălucit în sociologie, fiindcă avea despre relaţiile dintre oameni idei care făceau imposibile ocolişurile şi ascunzişurile interlocutorilor săi. La urma urmei de ce să-i ascundă adevărul pe care tot îl va afla mai devreme sau mai tîrziu?

— Numele meu adevărat este Rholf-Harald Lindval.

— *Tack,* Rholf-Harald, *god afton*[1].

Marie-Astrid se îndepărtă cu pas de sportivă, lăsîndu-l pe fiul lui Jan puţin perplex. Îi spusese pe nume. Îl cunoştea doar de o oră şi douăzeci de minute, dar, la urma urmei, nu se comportase ca o scandinavă? Dacă se vor mai revedea şi vor mai vorbi în limba suedeză vor ajunge să-şi spună *tu.* Asta era regula limbilor nordice. Rholf-Harald tresări simţind o mînă pe braţ.

— Coboară din nori! îi zise Sabina. Acea tînără persoană, destul de oarecare, te-a captivat chiar pînă într-atît?

Vorbea cu ironie, iar ochii îi sclipeau întocmai ca ai unei feline. Rholf-Harald nu putea să ţină niciodată piept acestei italience, care era de o gelozie fără pereche. Aşa că replică pe un ton calm:

— Marie-Astrid Braux e o prietenă a familiei Wallach. E pe jumătate suedeză şi ne-am găsit în ţară cunoştinţe comune. Am sporovăit pe plajă. Întîlnirea ar fi putut foarte bine să aibă loc şi în prezenţa ta.

— Văd că e genul „camaradă".

— Aproape. Te mai ustură umărul, iubito? Mi se pare mie sau ai puţină febră?

— Da, cred că am un pic de febră. Să ne întoarcem la hotel. Să ceri să ne aducă în cameră cîte o ceaşcă de ceai şi nişte sandvişuri.

După ce Sabina se vîrî în pat, Rholf-Harald observă pe noptieră două tuburi de somnifere cu compoziţii diferite. Îi reproşă cu blîndeţe:

[1] Mulţumesc, bună seara (în suedeză).

— Văd că, în ciuda rugăminţilor mele, continui să te droghezi. Nu poţi să renunţi la aceste produse mai mult sau mai puţin toxice?

Foarte nervoasă, Sabina ripostă, spre marea sa surpriză, cum nu mai ripostase niciodată pînă atunci:

— Asta e treaba mea! Iau aceste medicamente încă dinainte de a te cunoaşte şi văd că n-am murit. Nu pricepi că nu pot dormi? Iar noaptea, cînd am astfel de insomnii, îmi vin în minte numai fantome!

Rholf-Harald ar fi dat nu ştiu cît să poată şti cine erau acele fantome. Era sigur că printre ele se număra şi Ugone. Oare ce se întîmplase cu el, după vara petrecută la Ispahan? O mai sîcîia şi acum pe Sabina? În seara aceea ea păru şi mai ascunsă ca înainte şi-şi miră iubitul prin acea ieşire neaşteptată.

Conciliant, el nu mai zise nimic despre somnifere, dar îşi făgădui să revină asupra acestui subiect.

— Peste patruzeci şi opt de ore vom fi la Tel-Aviv, zise el. Crezînd că sînt singur, Wallach mi-a propus să stau la el. Dar eu voi închiria un mic apartament pentru noi doi, cît vom mai sta în acel oraş... Cel mult două luni...

Sabina făcu din cap semn că nu.

— Chiar voiam să-ţi vorbesc despre acest lucru, zise ea. Nu sînt de acord cu propunerea ta! Tel-Aviv-ul e un oraş mare dar nu unul dintre cele în care poţi trece neobservat, cum sînt Londra, Paris ori New-York. Avem, mai ales tu, relaţii printre israelienii marcanţi. Socot că e mai bine să nu ştie nimeni de legătura noastră. Tu fii de acord să stai la Heinz Wallach, iar eu voi ocupa acel mic apartament despre care vorbeşti, alcătuit din două camere şi dependinţe.

— Iubita mea, nu ne-am despărţit vreme de opt luni... S-ar putea să ai dreptate, dar să ştii că voi fi foarte mîhnit. Sigur, voi veni zilnic să te văd. Aş dori totuşi să mergem împreună pînă la Neguev, apoi la Eilat, să privim în adîncul Mării Roşii stînd într-una din acele bărci cu fundul transparent. Coralii, vegetaţia ei mişcătoare, peştii — sute de specii diferite — constituie o viziune extraordinară. Vom petrece acolo ceasuri încîntătoare.

— Eu nu te pot însoţi. Deşertul, chiar în parte îmblînzit de israelieni, mă sperie, ca şi căldura toridă de pe ţărmul Mării-Roşii.

Rholf-Harald se aplecă să-i mîngîie pletele de aur în care îi plăcea atît de mult să-şi îngroape faţa în momentele de dragoste.

— Sabina, zise el cu voce uşor răguşită, mă mai iubeşti?

Ea se ridică în sus, cu obrajii în flăcări, stăpînită mai mult de o febră morală decît de una fizică. Dulcea fiinţă palidă fu înlocuită de o femeie arsă de patimă.

— Ce prostii îndrugi, Rholf-Harald? Îţi interzic, auzi, îţi interzic să te îndoieşti de dragostea mea!

Sinceritatea ei vădită îl făcu pe Rholf-Harald să nu se mai îndoiască de nimic. Asta nu însemna că ea nu-i ascundea ceva. Şi trebuie să fi fost ceva destul de grav, din moment ce se hotărîse să renunţe la călătoria la Marea Roşie, lăsîndu-l pe iubitul ei să plece singur.

Rholf-Harald îşi organizase punct cu punct călătoria încă de cînd sosise la Tel-Aviv. Încăpăţînat din fire, nu voia să renunţe la nici unul din proiectele sale, ci dimpotrivă, voia să şi le pună în aplicare cît mai repede cu putinţă. Simpatia cu care îl primise familia Wallach în frumosul lor apartament cu o terasă plină de flori, situat la ultimul etaj al unui imobil ultramodern, prezenţa tonică a tinerei Marie-Astrid, îi aduseră tînărului o oarecare uşurare sufletească. Da, dar asta nu însemna că nu se gîndea tot timpul la pămîntul ars de soare din Neguev, la uimitoarele sale oaze de verdeaţă şi de flori primăvăratice sau la falezele ce semănau atît de bine cu nişte ziduri biblice. Toate aceste locuri îl duceau fără voie cu gîndul la poetul persan Hafiz din care la Ispahan, îi citea adesea Sabinei:

Chiar dacă mii de duşmani mă-nconjoară
Eu nu mă tem nicicînd de ei,
Dacă iubita mă susţine
Cu toată dulcea ei comoară...

Reîntors la Tel-Aviv, Rholf-Harald n-o mai găsi decît pe Marie-Astrid. Wilma plecase în Cezareea, la mare, cu cele două fetiţe, una de trei şi alta de cinci ani, iar Heinz fusese chemat de nişte prieteni, la un chibuţ din sud-est.

— Bieţii oameni, zise Marie-Astrid, au fost foarte tulburaţi de o încercare criminală de incendiu! Focul a izbucnit din mai multe părţi deodată şi au avut destulă bătaie de cap pînă l-au

stins. Săptămîna trecută alt sabotaj: cineva a tăiat ţevile de irigare ale pămînturilor cîndva neproductive. Act gratuit şi plin de duşmănie!

— Sînt unii care încearcă să le facă imposibilă viaţa celor din Israel. E lamentabil. Mai ales că aici foarte multe neamuri de oameni sînt semiţi şi ar trebui să se înţeleagă între ei.

— Ştii care e deviza celor de aici? întrebă Marie-Astrid. *Hatikva,* adică mersul înainte, speranţa. Dar iartă-mă, Rholf-Harald, m-am luat cu vorba şi am uitat să te întreb dacă vrei o gustare.

— Nu, mulţumesc! Dealtfel te voi părăsi într-o clipă, fiindcă am de făcut o vizită.

— Atunci îţi pregătesc un *mitz,* dacă nu cumva preferi limonadă de smeură.

— Eşti foarte drăguţă şi văd că ai reale calităţi de gospodină! Dar nu vreau nimic, fiindcă sînt foarte grăbit.

— Oricum, în seara asta va trebui să apreciezi calităţile mele de gospodină. Heinz nu se va întoarce decît după ce se va întuneca, aşa că eu sînt cea care va trebui să vă pregătesc de mîncare la amîndoi.

Surîsul fetei părea liniştitor, însă privirea îi era deosebit de perspicace. Ea ghici că Rholf-Harald se ducea s-o vadă pe acea femeie despre care îi vorbise Heinz, acea străină tulburătoare despre care ea, Marie-Astrid, spusese, cu un an în urmă, că era o actriţă lipsită de talent. Clătinatul ei din cap în semn de dezaprobare, pe care suedezul îl observase, îl irită. Sabina, căreia îi scria zilnic, dar care nu prea avea obiceiul să-i răspundă, avea să fie mirată de vizita lui. Nu-i spusese că vine ca să-i dea o lecţie, dar oare va avea curajul să-i facă iubitei sale reproşuri? Ştia cît era uneori de indiferentă.

Apartamentul Sabinei era situat, ca şi cel al lui Heinz, la ultimul etaj al unui imobil relativ vechi, pentru că Tel-Aviv-ul e unul dintre cele mai noi oraşe ale lumii. Rholf-Harald avea şi el o cheie la dispoziţie. Totuşi, din politeţe, sună la uşa prevăzută cu un vizor pe unde puteai vedea cine sună. Timp de două minute nu răspunse nimeni. Dar încă de la sosire Rholf-Harald auzise zgomot de paşi prin apartament, acel zgomot specific pe care-l făceau pantofii cu tocuri foarte înalte pe care-i purta Sabina. I se păru de asemenea că cineva închisese un tranzistor care cînta încet. Sună a doua oară, dar tot fără nici un rezultat.

Atunci vîrî cheia în broască şi intră direct în camera de zi a cărei fereastră înaltă dădea spre balcon. Sabina ieşi imediat din odaia ei, puţin cam speriată.

— Gata? Te-ai şi întors?

Această exclamaţie accentuă nemulţumirea pe care Rholf-Harald abia şi-o mai putea ascunde.

— Asta-i tot ce găseşti să-mi spui? Curioasă primire!

— Nu mă aşteptam să te văd înainte de trei sau patru zile.

— Te-ai uitat prin vizorul de la uşă. Credeai că voi renunţa, dar ai uitat că aveam şi eu o cheie.

— Da, am uitat, dar să ştii că nu m-am uitat prin vizor să văd cine e! Într-un oraş străin ca ăsta, n-am încredere să deschid uşa oricui, mai ales cînd sînt singură.

Apoi îi petrecu braţele pe după gît şi-l sărută. Buzele îi erau reci şi Rholf-Harald simţi acel trup subţire şi flexibil — pe care-l strîngea fericit la pieptul lui — tremurînd din cap pînă în picioare. Dar chiar în acel moment, în loc să simtă bucurie sau înflăcărare, simţi o strupoare dureroasă. Sabina spusese că era singură. Dar de cînd purta acei ochelari de vedere cu rame groase de bagă? Ochelarii rămăseseră lîngă tranzistor, pe o măsuţă unde se mai aflau un pahar şi o sticlă de limonadă. Or, Sabinei îi era silă de acea băutură, ea nu bea decît ceai şi cafea şi uneori whisky cu apă. Ocupată să-i mîngîie obrazul lui Rholf-Harald, ca şi cum ar fi vrut să-i distragă atenţia, nu observă încotro privea iubitul ei. Ochii lui rămăseseră fixaţi pe peretele din fundul camerei, iar în acea oglindă el văzu clar silueta unui bărbat care, imediat după sosirea lui, trecuse repede pe balconul din faţă. Deşi acesta ieşise iute şi ferindu-se să nu fie văzut, Rholf-Harald avu timp să recunoască chipul osos şi nasul acvilin al lui Attilio Ugone. Suedezul încremeni, incapabil să mai scoată un sunet. Cel mai elementar raţionament îl ducea la concluzia că Sabina îl primise de bunăvoie pe Attilio. Sigur, s-ar fi putut ca individul s-o fi ameninţat, dar ciudat era că ea nu ceruse ajutorul lui Rholf-Harald. Dimpotrivă, se părea că doreşte să scape cît mai repede de acesta din urmă. S-o fi ameninţat cumva Ugone că se va răzbuna pe iubitul ei? Supoziţie gratuită: italianul nu avea nimic dintr-un soţ gelos. Încercînd să-şi revină, Rholf-Harald spuse la întîmplare:

— Ce faci deseară?

— Nimic deosebit. Sînt foarte, foarte obosită, în pragul unei

depresiuni nervoase. Trebuie să mă duc să mă vadă un medic. L-am şi anunţat că mă voi duce la el mîine după-amiază.

— Vrei să te însoţesc?

— Nu, fiindcă altfel nu voi mai avea curajul să mă duc.

— Cînd te voi revedea?

Cu toate eforturile sale, tonul lui Rholf-Harald era rece. Trăsăturile Sabinei se alterară, privirea i se împăienjeni. Cu toate acestea răspunse repede:

— Îţi voi da telefon mîine, după consultaţie, la familia Wallach.

Apoi brusc îl strînse şi mai puternic pe Rholl-Harald şi-l sărută cu patimă. Acel sărut nu putea să mintă. Vreme de cîteva secunde fiul lui Sigrid fu gata să-l provoace pe Ugone, dar un instinct nedefinit îl împiedică. Încercă să-şi reia tonul lui firesc.

— Atunci la revedere, iubito! Regret nespus că nu te simţi bine. Ai grijă de tine, te implor!

Ieşi în stradă şi o porni din loc, mergînd ca într-un vis. Nu remarcă nici animaţia din oraş, nici circulaţia de pe şosea. Ceva, se pare foarte grav, îi scăpa. Se simţea atît de zdrobit sufleteşte, încît nu izbutea să-şi dea seama de primejdia care-l pîndea. Ajunse astfel pînă la Jaffa şi, în cartierul arab despre care-i vorbise Marie-Astrid, străbătu, fără să-l intereseze nimic, pitorescul bazar plin cu tot soiul de fleacuri şi eşuă pînă la urmă într-un mic restaurant unde nu fu în stare să aprecieze suculentele frigărui de berbec presărate cu piper.

Înapoindu-se noaptea în Tel-Aviv-ul puternic luminat, îşi aduse aminte că Marie-Astrid îl aştepta ca să ia masa împreună. Sigur că biata fată se străduise din răsputeri. Dovada străduinţelor sale erau cele cîteva feluri de mîncare dintre cele mai rafinate, care însă se răciseră. Cuprins de remuşcări, Rholf-Harald se pierdu în numeroase scuze pretextînd o plimbare pînă la Jaffa. Marie-Astrid îi remarcă tulburarea şi observă că era tras la faţă. Dar discreţia ei înnăscută o determină să nu-l întrebe nimic. Zise doar atît:

— Văd că nici Heinz n-a venit. Nu prea v-aţi deranjat să-mi onoraţi bucatele. Cîte necazuri ai cu bărbaţii ăştia!

Rholf-Harald se strădui să surîdă pentru a fi pe placul gazdei sale improvizate.

— *Tack så mycket, Marie-Astrid, jag beklagar.*[1]

Ea îi răspunse tot în suedeză:

[1] Îţi mulţumesc mult, Marie-Astrid, şi regret (în suedeză) (n. red. fr.).

— *Adjö!*

Dacă-i spusese „la revedere", o făcuse pentru că știa că nu-i putea spune „noapte bună"!

A doua zi, după niște ceasuri într-adevăr penibile din pricina insomniei, Rholf-Harald nu mai ieși din casă. În camera ei, Marie-Astrid își orînduia însemnările pe care le făcuse în timpul călătoriilor sale. Spre prînz, din stradă, se auzi pînă în odaia ei o rumoare puternică. Fata ieși la fereastră și observă o mulțime de oameni ce se îndrepta în valuri către cafenele unde radioul transmitea o știre importantă. Cîțiva oameni cu chipurile încruntate se grăbeau, dar încotro? Încet, încet, mulțimea se potoli. Marie-Astrid se îndreptă spre sufragerie să pună masa. Rholf-Harald, care o ajunse din urmă, tăcea. Sabina urma să-l cheme la telefon abia după-masă, dar el și începuse să aștepte.

„M-am zăpăcit de tot! își zise. Am început și eu să-mi pierd echilibrul. Nesiguranța asta mă ucide!"

Trecu o oră. Marie-Astrid, care respectase tăcerea lui Rholf-Harald, dădu drumul la radio în nădejdea că va prinde vreun buletin de știri.

— Ar fi trebuit să fac acest lucru mai demult, zise ea cu regret. Dar am ezitat ca să nu te deranjez. Poate că tocmai te gîndeai la vreo poezie și erai în plină inspirație...

Rholf-Harald se simți rușinat gîndindu-se că toată inspirația lui de poet se reducea la o idee fixă. Cele cîteva știri transmise la radio, fiind în ebraică, nu-l lămuriră prea mult pe suedez, care habar n-avea de limba vechilor profeți, după cum n-o lămuriră nici pe Marie-Astrid, care nu cunoștea decît cîteva cuvinte uzuale. Fata însă spuse liniștită:

— Mai mult ca sigur că vor traduce mai tîrziu și pentru cei care nu cunosc limba maternă. Deci va trebui să mai așteptăm.

La ora unu și jumătate, apăru în sfîrșit și Heinz, cu brațul într-o eșarfă. Speriați, Rholf-Harald și Marie-Astrid întrebară într-un glas:

— Ce s-a întîmplat?

— Un atentat la care am fost de față.

Unul dintre cei mai vechi întemeietori ai Israelului, stimat și respectat de toți, o adevărată figură națională, se dusese să viziteze noul Institut de cercetări științifice. În fața Institutului, se adunase o mulțime de lume. Cum personajul ieșea destul de rar în public, cei din preajmă începură să-l aclame. Wallach se vîrîse într-un grup de studenți. Nici Rholf-Harald, nici Marie-Astrid nu-l întrebară ce căuta acolo. De îndată ce bătrînul își făcu apariția, răsunară două detunături și două gloanțe îi atinseră umărul și fața, producîndu-i doar două arsuri ușoare. Dar după

cîteva secunde de stupoare, răsunară alte două detunături. Un glonte îl lovi pe bătrîn în șold, cel de-al doilea îl rănise la mînă pe Heinz care, năpustindu-se, se așezase în fața bătrînului. Heinz își coborî privirea spre mîna lui bronzată, acum legată cu o eșarfă.

— Treaba asta, spuse el, s-a petrecut înainte de prînz. Știrea s-a difuzat la radio timp de un sfert de ceas. Bătrînul a fost dus imediat la spital, dar medicii sînt convinși că, în pofida vîrstei sale înaintate, va scăpa. Omul ăsta e tare ca stînca. Închipuiți-vă că a mai avut puterea să ceară să fiu imediat examinat. Vinovatul celui de-al doilea atac a fost arestat. Trebuie să vă mărturisesc că eram înarmat și că, deși lovit la brațul stîng, am tras cu cel drept în clipa în care tipul se pregătea să fugă, așa cum făcuse și autorul primelor două împușcături.

— Au fost deci doi? întrebă Marie-Astrid.

— Da. Cel de-al doilea a socotit că bătrînul nostru nu primise destule gloanțe și a vrut să-l dea gata...

— L-ai ucis, Heinz?

— Nu, dar nu mai are de trăit decît cîteva ceasuri. Cel mult pînă după-amiază. Așa mi-au spus doctorii de la spitalul unde a fost transportat.

Wallach își ridică în sfîrșit capul. Ochii săi erau plini de o nesfîrșită tristețe.

— Lindval, spuse el, cred că e absolut necesar să mergem împreună să-l vedem pe acest nefericit.

— Dar... nu prea înțeleg de ce.

— Te rog să-mi scuzi insistența. Dar vei înțelege sensul demersului meu, după ce acest om va vorbi și, crede-mă, sînt convins că va vorbi!

Ochii albaștri ai tinerei Marie-Astrid se deschiseseră mari din pricina uimirii. Îl cunoștea foarte bine pe Heinz. Ca să spună asemenea lucruri, însemna că era ceva foarte important. Un gînd îi trecu brusc prin minte.

— Dumnezeule, nu cumva...

Nu vru să-și isprăvească fraza pe care Rholf-Harald, mult prea absorbit, nici n-o auzi. Încercă să glumească:

— Viteazule Heinz, n-ai să pleci la spital înainte de a fi mîncat măcar un sandviș. Și pentru că ți-ai vărsat sîngele pentru patrie, meriți puțin din vinul rezervat ocaziilor festive.

— Cum să reziști în fața unei asemenea oferte? E foarte abilă Marie-Astrid a noastră! Nu în felul acesta îl cucerește femeia pe bărbat, Lindval?

— Bineînțeles!

Răspunsul trăda lipsa de atenție a lui Rholf-Harald, care se

tot uita la ceas. Vrînd să se eschiveze de vizita la spital, la un moment dat tînărul spuse ezitînd:

— Ştii, Heinz... Aştept un telefon în după-amiaza asta şi dacă lipsesc...

— În locul tău va răspunde Marie-Astrid şi-ţi va transmite mesajul.

— Nu se poate! E vorba de ceva strict personal!

Heinz făcu o grimasă, ca şi cum i s-ar fi scos un dinte fără anestezie, apoi spuse pe un ton categoric:

— *Ea* nu-ţi va mai telefona, dragă Lindval!

— Ai spus *ea?*

— Da. Ai plecat la Ispahan cu Sabina Delfi. V-aţi înapoiat împreună fără să vă mai ascundeţi legătura. Acum, dragă prietene, a trecut ceasul reticenţelor şi al discreţiei.

— Ce ştii tu despre Sabina mai mult decît mine? ripostă furios suedezul.

— Ştiu cu totul alte lucruri decît ştii tu şi, deşi îmi pare rău, crede-mă, va trebui totuşi să le afli.

— N-ai vrea să vorbeşti mai clar?

— Aş prefera ca în locul meu să vorbească cel pe care l-am rănit. Să-şi asume măcar această sarcină. Să isprăvesc sandvişurile astea excelente şi mergem!

— Wallach, nu voi suporta ca...

Marie-Astrid puse o mînă fermă pe braţul lui Rholf-Harald.

— Nu crezi că trebuie să ne păstrăm încrederea, chiar şi în toiul furtunii, vikingule?

Aceste cuvinte potoliră imediat mînia fiului lui Sigrid, trufaşa Walkyrie de odinioară.

O jumătate de ceas mai tîrziu cei doi bărbaţi, după ce străbătură coridorul spitalului, se opriră în faţa unei uşi păzită de doi poliţişti. Văzîndu-l pe Wallach, cei doi se dădură la o parte fără un cuvînt, lăsîndu-l să intre în camera unde se afla rănitul. La un semn al lui Wallach, poliţiştii îi îngăduiră şi suedezului să intre, apoi închiseră uşa. Uitîndu-se la cel care zăcea, lui Rholf-Harald începură să i se zbată vinele de pe frunte, iar gîtlejul i se strînse. Chipul rănitului căpătase o culoare verzuie, nasul ascuţit i se subţiase, buzele abia i se mai vedeau, pînă într-atît erau de decolorate. Deşi fără ochelari, rănitul îşi îndreptă privirea lucidă spre suedezul care se apropiase, uluit, de pat.

— Attilio Ugone!

Un ciudat dispreţ apăru pe chipul muribundului care — aşa cum făcuse şi odinioară la Ispahan — rosti în franceză:

— Te înşeli, domnule Rholf-Harald Lindval, alias Harald

Lind! Nu mai există nici un Attilio Ugone. A încetat să mai trăiască de acum trei ani. Sînt sigur că domnul Wallach, care ştie atîtea lucruri, e la curent cu acest episod. Domnul Heinz Wallach... aşa-zisul delegat cultural... este în realitate unul dintre membrii cei mai de temut... ai Serviciului de Informaţii din Israel.

— Ar fi mai corect să spui, interveni Heinz, delegat cultural şi membru al Serviciului de Informaţii.

Rholf-Harald îşi privi prietenul cu totul alţi ochi, dar şi cu o neaşteptată clarviziune: deci nu întîmplător Heinz fusese chemat la chibuţul care luase foc! Nu întîmplător se aflase în cursul acelei zile în escorta bătrînului la viaţa căruia se atentase şi nu întîmplător fusese înarmat! Totuşi Lindval, răvăşit de dezvăluirea criminalului, repetă neîncrezător:

— Deci dumneata nu eşti Attilio Ugone? Dar la Ispahan...

— Mi-am luat acest nume ca acoperire, iar dumneata ai crezut, domnule poet! Soţul care îşi storcea soţia de bani... care o sîcîia cu gelozia lui... Romantism desuet şi rizibil. Ugone a fost executat acum trei ani... pentru că nu voia să lucreze pentru noi decît pe bani mulţi şi pentru că ne ameninţa că ne denunţă, ticălosul!

— Deci confirmi bănuielile mele! zise Heinz. Ştiam doar că Ugone fusese găsit mort, împuşcat în piept, într-un hotel din Port-Said. Din cîte aflasem despre el, Ugone nu era omul care să se sinucidă din pricina datoriilor, ci mai curînd „fusese sinucis". Lindval, pentru că văd că eşti dezamăgit din pricina răposatului Ugone, iată ţi-l prezint pe cel mai fanatic dintre fanatici, pe faimosul El Dhib — Lupul.

Rholf-Harald îşi ascunse mîinile care-i tremurau. Apoi întrebă:

— Şi ce amestec are Sabina în toată povestea asta sinistră?

El Dhib avu un slab surîs de dispreţ.

— Ai fost şi rămîi poet, tinere! Amănuntele ţi le va da domnul Wallach, fiindcă asta nu e treaba mea. Eu sînt şef, domnilor, şi nu erou de roman. Ugone e cel care şi-a tîrît nevasta printre noi şi printre noi a trebuit să rămînă, dacă ţinea la viaţă. Agenţii străini ne sînt foarte utili; înşeală lumea mult mai uşor. Cine s-ar fi gîndit vreodată că Sabina primea bani cu grămada de la noi? Atît de blondă, de diafană, de îndrăgostită! Chiar prea îndrăgostită. Dacă mor acum, aici, pe acest pat de spital, acest lucru se întîmplă din cauza dumitale, Lindval.

El Dhib scrîşni din dinţi, vocea îi deveni răguşită. Un fulger de mînie trecu prin ochii săi întunecaţi.

— Din cauza mea? întrebă Rholf-Harald cu un nod în gît.

— Trebuia ca Sabina să dea în sfîrşit dovadă de zel. Iar

dumneata nu te mai îndurai s-o părăseşti. Aveai de gînd s-o duci în Suedia. Poate că pînă la urmă te-ar fi urmat... Atunci i-am poruncit să ucidă. A refuzat. Nu se gîndea decît la romanţa voastră, îngrozită de ideea că vei descoperi adevărul. Am obligat-o să acţioneze punînd în celălalt taler al balanţei viaţa dumitale sau pe cea a bătrînului israelit. Eram sigur de rezultat... Ea a ales salvarea dumitale... Căci dacă ar fi fugit, te-aş fi ucis, Lindval. Pînă la urmă însă m-a păcălit. A tras asupra bătrînului în aşa fel încît să nu-l rănească... A trebuit să intervin... Şi profitînd de înghesuială, ticăloasa a şters-o. Maşina ei era la doi paşi. Acum cred că e departe, într-un avion sau pe un vapor spre cine ştie ce destinaţie. Pentru dumneata, Lindval, oricum e pierdută, pierdută pentru totdeauna.

Rănitul răsufla din ce în ce mai greu. Totuşi, întorcîndu-şi privirea spre Wallach, îi spuse plin de dispreţ:

— Chiar dacă eu mor, tot n-o să aveţi linişte. După mine vor veni alţii, poate mai norocoşi...

— Nici nu mă îndoiesc, dar cine ştie, poate că într-o bună zi, prieteni şi duşmani, vom merge alături!

Fanaticul ştia că mărturisirile sale îl loviseră drept în inimă pe suedez, vinovat în ochii săi de a fi pus mîna pe Sabina, odinioară atît de docilă, care li se supusese de spaimă, dar care o pornise pe un astfel de drum şi din pricina dorinţei sale de a trăi pe picior mare. El Dhib se întoarse cu faţa la perete şi nu mai vru să scoată o vorbă. Lui Rholf-Harald îi venea să urle, ca unei fiare rănite. Deci Sabina nu fusese decît o aventurieră! Mai bună actriţă în viaţă decît pe scenă, ea nu făcuse altceva decît să-şi joace rolul. Se pare că numai dragostea ei fusese sinceră. Rholf-Harald îşi aminti de cuvintele în doi peri rostite de Sabina în ajun. De fapt, acele cuvinte erau un fel de rămas-bun.

Cînd ajunse la Wallach, după tăcerea copleşitoare din maşină, durerea lui Rholf-Harald izbucni:

— Tot ceea ce mi-a îndrugat n-a fost decît o ţesătură de minciuni!

Neţinînd seama de prezenţa lui Marie-Astrid, continuă gîfîind:

— De ce nu mi-ai spus de la Haifa, Wallach? Nu se poate să nu fi avut unele bănuieli!

— Nimic altceva decît bănuieli, dar şi acelea foarte vagi şi numai din pricina morţii suspecte a bărbatului ei. Nu putea fi acuzată de nimic. N-am evitat-o, ci dimpotrivă, am vrut s-o cunosc cît mai bine. Dar, dragă Lindval, te rog să-mi îngădui să

ţi-o spun, dumneata te-ai îndrăgostit ca un puştan de ea. Cînd ai plecat la Ispahan, dacă aş fi avut unele certitudini şi dacă te-aş fi sfătuit să renunţi la ea, spune-mi, mi-ai fi urmat sfatul?

— Vai, nu! Parcă băusem o licoare vrăjită! Dar de ce acea şedere la Ispahan, care o îndepărta de şeful ei?

— Cred că a fost o manevră a lui El Dhib. Se temea de bănuielile mele, dacă Sabina ar mai fi rămas în Israel. Acea călătorie în Iran a fost o amînare voită.

— Totuşi, El Dhib s-a întîlnit cu ea dîndu-se drept Ugone, punînd astfel o barieră între ea şi mine, fiindcă altfel aş fi săvîrşit nebunia de a o lua de nevastă... Cînd mă gîndesc că am început să fiu păcălit chiar a doua zi după ce am ajuns la Ispahan! Sabina a fost chemată de El Dhib cu care s-a întîlnit într-unul din satele din împrejurimi. Sigur că voia s-o tragă de limbă în legătură cu mine, să vadă dacă nu cumva se trădase. Iar ea mi-a istorisit o poveste înduioşătoare despre o bătrînă în agonie, o rusoaică, zicea ea, care voia neapărat s-o vadă înainte de a muri.

— A cunoscut cu ani în urmă o bătrînă artistă rusoaică, la Cairo, şi imediat a şi cîrpit minciuna cu bătrîna pe moarte.

— Mi-a vorbit de asemenea despre un armator grec. A existat sau nu?

— Da, a existat, dar armatorul nu i-a dat decît nişte bijuterii. Banii îi avea de la organizaţia teroristă. Am aflat multe despre Sabina de cînd te-ai întros în Israel. Mă ocupam de acest caz, dar în faţa dumitale eram obligat să-mi ţin gura.

— Nu-ţi reproşez nimic, Heinz, dimpotrivă, ai dovedit că eşti un prieten adevărat. Spune-mi te rog, dar fără să eziţi, dacă Sabina a avut legături intime cu El Dhib.

— Nu, nici pomeneală, acestuia îi aparţinea doar sufletul ei, nu şi trupul. Lui El Dhib nu-i ardea de dragoste sau de zăpăceală, în felul lui era un puritan. Păcat de el, căci era un bărbat cu o mare putere de stăpînire în care am fi dorit să avem mai curînd un prieten şi nu un duşman.

Rholf-Harald îşi ascunse chipul în palme.

— Ce prăbuşire! murmură el. Idealul mi s-a năruit în cîteva minute!. Dintr-o treabă ca asta poţi rămîne mutilat sufleteşte pe toată viaţa!

Ca bărbat, Heinz respectase prin tăcerea sa durerea celuilalt bărbat, dar îndrăgostitul zdrobit auzi lîngă el vocea tinerei Marie-Astrid:

— Ce putem face pentru dumneata, Rholf-Harald?

El se întoarse şi răspunse cu o voce ternă:

— Nimic, absolut nimic!

CAPITOLUL VI

A DOUA ZI DUPĂ CE-ŞI DĂ duse seama de crudul adevăr, Rholf-Harald părăsise Israelul. De îndată ce a ajuns în Suedia, primul său gînd a fost să se ducă şi să se reculeagă la mormîntul mamei sale. Lovit drept în inimă de o dragoste dureroasă, diferită de cea pe care o nutrise faţă de Sigrid, dar sfîşietoare, se gîndi intens la moarta tîrîtă de curentul Trollhättanului. Se duse pînă la marginea torentului, privi clocotul apelor, în vreme ce soarele sfîrşitului de aprilie făcea să strălucească apele ce tîrau după ele eşarfe de spumă. Mai apoi, în loc să se îndrepte spre Tjorpa, se duse direct la casa lui din Varberg.

Cîteva zile — sub privirea bătrînului Magnus care, neînţelegînd firea sobră a stăpînului său, se supărase — Rholf-Harald nu se duse nicăieri, se închise în bibliotecă şi se abţinu să dea un telefon la Tjorpa pentru a-şi anunţa sosirea. Îi era silă să-şi etaleze suferinţa în faţa familiei Yvarsen şi mai ales în faţa lui Yan.

Îl revolta orice explicaţie privind înfrîngerea sa. Dar nici tăcerea, inerţia lui nu erau o soluţie. Se convinsese de acest lucru într-o seară în timp ce se întorcea de la malul mării, aceeaşi mare rece pe care în sfîrşit o regăsise şi a cărei mireasmă tonifiantă, de alge şi de sare, o trase adînc în piept. În faţa casei sale văzu că se oprise o maşină mare, americană. O femeie singură, stînd la volan, cu capul descoperit, îşi lăsase în voia vîntului pletele castanii înspicate cu fire argintii. Rholf-Harald se apropie fără zgomot cu pantofii săi cu tălpi de crep şi spuse în franceză, cu un glas ce dezvăluia o vagă remuşcare, dar mai ales teamă:

— Thérèse! Cum ai ghicit că m-am întors acasă?

Doamna Yvarsen se întoarse imediat, puţin surprinsă că fiul lui Sigrid i se adresase în limba ei pe care o vorbise pînă ce plecase în Africa de Sud şi care, într-un trecut îndepărtat, fusese limba sa. Ea înţelesese încă de la sosirea lui Rholf-Harald la Tjorpa că băiatul ar prefera să discute cu ea în franceză, din respect şi din curtoazie, neîndrăznind s-o tutuiască. Privindu-l din cap pînă în picioare, Thérèse surîse. Tînărul purta un pantalon sport şi o cămaşă deschisă în faţă, care îi scotea în evidenţă gîtul bronzat. Chipul, la fel de bronzat, contrasta cu părul care devenise şi mai blond sub soarele Orientului, părîndu-i-se şi mai frumos soţiei lui Jan. Dar acea expresie încăpăţînată, aproape tragică, acei ochi adumbriţi! Thérèse spuse cu blîndeţe:

— Nu am darul ghicitului. Adevărul e mai simplu. În urma unui telefon dat de Erling, care se afla la aeroportul din Stockholm, Jan şi cu mine am aflat despre... reapariţia ta. Începusem să fim neliniştiţi de acea întrerupere bruscă a scrisorilor tale... Fratele tău vitreg te-a descoperit în mulţimea călătorilor şi a dat fuga să-ţi iasă înainte. Dar trudă zadarnică, fiindcă te urcaseşi într-un taxi! Te-am aşteptat... De opt zile îţi aşteptăm vizita, aşteptăm un cît de mic semn de viaţă.

Rholf-Harald simţi reproşul, dar nu încercă să se scuze.

— Da, am procedat greşit. Sigur că dumitale şi tatei atitudinea mea vi se pare şocantă. Vă rog să mă iertaţi. Vă rog să mă credeţi că am avut motive serioase. O anumită stare de spirit mi-a inspirat această atitudine aparent incorectă. Nu vrei să intri un moment în casă, dragă Thérèse?

— N-ai prefera să urci tu în maşină alături de mine? Vom vorbi pe drum... Te duc pînă la Tjorpa.

— Nu. Fii bună şi înţelegătoare, aşa cum ai fost de la prima noastră întîlnire. Ştii... nu doresc încă să-l văd pe doctor... adică să-l văd pe tatăl meu.

— Atunci poate facem o simplă plimbare?

— Cu plăcere.

Cînd maşina părăsi mica vilă înconjurată de un zid vechi, Rholf-Harald încercă în sfîrşit să explice, fără a dezvălui ceea ce dorea să păstreze secret.

— Thérèse, mă întorc din Orient grav rănit sufleteşte şi dezamăgit. Unele întîmplări mi-au răvăşit viaţa şi mi-ar fi mult prea greu să vorbesc despre ele. Înainte de a apărea în faţa tatălui meu, aş vrea să am răgazul să mă liniştesc şi să-i înfăţişez chipul unui bărbat care a reuşit să iasă dintr-o grea încercare. Deocamdată acest lucru nu e cu putinţă. Numeşte asta orgoliu, dacă aşa crezi...

Privirea Thérèsei era aţintită asupra oglinzii retrovizoare. Proceda astfel din prudenţă şi mai ales din milă, ca să nu vadă chipul tulburat al lui Rholf-Harald.

— Pari totuşi, obicetă ea, încîntat de experienţa ta orientală şi de anumiţi oameni cu care erai gata să te împrieteneşti.

— Da. Orientul m-a sedus şi chiar m-a încîntat. Am lăsat în Israel nişte prieteni, o amabilă semi-compatriotă franco-suedeză al cărui tată a fost în relaţii cordiale cu... al meu. Mai mult ca sigur că nu-i voi mai revedea pe nici unul dintre cei care mi-au arătat atîta simpatie. Thérèse, te rog încă o dată să mă ierţi că nu pot spune nimic, nici chiar dumitale! E vorba de un episod trist, de o decepţie a cărei amărăciune se va decanta încet. Principalul este să fiu stăpîn pe mine. Cum aş putea să-i spun acest

lucru tatălui meu?

— Voi proceda ca de obicei, dragul meu. Simt mult prea mult cît eşti de nefericit, ca să nu te ajut.

Obrazul lui Rholf-Harald fu mîngîiat de o pală proaspătă a vîntului de pe coastă. Dorise atît de mult să-şi regăsească alături de Sabina „Nordul" său, cum spunea adesea italianca ce se simţea atît de bine în Orient!

Izgoni din minte amintirea chinuitoare a trupului ei frumos, a pletelor de aur, a minunatelor ei buze care minţeau cu atîta uşurinţă, a ochilor de sălbăticiune atît de schimbători.

În aceeaşi clipă, Thérèse îşi dădu seama că era vorba de o dragoste pătimaşă. Îl văzuse suferind la fel pe Jan despărţit de Sigrid, după fapta cumplită a acesteia. Găsi exact cuvintele ce trebuiau rostite:

— Linişteşte-te! Cînd vei avea puterea şi vei simţi dorinţa să ne vezi, întoarce-te în mijlocul nostru. O vei chema pe Ide, care ţi-o va prezenta pe fiica ei, Birgit, doar de şapte săptămîni. Ţine mult s-o botezi tu.

Tonul era cald şi matern. Rholf-Harald se aplecă pentru a săruta una din mîinile care ţineau volanul.

— Îţi mulţumesc, Thérèse! Ce noroc pentru un bărbat să găsească o soţie ca dumneata! Lasă-mă aici, mă voi duce pe jos la Varberg. Să-i spui Idei că n-o uit şi că mă voi gîndi cu mult drag la Birgit Meldgaard, dacă totuşi mă socoate demn să fiu mentorul ei spiritual.

— Sînt convinsă de acest lucru. La revedere! Îţi voi da telefon!

Departe de a căuta în muncă o alinare care n-ar fi fost decît iluzorie, Rholf-Harald îşi transpuse durerea într-un poem intitulat *Orienturi.* Prin acel plural se subînţelegeau diversele aspecte ale lumii orientale, începînd cu arhaicul Ispahan, pînă în deşertul Neguev unde, cu cîţiva ani mai înainte, în afacerea Suez, se auzise zgomotul sacadat al mitralierelor. Cu fiecare rînd aşternut pe hîrtie se dezvăluia sufletul unui poet mult mai tulburat decît fusese odinioară.

Într-o dimineaţă, Rholf-Harald se plimba prin biblioteca ale cărei ferestre cu vitralii nu lăsau să treacă decît cu mare zgîrcenie razele soarelui. Din cînd în cînd se apleca asupra mesei unde odinioară unchiul Kristoffer îşi etala hărţile sale marinăreşti şi aşternea cîteva fraze pe hîrtie, apoi aprindea o nouă ţigară al cărui chiştoc avea să se alăture în curînd celorlalte din cupa mică de gresie. Dar un murmur de voci pe coridor îl făcu să rămînă cu restul de ţigară în mînă. O femeie discuta cu Magnus, care mai mult ca sigur n-o lăsa să intre. Rholf-Harald îşi

trecu o mînă prin păr. „Dacă e Ide, mă va găsi în starea asta sufletească deplorabilă." Se hotărî să deschidă totuşi uşa bibliotecii situată în fundul vestibulului. Dîndu-l cu dezinvoltură deoparte pe Magnus, Marie-Astrid se îndreptă spre el.

— Să nu-mi spui, ursule din Lappland, că nu voiai să mă vezi!

Rholf-Harald era frămîntat de sentimente contradictorii: deosebita lui simpatie pentru tînăra fată pe care nu trăgea nădejde s-o mai vadă şi teama evocării acelei zile de tristă amintire din pricina căreia un vis se năruise în neant. Şi totuşi prima impresie împreună cu politeţea s-au dovedit a fi mai puternice.

— Poftească înăuntru! zise el. Mi-ai făcut o plăcută surpriză.

Marie-Astrid nu era chiar atît de sigură că surpriza era într-adevăr plăcută, dar nu ţinu seama de formulare. Faţă în faţă cu Rholf-Harald, în camera mare şi austeră, ea îi spuse fără menajamente:

— Te-ai scofîlcit la faţă, ai aerul unuia care nu doarme noaptea şi trăieşte doar cu ţigări. Dacă aş fi fost medic, ţi-aş fi interzis ţigările, chiar dacă ţi-ar fi stimulat inspiraţia.

Tînăra era proaspătă şi plină de viaţă. Îşi ridicase părul şi şi-l legase cu o panglică de tafta neagră. Era îmbrăcată cu o rochie foarte simplă de un albastru electric, iar în picioarele goale purta nişte sandale, aşa-zisele sahariene.

Străduindu-se să rupă o tăcere care-l făcea să pară stîngaci şi-i trăda fantasmele, Rholf-Harald întrebă:

— Te-ai întors în Europa imediat după mine?

— La o săptămînă după plecarea dumitale. M-am oprit în Franţa. Apoi am preferat să vin să te văd, decît să-ţi scriu. Dealtfel, nici nu mi-ai fi răspuns.

— Oh! făcu el.

— Da, dragul meu. Acum eşti obligat să mă suporţi. Am venit în Suedia să lucrez. În perspectivă, doar o singură lună de vacanţă. Înainte de a-i studia pe copiii suedezi şi familiile lor, a trebuit să-mi ajut bunica din Malmö să se instaleze în vila din Halmstad unde-şi petrece vara. Stau la ea. Aşa că vom fi aproape vecini. Parcurs cu mica maşină a bunicii, drumul nu mi se pare prea lung. O bunică minunată şi foarte activă la cei şaptezeci şi trei de ani ai săi. Numai la ea poţi mînca tartele acelea nemaipomenite, cu afine! Fii puţin mai mîncăcios şi nu vei mai semăna cu un spectru!

— Am ajuns chiar atît de înfricoşător?

— Aproape... Sigur, exagerez puţin. Acum, vorbind serios. încearcă să-ţi revii, altfel rişti să neliniştesti persoanele care te iubesc... Ghici care?

— Nu sînt tare în ghicitori, Marie-Astrid şi în general mi-e groază de mistere... căci ascund adesea realităţi funeste.

Vocea lui Rholf-Harald se frînse. Marie-Astrid se prefăcu a nu-i fi observat tulburarea.

— Bun, îţi voi spune totul! Alaltăieri, mi-a venit ideea să telefonez la Tjorpa pentru a-i transmite doctorului Yvarsen salutări cordiale din partea tatălui meu. De îndată ce am rostit numele tatei, am simţit o undă de simpatie. „Ah, dragul Roger Braux! M-aş bucura mult să ştiu ce face! Vreţi să veniţi încoace, domnişoară, şi să-mi vorbiţi puţin despre el?" M-am executat şi ieri am luat masa la Tjorpa. Jan şi Thérèse alcătuiesc o pereche... senzaţională. Cum era şi firesc, am vorbit şi despre dumneata, cu discreţia mea obişnuită şi am observat la interlocutorii mei o sinceră emoţie. Eşti pentru ei mai mult decît un prieten, nu-i aşa?

Rholf-Harald trînti cuvintele care-l eliberau de un atît de apăsător secret:

— Sînt fiul doctorului Yvarsen.

Marie-Astrid nu se lăsă înşelată de această dovadă de încredere şi o aprecie cum se cuvenea:

— Îţi mulţumesc, Rholf-Harald. Nu-ţi cer nici o explicaţie.

— Poate că îţi voi da o explicaţie, dar mai tîrziu, nu acum.

Marie-Astrid se aplecă spre masa de lucru. Foi mari de hîrtie zăceau risipite peste tot, acoperite doar pe jumătate de un scris chinuit. Tînăra citi cîteva rînduri şi îngrijorarea îi adumbri chipul atît de mobil.

Orient malefic, la umbra trădării,
a soarelui ucigător,
Orient din care ţîşneşte ura.
Orient de foc şi de sînge...

— Ei bine, dragul meu, dacă pentru o asemenea inspiraţie ai umplut scrumiera cu capete de ţigară, află că nu te felicit...

— E slab, ştiu, dar nu e decît o încercare.

— E morbid! Din poemul ăsta urlă mînia, iar viziunea ta asupra Orientului e falsă, fiindcă e subiectivă.

— Marie-Astrid, îmi aduc aminte că ai un dezvoltat spirit critic, dar...

— Mă amestec în ceea ce nu mă priveşte, nu-i aşa? Dacă gîndeşti astfel, iată, încă o greşeală! La ce slujesc prietenii unui candidat la înec, dacă nu fac imposibilul pentru a-l salva? Biblioteca asta nu-i de locuit decît în anotimpul rece. Deschide ferestrele să intre primăvara!

Făcu ea însăşi acest lucru, apoi adăugă:

— În grădina de la Tjorpa am văzut nişte trandafiri minunaţi. Doctorul mi-a făgăduit şi mie unul, foarte rar, care încă nu înflorise, aşa că va trebui să mă mai duc o dată acolo ca să-l văd. Ai putea să mă însoţeşti! Opt zile fără ţigări, cu exerciţii fizice în locul *Orientului malefic* şi ai arăta cu totul altfel... Aşa că ne vom întîlni şi vom merge la familia Yvarsen. Ne-am înţeles, domnule?

Avertizată de părinţii ei, Ide fixă botezul fetiţei sale în ziua în care urma să sosească Rholf-Harald, căci se temea să nu-şi vadă fratele vitreg scăpîndu-i din nou.

Ziua a fost memorabilă. Flavie, naşa fetiţei, fu deosebit de veselă şi-şi manifestă puternica ei simpatie faţă de Marie-Astrid, la început puţin jenată de a lua parte la acea sărbătoare de familie. Dar orice scrupul fu repede înlăturat de căldura unei cordialităţi generale..

Cel mai rezervat rămase Rholf-Harald. Se stăpîni totuşi cît putu pentru a nu lăsa să i se vadă tristeţea, care ar fi făcut o notă aparte în mijlocul veseliei generale. Birgit, prunc viguros, vestind că va face parte din categoria combativilor, lovea întruna cu picioruşele în pieptul puternic al păstorului Undset. Tora începuse a merge la grădiniţă şi impresionată de înălţimea unchiului ei, Rholf-Harald, călca serioară pe urmele lui, neieşind din starea ei de veneraţie decît pentru a-l ruga pe acel „uriaş" să-i spună o poveste cu spiriduşi. Poetului nu-i fu greu să inventeze un basm cu spiriduşii din pădure, care se luptau cu spiriduşii din cîmpie.

— Ai grijă să nu uiţi această improvizaţie, îi spuse Marie-Astrid, fiindcă vei fi în mod sigur obligat să i-o serveşti acestei tinere persoane ori de cîte ori vă veţi mai întîlni.

Jan al doilea, pe care musafira îl cucerise, îi declară tinerei Marie-Astrid că îngrijea toate animalele, „chiar şi broaştele", înainte de a îngriji oamenii. Vocaţia sa medicală părea sigură spre marea satisfacţie a doctorului Jan, bunicul său.

Doctorul nu uitase de făgăduiala pe care i-o făcuse tinerei Marie-Astrid şi, în clipa plecării, îi oferi într-un mic tub de sticlă, plin cu muşchi umed, un trandafir de un alb strălucitor, care avea însă miezul roşu. Floarea rezistă o săptămînă. Marie-Astrid îi păstră petalele într-un ierbar unde se mai aflau nişte asfodele din Israel, frunze de mirt din Turcia şi alte amintiri din călătoriile sale.

Pentru Marie-Astrid, vara începuse mai înainte de a fi fost menţionată în calendar. Fata lucră toată săptămîna, bătu drumurile în mica ei maşină, adesea însoţită de amabila sa bunică,

se documentă atît în oraşe, cît şi în sate. Sîmbăta şi duminica se ducea uneori la Tjorpa, dar cel mai des se ducea la Rholf-Harald, la Varberg. După acea reuniune de familie, nu încercase să se impună; dar tînărul, încă adînc mîhnit, o tot chema. Înţelese că prezenţa fetei, simplă dar totodată cultă şi inteligentă, clarvăzătoare şi discretă, era pentru el benefică. Îi era recunoscător pentru tactul ei deosebit în ceea ce privea trecutul. Datorită ei luptă din răsputeri pentru a-şi regăsi echilibrul şi a pricepe adevăratul înţeles al vieţii. Cei doi tineri se comportau ca doi camarazi, fără nici un fel de echivoc. Cînd vorbeau în suedeză se tutuiau, dar fără o familiaritate excesivă, nimic care să doară sau să jignească, nici unul din acele cuvinte, care leagă adesea două destine, nu le complicau relaţiile.

Rholf-Harald descoperise că şi Marie-Astrid iubea marea tot atît de mult ca şi el. Făceau adevărate croaziere de cîte o zi de-a lungul coastei, admirau apusurile de soare care dispăreau foarte repede. Pe la sfîrşitul lui iunie, nopţile se transformară într-un fel de crepuscule. În nord, răsărea aşa-numitul soare de la miezul nopţii. Atunci cei doi prieteni se duceau la Tjorpa pentru serbarea cunoscută sub numele de „Jocurile sfîntului Ioan". Aerul nocturn mirosea a iarbă proaspătă şi a flori. La familia Yvarsen, nu se pomenea nici unul dintre excesele care existau prin alte locuri ale Scandinaviei. Sărbătoare profană, Sfîntul-Ioan-de-vară e mai mult una dintre bucuriile păgîne decît creştine, cu chefuri zdravene şi cu iubiri care nu duc la nimic.

Rholf-Harald propuse o partidă de pescuit tinerei Marie-Astrid, care-şi făcu ucenicia de mus sub supravegherea bătrînului Magnus, vechi lup de mare. Seara, navigatorii se întoarseră la Halmstad unde fură primiţi de surîzătoarea bunică a fetei, bunică ce-şi tunsese scurt părul, se îmbrăca în *tweed* şi semăna cu unul din personajele Agathei Christie.

Magnus se duse să ţină companie servitoarei nonagenare, preocupată de geleurile şi de sosurile ei al cărei limbaj colorat şi fără ocolişuri al ţăranilor din Scania îl încîntă tot atît cît şi felurile ei de mîncare — dintre cele mai rafinate — al căror gust îl pierduse în casa stăpînului său, celibatar foarte sobru. În ciuda acelei sobrietăţi, Rholf-Harald, ca şi bătrînul său servitor, făcu cinste cum se cuvine somonului cu smîntînă împodobit cu creveţi trandafirii şi tartei cu fragi, din lipsă de afine, care se coceau mai tîrziu. Stăpîna casei oferi ospitalitate pînă a doua zi celor doi bărbaţi din Varberg.

Pentru prima oară, după trei luni, Rholf-Harald, ameţit de aerul tare, destins după o zi ca cele petrecute în copilăria sa şi pe care le iubise atît, adormi imediat, visă spiriduşi din pădure

şi spiriduşi din cîmpie, în locul zînelor cu părul strălucitor, mîngîietoare şi primejdioase, care-i destrămau de obicei liniştea nopţilor.

Vara trecu deci cam în acest fel. Marie-Astrid şi Rholf-Harald hoinăreau pe mare şi pe uscat, oprindu-se în fiecare oraş sau sat de pe coastă. Într-o sîmbătă, pe la sfîrşitul lunii august, la Göteborg, într-una din acele *konditori* — unde găseşti întotdeauna o ambianţă plăcută şi cele mai bune prăjituri de patiserie — Rholf-Harald începu să-i istorisească fetei povestea naşterii sale şi să-i vorbească despre anii copilăriei. Marie-Astrid îl ascultă cu multă atenţie, dar nu făcu nici un comentariu, dînd dovadă de un tact care-l impresionă pe tînărul ei însoţitor.

Începînd din acea zi, fata îşi dădu seama că el o simte mult mai apropiată. În tot timpul acelor luni numele Sabinei nu fusese rostit niciodată. Marie-Astrid evita orice aluzie, fie şi indirectă, la acea aventurieră, la îndrăgostita trădătoare şi trădată de ea însăşi.

Totuşi, ştiind că Marie-Astrid rămăsese în corespondenţă cu familia Wallach, Rholf-Harald se simţi obligat să-i scrie lui Heinz pentru a-l asigura de prietenia sa şi a-şi scuza lunga lui tăcere. Într-o zi de septembrie, deosebit de mohorîtă, sosi şi răspunsul, ca o nouă dovadă a diplomaţiei israelianului. Nici un cuvînt care să amintească despre Sabina, care să-l mîhnească pe Rholf-Harald în legătură cu soarta tinerei femei despre care remarcabilul agent al serviciului secret probabil că fusese informat. Cîteva rînduri cordiale pe dosul unei fotografii de amator reprezentînd „cvartetul" Wallach în vacanţă, la marea Tiberiadei: Heinz, blonda Wilma şi cele două mici *sabras*[1], zdravene ca şi copacii din Pădurea Martirilor plantaţi în amintirea victimelor celui de-al doilea război mondial.

Vîntul, începînd să sufle dintr-o dată cu putere, aducînd cu el şi o ploaie vijelioasă, îl obligă pe Rholf-Harald — care hoinărea pe lîngă zidul ce-i împrejmuia locuinţa, visînd la un nou poem, *Vară suedeză* — să se întoarcă acasă. Magnus îi deschisese uşa cu un aer misterios.

— Acum o jumătate de ceas a venit o doamnă. A insistat să-l vadă pe domnul Lindval. N-am îndrăznit să-i spun să plece, de teamă să nu fac vreo boacănă.

— N-o cunoşti?

— N-am văzut-o în viaţa mea! Are părul mai negru, ca o noapte de iarnă. Aşteaptă în bibliotecă!

„O fi vreo ziaristă!" îşi spuse Rholf-Harald cam agasat. Pînă atunci refuzase orice interviu, fapt ce potolise curiozitatea reporterilor.

[1] Copii născuţi în Israel din părinţi care au emigrat din diverse ţări din Europa.

Deschizînd uşa acelei camere mari şi austere, avu o tresărire puternică. Vizitatoarea, în picioare, întoarsă cu faţa spre masa lui de lucru, privea fotografia primită de la familia Wallach.

Îşi aruncase pe canapeaua de piele un impermeabil uşor şi, deşi îl auzise pe Rholf-Harald venind, nu se clintise din loc. Totuşi, dacă părul ei negru putea deruta, silueta îi era mult prea familiară stăpînului casei, pentru ca el să se poată abţine multă vreme.

— Sabina, de ce-ai venit aici?

În sfîrşit, ea se întoarse. Rholf-Harald nu-şi putea veni în fire. Părul lung pînă la umeri, dar de un negru pe care nu-l găseşti decît la oamenii din Sud sau din Orient, îi asprea trăsăturile, tenul ei luminos acum părea palid, iar ochii băteau în galben. Oare Sabina urmărea să nu fie recunoscută de cei cu care avusese de-a face? Numai că pentru fostul ei iubit această transformare constituia o greşeală. Cu toată dezamăgirea pe care o simţea, frumuseţea celei care-l exasperase îi rămăsese intactă în memorie. Femeia care-l privea fix în acea clipă nu mai avea în ea nimic feeric. Frumoasă totuşi, dar neliniştitoare prin tipul ei bizar şi lipsită de orice poezie. Rholf-Harald repetă:

— Sabina! E cu putinţă?

Faţă în faţă, rămaseră la distanţă unul de altul. Ea schiţase un gest, ca şi cum ar fi vrut să se arunce la pieptul lui. Dar se stăpîni simţindu-l neîncrezător şi ostil. Spuse doar cu un surîs încă fermecător:

— Ţi-e teamă de mine?

— O, nu, biata mea Sabina, dar sînt stupefiat!

— Iubitule, ai tot dreptul să-mi păstrezi o amarnică ranchiună! Ţi-am ascuns o parte din viaţa mea...

— O parte? Totul sau mai curînd esenţialul, care m-ar fi determinat încă din primele momente de familiaritate să fug, în ciuda atracţiei pe care o exercitai asupra mea. Am iubit o femeie nefericită de care doream să mă leg pe viaţă. Acea femeie nu mai există. Am fost prada unei aventuriere, tîrîtă în intrigi sordide, dacă nu cumva şi în unele crime, iar eu nu pot suporta nici minciuna şi nici răul.

— Te-am minţit într-adevăr tot timpul, în afară de dragoste. Dacă nu te-aş fi iubit atît, n-aş fi acceptat acea legătură care mă făcea să uit de restul vieţii mele.

— Aş vrea să cred în sinceritatea ta măcar în legătură cu acest lucru, dar şi aici te-ai făcut vinovată de a-mi fi produs o suferinţă care aproape că m-a dus la disperare.

Sabina se îndreptă spre Rholf-Harald cu mîinile întinse, ca o acuzată ce-şi apără o cauză pierdută.

— Şi eu am suferit şi sufăr încă!

— În ce te priveşte, zise Rholf-Harald cu o voce usturătoare, e drept să ispăşeşti pentru răul pe care mi l-ai făcut!

Vaietul furios al vîntului umplu o clipă tăcerea ce intervenise în acel duel verbal unde fiecare dintre cei doi adversari pîndea un moment de slăbiciune al celuilalt. Sabina mai înaintă un pas, rostind această frază surprinzătoare:

— Uită-te bine la mine! Ca să te revăd, am vrut să redevin eu însămi, fără artificii, adevărata Sabina!

Lui Rholf-Harald îi trebui cîteva secunde pentru a-şi da seama de realitate.

— Pletele tale! Deci de felul tău eşti brunetă, nu-i aşa? Iată încă o minciună. Abia acum înţeleg de ce la Ispahan te încuiai atîta vreme în baie! Spuneai că te speli pe cap cu o anumită loţiune vegetală... La Haifa, la Tel-Aviv, te vopseai la coafor, nu-i aşa?

Sigur că acest amănunt era neînsemnat în comparaţie cu drama al cărui actor principal fusese Rholf-Harald, dar aşa cum se întîmplă adesea în timpul unei crize psihologice, vicleşugul fostei sale iubite îl scosese din sărite. În romanul pe care-l trăise, totul fusese doar înşelătorie şi prefăcătorie. Tactica Sabinei nu-i mai inspira acum decît milă. Ar fi dat orice să n-o mai vadă în faţa lui implorîndu-l! O iubise prea mult, pentru ca să poată uita viziunile ameţitoare ale trecutului ştergînd senzaţiile pe care i le lăsase în carne şi care nu puteau fi asemuite decît cu urmele unor arsuri. În ciuda acelei mărturisiri a Sabinei, el reacţionă cu răceală şi cu o brutalitate voită.

— Dar să ne întoarcem la ceea ce mă interesează, Sabina! Pentru care motiv ai cutezat să vii aici?

Închizînd ochii, Sabina păli brusc. Spuse pe nerăsuflate:

— Am fugit din Israel în Italia. Acolo am presupus că voi fi în afară de orice pericol. Şi totuşi nu mă simţeam în deplină siguranţă. Mi-a fost teamă să nu se răzbune careva pe mine. Fiindcă datorită greşelii mele, El Dhib fusese capturat şi ucis de cei care-l socoteau duşmanul lor.

— Asta îmi aduce aminte de ceea ce mi-am spus adesea: că nu făceai această treabă din convingere sau din fanatism.

— Încearcă totuşi să fii obiectiv. Nu-ţi poţi imagina singurătatea şi amărăciunea mea, după ce m-am măritat cu Attilio Ugone. Eram foarte tînără, el fiind cu cincisprezece ani mai mare ca mine. Nevoia de bani l-a împins pe acest drum, iar eu l-am urmat. Mai tîrziu, după ce ne-am despărţit, n-am mai vrut să fiu săracă. La urma urmei, nu există destui mercenari care luptă pentru cutare guvern din Africa sau Asia?

— Mulţi sînt nişte secături. Unii poate că au totuşi motive serioase, alţii îşi fac chiar un ideal din treaba asta. Tu... Dar ce rost mai are să te judec? Te-am judecat destul. Şi acum vrei să-ţi spun eu care-i adevărul? Ai crezut că în ţara mea vei fi în deplină siguranţă, nu-i aşa?

— Ei bine, da! strigă Sabina sfidîndu-l. Am fost mult prea legaţi pentru ca aceste legături să se poată rupe vreodată.

Rholf-Harald respiră adînc.

— Te înşeli, biata mea Sabina! Totul între tine şi mine e definitiv rupt. Iartă-mi duritatea! Dar visurile tale sînt absurde! Timp de cîteva săptămîni am fost o zdreanţă. Dar cineva m-a făcut să-mi fie ruşine de mine şi mi-a schimbat viaţa. Am redevenit bărbatul care ştie să spună *nu* minciunii, inechităţii şi tuturor lucrurilor care înjosesc şi murdăresc fiinţa umană. Ai contat pe dorinţa mea, dar dorinţa fără stimă, fără dragoste, m-ar îngrozi. N-aş mai cuteza să privesc în ochii celor dragi. Hai să terminăm odată comedia asta, Sabina!

Ea îşi muşcă violent buza inferioară. Chipul îi era ca de ceară. Oftă îndelung, apoi se duse să-şi ia de pe canapea impermeabilul din buzunarul căruia scoase un fular. Cu voce ştearsă, Rholf-Harald o întrebă plin de generozitate:

— Acum unde te vei duce?

— Încerc să văd dacă nu mă pot angaja ca actriţă în Germania de Răsărit.

— De ce acolo şi nu în cea de Vest? Sabina, pe mine nu mă mai poţi înşela. Vrei s-o iei de la capăt şi să slujeşti interese străine. Mai devreme sau mai tîrziu îţi vei relua meseria de spioană, de care văd că încă nu te-ai săturat...

— Există boli de care nu te vindeci niciodată. Eu mă străduiesc să nu fac decît teatru. Am şanse să fiu angajată în Berlinul de est, asta-i tot. Un impresar pe care-l cunosc lucrează acolo...

Rholf-Harald nu ştia dacă acel „impresar" nu era mai curînd vreun spion de mîna întîi. Sabina minţise atît de mult, încît acum n-o mai putea crede. În timp ce ea se îndrepta spre uşă, el simţi o uşoară strîngere de inimă ce-i aminti de durerea ce fusese gata să-l doboare întocmai ca pe un stejar prăbuşit sub secure. Cedînd încă o dată generozităţii sale, zise:

— Bănuiesc că înainte de a părăsi ţara te vei opri la Göteborg...

— În seara asta voi mai fi încă pe aceste meleaguri, dar mîine dimineaţă voi lua avionul spre Berlinul de est.

— Poate că pînă atunci se va potoli şi furtuna. Dar nu te las să pleci pe ploaia asta torenţială. Servitorul meu, Magnus, conduce foarte bine maşina, iar vremea asta îi place grozav

acestui bătrîn lup-de-mare. Te va duce cu mașina pînă la Göteborg.

Sabina nu spuse nici măcar „mulțumesc". Deschise ușa și părăsi biblioteca. Ieșea pentru a doua oară din viața lui Rholf-Harald.

Rămas singur, tînărul ascultă zgomotul descrescînd al motorului. În curînd, nu se va mai auzi decît vuietul vîntului și răpăitul ploii care lovea în ferestrele cu vitralii ale bibliotecii despre care Marie-Astrid spusese că nu era bună de locuit decît iarna. Dar era abia septembrie și zilele mohorîte și ploioase ca cea de acum erau în general puține în această lună. Cu inima grea, Rholf-Harald se îndreptă spre telefon. Sigur că pe o vreme atît de păcătoasă Marie-Astrid nu ieșise din casă, așa că Rholf-Harald putea s-o sune la bunica ei. De ce? Ca să-i mărturisească dezamăgirea? Telefonul e necesar cînd ai nevoie de un ajutor. Era bine să mai aștepte, să lase să treacă noaptea... E greu să faci confidențe cuiva căruia nu-i vezi chipul și mai ales ochii!

A doua zi era sîmbătă. Natura, în sfîrșit liniștită, scălda totul într-o lumină plăcută. O clipă Rholf-Harald se gîndi la avionul care zbura la acea oră pe deasupra mării Baltice, spre Berlin. Sabina se îndrepta spre o soartă tristă. Tînărul știa că n-o va mai vedea niciodată. Pentru el, ea era acum ca și moartă, în vreme ce înainte de imprudenta ei vizită Sabina mai trăia în amintirea bărbatului iubit și trădat.

Rholf-Harald se exprimă deci cu o deplină franchețe a doua zi, sigur că va fi înțeles de Marie-Astrid, care venise să-l vadă.

— Toată noaptea, zise el, m-am gîndit la tine și la ceea ce urma să-ți destăinui. De acum încolo nu voi mai vorbi niciodată despre Sabina. Revederea a fost pentru mine o dublă încercare. Sigur că la început mi-am simțit rana din suflet, pe urmă însă am înțeles că acea frumoasă vrăjitoare își pierduse orice putere asupra mea. Poți să fii mulțumită de opera ta, Marie-Astrid. Datorită ție am revenit de pe meleagurile îndepărtate pe unde rătăceam.

Ea îl privi cu seriozitate și chiar cu o urmă de tristețe, apoi răspunse:

— Cu atît mai bine dacă te-ai vindecat.

El tresări.

— Ce semnificație au vorbele astea?

— Munca mea în Suedia s-a terminat. E vremea să mă reîntorc în Franța, la părinții mei.

— Și dacă ai mai rămîne încă puțin? Sînt de acord să te reîntorci pentru puțin timp în Franța. Pe urmă însă te-ai putea

reîntoarce aici de dragul bunicii tale cît şi... din alte motive.

Încruntîndu-şi uşor sprîncenele, Marie-Astrid îl privi îndelung pe Rholf-Harald şi rosti aceste cuvinte enigmatice:

— Asta depinde de anumite lucruri.

El observă cît era de preocupată şi, în nădejdea de a o vedea surîzînd, spuse:

— Ar fi cazul să mîncăm. Pe urmă, ce-am putea face? Dacă ne-am repezi pînă la Tjorpa? Ne-am petrece week-end-ul acolo.

Aşa că după-amiază, urcîndu-se în „Triumful" lui Rholf-Harald, se îndreptară spre Gota-Kanal. Marie-Astrid şi-o închipui pe Sabina care, în ajun, ocupase în maşina aceea rapidă acelaşi loc ca şi ea acum. In timpul drumului cei doi tineri n-au schimbat prea multe cuvinte. Aproape de Tjorpa, Rholf-Harald, oprind maşina, îi spuse fetei:

— Ştii cea mai bună prietenă a mea. Ştiai asta?

— Mai există Thérèse, Ide şi chiar şi frumoasa ta cumnată, Flavie, care-i nespus de simpatică.

— Le iubesc pe toate, dar pe tine altfel decît pe ele.

— Cum adică?

— Dacă tu mă părăseşti, de pildă, cu toate că le am alături pe Thérèse, pe Ide şi pe Flavie, nu voi mai fi om întreg. Jumătate din mine va pleca odată cu tine, iar jumătatea care rămîne va fi condamnată să cadă iar în cine ştie ce cursă. Dacă vrei să mă salvezi, trebuie să mă preiei în întregime. Abia ieri, după acea scenă atît de penibilă, mi-am dat seama ce loc ocupi tu în viaţa mea.

— Locul unui cîine simpatic de Terra-Nova.

— Asta e prima prostie pe care te aud c-o spui! Zîmbeşte, Marie-Astrid, am atîta nevoie de zîmbetul tău!

Întorcînd capul, văzu că fata surîdea. Atunci ştiu că-l înţelesese.

Cînd ajunseră la Tjorpa, Jan şi Thérèse, anunţaţi la telefon, îi aşteptau în salonul care dădea pe terasă. Abia apucase Rholf-Harald să treacă pragul acelei încăperi vaste, cu ferestre mari, că, punîndu-şi mîinile pe umerii fetei, rosti cu glasul său frumos şi plin de căldură:

— Tată, Thérèse, vă prezint o nou-venită în familie!

— Ce-i cu gluma asta? întrebă Jan. Marie-Astrid ne e tot atît de familiară pe cît ne e de dragă.

— Nu mă îndoiesc cîtuşi de puţin, tată! Numai că astăzi vine în altă calitate. V-o prezint deci pe logodnica mea de care sînt mîndru.

Chipul doctorului Yvarsen, brăzdat de ani, totuşi frumos, se ilumină deodată.

— Ah, fiule, ce bucurie mare ne faci!

O trase lîngă sine pe Marie-Astrid şi o îmbrăţişă zicînd:

— Priveşte, mica mea noră, cum arată un patriarh fericit!

Înflorind brusc, Marie-Astrid amintea de acei trandafiri proaspeţi pe care Jan îi iubea atît de mult. Fata protestă:

— Vai, doctore, cînd vorbeşti de patriarh, mă obligi să mă gîndesc la Abraham!

— Un personaj biblic de seamă, ceea ce nu-i stă rău deloc! Nu-i aşa, Thérèse?

Privirea doctorului, pe care descoperirea acelui fiu necunoscut o făcea mai caldă, mai apropiată de ai săi, se opri asupra chipului Thérèsei. Aceasta surîse şi spuse:

— Îţi mulţumesc, Rholf-Harald! Ai adus-o printre noi pe cea pe care o doream!

Şi cu fineţea ei obişnuită, adăugă:

— Jan, pînă mîine seară avem tot timpul să ne bucurăm de prezenţa dragilor noştri oaspeţi. Îmi închipui că acum doresc să rămînă singuri, căci sînt gata să jur că Rholf-Harald ne-a făcut această plăcută surpriză atît nouă, cît şi lui Marie-Astrid.

Cîteva minute mai tîrziu Rholf-Harald şi logodnica sa se plimbau pe una dintre aleile grădinii.

Cu doi ani mai înainte, fiul lui Jan şi al lui Sigrid văzuse aceeaşi copaci îngălbenind, aceleaşi poteci acoperite cu frunzele vîntului de septembrie. Pe atunci încă se mai căuta pe sine, dîndu-şi seama că nu era pe deplin ancorat în noua sa viaţă.

— Se pare că ai fost foarte sigur de tine, din moment ce ai regizat atît de bine lovitura de teatru de adineauri, spuse uşor ironică Marie-Astrid.

— Iubita mea, eram sigur că nu mă voi înşela. Discuţia noastră din maşină mi s-a părut foarte clară: consimţeai să mă accepţi aşa dificil cum sînt. Uneori — ţi-am vorbit dealtfel despre mama, care era şi mai şi — mîndru pînă la orgoliu, intransigent ca şi tata...

— Tatăl tău e un om excepţional, Rholf-Harald. În ce mă priveşte, povestea noastră începe ca un vechi cîntec francez: *E multă vreme de cînd te iubesc!* Cred că începînd de la Haifa, atunci cînd o socoteai în gînd pe vecina ta drept o arţăgoasă. Am venit după tine pe plajă, la Natanya, pentru că doream să te cunosc mai bine. Lăsînd modestia deoparte, i-am auzit — la puţină vreme după ce te întîlnisem — pe cei din familia Wallach repetîndu-mi: „Dumneata şi Rholf-Harald aţi face o pereche atît de potrivită!" Dar nu speram nimic, ba chiar renunţasem la orice alt sentiment în afară de cel pur amical. Acum, dragul meu viking, cred în dragostea ta, dar ţi-o spun cu toată

sinceritatea, mă tem să nu fiu decît un fel de primă de consolare. Dar mă voi mulţumi şi cu atît.

Rholf-Harald pălise.

— Iubita mea, spuse el cu voce tremurătoare, dacă vei continua să crezi aşa ceva, vòi fi cumplit de nefericit. Nu-ţi cunoşti nici valoarea, nici farmecul. Te iubesc din tot sufletul, Marie-Astrid, te iubesc cu o dragoste adevărată, cu totul diferită de cea prin care, spre nefericirea mea, am trecut mai înainte. Te iubesc cu o dragoste profundă, durabilă, plină de încredere. Acum şi întotdeauna viaţa mea îţi aparţine. A trebuit să sufăr ca să-mi dau seama de acest lucru. Te rog să nu te mai îndoieşti de nimic. Jură-mi, iubita mea!

Ochii tinerei Marie-Astrid străluceau, ca marea în soare.

— Ţi-o jur, Rholf-Harald!

El o luă în braţe şi o sărută pe buzele surîzătoare. Fata avea să fie pentru el ceea ce fusese Thérèse pentru Jan, adică o soţie minunată. Era bine că jurămîntul lor fusese făcut în grădina din Tjorpa; Tjorpa, domeniul familiei Yvarsen, care de-acum încolo avea să fie şi al lor. În jurul stăpînului acelor locuri, în jurul lui Jan atît de crîncen încercat de viaţă, dar care ieşise biruitor din toate, cercul familiei se închisese datorită acestei noi iubiri.

Aici se încheie ciclul *Torentelor,* aici se termină lunga istorie a familiei Yvarsen...

CUPRINS

SECRETUL LUI SIGRID

Capitolul I 7
Capitolul II 19
Capitolul III 31
Capitolul IV 43
Capitolul V 53
Capitolul VI 61
Capitolul VII 69
Capitolul VIII 77
Capitolul IX 88
Capitolul X 102
Capitolul XI 112
Capitolul XII 116

RHOLF-HARALD

EPILOG

Capitolul I 131
Capitolul II 139
Capitolul III 154
Capitolul IV 162
Capitolul V 176
Capitolul VI 192

Redactor: MIHAELA NECULA
Tehnoredactor: CONSTANȚA VULCĂNESCU

Tiparul executat sub comanda nr. 20.204
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria CORESI
Piața Presei Libere, 1, București
ROMÂNIA

PORUS

Nume cunoscut în literatura franceză contemporană, Marie-Anne Desmarest (n. în 1904) s-a impus cititorilor printr-o serie de volume de prestigiu. Cartea care a consacrat-o, care i-a adus cel mai mare succes de librărie (în Franţa, peste un milion şi jumătate de exemplare) şi care a făcut să fie supranumită *Doamna căreia la fiecare cinci minute i se vinde un volum,* a fost TORENTE. Apărut în 1953, ciclul TORENTE este o emoţionantă şi tulburătoare poveste de dragoste, istorisind destinul exemplar şi plin de neprevăzut al doctorului Jan Yvarsen, care evoluează sub semnul fascinantei Sigrid, simbol al purităţii feminine.

Cititorii din România au prilejul să cunoască acum integral ciclul TORENTE, în şase volume, necenzurat, aşa cum a apărut el în ediţia franceză.

ISBN 973-9127-55-x

Vol. I—VI Lei 1199